העולם הזה

העימות הראשון בין היועץ המישפטי וממשלת ישראל

אהרון ברק

הקרב על רכוש השרים

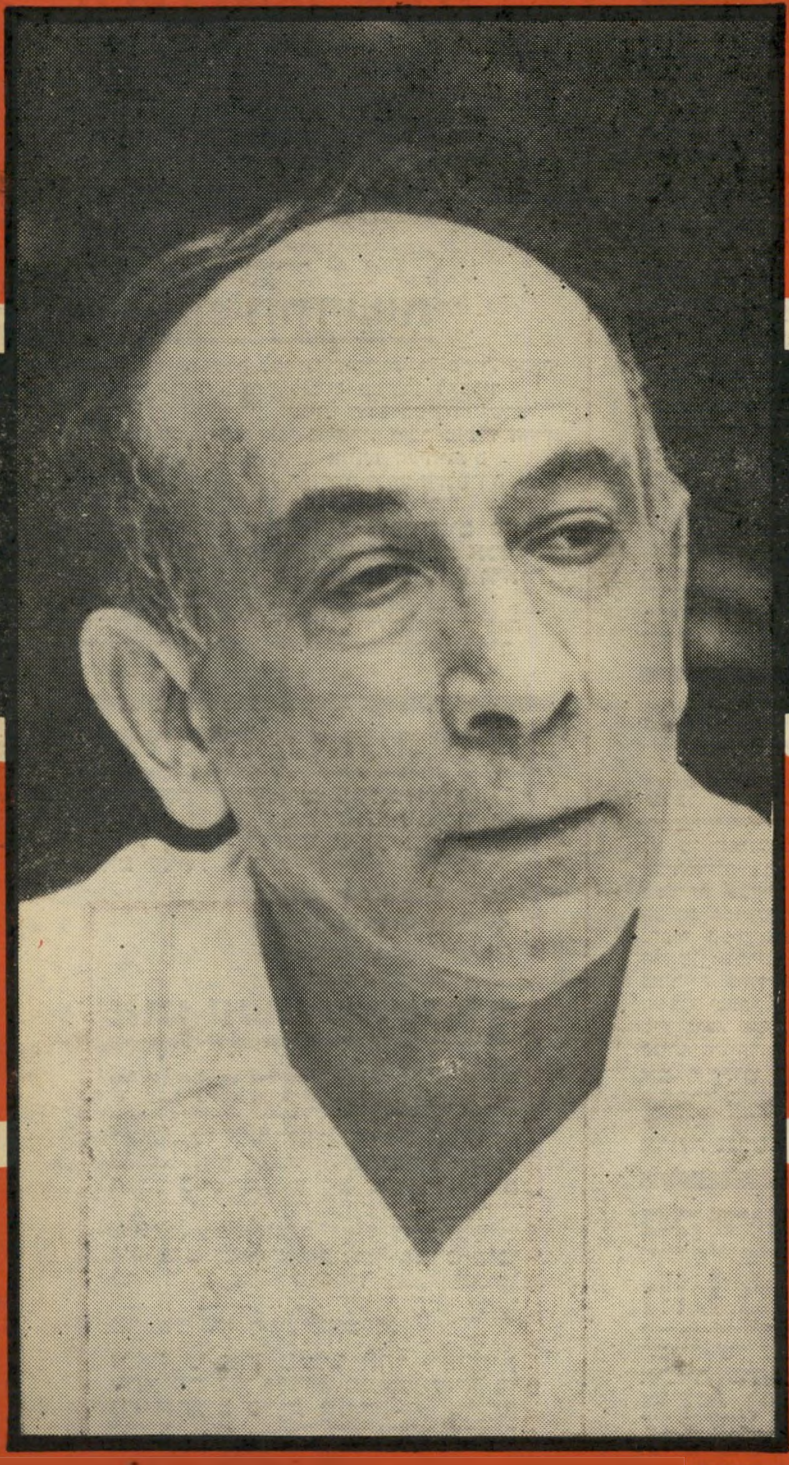

השר יגאל הורביץ

תשקיף

בגין לעצרת או"ם?

ראש־הממשלה מנחם בגין עשוי לצאת לניו־יורק כדי להופיע במושב הפתיחה של עצרת האו"ם שתתכנס בחודש הבא.

עד כה דובר על כך ששר־החוץ משה דיין ישתתף בעצרת, ושהותו בניו־יורק תנוצל לשם ניהול שיחות הקירבה עם שרי מדינות ערב שיבואו לשם. עתה נראה כי בגין עשוי להופיע בשם ישראל בעצרת כדי לנצל את הופעתו כאקט תעמולתי בינלאומי. ממקורות מישלחת ישראל באו"ם, שם דובר על אפשרות זו, נרמז כי בגין מכין „הצגה גדולה" באו"ם.

היועץ נשאר בבית

יועצו המדיני של ראש־הממשלה, אלי מיזרחי, לא ייצא עם ראש־הממשלה מנחם בגין למסעו הממלכתי ברומניה.

ההחלטה על אי־צירופו של מזרחי לפמליית ראש־הממשלה נעשתה על־ידי בגין עצמו.

רואים בכך פיחות נוסף במעמדו של מיזרחי.

פתיר ינהל

חטיבת החדשות

יועץ ראש־הממשלה לענייני עיתונות, דן פתיר, נראה כמועמד הבטוח ביותר לזכייה במיכרז לתפקיד מנהל חטיבת החדשות וענייני היום בשידורי־ישראל. אישים נוספים, כמו אבי פרימור, דובר מישרד־החוץ לשעבר; יצחק אלון, יו"ר אגודת העיתונאים בירושלים ואיש חטיבת החדשות וכתב הטלוויזיה רון בן־ישי הגישו את מועמדותם למיכרז.

אך בחוגי רשות־השידור מתלחשים כי בחירתו של פתיר, הנהנה מתמיכת אנשי הליכוד והמנכ"ל יצחק ליבני, כימעט ודאית.

לא מן הנמנע כי ועדת המיכרז, אשר עמדה להתכנס ביום הראשון הקרוב, תדחה את ישיבתה עד לשובו של פתיר מהביקור עם ראש־הממשלה ברומניה.

המדליף תחת פיקוח

דובר אחד המישרדים הממשלתיים החשובים נמצא לאחרונה תחת פיקוח קפדני ביותר, על־פי הוראתו של ראש־הממשלה מנחם בגין.

נגד האיש הועלו חשדות כי הוא עומד מאחרי כל ההדלפות לעיתונות וכי הוא מנהל ביוזמתו מערכת פירסומים באמצעי־התיקשורת המזיקה לממשלה.

אבן עשוי להצטרף

לממשלה

למרות כל ההכחשות, קיימת אפשרות שאבא אבן יצורף לממשלת בגין. המגעים שהתנהלו עם מיספר אישים ממיפלגת העבודה בקשר לאפשרות צירופם לקואליציה נענו כולם בשלי־לה, פרט למגעים עם אבן שטרם סוכ־מו לחיוב או לשלילה. לאבן הוצעו תפקיד שר לענייני העם היהודי ומע־מד של סגן ראש־ממשלה.

נראה כי אבן מחפש אחר הזדמנות מתאימה כדי לפרוש ממיפלגת העבו־דה ולהקים סיעת יחיד — בדומה למשה דיין — בצורה שלא תקומם נגדו את הציבור.

כנס אנטי־בובר

הפרופסור יוחנן בלוך מאוניברסיטת באר־שבע מתכונן לערוך בינואר הקרוב כנס לזכר מארטין בובר.

חבריו ועמיתיו של בובר מתכוונים להחרים כנס זה, וקוראים לו „כנס אנטי־בובר". כי בלוך, איש הימין הקיצוני, מתכונן להעלים בכנס את כל ההשלכות הפוליטיות של תורת בובר, שהיה מנהיג „ברית שלום" ומאבות רעיון האחווה היהודית־ערבית.

הוד מנכ"ל

התעשייה האווירית?

בחודשים הקרובים עשוי שר־הביטחון עזר וייצמן להודיע על החלטתו למנות את מוטי הוד כמנכ"ל התעשייה האווירית במקומו של ישראל רוט, שהחליף זה מכבר את המנכ"ל הקודם, אל שווימר.

החלטה זו סוכמה בימים האחרונים על דעת צמרת מישרד־הביטחון.

גם משה דיין תמך במינוי, שאותו הציע בעצמו כבר בעבר, ערב מילחמת יום־הכיפורים.

תביעות־דיבה נוספות

נגד „הארץ"

בעל המיסעדה התל־אביבי אלי רונן, שהוא גם יועצו של שר־הדתות אהרון אבו־חצירא, הגיש בבית־מישפט השלום בתל־אביב תביעת נזיקין בשווי של 50 אלף ל"י נגד עיתון הארץ, עורכו גרשום שוקן וכתבו זאב יפת. לטענת רונן, הוציאו אלה נגדו לשון־הרע כשפירסמו כי בסוף החודש שעבר נעצר באולם המכס בלוד כשבכיסיו חבילה ובה צמידי זהב בשווי של עשרות אלפי ל"י. לטענת רונן הוא לא נעצר, לא נחקר ושווי המכס על צמידי הזהב שבהם מדובר היה 50 ל"י, כפי שהוערך על־ידי פקיד־המכס.

תביעת־דיבה נוספת עומדת להיות מוגשת נגד „הארץ" על־ידי הרב מרדכי לופז, דיין בית־הדין הרבני בתל־אביב, שבכתבות על אלי רונן נאמר עליו כי בהמלצתו קיבל רונן תעודת־כשרות למיסעדתו, למרות שהרב לופז „אינו מתגורר בתל־אביב, הוא דיין בית־הדין הרבני בחיפה ואינו מכיר את מיסעדתו של רונן."

הרב לופז טוען כי מאז־ומתמיד הוא דיין בבית־הדין הרבני בתל־אביב, ומעולם לא התגורר או שימש כדיין בחיפה.

מזכיר העיר אשקלון –

עד־המדינה?

לא מן הנמנע כי מזכיר העיר אשקלון יהיה עד־המדינה במישפט השוחד נגד אישים בכירים בעיריית אשקלון שפרקליטות־המדינה תגיש עם סיום חקירת המישטרה בפרשה.

מזכיר העיר אשקלון, שלמה גורפינקל, היה העצור הראשון בפרשה זו. הוא שוחרר וחזר לעבודתו בעירייה כיוון שטרם הוגש נגדו כתב־אישום.

בשבוע שעבר עצרה המישטרה לחקירה את איזידור לייבוביץ', בעל מישרד לתיכנון בעיר, החשוד כנותן השוחד.

אם תחליט המישטרה לעצור גם כמה מחברי מועצת־העיר ולהגיש נגדם כיתבי־אישום, עשוי מזכיר העיר לשמש עד־מדינה נגדם.

פקידים ישראליים

הונו בארה"ב

בסניף של חברה ישראלית גדולה בארצות־הברית מתנהלת בימים אלה חקירה מסועפת לבדיקת חשדות הונאה בסכומים של מיליוני לירות.

המדובר בחברה ציבורית ממשלתית גדולה, אשר חלק מעובדיה נחקרים על פרשה של הובלה במכולות ברחבי ארצות־הברית תוך הונאת בעלי המכולות, האמורים לקבל תשלום עבור כל שימוש שנעשה במכולה ששמם רשום עליה.

על פי החשדות לא נרשמו כל הפעמים שבהן נלקחו המכולות, והתשלומים לבעלי המכולות שולשלו לכיסיהם של אחדים מפקידי החברה.

גביש לא ירוץ

האלוף (מיל.) ישעיהו („שייקה") גביש לא ירוץ לכהונת ראשות עיריית תל־אביב, בניגוד למה שפורסם.

גביש לא קיבל כל הצעה כזו ממיפלגת העבודה, ובשיחות פרטיות אף הביע את אי־רצונו להתמודד על התפקיד.

בלש נחשד בשיתוף

פעולה עם פורצים

מפקד מישטרת מחוז תל־אביב ציווה שלא להביא לדין פלילי בלש של היחידה המרכזית שנחשד בכך ששיתף פעולה עם פורצים.

לפני כחודשיים קיבלה המישטרה מידע שבבית בצפון תל־אביב נמצא מחסן פרוות גנובות בשווי של רבבות ל"י. צוות של בלשים מהיחידה המרכזית פשט על הבית, ואחד השוטרים גילה את הפרוות הגנובות. במהלך החיפוש נכתב דו"ח על ידי אחד השוטרים שהצהיר שלא מצא פרוות במקום. בתמורה הבטיחו בעלי הסחורה הגנובה שוחד לשוטר. לאחר מעצרם של מחזיקי הפרוות הגנובות, הוחלט במטה המחוז של המישטרה לשמור בסוד את דבר מעורבותו של בלש היחידה המרכזית בפרשה. הוצע לו להגיש התפטרות, והאיש עזב את המישטרה.

למרות הכל: בראון

יצא להשתלמות

שר־הביטחון עזר וייצמן ביטל את ההחלטה לשגר להשתלמות במיכללה צבאית בבריטניה את תת־אלוף אריה בראון, מי שהיה מזכירו הצבאי של שר־הביטחון שמעון פרס. ההשתל־מות שניתנה לבראון על־ידי פרס, כפרס על שירותיו, עוררה בשעתו סערה בצה"ל.

אולם בראון התקומם נגד ההחלטה, תבע מוייצמן לשקול שוב את הביטול. וייצמן העביר את הפרשה להכרעת הרמטכ"ל, שהחליט בחיוב על נסי־עתו של בראון. החלטתו זו עוררה תמיהה, שכן בעבר היה הרמטכ"ל אחד המתנגדים להעלאתו בדרגה של המזכיר הצבאי.

השוטרים ירו שישה

כדורים לתוך מכונית

בלש של היחידה המרכזית ירה מחסנית שלמה לתוך מכונית פרטית שסירבה לעצור.

המיקרה אירע בלב תל־אביב בשעות הערב, לפני כשבועיים. הבלש שירה (שהגיע ליחידה המרכזית דרך היחידה הסמוייה) התרגז על כך שנוסעי המכונית הפרטית, שניראו כנערים בני 16־17, ציפצפו על מאמציו להדביק אותם ונעלמו. פקד פרידמן, ראש מחלק הרכוש ביחידה, נזף בבלש שירה, והדגיש שרק בנס לא נהרג אדם מהיריות.

תיקון טעות

בטעות פורסם במדור זה בגיליון שעבר (העולם הזה 2085) כי הגברת ציפורה גראוכר, שנהרגה בתאונת־דרכים בשבוע שעבר, היא אמו המאמצת של מנכ"ל מישרד ראש־הממשלה, ד"ר אליהו בן־אלישר. ציפורה גראוכר ז"ל היתה כלתה של גולדה גראוכר, תבדל לחיים ארוכים, שהיא אמו המאמצת של בן־אלישר, אשר העלתה אותו לארץ במילחמת־העולם השנייה.

"טובים השנים..."
TV-144 UET
טלויזיה ניידת "14
SS-410
HMK-419
מערכת סטריאו 50 ואט
למבקשים
את הטוב
ביותר...
"IT'S A SONY."

זה היה העולם הזה שהיה

גליון „העולם הזה" שיצא לאור לפני 25 שנים בדיוק, פירסם כתבת־שער תחת הכותרת „דו"ח על שיתוק־ילדים", הדו"ח, ש־נערך על־ידי המערכת בסיוע מומחים בשטח זה, חובר בשל ממדי המגיפה של שיתוק־ילדים לפני 25 שנה, והפירסומים בדבר קיומו של נסיוב נגד המגיפה *. הדו"ח מפרט את גורמי המחלה, מתאר את פגיעותיה, התפשטותה וסכנתה תוך התייחסות לממדיה במדינת־ישראל. הוא חובר לפי יוזמת בטי דובינר, ולפי בקשתה המציא אורי אבנרי את השם מיצעד־הפרוטות.

השבוע לפני 25 שנים נפטר מהתקף־לב שר־התחבורה בחדרו שבמלון „המלך דויד" בירושלים. צלם־המערכת הביא כתבה מצולמת: „דרכו האחרונה של דויד צבי פנקס."

אירועי „הזימריה ה־1" נסקרו בשתי כתבות בגליון השבוע לפני 25 שנים. האחת נקראה „היין זרם בזיכרון" ותיארה את מופע הזימריה שם והחינגה שבעקבותיו. הכתבה האחרת, „חקירה מיוחדת", הוכתרה „הזמיר מרוט הנוצות" ותיארה את כל פגמי האירגון של הזימריה.

לפני 25 שנה

השבוע לפני 25 שנים סקר מדור השח־מת של השבועון את אולימפיאדת השח־מת שנערכה בהלסינקי, פינלנד, ואת מישחקו המרתוני של משה צ'רניאק שסחט תיקו במשחקו עם פאבל קארס, שחקן־הלוח הסובייטי הראשון. מישחקם של צ'רניאק וקארס נמשך לסירוגין שלושה ימים והכיל 90 מהלכים. המדור „במרחב" תיאר את המאבק שניהלה מפלגת ה„ואפ' נגד מחוללי המהפכה המצרית. בשער האחורי של החוברת פירסם „תשבץ ענק" כנושא הסיפרות מאת הקורא צבי קצב.

בשער הגיליון: תצלום של ילדה משותקת המנסה לפסוע בין מעקי ברזל.

„העולם הזה" 773
תאריך: 21.8.52

מלאכי אהרונסון תובע את כבוד נילי ✶ עיתון־ערב כפוי על חברי „המיפלגה" ✶ רצח ז'אן־פול סארטר ב„אוהל"

העם

183 יום

הצעיר הישראלי הממוצע רגיל להתייחס למתרחש במרחב כאל דבר מופשט, שאינו נוגע לו במייוחד. השבוע חדר המרחב ל־ביתו ממש: בצורה של צו המאריך את תקופת גיוסו ב־183 ימים נוספים.

מלבד קומץ של אנשים אין אדם ביישוב היודע בדיוק את הרקע להחלטה. אולם לקוראי העיתונים ניתנה הזדמנות לעקוב אחר המישחק המוזר של ראשי המדינות והצבאות, המשתמשים איש באיומי יריבו כדי לשכנע את אזרחיהם שהצד השני מת־כוון להשמידו.

אחד המשקיפים האובייקטיביים המעטים בארץ, העיתונאי האנגלי רוי (בעיני הגר הגר בתוכנו) אלסטון **, המשתתף דרך קבע בהארץ, הגיב על ההחלטה בכמה הירהורים העשויים לעורר מחשבה:

„מר בן־גוריון מזה, וגנראל נגיב וקולונל שישקלי... מזה, מנצלים אלו את אלו כדי לחדור עוד יותר לתחום האזרחי... בתוכ־ניות להקמת צבאות גדולים ומשוכללים יותר. כמובן, לא זוהי הדרך לחולל שלום...

„כמעט אין ספק כי מטרת הממשלה הנוכחית היא להעמיד בישראל צבא ש־גודלו אינו עומד ביחס לגודל הארץ ולמ־משותה של סכנה קרובה מעבר לגבולות. השפעת הצעדים החדשים... תגרום בהכרח למשהו הקרוב עד למאד למדינה צבאית...

„תתהווה מדינה יהודית הרחוקה מאד מהאידיאלים של 1948, ומהגות השנים ש־קדמו לה..."

דרכי אדם

בן מזכיר את אביו

לפישל אהרונסון איש זיכרון־יעקב ו־גיבור נילי היו ארבעה בנים ושתי בנות. המפורסמים שבהם: אהרון, שרה, אלכסנ־דר, רבקה. שני הבנים האחרים: צבי ושמואל (סם) אינם נזכרים בהיסטוריה של רשת־הריגול הזיכרונית המפורסמת.

כאשר כתב מזכיר המועצה המקומית של זיכרון־יעקב, אריה סמסונוב, מסכת לכבוד חג היובל של המושבה והקדיש אחת משש תמונותיה לגיבורי נילי, לא מצא לנחוץ להעלות את זכר שני האחים הבלתי־ידועים ברבים. אולם דווקא להם נותרו צאצאים ואחד מהם, מלאכי בנו של צבי, התמרמר על ההתעלמות מאביו ה־מנוח, האשים את מחבר המסכת בסילוף ההיסטוריה.

ההאשמה הוטחה בפני סמסונוב בנוכחות קהל אלפים באיצטדיון זיכרון־יעקב. מייד עם סיומה של המסכת הגיב סמסונוב על התגובה הצעקנית: „אני מוכן להושיט את מלוא העזרה לכל מי שרוצה לכתוב את ההיסטוריה האמיתית של זיכרון. לי ברור שאיש לא ייטיב לכתוב אותה ממני."

עיתונות

סולם הסנסציה

כשעלה לח"י מן המחתרת בסוף 1947 הועלה הרעיון: להוציא עיתון־ערב. הוא חיפש עורך מתאים, ומצא אותו בדמותו של ד"ר בנימין לובוצקי, מנהיג רוויזיו־ניסטי שניסה להכניס את מיפלגתו להס־תדרות העובדים הכללית, נכשל והקים להקים עיתון־ערב משלה, הדור. היא חיפ־שה עורך, ומצאה אותו בדמותו של ד"ר בנימין אליאב, שאינו אלא ד"ר בנימין לו־בוצקי, שותף לח"י לשעבר, שהגיע בינתיים למסקנה שדויד בן־גוריון הוא היהודי ה־מגשים את חלומותיו הלאומניים. אולם הדור לא רצה לרדת לרמתם של שאר עיתוני הערב, שלא מצאו חן בעיני בי־ג'י. הוא הופיע בתבנית של עיתון־בוקר רגיל, והתעסק לרוב בפולמוס מיפלגתי עקר, ב־רמה ירודה הנהוגה בארץ בשטח זה.

במשך 1300 גיליונות היה הדור עיתון גאה המכבד את עצמו. במשך כל אותו זמן לא עורר עניין בקרב הציבור הקונה עיתונים מיד המוכר. הדור הופיע כימעט במחתרת, והגיע בעיקר לידי חברי מיפלגה ועובדי מוסדות שלא היתה להם ברירה

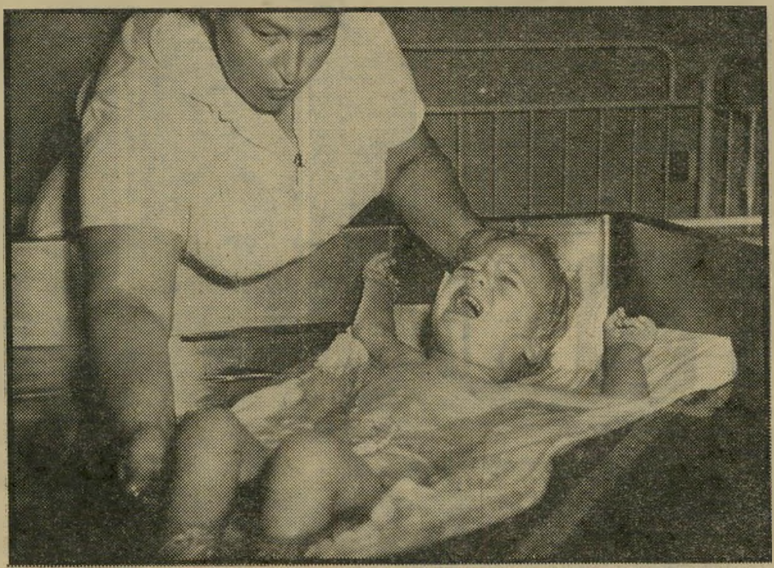

הנידונים לחיים ילד חולה שיתוק־ילדים, המוחזק בידי אחות בתוך אמבט מים פושרים לצורך התעמלות רפואית. ההת־עמלות במים נועדה להקל על תנועות החולה בשל מצב חוסר־המישקל במים. תמונה זו ליוותה את הדו"ח על שיתוק הילדים שנערך על־ידי **העולם הזה** בסיוע במומחים.

מיפלגה בשם תנועת העם. הד"ר לובוצקי ולח"י ייסדו את מיברק.

מיברק היה עיתון מסוג חדש. עד אז דמו עיתוני הערב לחצאי עיתון־בוקר — גליון־נייר גדול אחד. מיברק חילק את הגיליון הגדול לארבעה עמודים קטנים, שגודלם היה כגודל עיתוני־הערב בחוץ־לארץ. תב־נית זו הנקראת טבלויד, הפכה שם נרדף לעיתון צהוב, מאחר שעיתונים בעלי תב־נית זו בחוץ־לארץ מצטיינים בהבלטת סנ־סציות־פשעים.

מיברק שיגשג תחילה, אך שבק חיים יחד עם הרוזן פולקה ברנדוט *. אחרי ה־רצח אסרה הממשלה את ראשי לח"י וסגרה את עיתונם.

אולם עוד לפני שמת מיברק קמו לו מחקים. הד"ר עזריאל קרליבך פרש מ־מערכת ידיעות אחרונות יחד עם כל עוב־דיו, הקים את ידיעות מעריב בתבניתו של מיברק. בדרכו הלכו גרשום שוקן, עורך הארץ שהקים את יום־יום, ועורך ידיעות אחרונות ששינה אף הוא את תבניתו.

גאווה לחוד והצלחה לחוד. במרו־צת הימים הרגישה מפא"י שהגיעת שעתה אלא לחתום על עיתון־הערב שנשלח אלי־הם הביתה.

השבוע החליט הדור כי גאווה לחוד והצלחה לחוד, והחל מופיע בתבניתם של מעריב וידיעות אחרונות, כשמנוי וגמור איתו לעלות בסולם הסנסציה. ד"ר אליאב נאלץ להסתפק בתפקיד של כותב מאמ־רים ראשיים; את כס העורך תפס חיים שורר, איש דבר.

* מתווך האו"ם שנרצח בירושלים בידי אנשי הלח"י.

תיאטרון

רצח!

שלושה מיקרי־רצח בוצעו באחד הערבים בשבוע שעבר באולם האוהל ברחוב ביי־לינסון 6 בתל־אביב. הקורבנות: כושי אחד, בנו של סנאטור אמריקאי ומחזה של ז'אן־פול סארטר.

הרצח בוצע בדם קר. לא על־ידי ה־שחקנים. הוא בוצע על־ידי קנונית בין התיאטרון לבין הצנזורה.

המלט משחק טניס. ז'אן־פול סארטר כתב מחזה. לכל תיאטרון בעולם הברירה החופשית להסכים לתוכנו ולהציגו, או ש־לא להסכים ולא להציגו. תיאטרון אוהל, בשיתופו האדיב של הצנזור, בחר בדרך שלישית מקורית ביותר. הוא לא הסכים לתוכן המחזה, שינה אותו לחלוטין עד שאין להכיר עוד את מגמתו, ושם על ה־היצירה האוהלית החדשה * את שמו של הסופר־פילוסוף הצרפתי, כי השם עשוי למשוך קהל גם בישראל.

דומה הדבר כאילו החליט במאי שיש משהו טוב במחזה המלט של שייקספיר, אלא שהסוף אינו מתאים לישראל. יושב הבמאי ומתקן את נוסחתו של שייקספיר. במקום שהמלט ימות בדקירת חרב מור־עלת, הוא אורז את מזוודותיו ונוסע ל־אנגליה כדי להשתתף בתחרויות הטניס בווימבלדון.

אותו הדבר בדיוק עשה האוהל. במחזה המקורי נשמעת יריה, בנו של הסנטור חוזר לחדר הפרוצה ומודיע בצער שלא פגע בכושי, הקורבן החף־מפשע של ה־חברה הלבנה. בן הסנטור מסיים את ה־מחזה במיטתה של הפרוצה.

האוהל אינו יכול להסכים לאי־מוסריות זו של סארטר. לכן נהרג הכושי במחזה החדש, ה„מתוקן'. הפרוצה הורגת את בן הסנטור הרשע. המוסר מנצח לאורך כל הבמה.

פרוצה בתולה. אין זה השינוי היחידי. המתרגמת, הבמאי והצנזור הפכו כימעט כל מישפט על פיו. הסנטור מדבר במחזה בשם העם האמריקאי, הרוצה כי הכושי החף־מפשע יוקרב כדי להציל את חיי הלבן בן־הטובים, הנאשם ברצח. תוך כדי כך משמיע הסנטור פילוסופיה עמוקה ו־מעניינת על תורת הגזע. השלישיה המת־קנת הישראלית לא יכלה להסכים לעלבון זה של העם האמריקאי. לכן היא מוחקת את העם כולו, מזכירה במקומו את ראש העירייה.

כל דמויות המחזה משתנות. הסנטור (זאב ברבן) דומה לכומר, ומעורר בלב הצופה את השאלה כיצד נבחר איש כזה, אפילו במדינה של עמי־ארצות. הפרוצה, שהצנזור (כמעט) החזיר לה את בתוליה, בגיתות פלסטי יחידי־במינו, אינה מדברת בלשונה הרגילה אלא כגבירה אלגנטית, בעיברית צחה ושנונה. אף כי טובה פרדו משחקת את התפקיד בכישרון רב, אין היא יכולה לשנות את העובדה שהמצב כולו מגוחך. היחידי המשכנע במחזה כולו הוא הכושי (יעקב כנעני), אולם גם בו ניכרים סימניה של אסכולת מוסקבה מלפני ה־מהפכה הרוסית.

אנשים

● שופט־השלום **יעקב בר־זאב**, ה־נודד בין עפולה לטבריה, גזר פסק־דין מקורי על חייל רגזן שעיפר מכונית פרטית פרטית שעברה בעמק מבלי שתיאות לע־צור ולקחתו כטרמפיסט למחנהו. פסק־הדין: ניקוי המכונית על־ידי החייל.

● אל שר החינוך והתרבות, **הפרו־פסור בן־ציון דינבורג** (דינור), הגיעה השבוע פנייה מקורית: בקשה לשיגור תעודת תואר האוניברסיטה העברית ב־דואר. המבקש: פרופסור־מישנה יהודי ל־סיפרות סינית עתיקה באוניברסיטת פורי־מוזה. ידיעותיו של הפרופסור מלבד סיפ־רות סינית עתיקה: איסלנדית, אנגלית, הינדו, טיבטית, יפאנית, מאלאיית, סיא־מית, סאנסקריט, פורטוגזית וקוריאנית.

---

* הנוסח העיברי מאת לאה גולדברג.

* התרכיב הראשון היה תרכיב־סאלק. וכמה חודשים אחריו הומצא תרכיב סייבין העולה עליו באיכות.

** רוי אלסטון, כתב צמרת בפלסטיין פוסט שקדם לג'רוסלם פוסט, החליט עם תום המנדט הבריטי להישאר בארץ למרות שלא היה יהודי, ולהוכיח בכך את אהדתו ליישוב היהודי, אלסטון פירסם סידרת ספרים באנגלית על המדינה והמדינה־שבדרך.

נישואין שמחזיקים מעמד.

30 שנה ביחד והם עדיין נראים טוב...באלבום המשפחתי.
כך בדיוק נראה אותו רגע, בצבע, אז וגם היום.
אותה חדות, אותם גוונים המנציחים את החוויה.
איכות סרטי הצילום, הפיתוח, ההדפסה והנייר, הם שהקנו ל"קודאק" את מעמד הבכורה בענף הצילום.
לסרטי "קודאק" דרוש פיתוח ב"דלתה קולור" — המעבדות היחידות המייצגות את "קודאק" בישראל.

דרוש הדפסה
על נייר "סופר־משי" של "קודאק"
ללא תוספת במחיר

Delta Color
דלתה קולור

CAMERAS
Kodak
FILM

טוב ש"קודאק" בתמונה

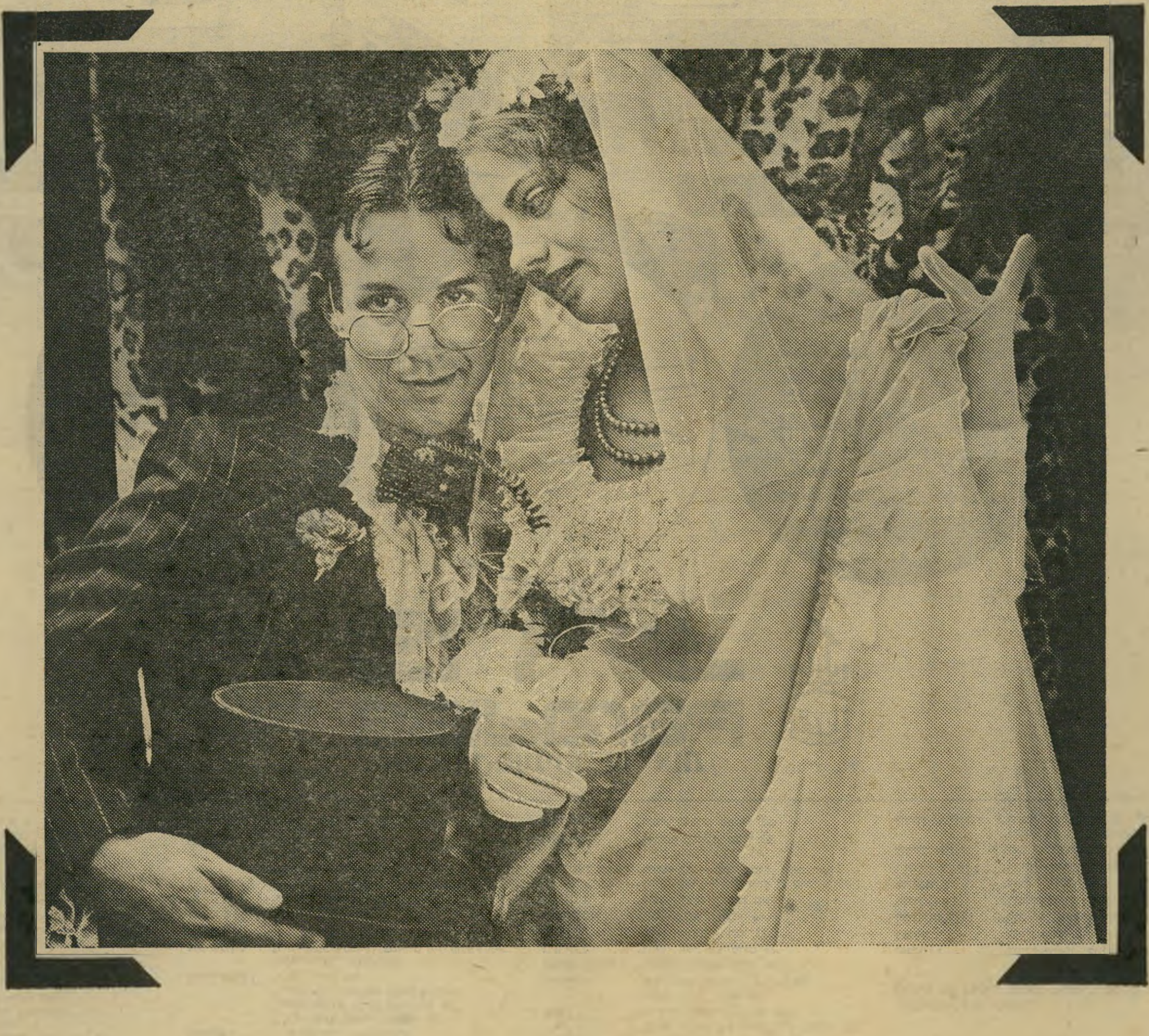

חגי לבינסון אילון עיצוב: זנדהאוז־איזנשטיין צילום: קורן

"פרדייז" מזמינה זוגות צעירים להתאהב בחדרי השינה שלה

איכות
לחדרי השינה של פרדייז איכות, אמינות ואחריות שהם מסורת של שנים רבות ואלפי לקוחות.

מבחר
את חדרי השינה של פרדייז ניתן להזמין במבחר עשיר של צבעים וציפויים.

מקום איחסון
המיטות המתרוממות של פרדייז מעניקות מקום איחסון נרחב בארגז הבסיס ובכך נפתרות בעיות איחסון.

מזרון
בחדרי השינה של פרדייז מזרון "רב קפיצי" שהוא מושג נרדף ל: איכות המעניקה בריאות!

מחיר
מחיר חדרי השינה של פרדייז נמוך בכ־ ‎-.1.000 ל"י מ מחיריהם של כל מתחרינו והראיה, אנו מציגים את מחירינו כדי שתוכלו להשוות בעצמכם.

נטלי
מיטה (1.90 × 1.40)

כולל מזרון משולב	‎3.295.-‎	ל"י
ראש	‎435.-‎	ל"י
שידה	‎645.-‎	ל"י
טואלט	‎875.-‎	ל"י
שרפרף	‎620.-‎	ל"י
מראה	‎340.-‎	ל"י

* לא כולל מ.ע.מ.

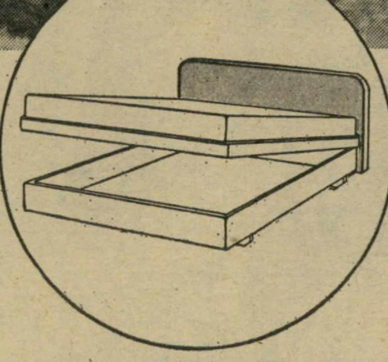

דזירה
מיטה (1.90 × 1.40)

לא כולל מזרון	‎2.195.-‎	ל"י
מזרון	‎1.694.-‎	ל"י
ראש	‎435.-‎	ל"י
שידה	‎645.-‎	ל"י
טואלט	‎875.-‎	ל"י
שרפרף	‎620.-‎	ל"י
מראה	‎340.-‎	ל"י

* לא כולל מ.ע.מ.

הקניה הטובה ביותר 1977

פרדייז
Paradise
איכות המעניקה בריאות

1977 המוצר הנבחר

ירושלים:
„רים", כורש 7.
„רים", שלומציון המלכה 18.
„אדים", כורש 5.
„גאנז מוביליה", הרצוג 61.
„גאנז", שלומציון המלכה 6.
„מאיה", סלח־א־דין, מזרח ירושלים.
„נוחיות", שלומציון המלכה 4.
„רהיטי אשר", מאה שערים 23.
„רהיטי אפריון", שלומציון המלכה 11.
„רהיטי בן־אמוץ", יפו 85.
„רהיטי טיוולי", דרך גוה יעקב.
„רהיטי לושי", בית לחם, מול קבר רחל.
„רהיטי נוי", יפו 49 פינת יעבץ.

תל־אביב:
„רים", בן־יהודה 108.
„רים", דרך פתח־תקוה 156.
„רים", הרצל 32.
„כל־בו שלום", מגדל שלום.
„האחים שמי", פלורנטין 48.
„לידו", דיזנגוף 213.
„מיכאל דוד", מטלון 9.
„רהיטי לובלינר", הרצל 46.

„רהיטי ניצחון", יפו 65, חיפה

חיפה:
„רים", הרצל 67.
„רים", דרך חטיבת גולני 23.
„גולן אוניברסל", הרצל 11.
„דו־עץ", שד' ההסתדרות, מפרץ חיפה.

אופקים: „רהיטי דוד טויזר", מרכז מסחרי.
אילת: „הוכמן", מרכז מסחרי.
אשדוד: „חב' בן שימול", רוגוזין 7.
אשקלון:
„רים־אפל", ככר העצמאות, מול קולנוע חן.
„רהיטי זלמן", צה"ל 27.

באר־שבע:
„רים", הרצל 58.
„רים", אזור התעשיה גב־ים ביתן 6.
„רהיטי הכט", לוחמי הגיטאות 58.
„רהיטי מימי זינגר", הפלמח 57.

בת־ים:
„רים בת־ים", ירושלים 21.
„איטל והיט", רוטשילד 22.
„רהיטי תפארת", ירושלים 16.

דימונה: „רהיטי רובי שוקרון", מרכז מסחרי.
הרצליה: „אפריון", סוקולוב 53.

חדרה: „רים", הרברט סמואל 52.
חולון:
„אירופה מוביל", שנקר 63.
„היכל חולון", שנקר 35.

טבריה:
„רהיטי־חן — קובי יוסף", רחוב הגליל.
„רהיטי פאר — קובי נפתלי", מרכז רסקו.

ירוחם: „פתימה יעיש", מרכז מסחרי.
כפר־סבא: „רים—קולמן", ויצמן 66.
לוד: „מרפדות חנן", הרצל 21.
נהריה: „רהיטי גיל", המייסדים 24.
נצרת עילית: „גרינברג מילוא", מרכז רסקו.
נתניה:
„רים", שער העמק 1 פנת הרצל.
„רהיטי ברמן", הרצל 29.

עכו:
„מרפדיה בן־עמי", בן־עמי 44.
„רהיטי ישראל (צ'כנובסקי)", יהושפט 23.

עפולה: „דירתי—רבינוביץ", ארלוזורוב 15.
פתח־תקוה: „רהיטי לה פאייט", הברון הירש 21.
צפת: „רהיטי צמרת", ירושלים 131.

קרית שמונה:
„רהיטי קרן (לוקס קרייזל)", מרכז מסחרי.
„נחום וחוה רהיטי הצפון", מרכז מסחרי.

קרית אתא: „רים — אחים שר", זבולון 5.
ראשון לציון: „רהיטי גינדי", רוטשילד 52.
רחובות: „רהיטי סולו", הרצל 187.
רמת־גן: „דומיסיל", ז'בוטינסקי 28.
רמת־השרון: „בית וגן", אוסישקין 41.
רמלה: „רים", הרצל 95.
שלומי: „רהיטי שלומי (לוגסי)".

להשיג גם ברשת חנויות „רים", שק"ם, המשביר לצרכן, כל־בו שלום.

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רח' בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך תבנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: נורית יהודאי • ראש המינהלה: אברהם פיטון • מח' המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

קורא יקר •

בחצות הלילה שבין 25 ו־26 בנובמבר 1971 פרצו ענני עשן ממשרדי מערכת העולם הזה, ששכנו ברחוב קרליבך 12, תל־אביב.

ארבעה חיילים צעירים, שעסקו בתיקון מכונית צבאית ברחוב, הבחינו בשריפה והזעיקו את הכבאים. רק על־ידי כך נמנעה התפשטות הלהבות לבניינים הסמוכים, שבהם מאוחסן ציוד השווה הרבה מיליוני לירות, ושרק קיר דק הפריד בינם ובין המערכת.

במערכת עצמה היה החורבן רב. רוב החדרים נשרפו. פעולתם המהירה של הכבאים הצילה מקצת הארכיון, אך בתוך הדברים הושמדו למעלה ומחצי מיליון תשלילים (נגטיבים) של צילומים — נכס תרבותי שאין לו תחליף. נשרפו רהיטים, ספרים, מכונות כתיבה ומסמכים רבים. רק מקצת רכוש זה היה מבוטח.

למישטרה לא היה ספק, כי השריפה היתה מעשה הצתה של אנשי מקצוע, וכי נעזרו בידי אדם המכיר את המערכת היטב מבפנים. על סמך ההנחות האלה התחילה חקירה נמרצת, ומתוך שיתוף פעולה הדוק בין המישטרה למערכת. על החקירה הופקד פקד אליהו לביא.

הוא היה מודע ללחץ הציבורי הרב לגילוי האשמים בפשע. עיתוני ישראל כולם, בלי הבדלי השקפות, גינו את ההצתה ותבעו למצוא ולהעניש את האשמים.

בכל זאת, לא ראה לנכון הניצב יהודה פראג, אז מפקד המחוז, להקים צוות חקירה מיוחד מאנשי המחוז המרכזי, שריכז את חקירות הפושעים בעלי הרמה במקרים מיוחדים.

■ ■ ■

לחקירה קרה משהו מוזר. היא נסתיימה בקול דממה דקה, בלא שום תוצאות.

אליהו לביא ומפקדו, רב־פקד יעקוב שגיב, השקיעו בחקירה עבודת נמלים. נבדקו עקיבות שהוליכו בכיוונים שונים. בסופו של דבר התמקד החשד בכיוון מסויים אחד.

ואז לפתע — שקט. הדבר נסתיים בלא־כלום. איש לא נעצר, איש לא הובא לדין.

עד עתה זאת היתה תעלומה בעינינו. אולם לאחרונה עלה בידי מרסל זוהר, חבר מערכת העולם הזה, לפענח אותה.

מתברר כי בעיקבות חקירותיהם הגיעו שגיב ולביא למסקנה שיש צורך חיוני לעצור איש מסויים, שמילא, לדעתם, תפקיד מפתח בהצתה. בגלל רגישות העניין עלו שני הקצינים לירושלים ונפגשו עם היועץ המישפטי לממשלה, מאיר שמגר, כדי לבקש את אישורו לעצור את האיש.

היועץ שמע את דיברי שני הקצינים, בדק את החומר ואישר את המעצר.

אולם המעצר לא בוצע מעולם.

קרו שני דברים בו־בזמן.

● לראש צוות החקירה נמסר כי בינתיים אין לעצור איש בעניין הצתת מערכת העולם הזה.

● פקד אליהו לביא קיבל פקודה להתייצב לבירור משמעת לפני יהודה פראג.

■ ■ ■

להשתלשלות זו היה רקע מדהים.

שר־הביטחון, משה דיין, ששלח פתק ל־מפכ"ל המשטרה, רב־ניצב פינחס קופל, ובו העליל על קצין המישטרה לביא ש־הדליף להעולם הזה את „פרשת אלישבע".

„פרשת אלישבע" — פרשת האהבים של שר הביטחון עם נערה בעלת רקע מפוקפק, וניהול ענייני ביטחון מחדר ה־מיטות שלה — זכתה באותה תקופה ב־פירסום גדול מעל עמודי העולם הזה. מעולם לא הסתרנו איך עלינו על עקבות פרשה זו: אלישבע צ'יזיס עצמה היא שבאה במגע עם המערכת והביאה לנו את כל הפרטים. בכך ביקשה להתנקם בדיין, שזנח אותה.

אולם מוחו של דיין לא יכול היה להסתפק בהסבר פשוט ונכון זה. הוא חיפש מודיע זדוני, שיכול היה למסור לנו את הפרטים. והוא החליט כי מודיע זה אינו אלא הקצין אליהו לביא.

מדוע? קשה לעקוב אחרי מוח כל־כך מחוכם כזה של משה דיין, אך נדמה שיש לכך הסבר. החקירה בעניין שריפת העולם הזה, שהתקיימה באותם הימים, חייבה ישיבות משותפות תכופות של צוות המישטרה וראשי המערכת. בישיבות האלה הושוו חשדות, נבדקו מניעים אפשריים, נותחו חשודים אפשריים. למען השקט והנוחיות, הן נערכו ברובן בדירתו של אורי אבנרי.

שער „העולם הזה" 1787

שער „העולם הזה" 1793

הקשר המישטרתי

לא היה בכך כל סוד. אולם מוחו של דיין נאחז בעובדה זו. על מה יכול היה אבנרי לחבר עם לביא? אין ספק: על משה דיין! לביא הוא המדליף!

מדוע חיפש דיין דווקא בכיוון המישטרה? בפרשת אלישבע השתרבבה גם פרשה פלילית. המגע הראשון בין אלישבע ודיין נוצר בעקבות משפט שנערך לאחיה של אלישבע, שהיה אז חייל, על זיוף צ'קים. אלישבע ביקשה את התערבות השר לטובת אחיה, ולמעשה הציעה לשכב עמו תמורת התערבות זו. שר הביטחון קיבל זאת ברצון.

נראה שדיין סבר כי מקור במשטרה הוביל אותנו אל הפרשה הפלילית, ומכאן חשדו בלביא. אם כן, הדבר מעיד כאלף עדים על אופיו חסר האחריות של דיין. הוא העליל על קצין, והיה עלול לשים קץ לקאריירה שלו — כל זה על סמך חשד שלא היו לו רגליים.

אני עצמי יכול להעיד עדות חד־משמעית, כי לא היה שום קשר בין לביא ובין פרשת אלישבע. העניין פשוט לא התעורר בשיחות עם לביא, כי לא היתה למשטרה שום נגיעה לפרשה, ושאת כל פרטיה הציבוריים והאינטימיים מסרה לנו אלישבע עצמה. בשיחות עם לביא דיברנו על נושא שהיה אז קרוב ללבנו הרבה יותר: גילוי האשמים בהצתה הזדונית, שנועדה לשתק את העולם הזה.

■ ■ ■

בבירור המשמעתי, שנערכה אצל מפקד המחוז, יהודה פראג, הכחיש לביא, כמובן, כל קשר לפרשת אלישבע. בזה נגמר העניין, שהרי לא היה — ולא יכול היה להיות — שמץ של הוכחה על לביא.

אולם היתה לבירור תוצאה אחרת. ייתכן מאד שמביימי בירור זה התכוונו לכך.

פקד לביא הבין, כי לא כדאי לו להוסיף ולחקור את הצתת משרדי העולם הזה, אם ברצונו להתקדם במשטרה. היה ברור לו שמישהו בעל השפעה רבה במשטרה אינו מעוניין שמציתי המערכת יתגלו ויישבו על ספסל הנאשמים בבית המשפט.

רק כך יכול היה לביא להסביר לעצמו את סמיכות הזמנים בין הבירור התמוה אצל פראג, שנעשה לפי הוראת המפכ"ל, ובין ביטול ההיתר לעצור את החשוד המרכזי בפרשה.

לביא הפסיק את החקירה.

■ ■ ■

העובדות האלה מעוררות שאלות:

● ההעלה פראג על דעתו, מהי כוונת מביימי הבירור אצלו?

● איך הגיע לידו הפתק של דיין — אם אכן היה פתק כזה?

● מדוע בוטל ההיתר לעצור את ה־חשוד בהצתה, אחרי שהיועץ המשפטי לממשלה בכבודו אישר את הפעולה?

● מי עמד מאחרי הקטוניה להפחיד את קצין המשטרה ולהרתיע אותו מלהוסיף ולחקור?

מציג אני את כל השאלות האלה ליועץ המשפטי של היום, הפרופסור אהרון ברק. אני תובע לחדש את החקירה, לשחרר את החוקרים מכל שיקול פוליטי, ולנקוט פעולה נמרצת לאתר את הפושעים ולהעמידם לדין.

■ ■ ■

כמה מן הנוגעים בדבר, שנשאלו השבוע על־ידי העולם הזה, הגיבו כך:

יהודה פראג: „כן, היה משהו כזה. אני מתחיל להיזכר עכשיו..." אך הוא סירב להרחיב את הדיבור.

סגן־ניצב שגיב: „אני זוכר שהייתי עם פקד לביא אצל היועץ המשפטי לממשלה. איני זוכר מי נתן את ההוראה לבטל את פעולת־המעצר."

סגן־ניצב לביא סירב לאשר או להכחיש את פרטי הפרשה. הוא היפנה אותנו אל דובר המשטרה.

דובר המשטרה, ניצב משנה שמואל צחי: „לא הצלחתי לאתר את שני הקצינים, שגיב ולביא. פניתי לניצב טיומקין, מפקד המחוז, הוא הודיע לי ששגיב יצא לחופשה, ולא יחזור עוד למשטרה. גם את לביא אי־אפשר לאתר. הוא בחופשת־לימודים."

ייתכן שהיועץ המשפטי לממשלה יהיה מוכשר מן המשטרה לאתר את הקצינים האלה.

ניצב פראג

סגן־ניצב לביא

התחמקות לא־כל־כך אלגנטית

סגן־ניצב שגיב

לועדי עובדים!

כל כרטיסי ההנחה להצגות היומיות בחודש אוגוסט — אזלו. ניתן להשיג עוד מספר מצומצם של כרטיסי הנחה להצגות ערב בלבד.

אנא, האזרו בסבלנות והבטיחו כרטיסיכם לחודש ספטמבר במשרד „הדרן", אבן-גבירול 90 תל-אביב, טלפון 248844.

רמקולי KEF קובעים יותר מכל מרכיב אחר, את איכות המערכת.

מפרטים טכניים: „פלוס", ארלוזורוב 15 ת"א. טל. 221751—03

רובקס
המתנה היפה ביותר

מורלה
הטפטים המעוצבים כיצירת אומנות

מכתבים

איש השנה

איש־השנה הוא, לדעתי, איש ההדר זאב ז'בוטינסקי ז"ל, שתלמידו הצליח סוף־סוף להבקיע את חומת מפא"י: מנחם בגין.

איש־העולם תשל"ז הוא ג'ימי קארטר. איש התנ"ך, בדומה למנחם בגין.

איש־המרחב: המלך חוסיין, האיש ש־ויתר מראש על הגדה המערבית ושהגג השנה 25 שנות־שילטון!

איש־המדיניות: ראש־הממשלה מנחם בגין, האיש ששינה את מדיניות־החוץ של ישראל בשאלת המרחב.

איש־הביטחון: עזר וייצמן, שר־הביטחון החדש, האיש שהכניס רוח חדשה במיש־רד־הביטחון.

צעיר־השנה: אורי זוהר, האיש הצעיר שאיפיין את אופנת „החזרה בתשובה" שפשטה בקרב אמנים, זמרים וציירים.

איש־הטלוויזיה: חיים יבין, האיש ש־הגיש את סיקור הבחירות לכנסת התשי־עית בצורה המשכנעת ביותר.

ד. ישראלי, ירושלים

הייתי מציע לכם לבחור כאיש־השנה בשימעון פרס, שר־הביטחון לשעבר וכיום יו"ר מיפלגת העבודה, האיש שהצליח להו־ריד סוף־סוף את מפא"י מהשילטון.

אמנון גילן, באר־שבע

...הדמות שבחירתה היא מובנת מאליה היא כמובן ראש־הממשלה מנחם בגין. אבל מאחר שאני יודע כי אתם בוחרים בדרך־כלל כאיש־השנה לאו־דווקא את האיש הצפוי מראש, הייתי מציע לכם לבחור כאיש־השנה את אשר ידלין, יו"ר מרכז קופת־חולים לשעבר, האיש המסמל את השחיתות המוסרית שאליה הידרדרה המ־דינה.

יעקב אבישר, תל־אביב

...ח"כ שמואל פלאטו־שרון.

רינה גבירץ, תל־אביב

● ● ●

האם הטיעונים תקפים?

אם כי אני מתנגד עקרונית לכריתת ברית צבאית בין ישראל לארצות־הברית, שתנציח את מצב התלות של ישראל, הרי יש שני ליקויים בולטים במאמריו של בנימין עמידרור המתנגדים להסכם זה.

הטענה כי גודלו של צה"ל קרוב ל־גודל צבאות של מעצמות עולמיות, היתה חלק מהקונצפציה שגרמה למחדל יום־הכיפורים והיא מתעלמת מכך שצה"ל — או צבאות ערב — מייצגים את כל הפו־טנציאל הצבאי של ארצותיהם, בעוד צבא ארצות־הברית מייצג רק חלק קטן מהפו־טנציאל של מעצמה זו. (ב־1938 היה ה־צבא הרומני גדול מן הצבא האמריקאי).

הנימוקים של עמידרור נגד עזרה מיידית אמריקאית לישראל בנשק קונבנציונאלי, משכנעים. אולם הטיעון לגבי הנשק הגר־עיני „מה ייצא לנו אם ייחרבו ערי מצרים וסוריה, בעוד צבאותיהן כובשים את יש־ראל?" אינו משכנע כלל. אין צורך ל־ארצות־הברית להטיל אף פצצה גרעינית אחת. האיום בכך לבדו יספיק כדי ש־צבאות ערב יסוגו מתוך שטח ישראל, כפי שעשתה ישראל ב־1956 תחת איום רוסי.

אולם הפגם היסודי בסידרת כתבותיו של עמידרור הינו כבר בתחילתה, בהת־נבאויותיו האפוקאליפסטיות על הפרת ה־שלום המלווה בנסיגה, וכיבוש ישראל על־ידי הערבים תוך מספר ימים. משום מה שכח עמידרור לתאר במאמריו את מהלך הקרבות החזויים על־ידו, שיכחה מחורה במקצת לגבי פרשן צבאי. חלק גדול מטיעוניו מבוסס על הנחה שלא נעשה ניסיון להוכיח אותה, כי לאחר נסיגה לגבולות 1949 יוכלו ארצות ערב לנצח את ישראל תוך מיספר ימים.

אדם קלר, תל־אביב

שלוש הערות למאמרו של בנימין עמי־דרור „חוזה הגנה: פיסת נייר!" (העולם הזה 1084).

למיטב ידיעתי, קביעתו המודגשת של עמידרור כי „תוך זמן קצר ביותר מסו־גלת ישראל להעמיד ולהפעיל בשדות ה־קרב עוצמה העדיפה על זו של הכוחות המזויינים הצרפתים, הבריטים או האמ־ריקאים המצויים כעת באירופה", אינה נכונה. רק הכוחות האמריקאיים והקנדים באירופה מונים כחצי מיליון חיילים ה־מצויידים בציוד העולה על זה העומד לרשות צה"ל.

במאמריו מובלעת ההנחה כי הכוחות האמריקאיים שיוכלו לתגבר את ישראל יוטסו מארצות־הברית. הגיוני יותר לתגבר את ישראל דווקא מאירופה. בנוסף, הק־שיים בהעברת חיילים אמריקאים מארצות־הברית לישראל קיימים גם לגבי תיגבור הכוחות האמריקאים באירופה במיקרה של פלישה סובייטית. אם המיגבלות כה חמו־רות כפי שמציין עמידרור, האם ארצות־הברית אינה ערה לכך ואין לה פיתרון למיקרה כזה? סביר שאותו פיתרון יחול גם על המיקרה הישראלי.

רון וייס, ירושלים

בקוראי את „המחדל הגורלי" מאת ה־פרשן הצבאי בנימין עמידרור, (העולם הזה 2082), הגעתי למסקנה, שמאמר זה אינו מהווה „תרומה לוויכוח הציבורי." מקומו של המאמר בביטאוני הליכוד.

בין השאר אני קורא: „ישראל יכולה ל־נצח במאה מילחמות, אך להפסיד — רק ב־אחת. המפלה הראשונה כבר תמיט על ישר־אל את החורבן הסופי והוודאי. אמיתה זו, היא המספקת בסיס הגיוני לתפיסת הח־תירה לאי־מילחמה, כמעט בכל מחיר, גם בתחום הביטחון הצבאי. זהו גם חלק מן ההסבר למה אף הניצים הישראליים, אינם נוטים למילחמה ורואים בה, ממש כמו היונים, לא רק עניין מתועב אלא דבר שמותר לנו להיקלע לתוכו רק ביוזמת ה־ערבים, או, אם ביוזמתנו, רק רק בעל כורחנו."

באוזני מהדהדות הסיסמות הניציות (וה־ציוניות) מתמול שילשום: „הערבים מבי־נים רק את, שפת הכוח." „עוצמתנו הצ־באית היא הערובה לביטחוננו." „רק צה"ל

חזק עלול להרתיע את האוייב," והניצים הישראלים אינם רואים במילחמה בערבים „עניין מתועב," אלא מילחמת־קודש.

הלאה מזה אני נתקל בנקודת־ראות מסו־כנת ובהיגיון אסטרטגי מיליטריסטי־קולונ־יאלי בדיברי עמידרור: „דומה כי אם לא תחול הפחתה דרסטית בעוצמה הערבית, נצטרך לשנות את כללי המישחק וליצור „איזון" בינינו, לבין מדינה ערבית אחת לפחות. כוונתי לירדן, אשר לגביה נראה כי יהיה עלינו לדאוג לכך, ואולי אף להצ־היר בבירור מראש, כי אם תיטול חלק בכל מילחמה עתידה נגדנו ותפסיד, נעשה ככל יכולתנו לסיים את קיומה כיישות האשמית ריבונית."

עמידרור אינו מוכיח היגיון בריא ועיק־ביות המחשבה, ולמעשה יוצר במו ידיו סתירות אומללות. „כיום," הוא טוען, „רחוק ביותר מן הדעת שתארע קטס־טרופה ביטחונית־צבאית, למרות נתוני ה־כוחות הנוטים מאוד לרעתנו." לא מצאתי בדיברי בנימין עמידרור לא היגיון צבאי ולא היגיון אזרחי, וחבל.

אליעזר פומרנץ, נהריה

● ● ●

הדמגוג וצילו

„הפגישה עם הנשיא קארטר בוושינגטון היתה ניצחון אישי. הפגישה עם שר־החוץ וואנס בתל־אביב היתה הישג גדול." משבר המנהיגות הנצחי נעשה עמוק יותר ויו־תר, אם זה עדיין אפשרי. כעת יש לנו ראש ממשלה, נואם מוכשר אשר — תאמי־נו או לא — מאמין בשקרים של עצמו,

(המשך בעמוד 10)

קונסנסוס של הקלושמרל התרבות'

במאמר ששמו „הבידור המסובסד" שפרסמתי בדף הספרות של הארץ חלו כמה אי הבנות, ומכיוון שאינני מוצא טעם להמשיך להתווכח על דפי אותו מוסף ספרות, אני מוצא לנכון לפנות אליכם, כדי להבהיר את דברי.

ראשית, המאמר שפרסמתי נהפך להפתעתי המוחלטת ל„מכתב לעורך", למרות שהוא נתקבל על־ידי מר בנימין תמוז (עורך דף הספרות) כמאמר ולא כמכתב לעורך. כיון שדבריי עמדו להתפרסם כמאמר, לא הבעתי שום התנגדות שהבדרן שלמה בר־שביט נציג התיאטרון הלאומי „הבימה" ישיב לי באותו מעמד. לאחר שהבעתי את תמיהתי לפני מר תמוז, שמאמרי נהפך למכתב, הבטיח לי עורך המוסף הבטחה חגיגית שאקבל שכר סופרים, והנה לאחר שנים רבות בארץ הזאת למדתי דבר חדש. מעתה אני מקבל שכר סופרים גם בעבור מכתביי המופנים אל עורכים מסויימים.

אינני רוצה כאן להיכנס לפולמוס עקר וחסר כל טעם עם הבדרן בר־שביט, מכיוון שהסגנון הגס, השחצני, האומר אך ורק: אני ואפסי עוד — סגנון של פקידונים המשוכנעים שרשמו את הארץ הזאת בטאבו על שמם — מוכר לי היטב כתושב ותיק בארץ הזאת והוא נמאס עליי מזמן. הנקודה היא אחרת. בסוף רשימתי פניתי אל מי שהתראיינו בעת האחרונה ודיברו גבוהה גבוהה על הצורך בערכים ובתרבות עברית והעמדתי לפניהם בצורה אירונית את האתגר של השינוי המיוחל. רק מי שאינו מכיר אותי ולא עקב אחר יצירותיי יכול לחשוב שאכן האמנתי, ולו לרגע אחד, שאחד מאותם האנשים שהפניתי את הכדור אליהם מסוגל כרגע לשנות דבר מה לטוב או לרע.

הסיבות לחוסר אמונתי רבות, אך במאמר זה אמנה, ברשותכם, כמה מהן: קודם כול אינני מאמין שפוליטיקאים יכולים או יש להם הזכות להתערב ביצירה כשלעצמה. המקרים היחידים שהשליטו הפוליטיקאים את רצונם בשדה התרבות היו לאסונות רוחניים אכזריים. לדוגמא, סטאלין, אשר הרס את התרבות והתיאטרון הרוסי, היטלר, גבלס וחבר מרעיו שהרסו את התרבות הגרמנית, מק־קארתי בארה"ב, שניסה להרוס את התרבות האמריקאית, ולא אדבר על האינקוויזיציה אשר העלתה את ז'יורדנו ברונו על המוקד והתעללה בגלילאו גלילי.

כשמדובר בי, אני משוכנע וברור לי בצורה מוחלטת שלא אזכה בשום תמיכה ובשום אפשרות של הבעה עצמית מאותם אנשים שהתכוונתי אליהם, אם לא אלך בתלם ולא אהיה „ילד טוב"... (למעשה אותן הדרישות היו למשטר הקודם כלפיי). לא אזכה בשום עידוד מסיבה פשוטה: השקפת העולם שלי אינה זהה להשקפתם הפוליטית. כשלעצמי, התעניינותי אינה מתרכזת בסמלים ובטקסים אלא אך ורק בבני־אדם. אינני מאמין במלים גבוהות אלא במעשים יום יומיים, מעשים צדדיים, מעשים שהם למעשה חסרי כל חשיבות עבור העתונות המקומית אך חשובים ביותר עבור עבודתי היוצרת. מה שנוגע לסכסוך הטראגי בינינו לבין שכנינו, אינני מאמין בשום פנים ואופן שנוכל לכפות את רצוננו בכוח על האוכלוסים הערבים. רק ויתורים מרחיקי לכת שלנו ושלהם, רק השאיפה לפשרה מצידם ומצידנו יכולה להיות הדרך וההתחלה של הרגיעה המיוחלת והתחלתם של חיים משותפים מתוך הבנה וכבוד הדדי.

■ ■ ■

איזו תועלת יכולה לצמוח לי עצמי מגברת גאולה כהן אשר בלי לראות או לקרוא את המחזה שלי „מושל יריחו", קבעה קבל עם שזה מחזה מוקצה מחמת מיאוס?

איזו תועלת תצמח לי עצמי ממר משה שמיר, למרות שבניגוד לאחרים אני כן חושב שהאיש הזה עמל וכתב כמה וכמה ספרים ומחזות, אני חוזר ושואל: איזו תועלת? בפעם היחידה שנפגשתי עמו, בתחילת שנות ה־60, מסרתי לו מחזה בעבור עיתון ספרותי שבחיפה, שהוא היה עורכו, ומר שמיר החזיר לי את כתב היד אשר נתקבל אחר־כך על ידי מר אהרון אמיר והודפס ברבעון „קשת", שהיה אז בתחילת דרכו ומהפכני כשלעצמו. יותר מזה אף פעם לא הזמינני מר שמיר להשתתף במוסף הספרות של „מעריב" בשעה שהיה עורכו. ואם לא הזמינני אז כשהיה באופוזיציה, אינני רואה מה לי ולו כעת כשהוא בשלטון ואני ממשיך להשאר באופוזיציה כנגד כל השלטונות.

גם מהזרם הדתי לא תצמח לי הישועה. אני משוכנע שהם היו שמחים לראות במקום „הבימה" ישיבה. למעשה אפשר להתקין שם כמה ישיבות: ישיבת האולם הגדול, ישיבת האולם הקטן וישיבת הבימרתף. מאידך גיסא, אני רוצה לציין כאן ברשותכם ששום גוף שמאלי לא תמך בי בפועל מעולם מלבד אהדה אפלטונית. האנשים היחידים אשר תרמו מכספם הפרטי להפקותי לא באו מקרב השמאל והיו אלה בסה"כ שניים: הגברת שולמית שוקן ומר הילל קוק.

האמת היא הרבה יותר מרה. מי שנלחמה נגדי ושמה בדרכי מכשולים ומנעה בכל כוחה את התפתחותי כאמן בארץ הזאת, הייתה הגברת לאה פורת היושבת ראש של המועצה לתרבות ואמנות, ומלבד כמה תמיכות עלובות שזכיתי ממוסד זה, המיועד לעודד את אמנות התיאטרון המקורי, נפלה בחלקי אך ורק שנאה וחוסר התחשבות. אפשר גם להמשיל את התמיכות האלה לדברי אוריפידס האומר באחד ממחזותיו, בשעה שהוא מתקיף את הנובורישים האתונאים: „ואת השאריות זורקים לכלבים". זכור לי היטב, כיצד רצתי בשביל תמיכה נלעגת של חמשת אלפים לירות בשנת 1972, בשעה שניסיתי להעמיד את הפרודוקציה של „המשיח" עם 15 שחקנים בלא פרוטה שחוקה... ואותה גברת כתבה לי מכתב, שרק אם אבצע שינויים במחזה, דהיינו במלים אחרות אצנזר את עצמי, אוכל לקבל את התמיכה העלובה. (ראה מאמר של מאיר ויזלטיר עם העתק של המכתב ב„סימן קריאה" 1).

ניתן לומר שרוב עבודותיי בתיאטרון העברי מלבד „מעבר לגבולין" ב„הבימה" (שעליה גם זכיתי לפרס) ואת ה„גולם" בפסטיבל האינטר־דרמה, שבו ייצגתי את מדינת ישראל, עשיתי אך ורק ביוזמתי ובמאבק עקשני וחסר פשרות לביטוי עצמי.

על הנעשה עכשיו בעקבות חילופי השלטון אינני יכול אלא לצחוק מול הטענות שאנשי „הליכוד" יהרסו את התרבות... אל דאגה, אנשי המימשל הקודם דאגו להריסה הזאת היטב, ורק מי שבקי בארגון הביזנטיני וברזיה של המועצה לתרבות ואומנות על עשרות ועדיה וחבר נאמניה, יבין על נקלה שלשלטון החדש הוגש על מגש של כסף מכשיר יעיל ביותר לדיכוי המלה והביטוי החופשי בארץ הזאת.

■ ■ ■

אם נרצה לקחת לדוגמא את צ'כיה לאחר האביב הרוחני של 1968 ולאחר הפלישה של הסובייטים לפראג, אנחנו לומדים שהפוליטרוקים היו חייבים לכלוא סופרים או להגלותם מכיוון שהתייצבה לפניהם קבוצה של אנשי רוח אמיצים שלא היו מוכנים לוותר על עקרונותיהם. אבל כאן? אצלנו? מי כבש אותנו? בסך הכול התחלף השלטון באנשים האומרים בגלוי מה שקודמיהם חשבו בסתר לבם ולא העזו לתת פומבי לצפונות מחשבותיהם ועמדות כוח עברו מיד ליד. מי שהיה פרסונה נון־גרטה (דהיינו אישיות בלתי רצויה) במשטר הקודם ימשיך להיות גם במשטר הזה ואלה, אני מבטיח לכם, מעטים ויחידים.

מרטין לותר קינג אמר: „היה לי חלום", ואחר־כך מטורף ירה בו ורצחו; גם לי היה חלום, האמנתי שכאן בארץ שלי אוכל ליצור כאוות נפשי, לתת מעצמי עד גבול היכולת האנושית שלי, החלום שלי בינתים נרמס, ריח הקלושמרל חנקו. אינני כועס, אינני זועם, כי אין על מי לכעוס ועל מי לזעום. אני פשוט עצוב.

יוסף מונדי, תל־אביב

פורום העולם הזה

להחזיר את חובות „קרן תל־חי"

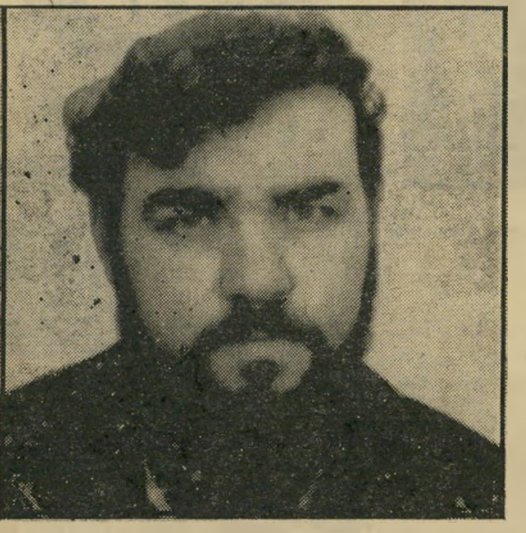

ציניות תכונה חשובה היא לעיתונאי, אבל כאשר הציניות נוגעת לבורותם של הקוראים, עלול הכתב למצוא עצמו מיותר, כפיל בחנות של חרסינה.

למשל: נצא ונשאל את המכונה „האדם מן הרחוב", מה ידוע לו על „קרן תל־חי", כמה כסף הקרן חייבת, למי ומדוע, ונמצא רבים, אשר הקשר האסוציאטיבי המיידי שלהם יעבירם לפרשיות שחיתות בנוסח ידלין, אשר נחשפו בשנה האחרונה בגופים ובמוסדות שונים, הקשורים חלקם, בצורה זאת או אחרת, מעט או הרבה, עם מפא"י ההיסטורית.

וזאת למרות שזכויותיה הלאומיות של „קרן תל־חי" בעבר רבות מחובותיה הפיננסיים בהווה; למרות שהאחריות העקיפה לחובות הקרן מוטלת, בסופו של דבר, על ממשלות־ישראל השונות, שהציבור בחרן באורח דימוקרטי, לטוב או לרע.

ואין אלו מלים סתם, הנאמרות כדי לזרות חול בעיני הקוראים.

פרשת „קרן תל־חי" מתחילה לפני קום המדינה, בימי המחתרת העברית. ללוחמי האצ"ל, אשר התפלג בשילהי 1931 מן „ההגנה", לא היה עורף־קיבוצי למימון פעולותיו הלאומיות, כמו ל„הגנה" ול„פלמ"ח", ורבים מאנשי „המשפחה הלוחמת" שילמו מכיסם בעד חמש־עשרה שנות פעילות לאומית. אפילו בארץ־הקודש לא צומח על העצים הכסף הדרוש למימון פעולות ההתנגדות לבאווין ו„הספר הלבן" שלו, לפריצת כלא עכו ולשחרור אסיריה היהודים, ולהבאת אניית הנשק והמעפילים „אלטלנה". לכן, משהתרבו הפעולות, נאלץ הארגון לחפש מקורות מימון נוספים, ולא מפרי־העץ, כאמור...

זאת ראשיתה של פרשת „קרן תל־חי" אך לא סופו של הסיפור.

■ ■ ■

משקמה המדינה, התגייסו לוחמי האצ"ל לצה"ל. בתמימותם הרבה סברו, כי עם חתימת ההסכם על פירוקו של „הארגון הצבאי הלאומי", ב־1 ביוני 1948, ייפתח גם דף חדש ב„מלחמות היהודים" בתנועה הציונית, ולריביזיוניסטים, תלמידי ז'בו, יינתן להשתלב במדינת־ישראל. לא עברו חודשים רבים ומפח נפש תפש את מקומן של התקוות הוורודות. קטנוניות, צרות מוחין ורישעות של לבלרים בממסד של ישראל גרמו לנידויה של „המשפחה הלוחמת מן החברה.

ו„המשפחה הלוחמת" נהפכה למשפחה הנרדפת... הישראלי של 1977 שכח — או שהוא מעדיף לדחוק מן הזיכרון — שכדי לזכות בעבודה מסודרת, מטעם רשויות השלטון במדינה, בשנים הראשונות לאחר שוך קרבות מלחמת־השחרור, הייתה עדיפה „תעודת יושר" מפלגתית מתעודת יושר אישית. ולא זו בלבד — כדי שאלמנות ויתומי מלחמות ישראל יזכו לסיעוד כלכלי, רצוי היה שיקיריהן יפלו למען המולדת כשתוית סוציאליסטית אדומה צמודה על לוח לבם. הרביזיוניסטים לא נכללו בקהל ישראל, ו„בלי חרות ובלי מק"י" לא הייתה רק סיסמה ריקה מתוכן, שנזרקה בחלל לצורכי תעמולה פוליטית. זה היה מוטו שממנו שאבו פקידוני הממסד של ממשלת ישראל, של הסוכנות היהודית ושל הסתדרות העובדים הכללית את כוחם לקיים את הפער במשטר מפא"י.

משהתברר ל„משפחה הלוחמת" שהם נחשבים במדינתם ל„אזרחים מסוג ב'", וכי מפא"י איתנה בדעתה לסייע לחיסולה של תנועה פוליטית על־ידי מצור כלכלי, נכנסה לתמונה „קרן תל־חי". תחילה פעלה הקרן בצינעה, כדי לסייע בדחיפות לאלמנות וליתומי לוחמי המחתרות הלאומיות, אצ"ל ולח"י, שלא זכו, בשנים הראשונות לכינון המדינה, לסיעוד ממשלתי. רק בשנת 1966 — שמונה־עשרה שנים (!) לאחר שוך קרבות תש"ח, זכו נציגי המחתרות הלאומיות להדליק לפיד ראשון בירושלים, ביום הזיכרון הכללי לחללי האומה, ולהשתתף במשמר כבוד משותף עם ותיקי „ההגנה". שנתיים אחרי זאת, בשנת 1968, ניאות ראש הממשלה המנוח, לוי אשכול, גם לפצות את „חירות" על הוצאותיה לתשלומים בעבור משפחות חללי המחתרות. פטירתם של לוי אשכול ואריה בן־אליעזר, שהיה באותו זמן יו"ר הנהלת „חירות", ופרישת גח"ל מממשלת הליכוד הלאומי, השכיחה גם את הבטחת הסיוע הזאת.

■ ■ ■

ואין זה הכול. מוסדות ציבור מבוססים רבים לא ניאותו להלוות כספים ל„קרן תל־חי", כדי ש„חירות" תוכל לפרוע את חובותיה המצטברים. כך נאלצה הקרן להציג פיתויי ריבית בשיעורים גבוהים, כדי שאנשים יעדיפו להפקיד כספים בקרן ולא בבנקים, למשל.

ולא הייתה אפשרות אחרת.

החישובים הראו, שבפרק זמן סביר וצפוי מראש, בצמצומים ניכרים של פעולות, אפשר יהיה להחזיר את ההלוואות. אולם, אף גאון כספים אחד לא יכול לשער בדמיונו הפרוע ביותר, כי במדינת היהודים, שנודעו כאשפי הכלכלה של העולם זה דורות, תהרוס מפא"י כל חלקה טובה בכלכלת המדינה ותבלום פיצויי משיכת הון אליה. כך קרה, שהריבית הגבוהה, האינפלאציה הדוהרת והפיחותים הקפיצו את סכומי חובות „קרן תל־חי" למספרים שהדמיון מנוע לעכל.

ב„קרן תל־חי" לא היו מעילות, מטעמה לא נשלחו עסקנים לבילוי ימי שישי ושבת בחוץ־לארץ וגם לא נקנו על חשבונה פנטהאוזים לפקידיה. כל כספי „קרן תל־חי", עד הפרוטה האחרונה, נועדו למימון מפלגה ואם בישראל, שגורלה המיוחד ונאמנות חבריה לעקרונותיהם הציוניים התסיסו את הממסד. אם לא נרצה לראות בישראל רק „מפלגות של מיליונרים" המסוגלים לממן את פעילויותיה, ונשאף למלא את המפה הפוליטית של המדינה גם במפלגות המונים עממיות, של בני שכונות המצוקה ובעלי המעמד הבינוני, יהיה חייב הציבור ליטול חלק פעיל במימון הפעילות המפלגתית במדינה.

כי חובה של „קרן תל־חי" אינה רק חובה של „חירות". זה חוב הכבוד של עם ישראל כולו — זה חובה של הדימוקרטיה הישראלית.

משה יהלום, גבעתיים

צפוי לך שבוע סוער מבחינה רגשית. מוטב שתהיה ער, יותר מתמיד, כדי לא לטעות ברגשותיך האמיתיים כלפי האנשים הקרובים אליך. אם תשלוט ברגשותיך, תזכה להצלחה חברתית ותפגוש באנשים מעניינים. במקום העבודה — התקדמות איטית אך בטוחה. הדיכאון שבו אתה שרוי באחרונה יחלוף במהרה. בת טלה — הזהרי השבוע מחברים חדשים.

* * *

זהו שבוע הממזג את המיסתורין של חיינו הרוחניים עם כמה וכמה הישגים מוחשיים ביותר. שבוע טוב, במה שנוגע להימורי־טוטו ופיס, לעיסקי־מניות או להימורי־אהבה. בן־שור — הפסק לשרוץ בביתך ותנצל לפחות שבוע זה לצאת לבילויים ולטיולים אשר תכננת זה שנים ולא מצאת מכל סיבה שהיא זמן לבצע אותם.

* * *

הענגה הגדולה שעלתה והוסרה מעליך, עדיין מאפשרת לך לזוז במלוא החופשיות הרצוייה לבני־מזל־תאומים אופייניים. על כן דע לקחת את הכל בשקט, בשלווה יחסית, ללא חיפזון. זהו שבוע של תיכנון ושל זכרון, שבוע של עבודת־בית ולא של ביצועי־חוץ למיניהם. המנעי מביזבוז־יתר בשבוע זה.

הורוס קופ

את נמצאת כרגיל — על פרשת־דרכים. אלא שמעתה ואילך לא תוכלי לשבת בחיבוק־ידיים. הוא ידרוש ממך צעדים נמרצים, ועצם הדרישה תדרבן אותך לעשות דברים שעלולים לשנות את כל חייך. בן סרטן — אל תסתבך, דווקא עכשיו, אתה זקוק עתה לכל חושיך. זהו שבוע קשה מאד — אם כי לא מסוכן במיוחד.

* * *

אם תפקח עין ותתבונן היטב באנשים ובאירועים הסובבים אותך, צפויים סיכויים לרומן נעים, או לקידום הקריירה והמעמד החברתי. משא־ומתן שהתחלת בו לפני זמן מה, ושנראה לך בשלביו הראשונים כהרפתקאה פזיזה, עשוי להתגלות השבוע כצעד נבון מאד, מלהיב ומרתק ביותר. השבוע תצליחי בתכניותיך.

* * *

אל תעשה צעדים דראסטיים. חכה עוד קצת ותחשוב היטב באם כדאי לבצע את החלטתך החשובה. בת בתולה — לא תפגשי השבוע את נסיך חלומותיך, למרות שבסוף השבוע יהיה נדמה לך כי הנה פגשת אותו. כדאי שתנצלי את השבוע על מנת לשפר את הופעתך. התחילי בדיאטה, שני את התסרוקת, והיי יפה.

אל תהיה כזה ברגן. הגיע הזמן שתדע כי אין מושלמים. כדאי שתתחיל לעשות כמה פשרות בעניינים הרומנטיים. נסה להסתפק במצוי ואל תחפש לך כל העת את השלמות. ריב עם אדם, שאתה מכבד מאוד ישפיע על פעילויותיך. כדאי שתבדוק אם הסיבה לריב אינה נעוצה דווקא בך. מכתב שיגיע השבוע — ישמח אותך.

* * *

הגרעון הכספי שבו אתה נמצא לא מוצא השבוע את פיתרונו. בכלל, יהיה זה שבוע איטי, חסר־קצב, וקצת משעמם. זה לטובה: נצל אותו לאגירת כוח לקראת הבאות, מאחר והחודש ידרוש את כל כושר הניתוח האינטלקטואלי שלך, בתוספת של אומץ־לב. בת עקרב, אהבה גדולה תתחיל לפרוח בסוף השבוע הזה.

* * *

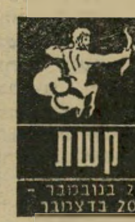

שמע לעצת זקנים וחכמים ממך. בדרך זו תצליח להתגבר על קשיים רבים, ולהימנע עשיית טעויות. זכור כי הטיפש לומד משגיאותיו הוא, ואילו חכם משגיאותיהם של האחרים. אמת־חיים זו נכונה גם לגבי חייך הרומנטיים. וגם אם נראה לך שספגת אצלה מפלה אל תתייאש, נסה שוב. כוכביך מורים כי דווקא בסוף־השבוע קיימים כל הסיכויים שתזכה להצלחה מירבית.

* * *

טבעי הדבר שקשרים חדשים מדחיקים את הזכרונות הישנים. אל תרגישי מוסר־כליות על כך. תחיי את הרגש, עוד יותר מן הרגיל. דאג לפרנסתך; בייחוד לטווח ארוך יותר. אם אתה יכול, חתום אפילו על חוזה או על הסכם קבלני. גרום נחת למקורביך על־ידי צעד פינאנסי נבון. המנע מהימורים השבוע.

* * *

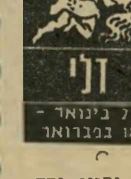

הקצב הסביר בחייך העיסקיים הולך ומתגבר; לא תקבל את זה ברוח טובה! כי אינך אוהב להכנע ללחץ, אבל אם תתייחס לזה כאל שלב ריגעי, תצא מן העניין בהישגים גדולים וגם בהכנסות רציניות. איגרת מרחוק תקרב יום גדול מאוד בחייך. בת דלי: תקבלי החלטה נחושה, וגם תעמדי בה. הקפידי על נקיון וסדר.

* * *

אתם מחפשים אתגר שיתן לכם את ההזדמנות להוכיח את עליונותכם. התלהבותכם תשרה השבוע אווירה של התלהבות על אלה הסובבים אותכם. כדאי להזכיר שהשנה, היא שנה טובה לבני מזל דגים החושבים להינשא. לכן, מוטב אולי להזדרז לפני סיום השנה. בת דגים חשבי היטב, והמנעי מקניות מיותרות.

מכתבים

(המשך מעמוד 8)
אשר בהם, לרוע המזל, לא מאמינים קארטר, ואנס, הערבים ושאר העולם.

ושר־החוץ? המיסכן הפך בוגד בעיני מיפלגתו הישנה, וזר שאין לבטוח בו במיפלגתו החדשה. למשה אין לאן ללכת, אלא להיצמד למנחם כאילו היה צילו.

חוגים יודעי דבר יודעים לספר, שכאשר מנחם מבקש סליחה על־מנת לצאת לשירותים, מתחיל משה — מתוך נאמנות — לאט אבל באופן משכנע, להסריח.

יוסף שריק, תל־אביב

● ● ●

אי־התערבות פעיל

יש לברך על אי־ההתערבות האלגנטי של ממשלת הליכוד במה שקורה בשוק ההון בישראל, וכן על היישום הקפדני של הצהרות אנשי הכלכלה של הליכוד בדבר אי־התערבות בתהליכים משקיים.

על רקע זה אפשר בוודאי להבין את הצהרותיו של שר האנרגיה על אודות הסיכויים למציאת נפט בכמויות גדולות בארץ. הוא רק מילא את תפקידו הממלכתי, וכמובן לא יכול היה לדעת מה יקרה בבורסה של תל־אביב למחרת ההודעה.

באותו יחס של הערכה יש לראות גם את ביקורתו של שר־האוצר על ה„בהלה למניות,” שגם היא הביאה עימה מיספר תופעות מעניינות בבורסה למחרת ההודעה, כעין נפילה דראסטית של מרבית המניות.

לפי דעתי, על הצמרת הכלכלית של הליכוד לפנות בדחיפות לקבלת עצה טובה ממורם ורבם מילטון פרידמן, והוא ודאי יסביר להם את דעתו על המשמעות של הצהרותיהם המטופשות על המתרחש בשוק ההון הישראלי.

חנוך אופנהיים, תל־אביב

אם אי־אפשר לסמוך על הליכוד, שאפילו את הבטחותיו בתחום הכלכלי לא ימלא, אז „אי־אפשר לסמוך עליהם במיל”. ההתערבות הגסה של שמחה ארליך במה שמתרחש בשוק המניות של הבורסה עומדת בסתירה לכל ההצהרות היפות של הליכוד על משק חופשי ובלתי־מבוקר.

אם בשנים שעברו היו יכולים כל מיני מקורבים לשררה להתעשר מידיעה מוקדמת על פיחות בלירה הרי היום, במצב הדינמי והתוסס של שוק המניות, די לדעת מה השרים עומדים להצהיר כדי להפוך למיליונר בן־לילה. ראו הוזהרתם!

בנימין שווייצר, רמת־גן

● ● ●

אימונים לקראת ג'נבה

יש בהחלט לברך את מנחם בגין על כישרונותיו המזהירים, שבעזרתם הצליח כבר בנסיעה הראשונה שלו לחו"ל כראש־ממשלה לצאת בשלום משורה של חיבוקים די מסוכנים עם הנשיא קארטר, האדמו"ר מלובביץ ואפילו אליזבת טיילור.

מה שנשאר רק לראות זה אם כל הכישרונות הללו יספיקו לבגין גם כדי לצאת בשלום מהחיבוקים שעדיין מחכים לו עם סאדאת, אסד, חוסיין, ומי יודע — אולי גם ערפאת. בכל אופן, אם לעצתי ישמע, טוב יעשה מר בגין אם בצאתו לז'נבה, לא יסמוך רק על כושר החיבוקים ועל הנשק האישי שלו — התנ"ך, שהוכיח את עצמו עד עכשיו, בלי עין רעה, בצורה יוצאת מהכלל מעולה.

לדעתי, חיוני מאד הוא, לטובתו ולטובת כל עם ישראל, שלקראת פגישותיו עם מנהיגי ישמעאל יתחיל כבר עכשיו להתאמן על הקוראן. מה שבטוח — בטוח, ואם לא יועיל לא יזיק. אני מאחל לבגין מסע מוצלח ומלא חיבוקים ונשיקות, בעזרת השם ואללה.

גיל דגני, גבעתיים

● ● ●

האמת על בחינות־הבגרות

במדור זה פורסמו באחרונה מיכתבים רבים, בעיקר מפרי עטם של תלמידים שעסקו באחת השאלות העקרוניות והבסיסיות ביותר במערכת החינוך, והיא שאלה נחיצותן של בחינות הבגרות. רוב הכותבים צידדו בביטול הבחינות.

אנו מבקשים לנצל את זכות התשובה כדי להסביר לכל כותבי המיכתבים מדוע, בעצם, לא בוטלו עד היום בחינות־הבגרות בישראל, ומהן הסיבות שאינן מאפשרות לנו לקבל החלטה כזאת, באורח חד־צדדי.

כהן

ראשית, ברצוננו להבהיר כי טועה מי שסבור שמישרד החינוך והתרבות לא עסק בשאלה זו בשנים האחרונות. נהפוך הוא: הנושא חזר ועלה לעיתים קרובות על סדר־יומו של המישרד, ובעיקבות דיונים פדגוגיים מעמיקים הונהגה הרפורמה בבחינות־הבגרות.

בין הנימוקים לביטול הבחינות קראנו טענות על מידת האובייקטיביות של הבחינות כמודד להערכת הישגי התלמידים. בעניין זה עלינו להבהיר, כי תעודת־הבגרות הקיימת היא תעודה המבוססת על הצלחה במיבחן־הישגים ארצי, הנחשב בעיני הפדגוגים כקריטריון אובייקטיבי להערכת הישגי התלמידים בתום 12 שנות לימוד ולהערכת הישגיו הלימודיים של בית־הספר. בלעדיהן היו הערכות התלמידים מאד סובייקטיביות.

אין יסוד לטענה שהבחינות מעמיקות, כביכול, את הפער החינוכי בין יוצאי ארצות המערב לבין יוצאי ארצות האיסלם. העובדה שתעודת־הבגרות היא אחידה, מגבירה את השיוויון בין בני האוכלוסיה כולם והזכויות שהיא מעניקה מוקנות לכל.

רבים שוכחים כי האוניברסיטות בארץ דורשות את תעודת הבגרות כתנאי ראשוני לקבלת תלמידים. ביטול הבחינות, מבלי שיימצא להן תחליף מבחינת דרישות הקבלה של האוניברסיטות, יערים קשיים רבים בפני בוגרי בתי־הספר העל־יסודיים המבקשים להמשיך בלימודים באוניברסיטאות.

שוללי הבחינות התעלמו מהנהגת הרפורמה בבחינות־הבגרות, שהונהגה לפני שנתיים ומקיפה היום כמעט את כל בתי־הספר התיכוניים ויש בה גמישות כמו־אפשרות להבחן בכיתות הנמוכות וברמות שונות, צבירת נקודות, מיקצועות בחירה ומיקצועות חובה, אפשרות לגשת לבחינות עם אמצעי־עזר. כלומר: לא מדובר עוד במערכת בחינות נוקשה ושמרנית, ולא נדרש עוד שינון מכני של עובדות ומיספרים כבעבר.

מישרד החינוך והתרבות ימשיך לעקוב אחר ההשפעה של הרפורמה במתכונת בחינות־הבגרות, ויוסיף לשקול בכובד ראש את נחיצותן — כל זאת כדי שבית־הספר העל־יסודי בישראל לא יהיה, כדיברי רוב המבקרים, „בית־חרושת לציונים.”

ישראל כהן,
דובר משרד־החינוך והתרבות, ירושלים

● ● ●

בזכות שילטון הליכוד

ההבדל בין המערך והליכוד הוא בסך־הכל הבדל פסיכולוגי קטן. שניהם רוצים את אותם הדברים — סיפוח והתנחלות, אבל מפחדים להגשים את רצונם.

פחדו של המערך כה עז, עד כי הוא מסרב להודות במאווייו ומדחיק אותם לתת־מודע. אבל, כמו שקורה אצל כל אחד, היצרים המודחקים חוזרים ומתגלים בהתנהגות בצורות מפתיעות: גוש־אמונים הוא ביטוי כזה.

הליכוד, בהנהגת היהודים „זקופי הקו־
(המשך בעמוד 12)

אמר כבר מישהו, כי חלומה של כל אם יהודיה הוא להשיא את בתה לרופא, עורך דין, או לפחות למהנדס... ולא רק ה„יידשע מאמעס" חולמות על חתן שיביא קצת נחת... גם בנות ישראל העצמאיות חולמות בסתר ליבן המשוחרר על שידוך ממין זה... נשארה הבעיה רק איפה מוצאים אותו, את האקדמאי בעל האמצעים (ושיהיה ממשפחה טובה!)

יש פתרון! הלנה עס־רם מנהלת „צמד" מכירה לך אותו כשהוא משכיל וחתיך. בינינו לבין עצמנו אם את באמת בעלת הופעה נאה ומשכילה, אין להניח שיש לך צורך בשירותיה של השדכנית המפור־סמת... אבל בעצם, מה איכפת לך לנסות?

ממש עליה לרגל אל משרדה (רח' שץ 8 ת"א) והרי לכם משדר פרסומת למהדרין...

כן, כן, דווקא בגלל הבררנות המפור־סמת שלה, נמשכים אליה אניני הטעם, ומסתבר כי מספרם הוא די רציני... (איפה הם התחבאו עד עכשיו?)

הטלוויזיה עשתה פרסומת

בדבר אחד יש להודות. להתעלם מה־תופעה החריגה ושמה „צמד" אי אפשר!

הגברים נדהמים

גם אנחנו ארזנו את מטען הדעות הק־דומות. הצטיידנו בהרבה ציניות והלכנו

היא באמת יפה...

כן, היא יודעת שברהבי הארץ מסתו־בבים הרבה אנשים מאוכזבים. אבל אצלה אין פשרות, היא לא מקבלת כל אחד. יש לה תנאים: רק משכילים, נאים ורצוי

היא עובדת בצמוד עם משרד חקירות. לא חלילה, לא מפשפשים יותר מדי בע־ברו של כל אדם ומי בדיוק היתה הסבתא שלו, אבל פרטים אלמנטריים יש לאמת.

מדברת ושוטף שופעת ביטחון היא מצי־

הלנה תוקפת שוב

הלנה התוססת מפגיזה את העיתונות היש־ראלית! במבצע פרסום נדיר היא חדרה בכוח לתודעת הציבור הישראלי. אפילו

לראות מה מסתתר מאחרי השם היומרני — „יעוץ תאום והכוונה למטרות נישואין". כן. רבותי, זה כבר לא סתם משרד לשי־

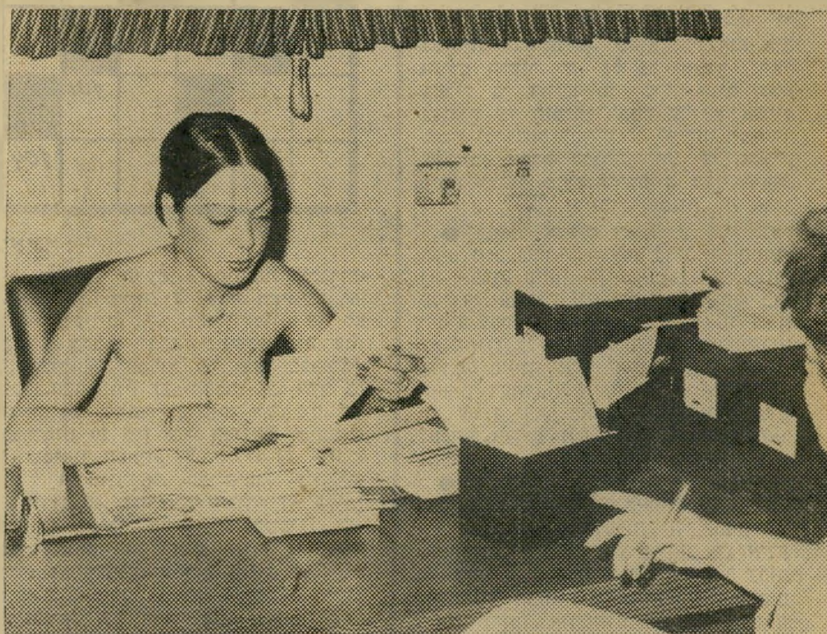

„הגברים הפונים אלינו נדהמים מהרמה הגבוהה וההופעה של בנות הזוג המוצעים לם".

הטלוויזיה לא התעלמה ממנה. אמנם ירון לונדון העלה את הנושא עם קצת אי־דיוקים, אך בעצם איזה שירות מצויין הוא עשה... מסתבר לאחר שיחה עם הלנה, כי למחרת השידור (עלי־כותרת) היתה

דוכים, שימו לב, ל„סגנון החדש"!

הלנה עס־רם, נשואה, אם לשניים, לבור־שה „טיפ־טופ", איפור מושלם (ממש תמו־נת פרסומת לחברת תמרוקים), כל שערה במקום, כל שן פנינה. ותאמינו או לא,

בעלי אמצעים. אז אם אתה דוקטור לפי־לוסופיה עם גיבנת ובאופן כללי נראה כמו פרנקנשטיין אל תטרח...

אבל אם אתה משכיל, מנהל בכיר, אקדמאי ונחמד, במקומך לא הייתי מחכה רגע נוסף. חייג 220631 ו„השיטה" של „צמד" תתחיל בפעולה. בצורה טבעית ונעימה תכיר את הבת העשירה והיפה של... או דיילת שרוצה להיות מקורקעת או דוגמנית המצפה לצילום מתחת לחופה או סתם חתיכה מבית טוב.

נכון. יש בזה מן ההתנשאות אבל הלנה מוכנה לוותר על לקוח, ובלבד שהחוג הסגור של „האנשים היפים" אותו היא יצרה ימשיך לשמור על רמה ויבטיח רק איכות! לא, היא לא מאמינה באהבה בין אינסטלטור לרופאת שיניים. ואם זה קורה אז באמת מזל טוב! אבל לא היא תיזום את המפגש, והיא גם לא אחראית לתו־צאות...

משרד אקטיבי

כל מי שמתקבל מציג תעודת זהות (לנשואים ולמחפשי הרפתקאות הכניסה אסורה!) כל פרטיו נרשמים בקפידה והוא אפילו מצטלם במקום! (תמונה אותה רו־אים הלנה ובן הזוג המיועד בלבד!) וזה לא הכל! כל מועמד עובר בידיעתו ובהסכמתו בדיקה אצל גרפולוג. באם יש צורך משתמשת הלנה בשירותיו של פסי־כולוג. ועל מנת שכל פרט יהיה מהימן

גה את תכנית החומש שלה: לפרוש זרו־עות על כל הארץ. להקים סניפים נוספים, לפתוח מועדון סגור בו ייפגשו, ירקדו, ישוחחו, ויבלו כל אנשי החוג האקסקלו־סיבי שהיא יצרה. או פשוט, כל השמנת הבלתי נשואה של החברה הישראלית אותה היא מתייקת בדייקנות של „ייקית" בכרטסת הצבעונית שלה... אבל לא רק... הלנה מנהלת מה שנקרא „משרד־אקטיבי". כאשת יחסי־ציבור (מיל.) היא מעורה הי־טב בין החברה הטובים. האמת היא, שלפני שפתחה את „צמד" חיתנה במשך שבע שנים בחוגי בית. יש לה המון חברים וחברות שלא רשומים אצלה. אבל כשהיא מוצאת מישהו מתאים, היא לא מהססת להרים טלפון ולקשר בין השמנת המתו־ייקת לבין השמנת שעדיין מסתובבת חפשי... זה מרחיב את החוג ומגביר את סיכויי ההצלחה...

היא נותנת שירות אינטנסיבי ללא הגב־לה של זמן (עובדת 12 שעות ביום גם בשבתות!).

באותו חיוך סימפטי היא מקבלת גם את האמהות הבאות במקום הבנות, ובחלק מהמקרים ללא ידיעתן, מוכנה לנהל איתן עיסקה תשאית, ואפילו נותנת עצות מה לאמר לבת שבאורח פלא גדל חוג מע־ריציה...

השארנו אצלה את הפרטים, אנחנו מא־מינים לה, מה יש לנו להפסיד?

מכתבים

(המשך מעמוד 12)

מה," אינו חושש להודות בפה מלא בשאיפותיו. אבל הוא מדבר כל־כך הרבה, עד שאינו חש צורך לבצע. מרוב ההכרזות, המצפון נרגע. המסקנה: הבה נתמוך בשילטון בגין כדי למנוע התנחלויות.

אבי גולן, חיפה

● ● ●

סימון דחף את שרון

בגיליון העולם הזה (2084), במדור אנשים, התפרסמה ידיעה בנושא ח"כ פלאטו שרון, אשר עיקרה כדלהלן: מר שרון שאינו בוחל בכל ברק לפרסום עצמי, נכח בהופעת הזמר אפריק סימון בהיכל התרבות בת"א. באמצע אחד השירים עלה מר שרון לבמה לנשק את אפריק סימון והקהל הגיב בצעקות בוז. מר שרון העלה את אשתו אנט לבמה, וגם היא זכתה בצעקות בוז.

כקורא ותיק של העולם הזה בכלל וכאמרגנו של אפריק סימון בפרט, נדהמתי למקרא שורות אלו, על כל האמור בהן. ברצוני להעמיד דברים על דיוקם ו־אמיתותם אחת ל־אחת:

לופו

● מר שרון הוזמן אישית על־ידי מנהלי תיאטרון פסגות להיות נוכח בהופעת אפריק סימון בהיכל התרבות. היוזמה באה מצד התיאטרון וזאת, עקב קשריו האישיים של מר פלאטו שרון עם הזמר אפריק סימון (עוד מסיבוב הופעותיו הקודם בישראל) ועם מנהלי תאטרון פסגות.

● באמצע אחד השירים, ירד אפריק סימון מהבמה והסתובב בין הקהל (כפי שנוהג הוא לעשות בכל הופעותיו) ובא במתכוון אל מר שרון והעלהו לבמה חרף אי־רצונו של מר שרון לעשות כן. אפריק סימון נשק ללחיו של מר שרון וזאת, כהבעת חביבות אישית מיוחדת שרוחש אפריק סימון למר שרון ולאישיותו. אפריק סימון התארח אצל מר שרון פעמים רבות וההחברות ביניהם, זמן רב לה. אשתו של מר שרון, אנט, הועלתה לבמה על־ידי אפריק סימון וזאת, חרף התנגדותה, שניכרה היטב על־ידי 3000 הצופים שבאולם, ונראה בעליל כי אפריק סימון דוחף בכוח את אנט אל הבמה.

● אין זה נכון כי אירועים אלו זכו מצד הקהל בקיתונות של בוז, ההיפך הוא הנכון. חלקו של הקהל מחא כף לאשר התרחש על הבמה. זאת ועוד, אפריק סימון הודה מכל לב למר שרון ולאשתו על המחווה יוצא־הדופן, שהוא ורק הוא היה הגורם הישיר לה. על כל האמור, נראה בעליל כי דווקא מר שרון הגיב שלא בנוחות על הזמנתו לבמה על־ידי אפריק סימון וכהוכחה לכך היתה ירידתו המהירה שלו מן הבמה למורת רוחו של אפריק סימון ולקול מחיאות־הכפיים מצד הקהל.

לופו, תיאטרון פסגות, תל־אביב

● במדור **אנשים** לא צויין כלל כיצד הגיע ח"כ שמואל פלאטו־שרון אל המופע של אפריק סימון, כך שהעובדה כי הוזמן על ידי אמרגניו של סימון ולא רכש כרטיסים בכספו אינה נוגעת לעניין. מר שרון לא התנגד כלל לעלות על הבמה בעיקבות אפריק סימון. אילו התנגד (כפי שעשו אחרים בקהל), לא היה מגיע אל הבמה. מר שרון ידוע כאיש שאין כופים עליו לעשות דברים נגד רצונו. היה קל מאד להבחין מי נושק למי על הבימה.

● סימני ההתנגדות, כביכול, שגילתה אנט פלאטו־שרון כלפי אפריק סימון שאילץ אותה בכוח לעלות על הבמה לא ניראו משום־מה מן היציע. אם אכן אילץ מר סימון את הגברת פלאטו־שרון בכוח לעלות על הבמה הרי שהוא בעל נימוסים גרועים ביותר. אין זה מנומס לדחוף גברת בכוח.

● לא נאמר בידיעה כי מר שרון זכה ב„קיתונות של בוז" אלא „צעקות בוז". כתבת **העולם הזה** מוכנה להעיד כי במו־אוזניה שמעה קריאות בוז מצד הקהל.

● ● ●

חיסול חשבונות עם המתים

קצת קשה לי להבין מדוע הנחתם לאמן

תשבץ העולם הזה 2086

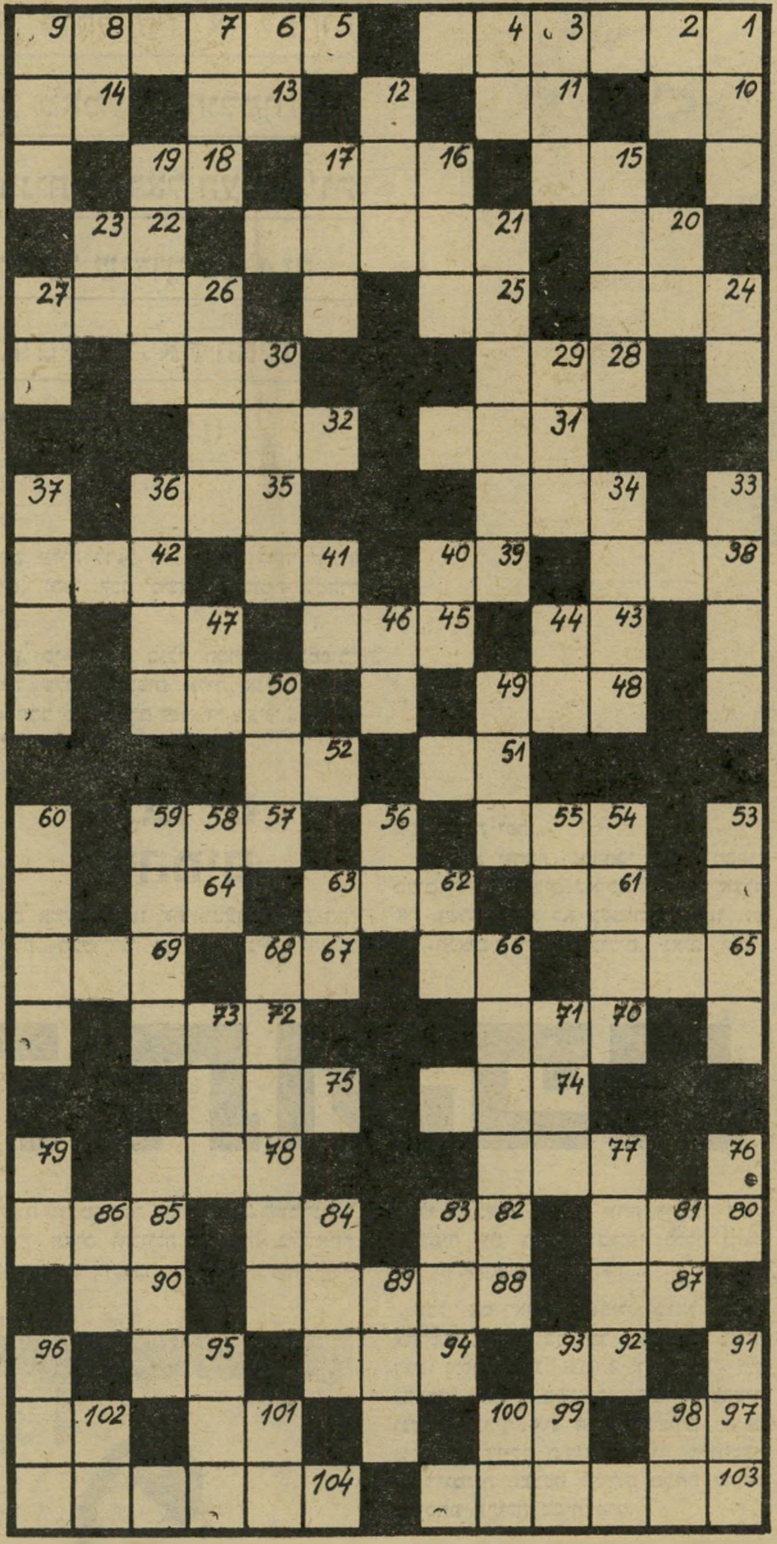

מאוזן:

1. עץ־נוי גבוה; 5. צורת השיער; 10. שר; 11. מחודשי השנה העיברית; 13. חיוני לחיים; 14. נם בלילה; 15. במקום הזה; 16. תרנגול; 18. בן־אדם; 20. כלי־קיבול גדול; 21. מכורה; 22. צאצאה; 24. מין מישחק־קלפים; 25. שייך ל־; 26. בעל־שיאים; 28. מיכסה הפתח; 30. מיזמור; 31. מישכן; 32. עובד במיספרה; 34. עיין; 35. חבל עבה; 38. בקע; 39. בת־קול; 41. שאין נשמה באפו; 42. עץ בכרם; 43. גוי גדול; 45. מונרך; 47. מפני ש־; 48. צינה; 50. עובד בית־המרחץ; 51. משיבטי ישראל; 52. מידת־שטח; 54. יצהר; 57. מתאים; 61. אדון; 62. מוט דק; 64. תנועת מים בים; 65. תם; 66. מכלי־העבודה; 67. עליך לדעת! 69. החרשה; 70. גץ; 72. מן הבקר; 74. עצם; 75. עיר גדולה; 77. אבי אשתו; 78. מלחין גרמני (ש"מ); 80. דומה ל־; 82. שן הפיל; 84. נועם; 85. מחבר „מרג'ורי מורנינקסטאר" (ש"מ); 87. כלי־קיבול; 88. מין ציפור המקננת בארץ; 90. ניתן שכם; 92. מכתף; 94. שקט; 95. סימן הכפל; 97. מכניס ברית אברהם אבינו; 99. ודי בלי סוף; 101. מיניסטר; 102. מסולם הצלילים; 103. תשלומים; 104. עריריים.

מאונך:

1. בא לפני הרעם; 2. קידומת הולנדית; 3. כמו 57 מאוזן; 4. סמל האיטית; 6. מכשיר־עינויים; 7. מטיל־רימון; 8. לא כבד; 9. מחכמי ישראל בתקופת בית שני; 12. שכול; 15. אמרכל; 16. שער בכדורגל; בנקל; 20. כינוי; 21. מהסה; 23. חדר באונייה; 24. בילבד; 26. חתך לשבבים; 27. חומת־מים; 29. מין אריג המשמש לכובעים; 30. מסימני הסתיו; 33. סליל; 34. קיבוץ בגליל העליון; 36. כלי־קיבוץ לנוזלים; 37. דורון; 40. בגד־שרד (הפוך); 41. עלוב־נפש; 44. בנוסף (הפוך); 46. בשבילך; 47. כלל הדברים; 49. נרתיק החרב; 50. ודאי, ברור; 53. הטורנאדו הוא כזאת; 54. ירק המשמש כתבלין; 55. לא טעים; 56. רקב; 58. אט־אט; 59. הרחק מכאן! 60. דיבור; 62. נפחת או נשמתך; 63. ילד בלי ראש; 66. אפרוח שלי; 68. מין ציפור זעירה; 71. ציר הדלת; 73. עגלון; 76. מלחין גרמני; 77. מסימני הניקוד; 79. בעל עובי קטן; 81. מושת על כל אזרח במדינה; 83. ציפור־שיר קטנה; 84. החזה שלי; 86. מונח בתורת החשמל; 89. מכונית המידבר; 91. בהרת־קיץ; 93. צאצא החיה; 95. הכלאה בין חמור לסוס; 96. ממצבי הת"ס; 98. מחלקי הפה; 100. מספיק!; 101. מי, בערבית; 102. קידומת שמשמעותה של.

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת", ת. ד. 136, תל־אביב.

בין הזוכים יוגרלו פרסים: שתי מנות בשווי --.50 ל"י (חמישים לירות) כל אחת, באחד מסניפי רשת הפיצריות רימיני בתל־אביב.

קשקשת 2086

קשקשות 2084

● „אתה הורג אותי!" אמר הזמן לבטלן.

רחל הקס, רח' נתן 19, רמת־גן

● קינג־קונג לוכד הליקופטר.

אורנה שליט,

רח' הנרייטה סולד־30, חיפה

● „המסז' הזה יהרוג אותי!"

אל־עד ולהב יצחקי,

רח' מרדכי חפץ 13, פתח־תיקווה

● זבנג וגמרנו.

סמ"ר יוסי קאופמן,

ד.צ. 1222, צה"ל

● גורלה של הדבורה המאיימת לעקוץ את הפשע המאורגן.

מוטי הלפרין,

רח' שלומציון המלכה 11, תל־אביב

PIZZERIA RIMINI

מסעדות איטלקיות

תל־אביב, ככר אתרים טל. 288800

תל־אביב, ככר מלכי ישראל 4, טל. 263987

תל־אביב, רח' אבן־גבירול 24, טל. 266177

תל־אביב, דיזנגוף 93 טל. 221681

חיפה, רבי הנביאים 20, טל. 640201

חיפה, דרך רופין טל. 252654

ירושלים, רח' יפו 43 כשר

ירושלים, המלך ג'ורג' 15 כשר

רמלה, רח' הרצל 102

אילת, מרכז התיירות החדש

חדש!!!

בן־יהודה 262

פינת דיזנגוף

טל. 455070

PIZZERIA RIMINI 1977 המוצר הנבחר

איזה גודל של טמפון הוא הנוח לך ביותר?

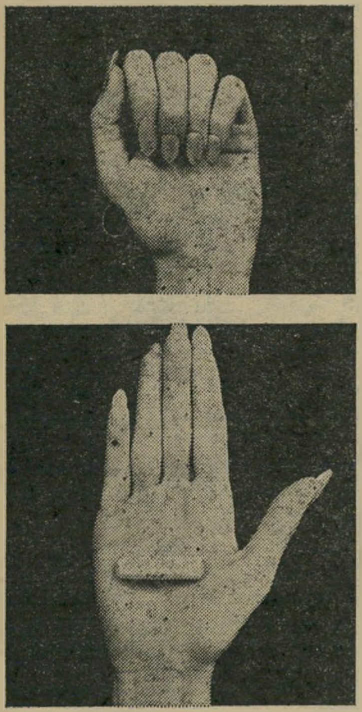

טמפון או־בָּה קטן משפתון ולכן, קל ונוח לשאתו בארנק. טמפון o.b. נכנס לתוך גופך בקלות תוך שניות בעזרת אצבע הנשארת נקיה! ללא כל אביזרי עזר שיש צורך להפטר מהם לאחר השמוש.

חידוש בלעדי — o.b. מיני.
החידוש הבלעדי האחרון של o.b. טמפון מיני המיועד לבתולות, לנערות צעירות ולנשים עם דימום מועט. לטמפון o.b. מיני, כושר ספיגה ענק כמו לטמפוני o.b. האחרים:
נורמל: למרבית הנשים
ואקסטרא: לנשים עם דימום רב.

טמפון o.b., הנוח והבטוח ביותר בעולם, נותן לך הרגשה משוחררת וחפשית 365 ימים בשנה. תוכלי ללבוש מכנסונים קצרים והדוקים, חצאית מיני או ביקיני. תוכלי לרקוד, לטייל, לטבול באמבט ולרחוץ בים בבטחון מלא.

חדש! אריזה חסכונית של 40 טמפונים

o.b.

או־בָּה

הטמפון בעל כושר הספיגה הטוב בעולם

פרסום מלניק

זה עתה הגיע

PENTHOUSE

AUGUST 77 ISSUE

הפצה בלעדית
סטימצקי

רובקס
המתנה היפה ביותר

קבלת מודעות
לכל העיתונים
במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118
חניה חופשית

מורלה
רטפטים המעוצבים ביצירת אומנות

אגפא אצל אגפא!!
קודק אצל קודק!!

אמנם לא „מהיום למחר" אבל באיכות הגבוהה ביותר המקובלת בארץ, וזאת בזמן קצר מאד!!
מבחר גדול בחנות המקצועית והותיקה בחיפה
„פוטו־ברנר"
מכירה • החלפה • קניה
צילומי זהוי בן־רגע!

פוטו ברנר
חיפה רחוב החלוץ 7

מכתבים

הדגול יגאל תומרקין לטפטף את טיפות הארס שלו, שהוסוו כדימעות־אבל, על קיברו הרענן של יצחק דנציגר. לא כולנו חייבים לחשוב ולהגיד שכל מי שנפטר היה „בחור טוב," אבל מכאן ועד ל„חיסול חשבונות" איתו לאחר המוות, המרחק עדיין גדול.

נאווה כורם (זנדר), גבעתיים

תומרקין פה, תומרקין שם. אי־אפשר שלא להגיב על מילותיו הקצרות של יגאל תומרקין (העולם הזה 2083), מילים שהיו צריכות כביכול לבטא את „אהבתו" ליצחק דנציגר המנוח אך לקורא הן מבטאות פרעון של חוב ישן, נקמה קטנה.

תומרקין מוצא לנכון, ודווקא אחרי מותו של יצחק דנציגר, להשמיע דברים כגון „אשרי מי שמלאכתו נעשית בידי אחרים," ובכך לרמוז כי עבודתו של הפסל דנציגר נעשתה בידי אחרים. כמו־כן הוא אינו שוכח להביע את דעתו כי דנציגר היה כביכול חלש־אופי, דברן מיקצועי, חלק מנוף לא חשוב.

ההיפך הוא הנכון. עבודותיו של דנציגר השפיעו על רוב הפסלים בארץ, כולל תומרקין עצמו. אין חוצפה גדולה מהשמעת דברים כאלה, ודווקא מאדם שאינו ידוע כשתקן, כבעל אופי נחרץ או כמי שמבצע הכל במו־ידיו.

גם כאן ההיפך הוא הנכון, והקהל ודאי זוכר קילומטרים של בדים ענקיים צבועים בשחור בידי אחרים, גרוטאות אין־סופיות שרותכו בידי עוזרים בשכר, טנקים צבועים שוודאי נעשו בחו"ל וכד'.

אנשים הקרובים ליצחק דנציגר זוכרים בוודאי מה הסיבות האמיתיות לכל מה שאומר תומרקין, כולל הערות מצוצות מן האצבע על ידידיו של יצחק דנציגר. הסיבה להתרחקותו של תומרקין מסביבתו של יצחק דנציגר, היא כי נדהף החוצה על־ידי מורהו לשעבר שלא שכח להשמיע את דעתו על תומרקין (בלתי חיובית) בכל הזדמנות.

לאחר מותו, מאחרי גבו, מוצא תומרקין לנכון להעביר ביקורת אישית וציבורית על מורה ופסל חשוב. הדברים בהחלט משאירים טעם רע.

נחום כהן, תל־אביב

• • •

כביש ללא פרוטקציות

תחת הכותרת „שלוחה של זיווה" פירסם (העולם הזה 2083) דיווח על סלילת כביש חדש בשכונת אפקה.

נכתב כי כתוצאה מ„התערבות מגבוה" שונה הנתיב וציין כי לדברי, נעשה הדבר על־פי פניות התושבים באיזור.

ברצוני להוסיף כי גם על־פי התכנון המקורי עובר הכביש בתוואי שנקבע לו עתה, ורק בגלל תוכניות שאמורות להתבצע בעוד שנים רבות אם בכלל, שונה.

מכאן שלא „פרוטקציות" אלא בקשות תושבים ותיכנון הם שקבעו את נתיב הכביש.

עמיקם שפירא,
דובר עיריית תל־אביב

• • •

לא חברה, רק ידידה

במדור „רחל המרחלת" תחת הכותרת „שיר של אהבה," פירסם (העולם הזה 2079) בטעות, כאילו שמה של הבחורה

משולם ושרעבי
לא שיר של אהבה

המצולמת עם הזמר בועז שרעבי, הוא אוסנת.

ובכן, אוסנת היא אומנם החברה של בועז שרעבי, אבל הבחורה המצולמת איתו בתמונה שפורסמה היא ידידה שלו בשם אורנה משולם.

רחל יפת, תל־אביב

נשיונל מוכרת יותר טלויזיותניידות מכל המתחרות יחד.
מסקנה: נשיונל הקניה הטובה ביותר.
מן המסקנה שבכותרת אתה יכול להסיק מסקנה נוספת:
כדאי גם לך לרכוש טלויזיה ניידת של נשיונל.
הניידות של נשיונל מיוצרות על פי טכנולוגיה מתקדמת ביותר, בקו ייצור חדיש ובבקורת איכות קפדנית.
עובדה זו מבטיחה לך לא רק תמונה חדה וברורה ביותר, אלא גם שכלולים רבים אותם לא תמצא בטלויזיות אחרות.
מסך מיוחד לוויסות האור (Tinted Glass), מתקן מיוחד לסינון הפרעות חשמל ועוד.
אם גם אתה רוצה להיות בתמונה — בוא לראות את מבחר הדגמים ושלל הצבעים של הניידות של נשיונל באולמי התצוגה ברח' אבן גבירול 18 ת"א ובחנויות המובחרות.
אחרי הכל כשמדובר בטלויזיה — התמונה קובעת.
National
National
צעד קדימה אל המחר.
National Panasonic and Technics are the brandnames of Matsushita Electric.

ג'ין בבקבוק

די במנה זעירה של אל־אס־די, למשל, כדי לשנות לזמן־מה את אופיו של אדם. גורמים כימיים רבים יכולים להביא לתופעות הפוגעות בכושר־ההחלטה ובמהות־ההחלטות של אדם.

בפסטיבל הפשע המאורגן, שנערך מעל עמודי הארץ, קופחה כתבה מעניינת ביותר, שפורסמה השבוע בעמוד פנימי של אותו עיתון. היא נכתבה בידי גברת בשם טובה קורצ'ין, אשת רופא, ונשאה את הכותרת הפרובוקאטיבית: „האם התרופות עוזרות לבגין להיות אופטימי?"

בעלת המאמר טוענת כי בעיקבות התקף־הלב ודלקת קרום־הלב, שבהם לקה ראש־הממשלה לא מכבר, מקבל בגין תרופות מסויימות (קורטיכוסטרואידים), הגורמות ל„שינויים נפשיים".

טוענת הכותבת: „הרופא המומחה, שאיתו שוחחתי, מסר כי שינויים אלה כוללים הופעת עליצות, שימחה, מצב־רוח טוב וראיית הדברים בעד מישקפיים ורודים."

את השאר משאירה הכותבת, כנראה, לדימיונו של הקורא. האם ההערכה המדינית של ראש־הממשלה — ששום עימות איננו צפוי בין ממשלת ישראל וארצות־הברית — היא תוצאה של תרופה, המנתקת אותו מן המציאות? האם אמונתו ברצונם ובכוחם של יהודי ארצות־הברית למנוע מדיניות אנטי־בגינית של ג'ימי קארטר יצאה מתוך בקבוק קטן, כמו ג'ין באגדה ערבית? האם מרחף ראש־הממשלה בין עננים של אופטימיות רק מפני שגורם כימי במחזור־הדם שלו צובע את העננים השחורים בוורוד?

אלה הן שאלות מרתקות. טמונות בהן השלכות חמורות למדי.

אך איני בא לדון כאן במצב בריאותו של מנחם בגין. איני מוסמך לכך, ודרושות חוות־דעת מוסמכות הרבה יותר כדי להסיק מסקנות כלשהן.

ברצוני לעורר כאן שאלה כללית יותר, המופיעה בצורה זו או אחרת בכל ארץ ובכל מישטר:

איזו הגנה יש לציבור מפני תוצאות המחלות של מנהיגיו?

■ ■ ■

לפני כמה שנים, בשיא הוויכוח המר על כושרו של יצחק רבין למלא תפקיד בכיר במצבי־לחץ, השאיל לי עזר וייצמן ספר בנושא זה.

בעל הספר, רופא מומחה, ליקט שפע מבהיל של עובדות על שרים וראשי־מדינות, שמחלותיהם גרמו אסונות לעמיהם ולעולם.

רוב הסיפורים נגעו למדינאים שלא יכלו לתפקד כראוי ברגעים מכריעים מפני שמחלה התישה את כוחם. בכמה מיקרים היתה זו מחלה שהחולה (והציבור) כלל לא הבחין בה.

אוייביו של הנשיא פראנקלין דלאנו רוזוולט האשימו אותו בכך שהוא „מכר בוועידת יאלטה את אירופה המיזרחית לסטאלין". אפשר לחלוק על הערכה זו. ייתכן מאד שרוזוולט הגיע בדיעה צלולה למסקנה שבמילא אין כל אפשרות לסלק את הסובייטים מן הארצות שכבשו בסערת המילחמה, ושמוטב לתת מעמד חוקי לעובדות שאי־אפשר לשנותן. אך עובדה היא שרוזוולט היה חולה אנוש כאשר הגיע בפברואר 1945 לעיר־הקיט הסובייטית יאלטה. הוא היה חולה מאד כאשר נבחר בפעם הרביעית לכס הנשיאות, בסוף 1944, אך הציבור לא ידע זאת. הוא מת כעבור שבועות אחדים.

האם איש כזה יכול היה להתמודד עם הגרוזי האכזרי, שניצל את כל הלחצים הגופניים והנפשיים במשא־ומתן מתיש ומייגע? האם היתה מפת־אירופה נראית כיום אחרת, אילו היה רוזוולט בשיא כושרו?

שאלה דומה התעוררה לגבי קודמו של רוזוולט במילחמת־העולם הקודמת — הנשיא תומאס וודרו וילסון. הוא היה מנהיג־מילחמה נמרץ, בעל חזון בינלאומי נועז. כאשר היה עליו להיאבק בכל כוחו כדי להגשים חזון זה, נטשו אותו כוחותיו. הוא יזם את הקמת חבר־הלאומים, אך לא היה מסוגל לכפות על הקונגרס לאשר את הצטרפותה של ארצות־הברית לגוף זה. חבר־הלאומים נולד גידם, בלא השתתפות הענק הצעיר שמעבר־לים. יש הסבורים כי בכך נחרץ גורלו מראש, ושהדבר גרם במידה רבה למילחמת־העולם השנייה.

ושוב השאלה המטרידה: האם נשפכו נהרות הדם והדמעות מפני שאיש אחד היה חולה בשעה מכרעת?

■ ■ ■

בתולדות העמים רשומות דוגמות אין־ספור למצב כזה או דומה.

נפוליון השלישי היה הרפתקן מפוכח וזהיר, ששיגשג במיבצעיו ובמילחמותיו, עד שלקה באבני־מרה. כאשר הסתבך במילחמה גורלית נגד פרוסיה העולה, לא היה מסוגל לתפקד ביגלל מחלתו. הוא נאלץ לסמוך על קבוצה של גנרלים, שטיפשותם עלתה אף על שחצנותם. הוא נפל בשבי ומת תוך שנתיים. האימפריה שלו נמוגה עוד לפני־כן.

גם על דודו הגדול, נפוליון הראשון, נאמר כי מחלתו השפיעה על גורלו. היסטוריונים צבאיים, שניסו לפענח את חידת הפער העצום ברמת מצביאותו, הפער בין קרבותיו בתקופת־זוהרו (אוסטרליץ) לבין קרבותיו המאוחרים (בורודינו, ווטרלו), תולים את ההבדל במצב בריאותו.

הבעייה קיימת בכל המישטרים ובכל התקופות, ובמייוחד בחברה הדמוקרטית המודרנית. בדרך־כלל אין אדם מגיע בה לפיסגת השילטון אלא אחרי מאבק ממושך ומתיש, בגיל גבוה.

גוף־האדם הוא מכונה, המתבלה ככל מכונה אחרת. בדרך הטבע, דווקא כאשר מגיע מנהיג דמוקרטי סוף־סוף אל מוקד־ההכרעות וצריך להחליט על גורלם של עמים, ככר נמצא גופו במצב של הידרדרות.

יש אומרים כי אדולף היטלר לעולם לא היה מגיע להצלחותיו הבינלאומיות המסחררות, בשנים הראשונות של רודנותו, לולא עמדו מולו פוליטיקאים זקנים ועייפים, ביניהם אחדים שהיו חולים קשה, שלא היו מסוגלים לקבל את ההחלטה לבלום אותו בעוד מועד.

הנשיא ג'ונסון מראה את צלקת ניתוח אבני־חמרה

ואילו היטלר עצמו היה נתון בשנותיו האחרונות, כאשר פיקד אישית על גייסות של מיליונים, במצב של התפוררות גופנית ונפשית. רופאו האישי, שנחשב כשארלאטאן, מילא את גופו בתרופות מיסתוריות פרי המצאתו, וייתכן שהדבר השפיע על תפיסתו. על־פי עדויות מקורביו איבד הפירר באותה תקופה את המגע עם המציאות, הזיז על המפה אוגדות שלא היו קיימות, סמך על כלי־נשק מופלאים שלא יכלו להושיע.

כמה בני־אדם נפלו ללא תכלית מפני שהיטלר לא היה מסוגל להשלים עם העובדה שהמילחמה שלו אבודה?

■ ■ ■

מובן שהבעיות הנפשיות של מנהיג פוליטי חמורות אף מהבעיות הגופניות.

אין צורך להיזכר בדוגמה קיצונית כמו זו של קאליגולה, בן־אחיו של קלאודיוס, הקיסר שהעניק לסוס שלו דרגה של סנאטור. הוא היה מטורף לכל הדיעות.

אך כיצד להתייחס למיקרה הרפואי של יוסף ויסאריונוביץ דז'וגאשווילי, המכונה סטאלין?

בראשית דרכו היה בלי ספק אדם שפוי, ערמומי ומפוכח, בעל חשבון קר. אך מה היה מצבו הנפשי כאשר רצח מיליונים במיבצע הקולקטיביזציה?

אין ספק שבסוף ימיו סבל מתסביך־רדיפה חמור. הוא היה משוכנע כי רופאיו מתכוונים להרעילו, והתכונן להוציאם להורג, כשם שהוציא לפני־כן להורג כימעט את כל חבריו ועמיתיו מימי המהפכה.

באותה תקופה היה מסוגל לפתוח במילחמת־עולם גרעינית, ולגזור כלייה על האנושות.

ריצ'ארד ניכסון קרס תחת לחצה של פרשת ווטרגייט, וספק אם היה שפוי לגמרי בסוף שילטונו.

האדם הוא יצור עדין מאד. מכשירו המופלא ביותר — המוח — עדין ופגיע במיוחד.

■ ■ ■

אין טעם, כמובן, להפריז בכיוון זה. יש ויש דוגמות של מנהיגים חולים שעשו גדולות ונצורות בשעת מחלתם, או אחרי שהתגברו עליה.

ערב עלייתה לשילטון של גולדה מאיר פירסם שבועון זה דיאגרמה מפורטת של מצב־בריאותה. האשה סבלה משורה שלמה של מחלות, שהיה בהן כדי לשתק אדם רגיל.

אולם גולדה מילאה את התפקיד. אפשר להטיל ספק חמור ברמתה האינטלקטואלית ובכושרה המדינאי, אך אין ספק שמבחינה גופנית ונפשית היא תיפקדה להפליא.

במערכת שבועון זה נולד אז מושג, שהפך חיש־מהר בדיחה בינלאומית: „המיקרה של גולדה הוא דוגמה לבריאות פסיכו־סומאטית."

גם תזכירו המפורסם של עזר וייצמן על יצחק רבין הופרך לחלוטין על־ידי המציאות. עזר טען כי רבין אינו מסוגל לתפקד במצבי־לחץ — והנה הוכח שתיפקד כראוי ד ו ק א במצבי־לחץ — ויש אומרים ש ר ק בהם. אנטבה היא רק הדוגמה הקיצונית לכך. הצרה של רבין היתה, לדעת רבים, בכך שלא תיפקד כראוי כשהיה צורך לנקוט יוזמות ולקבל החלטות מבלי שהיה קיים עליו לחץ.

■ ■ ■

לאן כל זה מוביל אותנו?

המסקנה הראשונה היא שמצב בריאותו של איש־ציבור אינו עניין פרטי. הוא נוגע מאד לכל הציבור.

ככל שהמנהיג דומיננטי יותר — ואין זה משנה מה מעמדו הפורמלי, דיקטטור, נשיא, ראש־ממשלה, מזכ"ל מיפלגת־שילטון — כן גוברות הסכנות הטמונות בשינויים מפליגים במצבו הגופני והנפשי.

אומרים שהתעניינותם של כלי־התיקשורת האמריקאיים במחלות הנשיאים, עד כדי הצגת גופם העירום על גבי אקרן־הטלוויזיה — כפי שעשה הנשיא לינדון ג'ונסון אחרי ניתוח מוצלח — עוברת את גבולות הטעם הטוב. ייתכן. אבל יש בה גרעין מוצדק של תבונה. מותר לאזרח לדעת אם מנהיגו, היכול מחר לשלחו למילחמה או לרוששו מסוגל לתפקד כראוי.

על רקע זה נולדה בארצות־הברית הצעה, שאני סבור כי יש לאמצה גם בישראל.

הוצע לחוקק חוק שיחייב כל מועמד לתפקיד מדיני בכיר לעבור, עם הצגת מועמדותו, בדיקה גופנית ו נ פ ש י ת יסודית, כדי שציבור־הבוחרים יוכל להביא גורם זה בחשבון בעת ההצבעה בקלפיות.

■ ■ ■

תבעתי פעמים רבות שכל מועמד לתפקיד בכיר במדינה יהיה חייב להציג, לפני כניסתו לכהונתו, הצהרת־הון מפורטת, שתגלה לציבור את רכושו שלו ושל בני־מישפחתו. (אולי מותר לנצל הזדמנות זו כדי להביע תמיהה גוברת על כך שממשלת הליכוד עדיין לא קיבלה תביעה אלמנטרית זו של היגיינה ציבורית.)

לא הסתפקתי בכך, ותבעתי כי אותם בעלי־מישרות יידרשו, על פי חוק, לחדש את הצהרת ההון שלהם מדי שנה, עד אחרי סיום תפקידם.

אם נכון הדבר לגבי רכוש חומרי — האם אין זה נכון שבעתיים לגבי ההון הגופני?

אם נדרוש משרים להוכיח שאינם מושחתים, האם לא נדרוש מהם להוכיח גם שהם בעלי כושר גופני ונפשי, כדרוש למילוי סביר של תפקידם?

אני מציע שיחוקק בישראל חוק אשר יחייב אנשים בעלי מישרות מוגדרות, שעליהם לקבל החלטות בעלות־חשיבות, לעבור בדיקה גופנית ונפשית בטרם כניסתם לתפקיד.

אני מציע שבדיקה כזו תיערך לאחר־מכן אחת לשנה, עד לפרישתם מן התפקיד.

אני מציע שתוצאות הבדיקות האלה, במידה שיש להן השלכה ציבורית, יהפכו נחלת הציבור.

■ ■ ■

ובחזרה לענייני של ראש־הממשלה הנוכחי.

יש לקבוע בצער כי רופאיו לא גילו בשעתו לציבור, בגילוי־הלב הראוי, את העובדה שלקה בהתקף־לב חמור. ה„סקופ" המעציב הזה נשמר לצלם העולם הזה, שהסתנן בדרכי־עורמה לחדרו של בגין (ושנתקבל על־ידו בסבר פנים יפות). רק אחרי הפירסום בשבועון זה, ניאותו הרופאים להודות בהתקף.

נאמר לי שמנחם בגין לא היה אחראי למחדל זה. על כל פנים, הוא מדבר מאז על התקף־הלב שלו בהרחבה ולעיתים קרובות. ניצחונו על ההתקף, שעלול היה להיות קטלני, מוסיף לאופטימיות הקורנת ממנו מאז הגיע לשילטון.

האם יש לאופטימיות רוננת זו סיבות נוספות, כימיות? כך נטען באותו מאמר, ונדמה לי שהוא מחייב תשובה מוסמכת של הרופאים המטפלים בראש־הממשלה.

בוודאי אין להשאיר טענה זו, צודקת או מופרכת ככל שתהיה, תלוייה בחלל בלא מענה.

מאת אורי אבנרי

מיהו בעל העבר הפלילי הטרי ביותר בכנסת?

מהם המחזות המעניינים את השר זבולון המר?

פצצה למישרד־החוץ, על רקע פרשת השילומים: „גם לי יש ניסיון של אסיר בבית־סוהר, ואני רוצה לספר על זה.” בי שלב זה התערב יושב־ראש הי וועדה, ח״כ **שלמה הילל**: „אני מניח שיש פה הרבה חברים מסוגר עם עבר פלילי. אבל לפי האינפורמציה שבידי, ח״כ ביטון הוא בעל העבר הטרי ביותר.”

■ התיאטרון העירוני של חיפה מעלה בימים אלה את מחזהו הפוליטי החדש של **יהושע סובול**, גוג ומגוג Show. אל מישרד־התיאטרון הגיעה בקשה בלתי־רגילה. **דני ורמוס**, מי שהיה מזכיר חוגי הצעירים במפד״ל, ומו־נה כיועץ מיוחד לשר־החינוך והתרבות **זבולון המר**, ביקש את המחזה לעיונו של השר לפני שיעלה המסך על ההצגה הראשונה.

■ במסיבה שהתקיימה לרגל מלאות חמש שנים ל־תוכנית הרדיו ממני מני העלה ח״כ **עדי אמוראי** זכרונות מימי הכנסת השמינית. בין הי שאר סיפר כי פעם השתתף בסיור ח״כים בתחנה המרכזית החדשה של תל־אביב. כשהגיע האוטובוס לשטח התחנה, סי־רב אמוראי לרדת ממנו. כשי נשאל מדוע, השיב: „אני כהן. ומה לכהן בבית־הקברות?”

■ עוד סיפר אמוראי כי השתתף בחגיגת פורים שאליה הגיע מחופש **כיאסר ער־פאת**. אחרי החגיגה נסע ל־כנסת כדי להשתתף בישיבה של ועדת הכספים. הוא נכנס לאולם הישיבות כשהוא עדיין לבוש בתחפושתו ניגש אל חב־רי הכנסת **יוחנן באדר** **וישי־ראל קרגמן** שעמדו ושוחחו ביניהם, תקע שני אקדחים ב־צלעותיהם ואמר: „את הרזר־בות או את הנפש.” הראשון שהתאושש היה באדר, שאמר מני־וביה: „אתה יודע מה? קח את ח״כ **אברהם מל־מד**.”

■ מי שהיה יושב־ראש הכנסת, **ישראל ישעיהו**, סיכם את שנות כהונתו כיו״ר הכנסת במילים: „אני רוצה להגיד שחברי־הכנסת הם יל־דים טובים ודי ממושמעים.”

■ באותה תוכנית טען **מני פאר** כי צה״ל החל משכיר תותחים לקונצרטים כדי לאזן את תקציבו.

■ בישיבת ועדת־הביקורת של הכנסת נאם אחד הח״כים בנושא מסויים ואמר לעצמו: „אני כעת שואל את עצמי שאלה מאד־מאד רצינית ומאד אחראית.” התערב ח״כ **עקי־בא נוף** במונולוג שלו ואמר לח״כ: „רגע, אל תשאל את עצמך, התשובה יכולה להיות אידיוטית.”

■ הבדרן **אורי זוהר** אומנם חזר אל אלוהיו ומקי־פיד לקיים את מרבית תרי״ג מיצוות, אך יחד עם זאת אינו מדיר רגליו — בשלב זה — גם מעיסקי השעשועים. בימים אלה חתם אורי על חוזה ל־בימוי סרט־פירסומת בהשתת־פות בנות להקת שקולוד מנ־**מיקי ברקוביץ**.

■ את אהבתו הגדולה לבנו הפעוט בחר שחקן־הקולנוע **יהודה ברקן** להביע באופן מקורי. בימים אלה הקים יהו־דה חברה להפקות סרטים ב־שותפות עם המפיק **רוני יע־קב**. לחברה הוא קרא רועי הפקות, על שם בנו.

יהושע רבינוביץ׳

שר־האוצר לשעבר השיא את בנו, יוסי, שהוא פועל במה במיקצועו, לחברתו מירית בחגיגה שהתקיימה ב„גן־אורנים” בתל־אביב. לשימחה הוזמנו כל ראשי מיפלגת העבודה, בהם שימעון פרס, גולדה מאיר ויצחק רבין, כשאורח־הכבוד היה הנשיא אפריים קציר. אלא שהרבינוביצ׳ים העמידו שוטרים בכניסה ואסרו על צלמי העיתונות להיכנס לאולם. כשאחד הצלמים הצליח להסתנן, התייצב רבינוביץ׳ בעצמו בפתח ואמר: „מצטער, אנחנו כבר לא רוצים להיות בכותרות יותר.” מכיוון שממילא עמד בפתח מרבית הזמן, ליווה רבינוביץ׳ את אורחיו החוצה. הוא ליוות גם את גול־דה, שאמרה לו: „נו, מגיע לך קצת נחת, אחרי כל השנים האלה.”

■ ישיבת ועדת־הפנים של הכנסת דנה במתרחש בבתי־הסוהר. חבר הוועדה ח״כ **צ׳ארלי ביטון** סיפר על ה־מתרחש בכלא באר־שבע, ו־התריע נגד התעללות באסי־רים: „ומניסיוני אני יודע שכל מה שנמסר לי נכון.” התערב ח״כ **דוב שילנסקי**, שנידון בשעתו למאסר בעוון הבאת

מני פאר

חגג ביום שלישי מלאות חמש שנים לתוכנית־הרז״ו „ממני מני”. בתום המסיבה הזמין מני את מנכ״ל רשות השידור, יצחק ליבני לומר כמה מילים. ליבני עלה לבמה ודיבר עשר דקות רצופות. הוא הסביר עד כמה קשה למצוא מחליף למנחה „עלי כותרת” ירון לונדון. תיאר את כישוריו של מני כמנחה אינטליגנטי. כל אותה עת עמד מני ליד ליבני, מתוח כקפיץ, וגם הקהל איבד מסבלנותו וצעק: „נו, אז מני פאר מחליף את לונדון?” ליבני התעלם מן השאלה וירד מהבמה. בתום המסיבה מיהרה קרני, אשתו של מני, לברכו (משמאל) ואילו שני ידידיו הוותיקים דובי גל וטוביה צפיר התנדבו לשעשע את אורחי המסיבה.

לאנשים הנכונים!

777 הברנדי הלאומי שהוא בינלאומי.

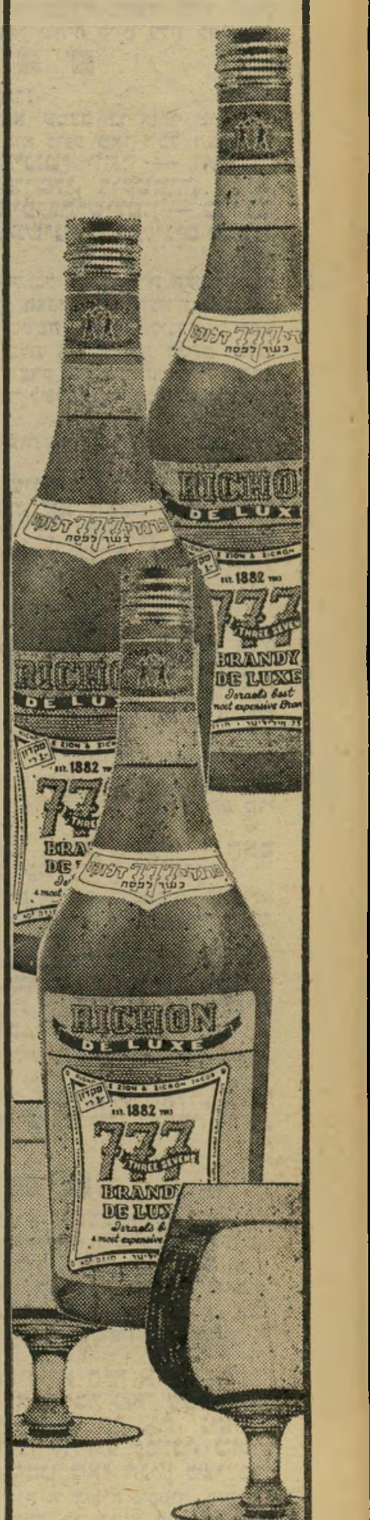

כרמל מזרחי

מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

דיין: „אני מרגיש טוב בממשלה" * „אין אנשים ומצבים אלא רק דמויים" * ההודאה במתן שירותים ברמה נמוכה

אנשים

■ עם היוודע דבר מותו של הזמר **אלביס פרסלי** החלו אנשים שראו אותו להי-עלות זכרונות. סיפר הזמר **יגאל בשן** כי נכח בהופעתו של אליל־זמר אחר, **תום ג'ונס**, שהתקיימה בלאס־וגאס. לפתע נכנס אלביס ל־אולם, הקהל מחא לו כפיים ו־ביקש ממנו שישיר. אלביס סירב ותום ג'ונס התגרה בו ואמר: „אתה פוחד מתחרות מה?" אלביס מחא כפיים ל־ג'ונס, והסביר כי הוא חתום על חוזה האוסר עליו לשיר שלא במיסגרת החוזה. הקהל קיבל את הטיעון. תום ג'ונס בן במזל טוב. לשניים ילד בן ארבע בשם **דני**, ולבנם התי־נוק קראו **אלכסנדר** על שם אביו של ישראל, שהיה שמש של בית־הספר התיכון־המיק־צועי ע"ש סליגסברג בירושלים ונפטר לפני 15 שנים.

■ המזכירה החתיכה של סיעת ר"צ בכנסת, **גאולה לוי**, אינה מבזבזת זמן. כש־הבוסית שלה ח"כ **שולמית אלוני** מנצלת את פגרת ה־כנסת לבילוי חופשה בחו"ל, החליטה גאולה לעבוד בשבוע האופנה שיתקיים במלון היל־טון בתל־אביב כאשת יחסי־

משה דיין

הופיע בתמונת פוטומונטאז' זו בעיתון־פופ גרמני, שערך מישאל בינלאומי על יחסם של אישים מפורסמים למוסיקת־פופ. עורכי העיתון טילפנו, לדבריהם, ל„שועל המידבר" הישראלי בחודש אפריל. הם שאלו: „מהי תמו־סיקה החביבה עליך במיוחד?" השיב דיין: „סליחה, אין לי זמן. אולי תדברו עם אשתי?" לאחר־מכן „רחשושים, קולות של חדר־אמבטיה, קולה של אשה." רחל דיין: „אחד מחביביו הוא ג'ורג' גרשווין, אבל אולי מוטב שתדברו עם בעלי." אחרי הפצרה חוזרת, עלה דיין שוב על הקו. „האלו! ובכן, אני מעדיף מוסיקה קלאסית, בייחוד את ,אופרה בגרוש'." האם מקשיב דיין לפעמים גם למוסי־קת־רוק? „כימעט שלא, רק לכמה להקות מקומיות, כאן בת"א."

נתן הופעה, וכשזו הסתיימה התרומם המסך ובמקום תום ג'ונס השתחווה לפני הקהל אלביס פרסלי בעצמו.

■ כוכבת הקולנוע והזמר **דליה לביא** התעתדה להי־נשא לארוסה **צ'אק גאנז** לפני כשבועיים, אולם מותו הפיתאומי של אחיה **יוסי לווינבוק** דחה את תוכניו־תיה. אחרי השיבעה טסה דליה בחזרה ללוס־אנג'לס, שם ציפו לה ארוסה שהוא אלמן, שני ילדיה ושני ילדיו. דליה חיכ־תה עד תום שלושים ימי ה־אבל על אחיה ונישאה לגאנז בשבת האחרונה. היו אלה נישואיה ברביעית של דליה ונישואיו בשנייה של גאנז ש־הוא מיליונר יהודי ואחד ה־תורמים הגדולים למגבית ה־יהודית בארצות־הברית.

■ הזמר **ישראל גור־יון**, החוד הרזה של צמד הדודאים הפך אב גאה בפעם השנייה. אשתו **מיקי** ילדה לו ציבור של אחת החברות המ־יוצגות בו.

■ שופט בית־מישפט־השלום בתל־אביב, **מנחם אילן**, דן השבוע נאשם בסחר בסמים לתקופת מאסר־על־תנאי בת שלוש שנים. התובע המישטרתי ביקש מן השופט כי המאסר־בפועל יחול על ה־נאשם גם במקרה של אחזקת סם. השיב אילן, הידוע כשופט בעל גישה ליבראלית: „מה אתה רוצה, שעל כל גרם חשיש שימצאו אצל הנאשם הוא יישב שלוש שנים?"

■ בתוכניתו החדשה, שי־חות בסלון, סיפר **יהונתן גפן** את הסיפור הבא על ח"כ **שמואל פלאטו שרון**: „הוא מרכיב אוזניות בכנסת. כולם חושבים שהוא שומע את תר־גומי הנואמים, אבל בעצם הוא מאזין לקאסטה של **ניסים סרוסי**." אולם אחרי כמה תכ־ניות הוציא גפן את הבדיחה מתוכניתו. הסיבה: פלאטו שרון איים להגיש נגדו תביעת־דיבה.

כך הם אומרים

דיין: יחי ההבדל הקטן

בשבוע שעבר העניק שר־החוץ משה דיין ראיונות ענקיים לשני עיתונים: מעריב וידיעות אחרונות. סביר להניח כי דיין התראיין בהפרש של כמה ימים בין עיתון לעיתון, שכן אחרת אין להסביר את ההבדלים והסתירות בתשדבותיו לשאלות זהות, בעיתונים השונים.

וכה אמר דיין על ההבדלים בין בן־גוריון לבין בגין:

ל„ידיעות": „בגין אינו בי־ג'י."

ל„מעריב": „כושר המנהיגות של מנחם בגין אינו נופל מכושר המנהיגות של דויד בן־גור־יון."

על הרגשתו כשר בממשלה:

ל„מעריב": „אני מרגיש טוב בממשלה."

ל„ידיעות": „אני מעדיף את (אורח החיים) הקודם. כתיבה, הסתובבות בעולם היהודי, והר־צאות. זה מצא חן בעיני."

על היותו מיספר 2 בממשלה:

ל„מעריב": „בנושאים שאני מטפל בהם ב־ממשלה, נושאי החוץ, אין מעלי אלא ראש־הממ־שלה... בענייני מדיניות החוץ נכון הוא שאני, כלשונך, מס. 2, אבל רק בשטח הספציפי הזה."

ל„ידיעות": „תסלח לי על הביטוי באנגלית: 'אי קודנ'ט קייר לס' אם אני מס. 18 או מס. 2."

על אפשרות של מגעים בין ארה"ב לאש"ף:

ל„ידיעות": „מגע עם אש"ף זה עניינם שלהם."

ל„מעריב": „אם אמנם תנהל ארה"ב מגעים ושיחות עם אש"ף ותנסה להידבר עמו, פירוש הדבר כי ארה"ב אינה עומדת בהתחייבויות שנת־נה לישראל בעניין שהוא חשוב לנו מאד... זהו צעד חמור מאד, הפוגע באמינותה של ארה"ב ועל כך אני מצטער ומתקומם."

על התוצאות האפשריות של שיחות שרי־החוץ הישראלים והערבים בספטמבר:

ל„מעריב": „האם ההתקדמות תהיה כזאת שכל הנוגעים בדבר יגידו שהיא מספקת כדי להיוועד בז'נבה — אינני יודע."

ל„ידיעות": „יש אפשרות (בעיקבות השיחות) שוועידת ז'נבה תתרום בלי כל תנאים מראש."

על אנשים ודימויים

המחנך והפובליציסט ס. יזהר מבקש להתווכח עם יוצרי הדימויים של ישראל. בוויכוח הציבורי סביב פרשת בירעם ואיקרית הירבו להשתמש ב„דימויים" כגורם בעד ונגד, ויזהר סמילנסקי חושף את מהותו של „דימוי".

„ה'דימוי העצמי' שלנו שוב ושוב: איזה דימוי עצמי יהיה לישראל? 'דימוי עיקש, נוקשה ובל־תי ותרני' או 'דימוי מוסרי גמיש ונכון לתקן 'נחישות רצון' וכו' וכו' — דימוי ודימוי — והיכן עוולות', דימוי של 'ספקות עצמיים' או דימוי של האנשים עצמם ולא רק דימוייהם, וכי אין אנשים אלא רק דימויים יש? האם לא קודמת השאלה מה אנחנו עצמנו לפני השאלה איזה דימוי יש לנו? או שמא זו הפילוסופיה של האיסטרטגיה הלאומית: כי אין אנשים ואין מצבים אלא יש רק דימויים, ואין בעולם שום 'אני עצמי' אלא דימוי עצמי בלבד?

„ודאי שדימוי המחליף קיום נוח יותר למתכ־ננים. מפני שבדימוי אפשר לשחק ולהתעלל בלי שהוא יצעק. ולא כן באנשים חיים שעושים להם דברים. וגם מפני שאת הדימוי אפשר לשנות לפי צורכי הקונה או המוכר, או 'שער החליפין' והאסטרטגיה. אבל, מה אהיה אני עצמי כשא־עשה עוול, ומה אהיה אני כשאנסה לתקן עוול? ומה יהיה מישקלי בעיני עצמי ובעיני חברי, כשאעשה או לא אעשה עוול או צדק, וכשאעשה מעשה נכון או לא־נכון? וכי במה אנו עוסקים כאן, בדיני נפשות חיות או במכירת דימויים מופשטים ליצוא?

„כי אם הכל רק דימוי, שמא גם האסטרטגיה הלאומית רק דימוי?"

(דבר)

מישחקים הומאניטריים

על ההיבטים השונים של החלטת הממשלה להעניק שירותים שווים לתושבי יהודה ושומרון כותב אריה דיסנצ'יק:

„אילו הממשלה היתה מחליטה על צעדים בני־ביצוע, כגון איסור העסקת ילדים בעבודה, הנהגת רמת־שכר אחידה, גם צעדים אלה קשה יהיה לבצעם אך בכל זאת ניתן לעשות זאת. אך המדיניות שעליה הכריזה הממשלה תדרוש תקציבי־עתק וכוח אדם אשר אינם בנמצא בכלל, אפילו ביישובים ישראליים.

„כדי להניע רופאים לעבור ליישובי־ספר ניתנו להם תוספות־שכר והנחות־מס — אך לא תמיד נמצאו הרופאים שהיו מוכנים להתמקם באזורי־ספר.

„ההכרזה הממשלתית נראית, איפוא, מהצד המעשי והביצועי — כשיר־מיזמור לעתיד ובמ־קום לעורר שביעות רצון אצל האוכלוסיה הנו־געת בדבר, עוררה רק חשדות. דיברי ההרגעה, כי זוהי מדיניות מבוססת על יסודות הומניטא־ריים ומוסריים וביצועה יימשך הרבה־הרבה זמן — רק מבליטים את הצד המדיני וההצהרתי של ההחלטה, ובמקום להרגיע רק מגבירים את החשדות של אלה, אשר בלי שיתוף הפעולה שלהם לא תצליח מדיניות זו, גם אם יימצאו הכספים לביצועה.

„כלפי פנים נראית המדיניות המוצהרת של הממשלה כחריגה יוצאת־דופן, על רקע הקיצוצים הדראסטיים שנעשו בתקציב המדינה. כלפי חוץ — קיימות סמיכות פרשיות מלטת בין סיום ביקורו של סיירוס ואנס במזרח התיכון ובין החלטת הממשלה.

„שנים על שנים מתריעים הערבים בארגון הבריאות העולמי על קיפוח האוכלוסיה הערבית ועל רמת השירותים הנמוכה הניתנת להם, ואף מגייסים ללא כל קושי רוב לגינויינו. עכשיו יוכלו להסתמך גם על החלטה שלנו ולטעון כי גם אנו מודים שבמשך עשר שנים הגשנו שירותים ברמה נמוכה."

(מעריב)

מוקיון האלוהים

חזרתו בתשובה של הבמאי־שחקן אורי זוהר הפכה לשיחת היום לא רק בסלונים של ימי־שישי. גם במאמרי הפובליציסטיקה בעתונות. כל מי שמכבד את עצמו מצא השבוע לנכון להגיב על דרכו של אורי זוהר אל האלוהים. בין אלה היה גם הבמאי גיורא מנור שכתב:

„במשך שנים הורגלנו לראות באורי זוהר שוטה־חצר, המעז לעשות דברים 'נוראים', שלא היינו מרשים למישהו אחר. עתה נעשה שוטה־החצר למוקיון־האלוהים ומפגין את השינוי שחל בו באותה ראוותנות שהורגל בה בהופעותיו הבידו־ריות... אני בטוח (כמעט) שאורי זוהר מתכוון ברצינות לכל הדברים שהוא עושה אבל זה טבעם של קומיקאים אמיתיים, שכל דבר שהם עושים ברצינות מעורר צחוק.

„בגישה זו אין אורי זוהר יוצא־דופן (הוא פשוט מפורסם יותר משוטים אחרים של אלוהים). מכבש התעמולה הדתית מוסיף להתגלגל עלינו עד שזה נראה לנו כמעט כדבר טבעי... הופעתו של אורי זוהר ברמתו החדשה של חובש כיפה יש בה תועלת לאפיקורסים — קשה לקחת אותה ברצינות. זה גורלם של מוקיונים: גם כאשר עיניהם זול־גות דמעות של אמת, צוחקים המסתכלים עליהם."

(חותם, על המשמר)

פסוקי השבוע

● **רחל דיין**: „יש לי רעיון טוב: לערוך את שיחות ז'נבה באמבטיה. כאשר כל הצדדים יהיו חשופים, ללא בגד, לא ניתן יהיה להבחין בין יהודי לערבי — ואז בוודאי יגיעו עד מהרה להסכם."

● **מפכ"ל המישטרה, רנ"צ חיים תבו־רי, על הפשע המאורגן**: „אין לנו שום פחד טראומטי מפני המושג הזה. בארץ פשוט אין לו שום משמעות."

● **ח"כ אברהם מלמד**: „עד היום אני מכיר רק אופוזיציה אחת: זו של אברהם מלמד."

● **ח"כ חייקה גרוסמן**: „אם הכישלון של ממשלת הליכוד יהיה כישלון זוחל, הוא יעלה במחיר יקר."

● **העיתונאי דניאל בלוך**: „במפד"ל מתלוצצים שאחרי מותו של היושב־ראש מאו נותרו רק שני ראשי מפלגות ותיקים בעולם: טיטו ובורג."

● **הפסל יגאל תומרקין על דתיותו של אורי זוהר**: „בשם האלוהים נשפך יותר דם מאשר בשם כל גורם אחר."

חילחולי חו"ל

קובי ניב 2

גם השנה לא נסעתי לחוץ־לארץ, אבל זה לא אומר שאני לא צריך לשתף את הקוראים בחוויותי מהטיול. שהרי הקור־אים, שאני אינני אלא משרתם הכנוע, אינם צריכים להיפגע מעובדה מצערת זו, שאני לא נסעתי השנה לחוץ־לארץ.

הצרפתים, כידוע, מדברים צרפתית.

ישבנו ערב אחד, בשדרות שאנז־אליזה־אווניו שברובע הלאטיני, הידוע גם בשמו „קארטייה־לאטן", והסתכלנו על חתיכות.

לפתע, מכיוון השמש השוקעת, עלתה אלינו לאיטה חתיכה מטרפת.

כולנו חשנו שזהו זה.

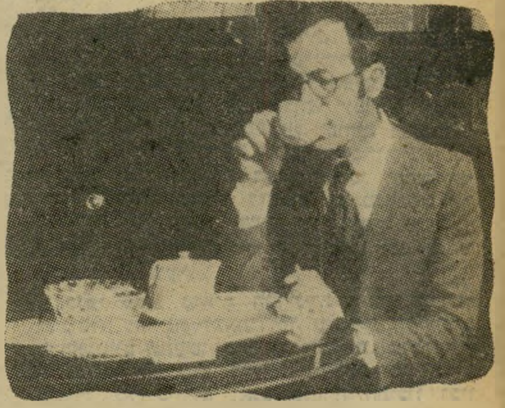

אנגלי ותה

„איפה רינה, שתראה, היא לא תאמין, היא לא תאמין," מילמל נחום הכפר־סבאי ורץ לספר לאישתו.

אך יואב הצנחן לא היסס, וכשהגיעה החתיכה לאיזור שולחננו ביצע גילגול מרהיב לפנים ועמד מולה, נכון לקרב האכזרי.

„מאדאם הוא הזל ?" שאל יואב הצנחן בביטחון צרפתי.

החתיכה חייכה.

„היא שיא !" הצביע יואב הצנחן באדיבות לעברי.

החתיכה ציחקקה בקלילות ומיהרה לשבת אל שולחננו.

„קונקורד," אמרתי לה את המילה הצרפתית ה־יחידה שיכולתי לזכור.

החתיכה צחקה.

„מיראז'," אמר יואב הצנחן.

החתיכה הביטה בנו מוקסמת.

„פאטנום !" היא לחשה בקולה הצרוד.

„אף חמש־עשרה," אמרתי אני במיבטא צרפתי מדהים.

„סקייהוק," גילה גם יואב הצנחן יכולת בצרפ־תית.

„כפיר," אמרה החתיכה בצרפתית מדוברת.

„ברק," צירפתתי.

„בזק," צירפתת יואב הצנחן.

„בן־גוריון," צירפתתה החתיכה וקמה ממקומה.

צרפתי וכלב

„תמסרו ד"ש בארץ," הספיקה ללחוש לנו בקולה הסקסי, לפני שנעלמה והשאירה אותנו צנוחים ל־גורלנו.

כלב מי שלא לומד צרפתית.

★

האיטלקים, כידוע, אוהבים צעצועים.

טיילנו בוקר בהיר אחד בכיכר פיאצה־סאן־מאר־קו שבוונציה הנהדרת.

„בוקר בהיר, האין זאת ?" אמר האנגלי שבחבורה למדריך האיטלקי בעל הסנטר כפול הברק.

„אין זאת !" ענה המדריך בחוסר־נועם.

טיילנו בוקר בהיר שני בכיכר פיאצה־סאן־מארקו שבוונציה הנחמדה.

„בוקר בהיר מאד, לא ?" הצהיר השוודי שב־חבורה באוזני המדריך האיטלקי בעל שיני הזהב הבוהקות.

„לא, לא," ענה המדריך בזעף־מה.

טיילנו בוקר בהיר שלישי בכיכר פיאצה־סאן־מארקו שבוונציה הנפלאה.

„איזה בוקר בהיר! הו, לא!!" התפעל האמ־ריקאי שבחבורה לעיני המדריך האיטלקי בעל האף הנשרי הזוהר.

„הו לא !" ענה המדריך בכעס־רב.

לא ידענו מה קורה.

יואב הצנחן כבר החליט שכל האיטלקים הם כעסנים־מסריחים־שונאי־זרים־סגורים־עצבנים־מטו־מטמים־אנטיפאטים — — — —

עד שבערב היום השלישי קפצה לפתע מיכל המורה ממיטתה וצרחה:

הולנדית ואננס

„מישקפיים !"

„מה ?" תמה נחום הכפר־סבאי.

„מישקפיים, מישקפי־שמש !" צווחה מיכל המורה בהתלהבות. „הם כולם לבשו משקפי־שמש. כל ה־המדריכי־תיירים היו להם מישקפי־שמש. בגלל זה הם לא ראו שהבקרים בהירים. הם כולם לובשים מישקפי־שמש, האיטלקים האלה, הם רואים הכל כהה."

ומזה תיכף אפשר ללמוד שלפעמים אופיו של עם זה בסך־הכל עניין של מישקפיים, זה הכל.

★

ההולנדים, כידוע, חביבים שבחביבים.

יום אחד, כשעברנו בכיכר־דאם־ראק שבאמסטר־דם היפהפיה, התחשק פתאום לטלי הרמת־גנית אננס.

אננס באמצע היום.

ניסינו כולנו לשכנע אותה שאננס לא צומח באירופה, אלא רק באמריקה ובפיליפינים, אבל טלי הרמת־גנית התעקשה.

„פה זה חוץ־לארץ, נכון ?"

„נכון," נאלצנו כולנו להסכים.

„אז הבטיחו לי שבחוץ־לארץ אני אוכל לאכול אננס."

לא היתה ברירה, והתחלנו לחפש אננס בשביל טלי הרמת־גנית.

תפסנו את הזקנה החביבה הקרובה ביותר.

„אננס !" תבענו בחביבות.

הזקנה החביבה היססה בחביבות, אך מייד אורו פניה החביבים.

„האנס," אמרה הזקנה החביבה בחביבות.

„אננס," צווחנו בחביבות, „פרי! פרי אננס !"

„האנס פריק," הסבירה הזקנה החביבה בחביבות, חייכה בחביבות, נטלה את ידינו בחביבות, והוליכה אותנו בחביבות לאורך רחובות חביבים ותעלות חבי־בות, עד שנעצרה בחביבות לפני בית חביב.

הזקנה החביבה צילצלה בחביבות בפעמון החביב וזקן חביב פתח בחביבות את הדלת החביבה.

„האנס פריק !" הציגה בחביבות הזקנה החביבה את הזקן החביב בפנינו החביבים.

„תיכנסו בבקשה," הציע בחביבות הזקן החביב.

אננס לא יצא לנו מזה, אבל ארוחת־ערב הולנדית חביבה דווקא כן.

★

האנגלים, כידוע, שותים תה.
אבל האנגלים, כידוע, גם שותים בירה.
האנגלים, כידוע, יבשים לגמרי.
אבל האנגלים, כידוע, גם מצחיקים.
ערב סגרירי אחד ישבנו בפאב „האיל הנוגח".
„תה, בבקשה," ביקשה רינה הכפר־סבאית, אשתו של נחום הכפר־סבאי.

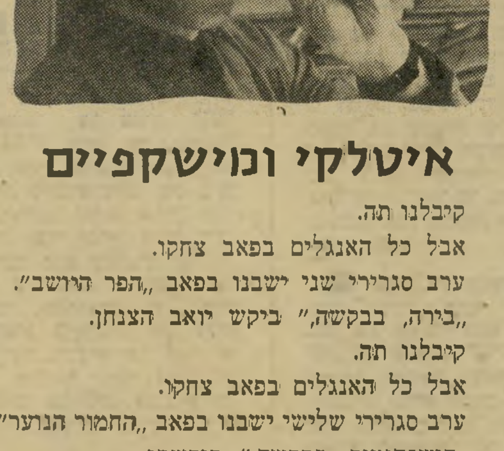

איטלקי ומישקפיים

קיבלנו תה.

אבל כל האנגלים בפאב צחקו.

ערב סגרירי שני ישבנו בפאב „הפר היושב".

„בירה, בבקשה," ביקש יואב הצנחן.

קיבלנו תה.

אבל כל האנגלים בפאב צחקו.

ערב סגרירי שלישי ישבנו בפאב „החמור הנוער".

„חוש־הומור, בבקשה," ביקשתי.
קיבלנו תה.

אבל אף אנגלי בפאב לא צחק.

האנגלים, כידוע, אנשים מוזרים.

פינת השואה הקטנה

את קטע השואה השבועי תרמה הפעם הקוראת א.ג. מתל־אביב, שביקשה לש־מור על עילום־שמה מסיבות היסטוריות עמוקות.

זהו קטע ממיכתבה של ספירה קאופ־מן מישראל אל הוריה בניו־יורק, שבו היא מפרטת את הסיבות שהניעו אותה להחליט לעלות ארצה.

הקטע ראה אור בעיתון „הארץ" מיום שישי, במדור „ראיתי־שמעתי".

יום ששי. ובעת שאני נדחפת (ודוחפת) באוטובוס, אני מודה לאל הטוב על חסדו, שהרי רק לפני 35 שנה נלחצו אתי ואח־יותי בקרונות צאן להיטבח ול־הישרף במחנות־ריכוז, ואילו ע־תה, ראו למה הגענו — דוחפים ונדחפים באוטובוסים שלנו ו־משלנו עם נהג עברי ומודעות פירסומת בעברית. אין פה צורך

אנטי-אנטי-אנטי-שמיות

קובי ניב

האגדה אומרת שמאחר ובגלל ומש־קמה מדינת ישראל, נעלמה, נעלמת ו־תעלם האנטישמיות מן העולם.

יכול להיות שיש משהו באגדה ה־זאת, והאנטישמיות אמנם תעלם מן העולם.

אבל אין מה לדאוג — כי בישראל היא לא תעלם לעולם.

ופרשת אי־יהדותו של „בנו של סאם" ברקוביץ מוכיחה את זה מעל ומעבר לכל ספק.

היא מוכיחה דבר פשוט מאד — שבישראל, דווקא בישראל, מקבלים את התיזות האנטישמיות השונות וה־משונות כאמת מוחלטת וסופית.

פה, במדינת היהודים, מאמינים בזה שאם יהודי רוצח מישהו בניו־יורק, הרי זו אמנם הוכחה נוספת לכך שכל היהודים רוצחים.

כאן חושבים ממש כמו כל אנטישמי טוב וותיק.

כי אחרת קשה להסביר את השמחה והצהלה והששון והרווחה וההקלה ש־פשטה בעיתוני ישראל לשמע הידיעה הנפלאה שאותו ברקוביץ, בעל השם היהודי, איננו כלות הכל יהודי.

ואם הרוצח יהודי, אז מה? —

אז כל היהודים רוצחים?

כך, כניראה, מאמינים במדינת ה־יהודים.

מדור פירסומי

חדשות מעולם הבגין

השכם בבוקר קם בגין הגבוה, ציחצח שיניו בפלואור־בגין ומייד צילצל לבגין המשו־פס להודיע לו מה מתרחש.

„זכותנו ההיסטורית," אמר בגין הגבוה.

„חמור מאד," השיב בגין המשופס וטרק את השפופרת.

כיוון שנתעורר לגם מעט בגין־קולה, ויצא במכוניתו הצנועה בגין 124 ללישכתו.

בגין השמן ובגין הרזה כבר המתינו לו.

„תשתית אומתנו", אמר בגין השמן לבגין הרזה.

„תשתית תשתיתנו," הסכים עימו בגין הרזה ופנה אל בגין הנמוך, שהגיע זה־עתה למישרד.

„בשר מבשרנו," אמר בגין הרזה לבגין הנמוך.

משמשע בגין הנמוך את הבשורה, מיהר לטלפן לבגין הממושקף.

„דם יהודי," השיב בגין הממושקף, „אך היום אני צריך לעשות כביסה, לב ליבנו."

„חמור מאד," היהרהר לעצמו בגין הנמוך, ותהה מה עליו לעשות.

אלא שבאותו רגע נכנס למישרד בגין ה־מזוקן.

„בשר ליבנו," ברך בגין המזוקן לשלום.

„זכותנו מבשרנו," מילמל בגין הנמוך בפיזור הדעת, „אבל מה בקשר לכביסה, לב טולסטוי?"

„כביסה מתחתונינו," ענה בגין הרזה, ו־יצא לקרוא לבגין הגבוה.

מייד נכנס בגין הגבוה, וציווה על בגין הנמוך להביא משקאות.

„בגין־לימון," ביקש בגין המזוקן.

„בגין תות־שדה," אמר בגין השמן.

„בגין תות־עץ," הודיע בגין הרזה.

„משקה ממשקאותינו," הכריז בגין ה־משופם.

„לפי דעתי," פתח בגין הגבוה, „צריך לכבס את הכביסה המלוכלכת."

„ביו־בגין," הציע בגין הנמוך, שחזר בינ־תיים עם המשקאות.

„בגין־אור," הציע בגין השמן.

„בגין־מאטיק," אמר בגין המזוקן.

„סופר־בגין," קרא בגין הרזה.

„בגין־נס," הציע בגין הגבוה.

מייד כינס בגין המשופם את בגין העיתו־נאי ומסר לו הודעה:

„בגין הממושקף עושה היום כביסה. כבי־סה היסטורית, זכותנו לכביסה, כביסה מ־בשרנו, לב כביסתנו, בשר מסדינינו, תשתית בגדינו. וזה חמור מאד. אבל אנחנו יהודים, אנחנו אופטימיים, יש לנו ביו־בגין ובגין־נס וסופר־בגין ובגין־מאטיק ובגין־אור, ואנחנו נממש את זכותנו הלבבית, כביסתנו ההיסטו־רית, לב חולצתנו, מגבת מבשרנו, תשתית מעילנו, דם מיכנסנו, לא עוד יתלכלך מיכנס יהודי!"

„חמור מאד," אמר בגין העיתונאי ורץ לטלגרף הכל ל„ידיעות הבגין" ול„עולם ה־בגין" ול„הבגין הזה" ול„חדשות הבגין" ול־„דבר הבגין".

„חמור מאד," אמרו הקוראים, „כביסת בנינו."

בגין המזוקן

בגין הממושקף

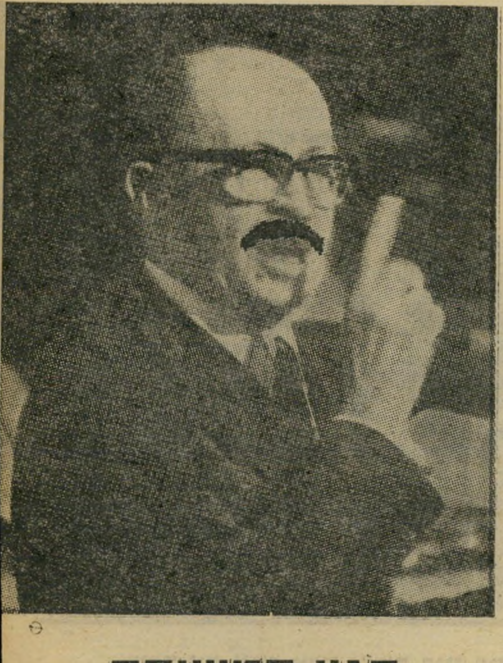

בגין המשופם

הוא היה אלוף האלופים, מפקד צבאי לדוגמה, סופר ומחנך של דור - אולם מעל לכל היה יצחק („הזקן") שדה

בן־אדם

מאת אורי אבנרי

השבוע מלאו 25 שנים למותו של יצחק שדה. „העולם הזה" מפרסם בעמודים אלה מחדש את המאמר שכתב אבנרי ביום מותו של שדה, תוך הסתייעות בדברים שסיפר לו „הזקן" בעצמו ואישים שפעלו במחיצתו, ביניהם ד"ר ישראל בר, ד"ר משה סנה, יגאל אלון ואחרים.

עוד נשוב, נשוב אחים־לנשק,
הזקן רק יתן פקודה...

הזקן קיבל את המיפקד. הם עברו על פניו, בטור איטי בלתי פוסק, 60 איש לדקה. נהג אגד שנרתיק הכסף על שכמו. עקרת־בית כשבידה סל קניות מלא. פקידים שנשאו תיקי עור. יהודים דתיים חבושי כיפות. ילד בן שש, ללא הורים, שהוביל בידו ילד בן ארבע. נכי מלחמה על רגליהם המלאכותיות. עולים חדשים מעיראק, אב שנשא על כתפיו את תינוקו, למען יראה ויזכור. כל העם הגדול, על כל שכבותיו ומעמדותיו.

איש לא אמר להם לבוא. לא היתה פקודה ממשלתית אולם הם לא היו חופשיים. הם הוכרחו להופיע. אלא שההכרח בא מבפנים.

כי במותו פקד הזקן כאשר פקד כל ימי חייו: על־ידי יצירת הכרח פנימי, חובה שאינה כפוייה מבחוץ ושאי־אפשר להשתמט ממנה, באשר היא שוכנת בנפשו של המחוייב.

אותה פקודה, שנדמה לפני שלוש שנים, נשמעה שוב כשהודיע הרדיו בשעה 11 לפני חצות שיצחק שדה איננו עוד. פיקודיו וחניכיו, שהיו קרובים לעיר, אצו לבית־החולים בילינסון, פתח־תקוה. הם מצאו שגופתו הוכנסה למקרר, כשהפתק הנושא את השם מודבק אליה, כאל גופת כל אדם אחר. הם הוציאו את הגופה, עטפו אותה בסדינים לבנים, הציבו משמר כבוד. בחצות קרא סגן הרמטכ"ל, מרדכי מקלף, לישיבה של קצינים, שקבעה את השתתפות הצבא בטקס ההלוייה של האלוף.

בבוקר הובאה הגופה לבית הועד הפועל בתל־אביב, לאולם שנשא את הכתובת המוזרה „טיול ותיור". כמו בכל המבצעים שהזקן היה קשור אליהם, פעלה גם כאן האימפרוביזציה של אנשים שהבינו את המטרה. בנות הצ'יזבטרון קנו בושם, ריססו את הנוזל שהפיץ ריח עדין של חורשת אורנים. מאי־שם הופיעו דגל לאומי, דגל אדום של סניף מפ"ם ודגל הפלמ"ח, שכיסו את הארון הגס, שעמד על חביות קרח.

ואז הופיע העם בלי טקס, ומבלי להצטופף באסיפה כהמון, אלא איש איש לבדו. כעשרים אלף איש עברו על פני הגופה משך ארבע שעות, העיפו בה מבט של פרידה מבלי להעצר. היה זה מעמד שהלם את רוחו של הזקן יותר מכל טקס צבאי.

לעומת הרגש הגולמי שריחף באולם בשעת ההתיחדות ההמונית, היתה ההלוויה מלאכותית יותר. הופיעו אנשים שרצו ליראות. וכאשר עברה ההלוויה, ליד בית הבימה, לידי הצבא, השתלט הטקס. טקס של כבוד — בגבעת ברנר דיבר הרמטכ"ל, ראש הממשלה וממלא מקום הנשיא סתמו את הגולל. תותחים ירו, החיילים הצדיעו ורק ילד אחד התעלף. היה זה בנו של צבי ספקטור, מפקד סירת ה־23 שנעלמה בשליחות סודית במלחמת סוריה.

אחרי סיום הטקס הצבאי חזרה רשות הדיבור לפלמ"ח. ליד דגלי הגדודים המורכנים התפרץ השיר שהרטיט פעם את הלבבות. הרמטכ"ל, שעזב את המקום קודם לכן, שיגר אחר כך איגרת מיוחדת לישראל גלילי, הביע את צערו על אי־ההבנה. ליד הקבר נשכחו, לרגע, כל הסכסוכים שליוו את חייו הסוערים של האיש.

כי בקבר זה לא נקבר רק אדם, כאן נקבר סמל. כשהתרומם שיר הפלמ"ח והדהד בשפלת פלשת, נסתם הגולל על תקופה של דברי ימי ישראל — תקופה שיצחק שדה היה התגלמותה האישית המושלמת ביותר.

הפטיש השובר זכוכית

שלמותו של יצחק שדה לא ניתנה לו כמתנת־אל. הוא רכש אותה בנעורים רבי־יסורים. הוא אהב לצטט פסוק: אותו פטיש השובר את הזכוכית מחשל את הברזל. הפטיש בחייו של יצחק שדה היה גורל משפחתי.

עובדה מוזרה, אך רבת־משמעות, היא שהאדם — שהשפיע יותר מכל אחר על עיצוב דמות האדם העברי החדש בארץ היה בעצמו יליד גיטו אופייני, ילד חלוש באחת הסימטאות האפלו תביותר של וורשה, מפואת ולבוש קפוטה. אמו, בת אחת מגדולי הרבנים, שנאה את אביו ועזבה אותו. יצחק נשאר תחילה עם האב עד שהלה נשבר מבדידותו, עבר אחר כך לבית האב החורג. אופייני לו שהשנתיים האפלות בגיטו, בהם ניסה להתאבד, לא עוררו בו אחר־כך כל מרירות, ושיכול היה לתאר באהבה את בני הגיטו, כולל הרב האדמוני שהרג במכותיו את תלמיד חדרו.

בבית אביו החורג, בעיר רוסלובל, התמזגה היהדות המסורתית של הזקנים עם רוחם המהפכנית של הצעירים, שכולם נסחפו בזרם המחתרת הסוציאליסטית. אווירה של מאסר אחים, חיפושים של ז'נדרמים וסיפורים על אכזריות הקוזקים היו מנת לחמו של הנער, שהתפתח לעלם בריא, בעל כושר אתלטי, השש אל תגרות רחוב ומלחמת שכונות. יצחק לנדוברג היה מנהיג טבעי, והוא שמח על תפקיד זה. מלחמה בעוול, התקוממות נגד המשטר, הפרת מרות הסותרת את המצפון הפכו אצלו דברים מובנים מאליהם, דברים המחייבים למעשים, התקשרו בלבו עם גישה אנושית עמוקה, פרי סבל הילדות.

במילחמת העולם הראשונה ישבו יהודי רוסיה בבית, הגיעו לכל היותר למשרד צבאי בעורף. אולם יצחק לנדוברג, שאביו החורג היה מומחה לסידור עסקי השתמטות מהצבא, התגייס כחייל קרבי, נפצע בחזית, קיבל הלם קשה בהפגזה. הוא הפך סרז'נט וזכה לצלב גיאורג המפורסם — שני דברים נדירים מאד לגבי יהודי בצבא הצאר.

הסרג'נט הפצוע הועבר לנופש בפטרבורג, נתמנה זמנית כקצין משטרה. בתפ-

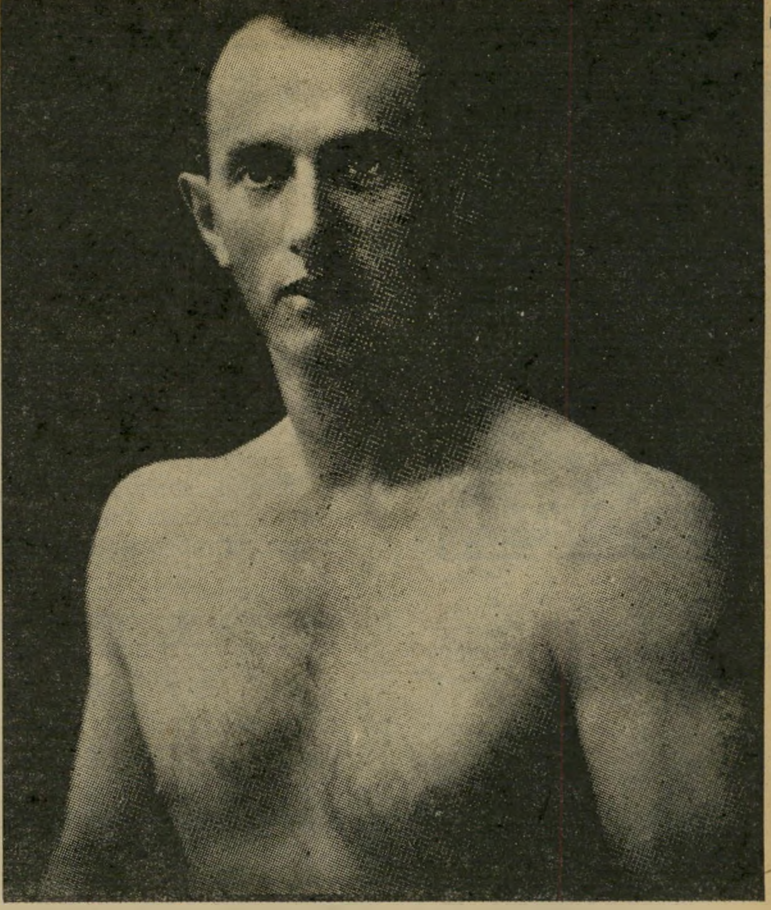

יצחק לנדוברג האתלט ברוסיה לפני עלייתו ארצה
השש לתיגרות־רחוב

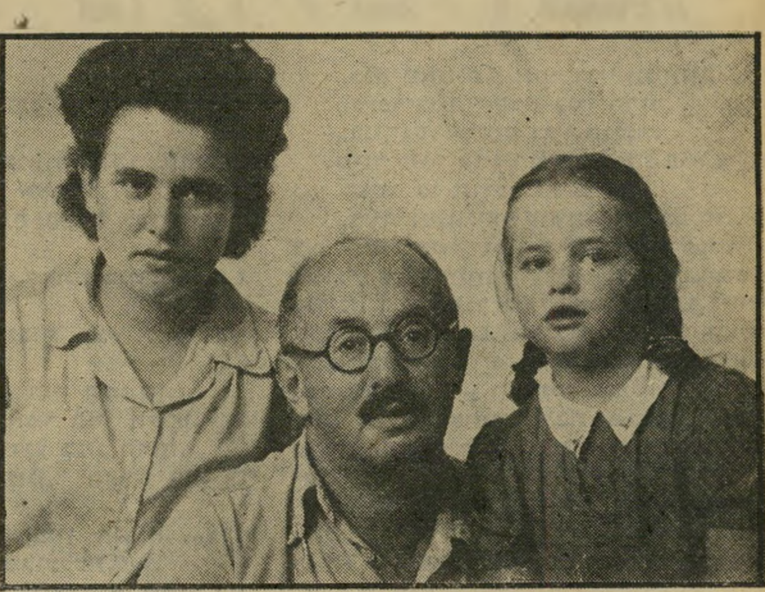

יצחק שדה עם שתי בנותיו איזה ורבושה
החיים עם המישפחה

שדה עם יגאל אלון ומשה דיין ביום העלייה לחניתה
בין הצבא לאדמה

האלוף יצחק שדה (1948) מקבל מיסדר
מפקד מלידה

„הזקן" לוגם מבקבוק ליד המדורה
המרכז של הצעירים

קיד זה ראה את ההתמוטטות והמהפכה.

כסוציאליסט ותיק קיבל את המהפכה כדבר מובן מאליו. אולם הוא היה איש בלתי־מפלגתי מטבעו. נמנע מלהתערב במלחמת־האחים בין המפלגות המהפכניות. במשטרה עסק בפושעים, לא בפוליטיקה.

ברבות הימים היה מספר בהנאה כמה פרשות מתקופה סוערת זו. באחד הימים טילפן לו משרד המפלגה הבולשבית, הודיע שנגנבה שם מכונית של הצאר שהוחרמה על־ידי המפלגה. היתה זאת מכונית יחידה במינה ברוסיה כולה, ומובן שהנהג נתפש על־ידי שוטריו של שדה כעבור דקות מספר. שדה אסר את האיש, טלפן לבולשביקים בארמון סמולני שיבואו לקבל את הגנב ומכוניתו. אולם זה, שידע את הצפוי לו, שכב על הארץ וסירב לזוז גם תחת מטר מכות. דרישתו: שיצחק שדה יילוה אליו. שדה עשה כן.

בארמון סמולני נערך משפט־בזק, ושניות מספר הספיקו להטיל עונש מוות. אולם שדה התערב, הסביר לשופטים שהנהג אינו פושע אלא טיפש — שהרי אחרת לא היה גונב מכונית שהיא יחידה במינה ובולטת מרחוק. השופטים שוכנעו והחליפו את עונש המוות במכה אחת הגונה. צחק שדה והעיר: „מימי לא ראיתי אדם מקבל מכה איומה בשמחה כזאת."

אולם כמו לכל מעשיותיו של הזקן היה גם לזו מוסר־השכל חינוכי: בימי המהפכה קרוב המרחק בין עונש־מוות וסטירת־לחי. זאת טעם גם שדה: שני שוטרים „לבנים" אסרוהו, אולם בדרך הלם את שני ראשיהם איש ברעהו, נמלט.

כשהקים לנין את הגווארדיה האדומה כדי להגן על המהפכה, התגייס יצחק לנדוברג שנית. היה לו תואר היסטורי: מפקד הפליגה הראשונה בגדוד הראשון של הצבא.

יש בהיסטוריה פגישות מיקריות המחוללות מאורעות. פגישה מיקרית כזו היתה בין יצחק שדה ויוסף טרומפלדור, שניהם חיילים קרביים מקצועיים. שדה היה אז מדריך ספורטאי במכבי, תפקיד שהתגלגל אליו במקרה, מבלי שתהיה לו כל אהדה למטרותיה הציוניות של האגודה. אף כי סבו, הרב, ברח לארץ־ישראל אחרי שנסתכסך עם השלטון, היתה הציונות רחוקה ממנו, ורוסיה המהפכנית היתה קרובה.

אולם טרומפלדור הציוני הלהיב את שדה, מסר לידיו את החלוץ כשנסע לארץ־ישראל. בי"א אדר נפל טרומפלדור בתל־חי, בפעולה שביצע אותה על דעת עצמו ובניגוד לדעתם של מנהיגים ציוניים רבים. כששמע יצחק את הבשורה, ידע שאחת הדרך לחייו: לנסוע לארץ־ישראל, להתחיל בנקודה בה סיים יוסף. ייתכן שבלבו כבר ידע כי יהיה טרומפלדור השני.

לא אדם, כי אם שטן

בארץ התמסר למפעל שבא להנציח את טרומפלדור — גדוד העבודה.

העבודה הגופנית, שהיתה קשה לרוב בני העלייה השלישית, עירוניים, היתה עניין של מה־בכך ליצחק שדה, הענק והשרירי. הוא בחר לו במקצוע המתאים לגופו: חוצב. מעטות המחצבות בארץ שידו של יצחק שדה לא נגעה בהן.

בינתיים המשיך בדרך שהחל בה ברוסיה והסתכסך עם השלטון. אותה שעה היו שוטרים ערביים מתנפלים, לשם שעשוע, על עוברים ושבים יהודיים. כשראה יצחק מקרה כזה התנפל לבדו על ארבעה שוטרים, הכה אותם קשות. השופט פסק לאסרו לחודש, הוסיף שאלה לערבים: כיצד זה התגבר איש אחד על ארבעה שוטרים מזויינים? ענו השוטרים, בבושה: יא סידי, אין זה אדם, זהו שטן.

הדרך אל ההגנה היתה כמעט מובנה מאליה. מסביבו התקבצו הצעירים, נערים שכל אחד מהם היה עתיד להטביע את חותמו על הארץ. הוא עלה בסולם הפיקוד, והוא הביא להגנה תפיסה חדשה. כחייל ידע שאין אפשרות ואין ערך להגן על כל נקודה, להשאיר את היוזמה בידי האויב. מחשבה זו הובילה ליצירת יחידות שיכלו לצאת מן הבסיס, לסייר בשטח, לתקוף את האויב במקום הנוח להן. כך קמו פלוגות לילה של ווינגייט, הפו"ש ואחריו החי"ש, חיל השדה, שאנשיו קראו לו, בחיבה, חיל יצחק שדה.

גם כל אלה היו תחליפים. לא היה קיים כוח עברי סדיר ועצמאי, שאפשר היה להדריכו כראוי, להפעילו בכל עת. התמורה הגדולה באה עם התקרב רומל לשערי עמק הנילוס. האנגלים הסכימו להקמת פלוגת מחץ עברית, שתפעל בעורף הגרמנים אחרי הכיבוש. יצחק שדה היה למפקדה. ברגע זה התחיל פרק בתולדות הארץ.

התוכניות לכיבוש הגרמנים היו ימי הילדות. מכיוון שהיה ברור מראש שיהיה זה מאבק חסר־סיכויים, היתה הפרשה כולה אפופה ברוח מציאותית למחצה. תכניתו של שדה היתה להפוך את הר הכרמל למוסא דאו חדש, מבצר אחרון בו יתרכזו יהודי הארץ, מאחורי חומת המגן של ההגנה.

אולם פרשה זאת הנחילה ירושה. הצעירים שנועדו לפעול בעורף הגרמנים, מחופשים כערבים, עברו קורס להווי ערבי. כך חדר לפלמ"ח הפינג'אן והצ'יזבאת. מסביב למדורה נוצר הסגנון שעתיד היה להפוך נחלת הנוער העברי כולו.

מסביב למדורה נוצר עוד משהו. היה זה פרי יצירתו האישי של יצחק שדה: המפקד העברי. היה זה דבר יחיד במינו בעולם כולו: מפקד שישפיע על אנשיו כפי שיצחק שדה השפיע עליהם — לא רק באמצעות הפקודה והציות העיוור, אלא מתוך זהות מוחלטת עם מטרות הפקודה ונותן הפקודה. המפקד, כראשון בין חברים, שותף לסבל הטוראי ולשמחותיו, אנושי, ענוותן — היה זה יצחק שדה בזעיר אנפין.

תמונה זו של מפקד לא היתה רק אידיאל אנושי, פרי נפשו של איש שהיה קודם כל בן־אדם. היא היתה גם פרי תפיסה צבאית חדשה לחלוטין. ועל נקודה זו נתעורר ויכוח שהחל מטיל את צלו על ההגנה כולה ולא הוכרע מעולם.

ראש המטה הכללי של ההגנה היה יעקב דורי, שהיה קודם לכן מפקד מחוז חיפה. תפקידו היה לדאוג לענייני תכנון והדרכה, ולייעץ למפקדה הארצית (מ"א), שהיא היתה הסמכות המפקדת, אחראית גם לענייני ציוד, משק ויחסי חוץ. המ"א היה מורכב משלושה נציגי ההסתדרות, שלושה אזרחים, נציג הפועל המיזרחי ונציג המחלקה המדינית של הסוכנות שהיה ראשה (רמ"א). מאז 1940, משך שש שנים וחצי, היה הרמ"א ציוני־כללי: משה סנה.

הויכוח הגדול התנהל בין שתי סיעות האחת, האורתודוכסית, היתה מורכבת מיעקב דורי ויוסף רוכל (כיום אבידר), ועם אוהדיה הצעירים נמנה יוסף סוקניק (ידין). לעומתה התיצבה האסכולה הפלמ"חית, שבראשה עמד יצחק שדה, כשהוא נתמך על ידי אליהו כהן והפמליה הצעירה, יגאל פייקוביץ (אלון), משה דיין והאחרים.

דורי ואנשיו ראו את הדוגמה מצבאות הסדירים ובעיקר בצבא הבריטי, וביקשו להתאים דוגמה זו לתנאי הארץ. ואילו שדה התבסס על מציאות הארץ, השונה לחלוטין מכל דוגמה מבחינה גיאוגרפית, דמוגרפית ופוליטית, וביקש ליצור גוף מקורי ללא כל דוגמה. הפלמ"ח לא היה חיקוי לא לקומנדו הבריטי ולא לפרטיזנים הרוסים. הוא היה פשוט תשובתו של יצחק שדה לבעיות כפי שהוא ראה אותם.

הוויכוח השתרע לאורך כל הבעיות. שדה רצה בצבא המורכב מיחידות קטנות, קלי־נשק וקלי־תנועה, המסוגל לפעול בכוח של חולייה (שניים, שלושה איש). מכאן נבע חינוכו של המפקד הנמוך ביותר כאדם החייב ומסוגל להחליט החלטות מרחיקות־לכת באופן עצמאי.

האסכולה של דורי ראתה בפלמ"ח רק אחד משלושה גופי הגנה — חי"ם (חיל המשמר המקומי), חי"ש (חיל השדה שהיווה עתודה למקרה הצורך) והפלמ"ח. היא רצתה להקציב לפלמ"ח אמצעים כס־

(המשך בעמוד 36)

יורם שדה עם אביו (1952) ועם יגאל אלון (השבוע)
דור של ממשיכי־דרך

אתה והלירה

קנה „המזרחי" ו„הכשרת היישוב"

הירידה שחלה בשערי המניות בגלל בהלת השווא שעוררו אמצעי התיקשורת והממשלה איפשרה לכמה אנשי־מעשה לנצל את הירידות לקניות מאסיביות של מניות ששעריהן ירדו. הפעם אמליץ על שתי מניות שבשעריהן צפויה עלייה משמעותית.

בנק „המיזרחי" חילק השבוע זכויות ביד נדיבה. בשבוע הראשון של ספטמבר ינפיק הבנק אמיסיית מניות בשווי נקוב של 35 מיליון לירות. ההנפקה תהיה בשער של 200 נקודות לאחר הורדת הזכויות. מטרת ההנפקה היא לתת לבנק עוד מניות לאחר שמניות בנק „המיזרחי" אזלו והוא עמד החודש לפני מצב לא־נעים שבו לא יכול לספק את הביקוש למניותיו.

הבורסה

לבנק מניות בשווי נקוב של 58 מיליון לירות, כמות אפסית לכל הדיעות. הבנק הוא טוב, מתפתח בצורה דינמית ושערי מניותיו נמוכים משערי מניות שאר הבנקים. לפני כחודש החל ביקוש למניות הבנק, ובידי מטפחי המניה לא היו מניות להציע. בצר לו רכש הבנק מן הממשלה בחזרה מניות שקנתה ממנו בשווי נקוב של 10.5 מיליון לירות, הוציאן לשוק והוריד את המחירים לזמן קצר. תוך כמה ימים שוב גבר הביקוש והבנק נשאר ללא סחורה. ערב הירידה האחרונה בבורסה לווה הבנק מסוחר פרטי מניות כדי שיוכל לעמוד בביקושים.

ההנפקה החדשה תתן לבנק מניות לעוד כמה ימים. אין ספק כי תוך זמן קצר יגרום הביקוש הגובר למניות וכמותן המוגבלת בשוק לעליית שעריהן.

המניה השנייה היא זו של הכשרת היישוב. מקורות מהימנים מאשרים כי הסתיים משא־ומתן על מכירת החברה לקבוצת בעלי־הון איראניים המיוצגת על־ידי קבוצת **שאול אייזנברג**. מחיר המכירה גבוה בהרבה ממחיר השוק כיום. אם לא יקרה דבר בלתי־צפוי שיפוצץ את העיסקה ברגע האחרון, צפויה עלייה נאה בשערי מניות הכשרת היישוב. ההכחשה שפירסמה החברה השבוע אינה נכונה, והכחישה רק כי נחתם הסכם המכירה ולא את המשא־ומתן.

מבקר־המדינה

מאשר גילויי „העולם הזה"

הדין־וחשבון האחרון של מבקר־המדינה על בנק „טפחות" עוסק גם בחברה בת של הבנק, „החברה לשיקום המלאכה". כך כותב המבקר (עמוד 60):

„במאי 1976 פרש המנהל־הכללי של החברה ובתחילת 1977 נתמנה מנהל־כללי אחר תחתיו. פרישתו של המנהל הכללי באה על רקע עיסוקיו הפרטיים, שהאינטרסים שלהם נגדו את אלה של החברה לשיקום המלאכה. בפעולותיו אלה נתגלעה פגיעה בטוהר־מידות. היועץ־המישפטי־לממשלה חיווה את דעתו במיכתבו מיולי 1976 אל מנהל רשות החברות הממשלתיות, כי בנסיבות העניין לא נראה לו שיש מקום לנקוט הליך פלילי נגד המנהל־הכללי לשעבר כיוון שאין הוא עובד־ציבור. עם זאת, לא היתה התנהגותו נאותה."

„העולם הזה" 18.2.76

שיקום עצמי

הפרשה נחשפה בכתבה של יגאל לביב („העולם הזה" 2007), שבה סופר כיצד הקים המנהל־הכללי **יהודה פדן** חברה להקמת מיבני־תעשייה בשיתוף עם חקבלנים **אגושביץ וסטולר**.

החברה הפרטית בנתה בחולון שיטחי תעשייה במיליוני לירות ומכרה אותם לבעלי מלאכה תוך הפרות החוזה. עם פירסום הכתבה נקט מנכ"ל בנק „טפחות" **משה מן** פעולה מהירה, ולאחר אימות העובדות הדיח את פדן והעביר את החומר ליועץ־המישפטי־לממשלה.

מי הוא

דייב לוונטאל?

שמו של **דייב לוונטאל** הוזכר ב„הארץ" בפרשיות **אולמרט-גנדי**. מי האיש?

לוונטאל היה בישראל במילחמת־העצמאות, ירד לאמריקה, עסק בעיסקי מתכת. הסתבך בקשיים כספיים חמורים. לפני כמה שנים היה קשור בעיסקה עם חברת „כור". הוא היה מתווך בעיסקה שבה מכרה חברה־בת של „כור", „צינורות", כמות גדולה של צינורות לאיראן באמצעות חברה גרמנית. לוונטאל קיבל דמי־תיווך גדולים בעיסקה זו, ואז גם הכיר את מנכ"ל „כור", **מאיר עמית**.

כפי שכבר פורסם, היתה הידיעה, כאילו הוא חתנו של **מאיר לנסקי**, מוטעית.

אגב, שם חתנו האמיתי של מאיר לנסקי הוא **מרווין רפפורט** שנישא לסנדי, בתו של לנסקי, ב־1957, והיה בעל מיסעדה בניו־יורקי השניים התגרשו בשנות השישים.

אדלר הקים חברה

לשיווק בחו"ל

חברת **איבור אדלר**, בעלת רשת ייצור אופנה ובוטיק בתל־אביב, הקימה חברה־בת בשם „אלכסנדרה" לשיווק מיוחד ל־רשתות חנויות גדולות בחו"ל. אדלר מייצא השנה מוצרי ביגוד במיליון דולר ובדעתו להגדיל את הייצוא במידה ניכרת באמצעות החברה החדשה.

רשת אדלר היא בבעלות מלאה של **יצחק וגניה אדלר**. הרשת מבצעת בעצמה את מרבית התיכנון, הדיגום והגזירה ומוסרת את התפירה לקבלנות־מישנה.

תוקם קרן חדשה

לסרט הישראלי

קרן חדשה לעידוד הסרט הישראלי תוקם בקרוב, בהסכם בין מישרד־המיסחר־והתעשייה לחברת „וורנר".

החברה הפקידה בזמנו 750 אלף דולר בישראל כהתחייבות להפקת סרט על אנטבה. אחרי שבוטלה התוכנית דרשה החברה את הכסף חזרה אולם מישרד־המיסחר־והתעשייה סירב להחזירו. הממונה על עידוד הסרט הישראלי, **בועז אפלבוים**, אישר כי עתה הוסכם שהכסף יהווה קרן שפירותיה יממנו הפקות של סרטים ישראליים.

מישרד־הביטחון

משהה מינוי בורר

מישרד־הביטחון טרם ביצע את ההסכם בינו לבין חברת „רגבים", על מינוי בורר שיכריע במחלוקת בין הצדדים לגבי התמורה שתובעת „רגבים" על עבודות ביצורים. מדובר בהפרשים של כ־20 מיליון לירות בין הצדדים עבור עבודות בהיקף של כ־40 מיליון לירות. ההסכם על מינוי בורר הושג לפני יותר מחצי שנה ואושר על־ידי היועץ־המישפטי־לממשלה.

השהיית ההחלטה על־ידי מערכת־הביטחון הביאה את בעלי „רגבים" לידי מכירת נכסים, כדי לעמוד בהתחייבויות. נמכרה מחצית מלון „עציון" באילת ל־אחים **לב** מבאר־שבע, בסכום של כ־4.5 מיליון לירות. נמכר חלק במיגרש ליד בורסת־היהלומים לקבלנים **אגושביץ-סטולר**, שהיו שותפים למיגרש. כן מכרה „רגבים" את המכוניות של בעליה.

בעלי ומנהל „רגבים", **ישעיהו ירקוני**, הנוסע עתה בג'יפ, אישר כי התביעה שהוגשה בשעתו על־ידי המכס נגד החברה בעניין עיסקת הטרקטורים בוטלה. הטרקטורים נמכרו לחו"ל בסכום של 340 אלף דולר, שמהם קיבל מישרד־הביטחון 140 אלף דולר והשאר הלך לתשלום חובות של „רגבים".

אגד מסייעת

ל־14 מדינות

קואופרטיב „אגד" סייע עד כה ל־14 מדינות באמריקה הדרומית בהקמת קואופרטיבים לתחבורה ובפיתרון בעיות ההובלה ההמונית. כיום יש ל„אגד" שלושה שליחים ביבשת זו: **גרשון הד** העומד בראש צוות בפרו, **יובל גור** בפנאמה, ו**דויד לוי** בהונדורס.

„אגד" ערך שורה של קורסים בארצות אלה, שבהם למדו כבר 1200 חניכים. חמישה פרוייקטים גדולים לתחבורה

יועץ גרון

פרטי או ציבורי?

הקים בארצות אלה, ועתה מכינים נוספים. דוגמה אופיינית היא הפרוייקט בפנאמה שהוקם על־ידי **אברהם גרון**. בעלי החברות רצו להתארגן כחברה פרטית והעובדים רצו קואורפטיב. הוקמה מחלקה לתחבורה ציבורית במישרד התחבורה והוקמו שתי חברות, האחת פרטית והאחרת קואופרטיב. החברה הפרטית הסתבכה בשביתות ובחוסר־מימון, ואילו הציבורית התקדמה יפה. כתוצאה מכך, החברות הפרטיות בארצות שבהן פועלת „אגד" מוסבות לקואופרטיבים.

ג'נחו יורד לטכסס

המיליונר מרמאללה, **עבד-אל-נור ג'אנחו**, בעל בית־החרושת לסיגריות בירושלים ובעל רכוש רב ומחצבות, בשותפות עם הקבלן הירושלמי **יונה פפרמן**, עוזב את הארץ ומהגר לטכסס. ג'אנחו מוכר את רכושו לפפרמן.

לאחרונה יצא ג'אנחו זכאי מאשמת רצח, על רקע מערכת־הבחירות האחרונה בגדה. ג'אנחו היה כל השנים משתף־פעולה עם שילטונות ישראל, וחושש לחייו אם יוחזרו השטחים.

צוללנים לישראל

משרד לתיירות־צלילה בישראל ייפתח בקרוב על ידי הישראלי **אורן מור**. מור הוא כתב „שידורי־ישראל" ומומחה צלילה, שיעסוק בלוס אנג'לס באירגון הטסות צוללנים למועדוני־צלילה בישראל.

מור ייצג את מועדון צוללי ים־סוף ועומד להוציא עתה ספר דומה על אתרי צלילה באוקיינוס השקט.

מור ינסה להביא צוללנים גם למועדוני־צלילה אחרים כמו בדי־זהב ונביעות.

„הפניקס" רכשה מניות

גליקסון ב„דובק"

חברת „הפניקס" רכשה את מניות **ורדה גליקסון** בחברת „דובק". מדובר בארבעה אחוזים לערך, שנמכרו במחיר הבורסה. באחרונה הסכימה „דובק" לשלם פיצויים לורדה גליקסון על נזקים שנגרמו לה כתוצאה משינויי הניהול ב„דובק". מדובר בסכום של כ־300 אלף לירות. מנהל „דובק", **זורח גהל**, אישר פרטים אלה.

יפתחו מחדש

נציגות בקופנהגן

מועצת־פרי־ההדר תפתח בקרוב מחדש נציגות בקופנהגן. המועצה סגרה לפני שלוש שנים את נציגותה במקום, ומאז נוכחה כי קשה לה לשווק את מוצריה ללא נציגות מקומית.

הרוצים הישראלים

מרכזי־קניות?

בלונדון נפתח לפני כמה חודשים מרכז קניות ענק סמוך לסוויס־קוטג', על שטח קרקע גדול הוקמה שכונה חדשה, ובה מאות חנויות ובתי־עסק. כימעט כל חנות גדולה מאוכספורד סטריט פתחה שם סניף, כאשר בין החנויות מצויים כל השירותים לאכילה, בידור וכל הדרוש לבילוי יום שלם בקניות מבלי לצאת מן המרכז.

המרכז זוכה בהצלחה בלתי־רגילה, ו־מאות אלפי נוסעים מובאים מאירופה ישירות באוטובוסים אל המרכז, קונים בו יומיים וחוזרים לארצם.

תופעה זו של מרכזי קניות ענקיים מחוץ למרכז העירוני עדיין לא נבחנה בישראל. ניסיון ראשון לבדוק אם הישראלים מעוניינים לקנות במרכז כזה ייעשה בימים הקרובים בשטח גני התערוכה. שתי חברות, „שרז־השקעות" ו„כל־בו־הנחה" פותחות במקום מרכז־קניות ענקי שבו יימכרו אלפי מוצרים בהנחה של 50 אחוזים ממחירם הרגיל. שטח המכירות יהיה כ־6000 מטר מרובע, והצלחתו תהיה הוכחה כי כדאי להקים מרכזי קניות מחוץ למרכז העיר. יוזמי המרכז הם **אסף רובין**, מנהל „כל־בו־הנחה" ו**אבשלום בורשטיין**, מנהל „שרז".

מנהל בורשטיין

לקנות או לא לקנות?

הסנה לבטיחותך

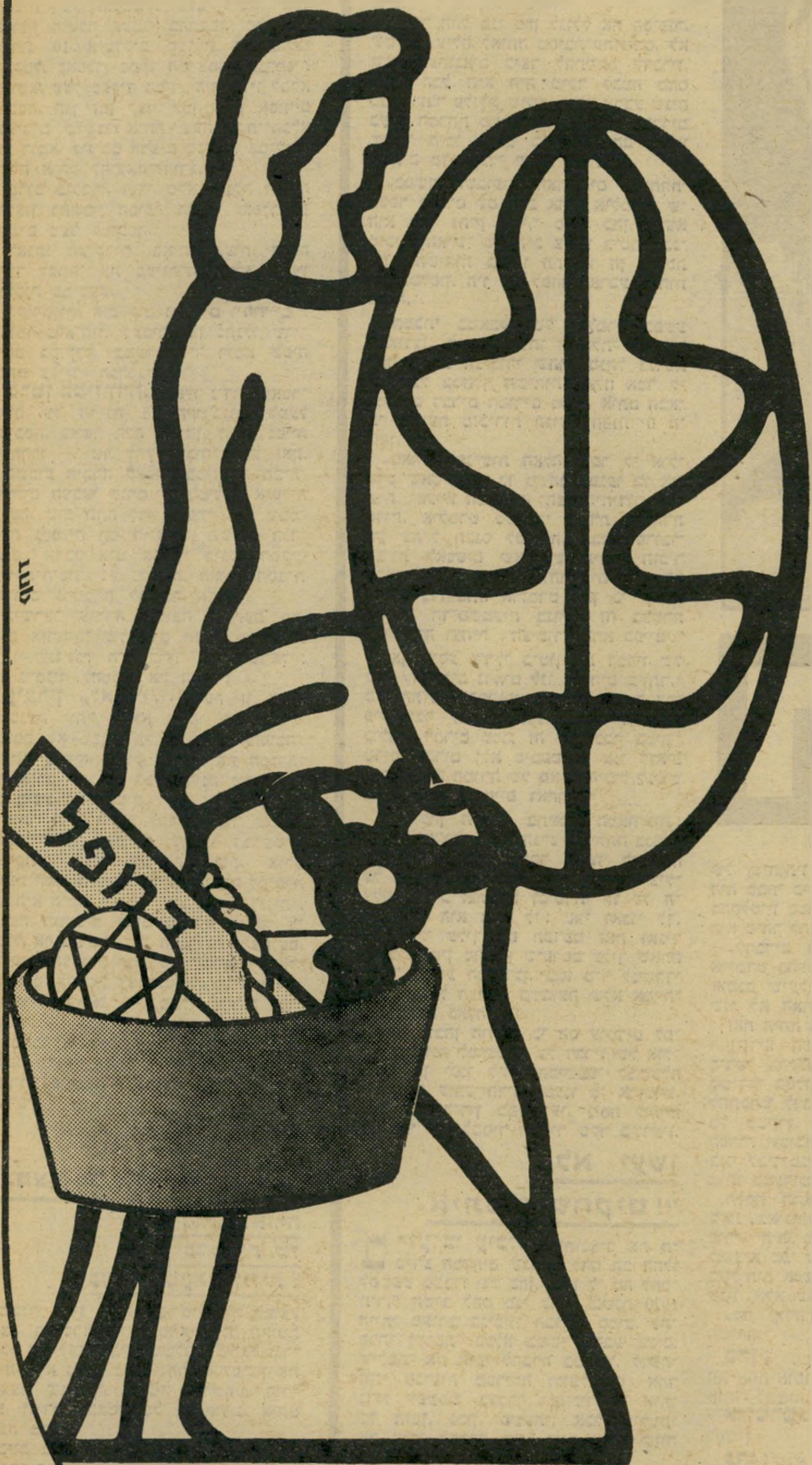

אתה אדם שקול ומחושב. לאט לאט אתה בונה את חייך, את רכושך, ומשתדל להגן עליהם.

אבל ברגע שאינך מוגן...

בוא נדבר על איך להיות מוגן, איך להיות בטוח.

בטח דירתך ב"הסנה" ו"הסנה" תעניק לך עד 20% הנחה ממחיר אביזרי הבטיחות המומלצים ע"י "הסנה":
רב בריח, פלדלת, מגן דוד סגול (ציוד למקלטים), אגוז פלדה (כספת), דמפל (סורגים).

כשיש לך ביטוח ב"הסנה" ואבזרי בטיחות כאלה יהיה קשה מאד להפתיע אותך, אתה תהיה בטוח.

פנה עוד היום לאחד מסוכני קבוצת "הסנה" (הסנה, צור, שמשון, רותם, בידרמן) לקבלת פרטים.
המבצע ימשך עד דצמבר 1977.

מה שבטוח ביטוח ומה שביטוח הסנה.

הסנה

חברה ישראלית לביטוח בע"מ

במדינה

העם

להסגיר את הפושע?

עקרון ההסגרה, כמו הפורנוגרפיה, הוא עניין של גיאוגרפיה

הרברט קאפלר הוא פושע־מילחמה אותנטי.

כאשר נהרגו 32 חיילים גרמניים בהת־נקשות של המחתרת בלב רומא, פקד אדולף היטלר עצמו, בהתקפה של זעם, להרוג 10 איטלקים תמורת כל גרמני שנקטל. קאפלר, מפקד המישטרה הגרמנית ברומא, פעל כפקיד מסור. היה עליו למלא מיכסה, תוך זמן קצר. לכן קיבץ אסירים ועצירים שישבו אותה שעה בבתי־הכלא של רומא, ביניהם אנשים שנעצרו במיקרה, ושלח אותם להוצאה־להורג.

מרוב בילבול, וכדי שלא יתגלה חלילה גירעון בחשבון הסופי, הוסיף קאפלר 15 אנשים מעל למיכסה.

דאגתו העיקרית, באותן שעות, היתה כיצד לפתור את בעיות־התחבורה, שהיו כרוכות במיבצע.

הקורבנות, איטלקים נוצריים ויהודיים *, נעלמו כלא־היו. כעבור זמן נתגלו שרי־דיהם במיקרה, במערה ליד רומא שפיה נסתם על־ידי הגרמנים.

סרטן במיזוודה. קאפלר נידון למאסר־עולם על הריגת 15 הקורבנות שמעל למיכסה. כאשר חלה בסרטן, היתה נטייה לשחררו — אך לחץ ציבורי מנע זאת.

השבוע הוברח קאפלר במיזוודה מבית־החולים הצבאי לגרמניה. ממשלת איטליה תבעה, שוב תחת לחץ ציבורי רב, שממ־שלת גרמניה תסגיר אותו. תשובת הגר־מנים: הדבר אינו אפשרי בגלל הסעיף בחוקת־היסוד של גרמניה, האוסר הסגרת אזרחים גרמניים למדינה אחרת.

בישראל עוררה תשובה זו זעם רב. האם אזרחותו של אדם תמנע ממנו את ריצוי עונשו? היה ברור לכל ישראלי: על גרמניה להסגיר את האיש!

עיקרון „לאומי". תביעה זו היתה משכנעת יותר, לולא חתמו רוב חברי־הכנסת לא מכבר על הדרישה ההפוכה: לחוקק בישראל חוק האוסר את הסגרתו של אזרח ישראלי לכל מדינה שהיא, גם אם ביצע בה פשעים.

אותו חוק הוצע לכבודו של שמואל פלאטו־שרון, המבוקש על־ידי המישטרה הצרפתית בעוון עבירות רבות. אולם הצעת־החוק הישראלית לא הוגבלה למיקרה זה. היא היתה, לדיברי יוזמיה, „עקרונית", ונבעה מטעמים לאומיים. לא הוצאו מן הכלל אף פשעים נגד האנושות ורצח־עם. על־פי ההצעה, יוכל שכיר־חרב ישראלי לבצע מעשה של רצח־עם, למשל ברודזיה, ולחזור לישראל — מבלי שיהיה בר־הסגרה.

מסתבר כי הבעייה נראית אחרת לגמרי כאשר מדובר בארץ אחרת. העיקרון, כמו הפורנוגרפיה, הוא כנראה עניין של גי־אוגרפיה.

הכנסת

לצפצף על העולם

האם מותר לאזרח לנסוע במכונית של בעל הרשעה פלילית?

בשנת 1952 ניסה דב שילנסקי לפוצץ פצצה במישרד־החוץ כמחאה נגד חתימת הסכם השילומים בין ממשלות ישראל וגר־מניה. הוא נתפס לפני שהספיק לפוצץ את הפצצה שבתיקו, הועמד למישפט, הור־שע, ונידון למאסר של 21 חודש, אותם ריצה בכלא.

כיום מכהן דב שילנסקי כח"כ הליכוד בכנסת התשיעית, כשמאחוריו קאריירה של מישפטן ועורך־דין, אותה החל בעת רי־צוי עונש המאסר שלו. למרות העובדה

(המשך בעמוד 36)

* משום־מה התעקשו כלי־התיקשורת בישראל לדבר על „איטלקים ויהודים". הדבר בוודאי היה מפליא את היהודים, שראו את עצמם כאיטלקים לכל דבר, בעלי דת אחרת.

ריח של

אביר המילחמה ב„פשע המאורגן", ח"כ אהוד אולמרט, נפל השבוע במל־כודת־פתאים מן הסוג אותה ניסה בעבר לטמון לאחרים. כאשר ניסה לחלץ את עצמו ממנה הוא חשף לעיני כל את אופיו המוסרי, את רמתו האינטלקטואלית ואת כושר האבחנה שלו בין הזיות למציאות.

הרשת נפרשה לרגליו של אולמרט במ־סיבת עתונאים שכינסו השבוע אנשי הפנ־תרים השחורים בבית־האמנים בירושלים, בהשתתפות ח"כ חד"ש צ'רלי ביטון; מז־כיר התנועה, כוכבי שמש, ודוברה מנחם („מני") כהן. העתונאים שנטלו חלק ב־פגישה לא העלו על דעתם כי הם משמ־שים חלק מהפיתיון שהושלך לעבר אול־מרט.

כאשר החל מני כהן לגולל את הסיפור, ששימש עילה לאותה מסיבת־עתונאים, לא ידעו העתונאים כיצד להתייחס לדבריו. אחרי הכל הוא היה מוכר לכמה מהם כבעל עבר פלילי, שישב בכלא ארבע שנים בעוון הברחת סמים לחו"ל. אולם הדברים שאמר היכו אותם בתדהמה. הם נראו נוראים מדי מכדי שיהיו אמת.

„במשך השבועות האחרונים שוחחתי מספר פעמים עם ח"כ אהוד אולמרט, ש־הוא מכר ותיק שלי," סיפר כהן, שהוא מזכירו האישי של ח"כ צ'רלי ביטון בכנ־סת. „השיחות ביננו התנהלו הן בכנסת והן בטלפון. היו לנו לפחות ארבע שיחות כאלה.

„תמכתי במאבקו של אולמרט בפשע המאורגן, בירכתי אותו ואיחלתי לו הצ־לחה במסע הציבורי שהוא מנהל בנושא זה. אבל במהלך השיחות האלה אמר לי אולמרט דברים חמורים מאוד. אותם הבא־תי לידיעת מזכירות תנועת הפנתרים ה־שחורים.

„באחת הפגישות האלה סיפר לי אול־מרט שאם יקרה לו משהו ויפגעו בו אי־שית, יפעילו המשטרה והצבא יחידות מיו־חדות. אולמרט טען כי סיירת מובחרת של צה"ל תכנס לפעולה, תבצע פרובו־קציות לאנשים שאת שמותיהם הזכיר כראשי הפשע המאורגן והחיילים יירו בהם למוות ברחובות. אולמרט טען כי קיימת החלטה חד־משמעית בנושא זה בצמרת המישטרה וצה"ל ו'הציבור ימחא כפיים'."

כאן שיסע צ'רלי ביטון את דבריו של מני. „הדברים נראים לנו חמורים ביותר," טען הח"כ, שבתקופת כהונתו הקצרה הס־פיק כבר להסעיר את הכנסת והמדינה כולה, „חברים מסוג זה קרו כבר במיש־טרים אחרים ולא סימפטיים. אנו רואים זאת כצורה חמורה של מאבק היכול לגלוש גם לפסים פוליטיים ואחרים."

מני כהן המשיך בתיאור המאורעות: „אחרי שצ'רלי ביטון הגיש שאילתה בנושא זה לשר־הפנים, ובעיקר בקשר להחלטה על הפעלת צבא כדי להרוג אנשים, ציל־צלתי לח"כ אולמרט וסיפרתי לו על ה־שאילתה. הוא אמר לי: 'אוי ואבוי לך. אני ארד עליך אם תפרסם זאת ואגיד לאבי ולנטין מהארץ שיפרסם עליך שאתה קשור בפשע המאורגן. בוא מיד למשרדי ותחתום על הצהרה בשבועה שלא אמרתי לך דברים כאלה'."

ביטון וכהן הודיעו כי הם עומדים לפ־נות בתלונה למישטרה על דבריו של אול־מרט וכן יפנו ליועץ־המישפטי לממשלה וללישכת עורכי־הדין, יטענו כי אולמרט, שהוא עורך־דין במיקצועו, ניסה להדיח את מני כהן למסור תצהיר שקר ביודעין.

„לא יעשו איתם מישחקים!"

ברגע בו עיכלו העיתונאים את ה־מידע המדהים שנמסר להם הם החלו לפשפש בעברו של כהן. „אין לי מה להס־תיר," השיב להם מני כהן, „בשנת 1970 הייתי מעורב בניסיון הברחת סמים. נת־פסתי וישבתי בכלא במשך ארבע שנים. שילמתי את חובי לחברה במלואו. לדעתי זוהי צביעות מסריחה וגועל־נפש אחד גדול לפשפש בעברי ולהזכיר לי אותו כל הזמן. נכון, פשעתי. אבל שילמתי את חובי לחברה ואני כיום אזרח שווה זכויות."

העתונאים דרשו הוכחות לדברים שאמר להם מני. אלא שאנשי הפנתרים השחורים התמקו לספק אותם. במתכוון הם יצרו את הרושם כי אין להם הוכחות כאלה. כתבי הרדיו והטלוויזיה הריחו ריח עימות אלקטרוני חדש, מיהרו לצלצל אל ח"כ אולמרט, לבקש את תגובתו על ההאשמות שהועלו נגדו. ואולמרט לא היסס. הזמין מיד לביתו את כל אנשי התיקשורת כדי למסור את גירסתו.

כמו העתונאים עצמם לא העלה אולמרט על דעתו כי בידי מני כהן נמצאת הקלטה של שיחותיו עם אולמרט. נראה שהוא היה סבור כי רק הוא עצמו יכול להקליט בהקלטות סמויות את שיחותיו עם אחרים. הוא מיהר להכחיש את דברי כהן מכל וכל. „לדברים האלה אין כל שחר," זעק אולמרט בהעמידו פני קוזק נגזל. „ציפיתי אומנם שיעלילו עלי עלילות ואני מניח שזו לא האחרונה."

זאת היתה בדיוק התגובה לה ציפו אנשי הפנתרים השחורים. הם שלפו אז את סירטי ההקלטה שברשותם, מסרו אותם לשידור בטלוויזיה. אהוד אולמרט, שניסה להתכחש לדברים שיוחסו לו, הוצג לעיני כל כשקרן. אולם זאת היתה התדמית הפחות חשובה שיצר לעצמו. תוכן השיחה בינו לבין מני כהן, שפורסם ברבים, הציג אותו במערומיו המוסריים.

חלקה הראשון של השיחה, שנערכה ב־15 באוגוסט, ככל הנראה במקום צי־בורי, היה שיגרתי. אולמרט מנסה בה להוציא מפי מני כהן כאילו הוא בא אליו בשליחות אנשי הפשע המאורגן כדי לאיים עליו. אלא שכהן נזהר ממלכודת זו.

„מה קורה?" שואל אולמרט בתחילת השיחה.

כהן: מעוצבנים לאללה! תגיד מה, מה אתה אומר? עכשיו אני שמעתי שאתה עומד לעשות מסיבת עתונאים. זה נכון?

אולמרט: למה? מה הבעיות? דבר לעניין!

כהן: לא יודע, כך אני שמעתי וזה מסכן אותך.

אולמרט: למה?

כהן: לא יודע!

אולמרט: זה מה שהם ביקשו להגיד לי?

כהן: לא. למה אתה חושב?

אולמרט: אני רוצה להבין!

כהן: שמה?

אולמרט: מה קורה?

כהן: מה, „מה קורה"? למה אתה חושב שאני איש שלהם?

אולמרט: לא, אני רק אומר לך דבר אחד...

כהן: אתה יודע שאני אוהב אותך.

אולמרט: אני יודע שאתה אוהב או־תי. אני רק רוצה לדעת. הם מכירים אותך. זה לא יהיה מפליא אם הם יפנו אליך ויגידו לך: תמסור לו שהוא חי בסכנה. מה יש?

כהן: לא, הם בחיים לא אמרו לי דבר שכזה.

אולמרט: לכן אני שואל אותך.

כהן: מה פיתאום שהם יגידו לי? אני, אין לי איתם שיחה. אין לי בכלל... היחידי שאני ידיד איתו, אבל גם כן לא רואה אותו, זה מימון לוי. אבל אין לי איתו שום דבר, גם כן, אני אומר לך. למה אתה חושב ש...?

אולמרט: אני לא כועס עליך.

כהן: אני פשוט, אני פשוט מתוך מה שאני קורא, אני — אני דואג לך, זה הכל.

אולמרט: מה? מה יכול להיות? מה אתה חושב? הם...

כהן: לא יודע!

אולמרט: אתה יודע שאני נשמר עכשיו בסמוי 24 שעות ביממה ושהם עוקבים אחריהם 24 שעות ביממה אחרי כל אחד מהם — בציתות, במכשירים אלקטרוניים, באנשים סמויים שהם לא מעלים על דעתם בכלל. תבין את זה: הם יוזזו צעד אחד — הם על המקום! ולא יעשו איתם מישחקים! תדע לך — יש הוראה, זה שמה אנשי... חברה מה־סיירת... (כאן מופיעה שמה של יחידה מובחרת בצה"ל.)

„השאלות לא חייבות להיות נכונות!"

בנקודה זו של השיחה איבד אול־מרט את השליטה על עצמו ועל פיו. הוא השמיע לא פחות ולא יותר מאשר

ח"כ אהוד אולמרט (מימין) נפל במלכודת שטמנו לו „הפנתרים השחורים", חשף את פרצופו המוסרי כסחטן משפטי

טירוף-דעת

דברים שניתן לפרש אותם כאיום בטבח המוני, שיבוצע באמצעות פרובוקציה על־ידי המישטרה ואנשי צה"ל.

אמר אולמרט: „ברגע שהם זזים לאקשן, עושים להם פרובוקציה והורגים אותם מהראשון עד לאחרון. הוחלט! נגמר העניין! אני אומר לך את זה בהחלטות רציניות ביותר, מורכבות ביותר. יעשו טריק — יהרגו אותם! פשוט יעשו להם פרובוקציה, יכניסו להם טיל! יהרגו אותם, יגידו: הם ניסו לתקוף אותו. אתה יודע! זה מה שהוחלט וכל הציבור ימחא־כפיים. לא יגידו: ,המישטרה לא בסדר.'

תחילה, כאשר לא ידע שדבריו אלה הוקלטו, התכחש אולמרט לדברים, כאילו לא אמר אותם. כאשר שודרה ההקלטה, עלה אולמרט על גל אחר כדי להתחמק מהמשמעות הנוראה של הדברים שאמר. הוא החליט לעשות דרמטיזציה של העניין, להציג את עצמו כמי שנתון בסכנת חיים נוראה ולכן לא היתה לו ברירה אלא להשתמש בסיגנון ברוטאלי על מנת להזהיר את אלה המתנכלים, כביכול, לחייו.

אולם המשך הדברים העמיד בספק טענה זו. מסתבר כי הרצון ל„חיסול" הוא חלק מהבעיות הנפשיות של ח"כ אולמרט וכי לא במיקרה יצר מערכת דימויים של פרובוקציות וקטל בראשית דבריו.

חלקה השני של השיחה מתייחס לתביעת הנזיקין לפי חוק לשון הרע שהגיש האלוף במילואים רחבעם („גנדי") זאבי נגד אולמרט.

אמר אולמרט: „תשמע, גנדי עושה את טעות חייו שהגיש מישפט. כי אני לא הולך להסתתר מאחרי חסינות. אתה יודע שאני הרי אעשה ממנו קציצות! הוא עושה את טעות חייו, כי אני אשכיב אותו על השולחן ואוריד ממנו שערה ארח שערה, שערה אחרי שערה. איזה 200 שמות של עדים.

כהן: שמה? שמה? אף אחד לא יבוא להעיד! אתה רואה!

אולמרט: לא יבוא להעיד? אה — אה (צוחק) הוא לא יודע מה מחכה לו! הוא עוד לא יודע. נגמרה החסינות! החברים שלו לא מתקשרים אליו. הוא יושב סגור בבית על מנעול. לא יוצא מהבית.

כהן: למה?

אולמרט: למה?! הוא פוחד להראות את הראש שלו. הוא הולך ברחוב — כולם אמרו לו אה — אה! אל תהיה ילד. אם הוא לא יבטל את המישפט, אני לא, אני לא הולך לבטל את זה. אני הולך עליו לדרוס אותו! הוא חושב שהוא משחק פה עם ילד, שהוא יאיים כמו שהוא איים על עיתונאים ואני אתקפל?! הוא משוגע! הוא לא מבין שאני הנחתי את כל הקלפים על המישחק הזה! אני לא הולך עכשיו להתקפל. החלטתי ללכת — אז אני הולך!

כהן: תוריד את החסינות? איך תוריד את החסינות?

אולמרט: לא אוריד את הח... הוא בונה על זה שתישאר לי חסינות ושהוא לא יוכל להעמיד אותי לדין. הוא טוען שאני רוצה חסינות. שולח אלי אנשים מכל הכיוונים שאני ארד ממנו. מה זה? הוא משחק פה איתי? הוא מגיש תביעה, הוא יקבל: רק שאלון אני אכין לו. הוא עוד לא יודע מה זה מישפט דיבה! אלא מה, הוא עוד לא יודע מה זה מישפט דיבה, אכין לו 500 שאלות, אפרסם אותם ואז הפירסום של השאלות קביל. הוא חשב שהוא עושה סוב־יודיצה על העניין? הוא חמור! מה זה מישפט דיבה? מישפט דיבה אתה רשאי להגיש לתובע שאלות. אתה יכול להכין 500 שאלות: את מי דפקת? באיזה יום? האם בא איתך הנהג שלך לראות איך אתה מזיין? מזה ועד כל מיני עסקים פליליים. שאלות! אתה לא חייב שהשאלות תהיינה נכונות! שאלות! ואתה מגיש את השאלות האלה וכל עיתון רשאי לפרסם אותן מהתחלה ועד הסוף. יש חסינות מישפטית מלאה, וזה הליך פלילי, כמו שמותר לפרסם כתב תביעה.

כהן: אין על זה סוב־יודיצה?

אולמרט: שום דבר! אתה יודע מה שיהיה לו פה?! הוא לא יוכל, הוא יצטרך לקחת את המישפחה ולברוח מהארץ! אז הוא מגיש נגדי מישפט?! וחושב שאחרי שהגיש נגדי מישפט אין לך פה כבר, אתה צריך ללכת עד הסוף, אחרת העדויות שלך...

אולמרט: אם הוא לא יוריד את המישפט מייד, הוא יכול לפנות אלי להגיד לי: תשמע, אני הגשתי את המישפט הזה ואתה אמרת שאני איש הפשע המאורגן. אני אגיד לו: לא אמרתי.

כהן: אז אתה לא יודע, אתה רוצה דבר כזה להגיד לו?

אולמרט: אני, תראה אני לא רוצה כלום. אני לא רוצה כלום. רוצה מישפט — שיילך למישפט. סלאמתאק עלינו! אהלאן וסאהלאן! נעשה מזה חגיגה. אבל, אם הוא יכתוב לי מיכתב ויגיד לי גנדי שאמרת לי שאני איש הפשע המאורגן, אז אני אגיד לו: הנה אמרתי שאין לך שום עבירה פלילית, שאני לא חושד בך בדברים פליליים, טענתי שיש לך חברים קשים שזו תופעה חמורה בתחום החברתי. אם הוא יפנה ויטפל בזה כך. אם לא — אז שיילך למישפט.

ניסיון של סחטנות מישפטית

החומרה שבהתבטאויותיו הוולגאריות של אולמרט אינה נובעת רק מסגינון הדברים. הרבה יותר חמורה היא משמעותם.

משום מה התייחס אולמרט אל מני כהן כאילו בא אליו בשליחותו של גנדי (דבר שאין לו שחר במציאות). הוא התכוון לכך שהדברים שהוא אומר למני יגיעו לידיעת גנדי. על רקע זה ניתן לפרש כניסיון של סחטנות מישפטית.

אולמרט מנסה לאיים כי יחסל את גנדי מבחינה ציבורית ויגרום לירידתו מהארץ יחד עם מישפחתו, על ידי הצגת שאלות לא נכונות באמצעות שאלון, אותו חייבים הנתבעים במישפט דיבה אזרחי להגיש לתובע, כדי לקצר את ההליך המישפטי.

אולמרט אינו מסתיר כי הוא עומד לכלול בשאלון זה נושאים שאינם קשורים כלל לנושא המישפט, כדי להכפיש את דמותו של גנדי ולבזותו בעיני הציבור.

יותר מזה. אולמרט טוען במפורש כי הוא משמיע דברים אלה כדי להשפיע על גנדי לבטל את התביעה שהגיש נגדו, לגמור את העניין בהצהרה מצידו ושאין לגנדי שום עבירות פליליות ושהוא גם אינו חושד בגנדי בביצוע עבירות כאלה.

המקליט מני כהן, דובר תנועת הפנתרים השחורים ומזכירו של ח"כ צ'רלי ביטון בכנסת, נפגש לפני שבוע עם אולמרט כארבע פעמים, הקליט בחשאי את שיחותיו עם אולמרט בנושאי הפשע המאורגן. השיחות המוקלטות, שרק חלק מהן פורסם השבוע, מהוות כתב־אישום כלפי חבר־הכנסת השחצן שאיבד את שיווי־מישקלו.

כאשר דברים מסוג זה מושמעים בפי נתבע רגיל הם מהווים ניסיון בלתי חוקי להשפיע על תובע בעת הליך מישפטי באמצעות איומים מהסוג הנבזי ביותר. אולם כאשר הם יוצאים מפיו של עורך־דין, המודע להיבטים המשפטיים של הדברים, יש בכך משום הודאה בכוונה לנצל שלא כחוק את הליכי המשפט ולעשות אותם פלסתר.

לשווא התפתל השבוע ח"כ אולמרט בניסיון לטשטש את המשמעות החמורה של דבריו, להציג את עצמו כמרטיר ולעורר ספקות במהימנות סרט ההקלטה עליו הוקלטו איומיו הברוטאליים. שידור סרט ההקלטה בטלוויזיה והופעתו המבולבלת של אולמרט כאשר התבקש להגיב על הדברים ששמיע הציגו אותו לעיני הציבור ללא איפור והסוואה.

ניתן היה להסכים עם אולמרט רק בנקודה אחת. היה זה כאשר אמר: „מכל העניין הזה מריח ריח של טירוף־דעת."

כדי להפסיק את מחול־השדים של טירוף־הדעת המשתולל, העלול לשגע את המדינה עוד זמן ממושך, היתה רק דרך אחת: להקדים את הבירור המישפטי של פרשת אולמרט על מנת שהאמת תצא לאור לא באמצעות הקלטות חשאיות, אלא בהכרעה מוסמכת והחלטה של בית־המישפט.

המכחישים ח"כ אהוד אולמרט ורעייתו במסיבת־העיתונאים המאולתרת שערכו בביתם מייד אחרי מסיבת־העיתונאים של הפנתרים. אז לא שיער אהוד אולמרט כי שיחותיו עם מני כהן הוקלטו בחשאי, הכחיש את הטענות נגדו. גם אשתו טענה: „זה לא מתאים לו." כאשר שודרה ההקלטה אמר דברים אחרים.

המאשימים אנשי תנועת הפנתרים השחורים שליד רשימת חד"ש, במסיבת העיתונאים שבה סיפרו לראשונה על איומיו של אהוד אולמרט להפעיל יחידה צבאית מובחרת כדי להרוג „על־פי החלטה מגבוה." בתמונה מימין לשמאל: חבר־הכנסת צ'רלי ביטון, דובר התנועה, מני כהן וכוכבי שמש.

בגין רוצה לארח את המוני ישראל בביתו בשבת - אבל

אגדת הבית

מהומה רבה מאות אנשים, בהם תיירים רבים ואזרחים שומרי־מיצוות, שבאו לאחל לראש־הממשלה „שבוע טוב" ב„בית הפתוח" במוצאי השבת האחרונה נראים כשהם מנסים לפרוץ את מחסום ה„גורילות" — שומרי ראשו של בגין. הכינוי דבק בשומרי ראשם של אישים בכירים בגלל חזותם החיצונית המגושמת והתנהגותם הגסה.

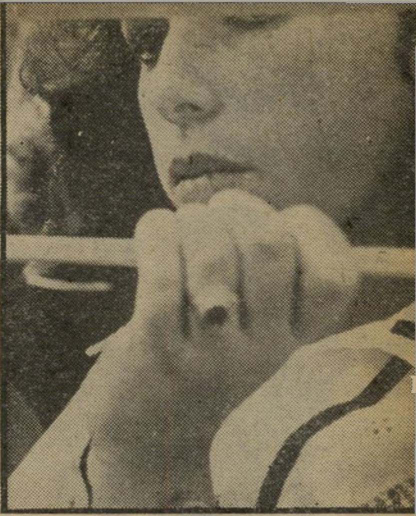

העצובה צעירה דתית שבאה לתפילת הבדלה לבית ראש־הממשלה ונאלצה לעבור טכס משפיל בשער הבית, שולחת מבט עצוב פנימה.

הנער הצעיר שבא בליוויית אמו והצליח לפלס דרכו בדוחק ולראות את ראש־הממשלה. ההתפעלות ממה שראה ברגעים המעטים ששהה בפנים ניכרת היטב על פני הנער הצעיר.

המאושרים אותם שהצליחו, לאחר מאבק עז נגד אזרחים אחרים ונגד ה„גורילות" בשער להיכנס אל מה שכונה „הבית הפתוח", נראים יוצאים כעבור זמן קצר.

„תבוא בשבוע הבא, אדוני, היום אנחנו לא מכניסים!" אמר המאבטח הגברתן בטון נוקשה. „אבל זו הפעם השלישית שאני מכתת את רגלי לבית הפתוח של ראש־הממשלה ולא זוכה להיכנס," התחנן האיש שבא עם ילדיו. „אין דבר, בגין יהיה פה ארבע שנים," ענה לו ה„גורילה" בלעג.

היה זה דו־שיח אופייני שהתנהל בין אחד מאותם מאות אזרחים, ביניהם תיירים רבים, לבין שומרי־ראשו הקשוחים, המצטיינים בגסות־רוח של מנחם בגין, ברחבת מצודתו הירושלמית של ראש־הממשלה ברחוב בלפור בבירה.

האיש, כרבים אחרים המצטופפים מדי שבת אחר־הצהריים ברחוב השקט שבשכונת היוקרה טלביה, בה מתגוררים רבים מפקידי הממשלה הבכירים, מול שער־הברזל הנעול של בית ראש־הממשלה, קיווה ליהנות מכמה דקות בקירבת ראש ממשלת ישראל. אולי לזכות לברכו בברכת שבוע טוב, ואם יתמזל לו מזלו, אולי אף ללחוץ את ידו ולקוד קידה קלה. כל זאת, במיסגרת מדיניות ה„בית הפתוח" שמקיים בגין, ושעליה מרבים כלי־התיקשורת לספר. כמו מאות אחרים שהגיעו אותה שבת למטרה זו, נכונה גם לאותו אזרח אכזבה עמוקה, למרות שעשה את דרכו זו בפעם השלישית, נאלץ לשוב כלעומת שבא. הגורילה לא אישר את כניסתו.

הכל בחסדי „הגורילות"

כשנבחר מנחם בגין לראשות הממשלה, טרחו אנשי יחסי־הציבור שלו להדגיש את עובדת היותו איש צנוע, עממי, שאינו מתנשא גם כאשר הוא מגיע לשררה. כהוכחה לכך סופר על „הבית הפתוח" שנהג לקיים בזמן היותו ראש האופוזיציה, והודגש שהנוהג יימשך למרות

בגלל מאומה היוצאים המאושרים, אלה שהצליחו קודם לפרוץ פנימה נראים מחייכים בסיפוק בדרכם החוצה כעבור דקות אחדות. הסיוט שעברו בהמתנה מחוץ לשער — נשכח. הסיפוק עצום. על הכביש ממול נראים מתגודדים עשרות אזרחים שלא הורשו על־ידי הגורילות להיכנס ל„בית הפתוח".

הגורילות שלו קובעים מי כן ומי לא

מבט מרחם שולח מנחם בגין לעבר מאות האזרחים הנדחקים ברחבה שממול לבית ראש־הממשלה בשכונת טלביה בירושלים, מתוך תיקווה שיצליחו להיכנס פנימה וללחוץ את ידו. בגין יצא לרגע, אך כשראה את ההמונים הצובאים על הבית, השים עצמו חוכך בדעתו ונכנע לרצון העם. הוא הורה ל„גורילות" לערוך „הצגה שנייה" ולאפשר לעוד כמה עשרות אנשים להיכנס.

הפתוח

רק על ראש־הממשלה, אלא נזקפת במידה רבה גם לחובת אנשי פמלייתו, בעיקר אנ־שי־הביטחון שבהם.

במסווה של „מילוי תפקיד" ו„הקפדה על הוראות", הפכו אנשי ציוותו של ראש־הממשלה את „הבית הפתוח" לבית סגור מאד, ואת העלייה־לרגל אליו — לסיוט משפיל.

מסיבות ישונות הוגבל משך פתיחת ה־שערים לשעה אחת מדי שבוע, שבין ה־שעות 6.00־7.00 בשבת לפנות ערב.

גם בשבת האחרונה הגיעו מאות אנ־שים, בהם תיירים רבים מארצות־הברית, ששמעו על העניין ובאו „לחזות במו־עי־נינו במנהיג העם היהודי כולו," כפי ש־הסביר אחד מהם. יהודים דתיים שבאו להתפלל תפילת הבדלה בחברת ראש־הממשלה, אבות שהביאו את ילדיהם לר־אותו וסתם עמך.

שעת פתיחת השערים הוקדמה בחצי שעה בהוראת ראש־הממשלה, כך שכל אלה שלא ידעו על כך ולא הקדימו (רבים בג־לל קדושת השבת) גילו, להפתעתם, ש־בשעה 6.00 כבר החלו הגורילות, שנעז־רו ביותר מתריסר שוטרים, לפנות את קהל המבקרים. אחדים מהם לא הסתפקו בכך, אלא ליוו את הקהל היוצא בדחיפות־זירוז.

כך קרה שהחל בשעה 6.00 במוצאי השבת האחרונה התגודדו מאות אנשים ברחבת ביתו של בגין, נדחקו לכיוון ה־שער והונסו ממנו על־ידי השוטרים שני־כר בהם כי לא תודרכו כראוי ולא ידעו מהן ההוראות לגבי קיום „הבית הפתוח".

לקראת השעה 6.30 ניכרו הכנות ליצי־אתו של בגין מהבית. צי מכוניות־השרד האמריקאיות של פמליית ראש־הממשלה נע לעבר הפתח, הקהל גורש מהמקום. הגורילות התרוצצו סביב בצווחות ודחפו בגסות את כל מי שנקלע לקירבתם. אולם כל זה לא הרתיע את המעריצים. אלה המשיכו להתגודד במקום למרות הכל. לפתע הופיעה דמותו של בגין על מד־רגות בית־האבן הנישא. הוא נעצר והביט בקהל סוגדיו, סביבו עמדו בני־מישפחתו. מחיאות־הכפיים וקריאות ההידד הזכירו מצבים דומים של היסטריית המונים משולהבים בארצות שכנות.

בגין סקר את הקהל, חכך בדעתו ונכ־נע ל„רצון העם". כדרכו ידע מנהיג הלי־

„תראה, מצלמים!"

אמר נהגו האישי של בגין אלי (דמתי) שחר (משמאל) ל„גורילה" האדמוני שלידו. דמתי היה היחיד שלא שבע נחת מהת־נהגות עמיתיו ה„גורילות" ויעץ להם לנהוג ביתר נימוס, אך הם לא שעו לעצותיו.

המיגבלות והעומס המוטל על כתפיו של ראש־הממשלה. צלמים רבים שנהרו אל ביתו הצנוע של בגין בתל־אביב צילמו תמונות שהוכיחו כי אכן כך הוא הדבר: בגין פותח את דלתו במשך השבת לפני כל אזרח החפץ להיכנס, להתפלל, או סתם לומר כמה מילים לראש ממשלתו.

אך מה שנראה אולי כתופעה נדירה של מנהיג החי בתוך עמו, התגלה בימים אלה כבלון נפוח. האשמה לכך אינה מוטלת

ראש הגורילות

מבט לעגני נסוך על פניו של יחזקאל אלישיב, אחד מהאחראים על שומרי־ראשו של בגין, שעה שהוא מציץ מבעד לחלון מיגדל הביטחון בשער בית ראש־הממשלה ומביט על אזרח המתחנן שיכניסו. אלישיב לא היסס ללעוג לאזרחים ולתיירים כאחד, שבאו ל„בית הפתוח" של ראש־הממשלה, וחש עצמו בטוח ומוגן בחסות הסמכויות הנרחבות שמעניק לו תפקידו.

כוד, אשף הגינונים, לשחק את התפקיד עד תומו. הוא הניף את ידיו לעבר הגו־רילות כאומר: „תנו להם," וחזר אל תוך הבית. באותו רגע פרצה מהומה רבתי. הקהל כולו החל נדחף לכיוון השער הצר. שתי גורילות עמדו בפיתחו וערכו מיון, מי פנימה ומי החוצה, מי יורשה לחזות במנהיג ומי לא. מי שלא נשא חן בעי־ניהם נדחף הצידה והורחק בגסות. לא היה כל סדר או היגיון בשיטת הכניסה. הגורילות הפגינו את סמכותם הבלתי־מעורערת. היה זה מחזה עצוב, לראות עשרות אזרחים שולחים ידיים מבעד ל־סורגי שער הברזל המוגף מתחננים ומת־רפסים לפני הגורילה האחראי שיתיר את כניסתם, כאילו כל עולמם תלוי בשהייה של רגע אחד במחיצת ראש־הממשלה.

קשוחים כמו במערבונים

הגורילה שיחק את תפקיד הקשוח עד הסוף. הוא העמיד פני נוקשה, עמד עמידה מאיימת, הביט בקרירות ב־קהל ולא הואיל אפילו להתייחס לפונים אליו.

(המשך בעמוד 28)

האליל גמר מנחם בגין ממהר אל מכוניתו במוצאי־השבת, אחרי שהמוני המבקרים ב„בית הפתוח" שהנהיג, סולקו. לידו נראה אחד משומרי־ראשו — ה„גורילות" הידועים לשימצה בשל יחסם הגס והזילזול שהם נוטים להפגין כלפי אזרחים. „גורילה" אדמוני וחסון זה התבלט באותה שבת בגסותו ובאלימות.

סל וסלסלה

מדור למתרחש בשווקים
בעריכת בני קארו,
ת.ד. — 29726
טל. 03-241530, תל־אביב

בעקבות שתי תאונות הגעתי ל„פרוייקט"

אינני מתיימר להציג את עצמי כנהג זהיר ואולם אינני כזה. מכאן סביר מצבה הנוכחי של מכוניתי (חיפושית). ומה קרה ? בהפרשי זמנים קצרים מאד גרמתי לשתי תאונות (בפרק זמן של 4 ימים בין אחת לשנייה) בהן הפכתי את החיפושית שלי „למיני מיינור פסנתרי" מכיוון שלא יאה בנסיעה במצב כל כך „מקופל". הכנסתי אותה למוסך „פרוייקט", עליו ברצוני לספר לכם. ובכן הגעתי עם „מכונית הפסנתר" שלי לרח' ז'בוטינסקי בפ"ת ונתקבלתי ע"י מר שמעון פירוזה, בחור חייכני ואדיב ביותר, חצי מבעליו של מוסך „פרוייקט" (החצי השני הוא אחיו שמואל פארי) בו במקום נמסר לי מצבה המדויק של מכוניתי, הסכום שאצטרך להשקיע, וזמן העבודה. ישירותו לנושא, אדיבותו ומהימנותו (שלאחר מכן הוכחה במלואה) והמחיר, שהיה תואם איכות עבודה כזו, בנוסף לחיסכון המובטח, הם, הם, שהשאירו את המכונית ב„פרוייקט".

כלומר, שימו לב, בעלי מוסך „פרוייקט" המציאו חומר חיסון מפני חלודה — בראו ואפרט. לאחר 20 שנות עבודה ונסיון בענף המתכות, מצאו האחים פירוזה שמעון ושמואל חומרים, מהם מיוצר הפירומגן בו מצפים מתכות מפני חלודה. חומר זה העולה באופן ניכר מדרישת התקן הבריטי והאמריקאי * גורם להתעניינות מרובה סביבו, בצה"ל ובמשרד הבטחון, והוכיח במשך השנה האחרונה את יעילותו בהגנת פח המכונית מפני חלודה. ובכן, מה הלאה, לאחר ששוכנעתי מטיב עבודתם, במקצועיותם של האחים פירוזדה שבאמצעותה הגיעו להמצאת אותו חומר מהפכני „פירומגן"), האם קיים מקום טוב יותר בו ניתן לחדש „טרנטה־פסנתרית" ? האמינו לי שבדקתי לפני שנכנסתי „לפרוייקט". כל פחח קטן אמר לי את דעתו ומכולם התרשמתי שכל רצונם הוא להשיג את כספי.

לא כך התרשמתי משמעון פירוזדה, הנ"ל היה כה ישר. העמיד אותי במקומי „המדוייק" ללא כחל וסרק, אפילו המחיר אותו דרש לא נראה לי גבוה כאחרים.

בטוח אני שאקבל חיפושית ישנה־חדשה ממוסך „פרוייקט" כי הם יודעים לבצע זאת, במקצועיות רבה ביותר.

בנושא זה לא אאחל לכם, להתראות במוסך „פרוייקט", אך לטובתכם זיכרו שם זה. מוסך „פרוייקט" האחים פירוזדה. רח' ז'בוטינסקי 67־65 פ"ת. ובעת הצורך הכנסו אליו ולו רק לתיקוני פחחות, כדאי מאד לחסן את המכונית בחומר „פירומגן" כדי שבאחריותם של שמעון פירוזדה ואחיו שמואל לא תתקוף החלודה את מכוניתכם לפחות לדור שלם, הם מתחייבים חוזית עד — 5 שנים. הקדימו רפואה לחלודה, כי בעוד כשנתיים, כשברצונכם יהיה למכרה אחת השאלות לבדיקת ערך המכונית תהיה, האם חיסנת אותה מפני חלודה ? החיסון מאריך את חיי המכונית ומעלה את ערכה. שאלו ותווכחו.

* לפי התקן הבריטי 1133 חלק 66 המיועד לבדיקת ציפויי הגנה רכים מהסוג TP3(2), אורך זמן השהייה בתא לחות 240 שעות. ואילו לפי התקן האמריקאי ASTIM/B עמד החומר בתא ריסוס מלח 430 שעות. פרטים אלו נמסרו לאחר בדיקה בתעשייה האווירית.

כך עובדים ב„פרוייקט"

התגלות
REVELATION

התגלות, בצרפתית פירושה — REVELATION, ובארץ הוא שמו של מיפעל לייצור הנברשות ההדרות ביותר שראיתי לאחרונה. המיפעל שהוקם ע"י עולה חדש מצרפת בשם רוז'ה בן־חמו, מייצר בלעדית את נברשותיו ולא ניתן להשיגם במקום אחר בארץ.

רוז'ה בן־חמו שהחל את דרכו בענף עוד בצרפת, מייצר ב־REVELATION את כל סוגי הנברשות הקיימות ומתמחה בנברשות דקורטיביות, מנורות לילה, קיר ועמידה.

ברח' הירקון 65 בבני־ברק, לא נמצא אמנם ארמונו של לואי ה־14. אך בקומה ג' שבו, טל. 790695, תחטפו סינוור רציני מתקרת הבדולח, זרועת הנברשות.

כפר בתוך ביתך...
אלון, יצרן ריהוט כפרי, מציג סיגנון כפרי אקסלוסיבי נוסח ספרד

הכל התחיל כשחזרנו מביקור אצל זוג ידידים מ„החברה הגבוהה" מאלה השואפים להיות יחודיים ואקסלוסיביים. וכשהמדובר בריהוט הדירה, הם עלו על הגל הנכון. ו„מילאו" את דירתם בריהוט על טהרת הסיגנון הכפרי. הכל טוב ויפה אלא מה ? הריהוט הכפרי שהגיע אליהם „הישר" מיערות סקנדינביה (פינלנד), הספיק לייקר את עצמו במידה כזאת, שרכישתו הפכה כמעט בלתי אפשרית. טלי ואני שגמרנו אומר זה מכבר לרהט את דירתנו החדשה בריהוט כפרי מקיר אל קיר. הגענו מהר מאד למסקנה, שנאלץ להסתפק בתוצרת הארץ. והחלטנו לבדוק את השטח.

מלאכת החיפוש היתה קצרה משחשבנו בתחילה, לאחר שמצאנו את עצמנו ב„אלון" — יצרני ריהוט כפרי ברח' שיינקין 24 ת"א, טל. 285620. „אלון", יצרן הרהיטים זה כ־13 שנה — מספרת חיה פרידמן — שם דגש ב־5 השנים האחרונות על ייצור ריהוט כפרי. היצרן „אלון" השתכלל מהר מאד, וכיום הוא אחד מטובי יצרני הריהוט הכפרי בארץ, הוא מספק ריהוט בסיגנונות כפריים מגוונים, מעץ בוק ומאורן, ריהוט נוסח ספרד, פינות אוכל, סלונים, חדרי שינה, מזנונים וחדרי ילדים. בעצם ריהוט כל דירה לרבות קשוטי קיר, מנורות, נברשות ואיצטבאות. אולם „אלון" איננו מסתפק באלה, חשוב להם לשרת את סיגנון הלקוח שלו וטעמו. ולכן ב„אלון" מקבלים הזמנות פרטיות „המנוגרות" לפי רצון הלקוח, בין יתר אפשרויות הריהוט שמציע „אלון", מוצעת האפשרות לרהט דירה שלמה אך ורק מרהיטי „אלון" הבסיגנון סופר אקסקלוסיבי יחד עם זאת, ב„אלון" דואגים שהתלהבותך לא תצטנן, כשתגיע לשלב האחרון (הפחות סימפטי) של הקניה — התשלום. קיימת אפשרות לתשלומים בתנאים נוחים.

גם לאחר שהריהוט כבר בביתכם, „אלון" אינו זונח אתכם והוא מעניק לכם אחריות מלאה.

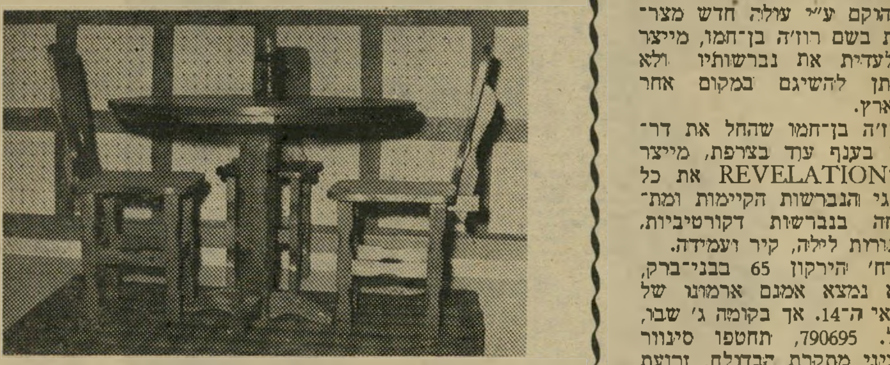

„אלון" — רהיטי כפר נוסח ספרד

הם תפסו ראש!
ביקור בבית האפנה „ראש אינדיאני"

אל דאגה. לא נספר לכם על גולגולות, וגם לא על ביגוד אינדיאני. לעומת זאת, יש לנו מה לאמר, על בית האופנה לבגדי ספרט אלגנטיים לנשים — „ראש אינדיאני".

בית אופנה אקסלוסיבי זה, המצוי ברח' נחלת בנימין 29, תל־אביב, צועד „בראש אחד" עם אופנת לונדון, פריס, ורומא. את המידע הבלעדי הזורם מבירות אלה — ע"י מרטה קולב מארה"ב — הישר ל„ראש אינדיאני". מעצבת, האופנאית נירה קפלן דגמי אופנה אקסקלוסיביים בלבד לבגדי ספורט לנשים.

ל„ראש אינדיאני" יש „ראש" נוסף והוא הראש הרציני והמקצועי של בעליו — שני צעירים היודעים פרק באופנה, ואשר את דרכם כאופנאים התחילו, לא לפני שסיימו את חוק לימודיהם במכללה האקדמאית לטכסטיל — „שנקר" לה הם חבים את הצלחתם.

וה„ראש" האחרון — עמידה כראש בייצור ועיצוב דגמי ספורט אופנתיים לנשים. ב„ראש־אינדיאני" מחכים לכן וגם לכם בעלי הבוטיקים — להתראות.

„הגוף" של „ראש אינדיאני"

מהפיכה בעיצוב הדירה
סולרויד — מציג מימד חדש בעיצוב פנים הדירה

לפני שבע שנים, הגיעה איירה סלפטר מפינלנד והשתקעה בארץ, כאשה צעירה ובעלת חוש אסתטי מפותח, הגיעה איירה מהר מאד למה שחיפשה, והתוצר המוגמר משתקף זה 4 שנים באולם התצוגה סולרואיד — בדיזנגוף 282 ת"א, טל. 445322. ובעצם העניין וילונות גליליים.

וילון גלילי הוא וילון עשוי בד כותנה מצופה בחומר פלסטי, הבד מוצמד לגליל עץ קפיצי המצויד במנגנון לדירה בכל גובה רצוי. כך מתקבל מוצר אוטומטי מודרני המעוצב בסיגנון סקנדינבי, בעל איכות ואמינות גבוהים. השימושים היעודים לוילונות גליליים, מגיעים לכל מקום אליו מגיע יד דמיונכם. לבתים, חנויות, בתי־מלון, משרדים ואפילו ל...ספינות.

בעיקבות הצלחתם באירופה, עושים הוילונות הגליליים את דרכם גם בישראל. ואלה, כדוגמאות מגוונות ובדגמים שונים לפי הזמנת הלקוח.

לוילונות הגליליים, יתרונות נוספים : מונעים חדירת קרני שמש, אינם קולטים אבק ואינם דוהים.

להפתעתכם — תגלו שניתן לעצב את הדירה כולה בסיגנון המיוחד של סולרואיד. אם אתם מודאגים מהתשלום, תנוח עליכם דעתכם. המחירים זולים יחסית לווילונות רגילים. ההרכבה קלה והתמורה מלאה. זה בקצה המזלג של סולרויד.

השר הורביץ לא ייקר את מחירי אבקת־החלב, ומישפחתו עשוייה להרוויח מיליונים ✶ השר שרון עשוי להיקלע לדילמה בהעלאת מחירי החכרת הקרקעות

השרים המתעשרים

ב־17 בחודש יולי החליטו שרי ה־מיסחר והתעשייה והחקלאות על הק־טנה משמעותית של הסובסידיה למוצרי מזון שונים, כולל מוצרי חלב. החלטה אדמיניסטרטיבית זו גרמה מייד לייקור המוצרים המסובסדים, כולל מוצרי חלב ב־25% ויותר. היא עשוייה גם לגרום להתעשרות המחלבות המאוחדות השייכות למישפחתו של יגאל הורביץ, שר המיסחר־והתעשייה בסכום של 7.9 מיליון לירות רווח נקי לשנה נוסף לרווחים הרגילים של המחלבות.

תוספת רווח זו תזרום למחלבות המאו־חדות בגלל ההחלטה המעוותת של השר, שתעשיר בסכום דומה מחלבה נוספת, שטראוס. ההחלטה לא תעשיר את תנובה, המשווקת כ־80% ממוצרי החלב הנמכרים בארץ או את מחלבת טרה הפרטית.

בחודשים מאי־יוני, שקדמו להקטנת ה־סובסידיות, רכשו המחלבות המאוחדות מדי חודש כ־80 טונות אבקת־חלב. מנהל המחלבות, יוני הורביץ, בנו של השר, אמר כי זוהי הכמות הרגילה שהמחלבות רוכשות בחודש, וכי הן מחזיקות מלאי קבוע של כ־50 טון אבקה. כן אמר יוני כי גם אם היו רוכשות יותר אבקת־חלב לא היו מרוויחות דבר שכן הקטנת הסוב־סידיות לא חלה על אבקת החלב ומחירי האבקה לא עלו ונשארו 12 אלף לירות לטונה.

אולם הסיפור אינו כה פשוט כפי שהוא נראה.

בחודשים שקדמו למאי־יוני השנה רכשו המחלבות את מחצית כמות־החלב שרכשו בחודשיים שקדמו להקטנת הסובסידיות. הכפלת ההזמנה אינה מוסברת בהגדלת הייצור. הגדלת הייצור בחודש מאי, למשל, הצדיקה הזמנת כמות של 10 טון נוספים, אולי 15, אבל לא כמות של עוד 40 טון אבקת־חלב.

יותר אבקה — יותר כסף

יש המנסים להסביר את הכפלת ההז־מנה של האבקה על ידי המחלבות המאו־חדות ברצון לצבור מלאי זול לפני שיעלה מחיר האבקה עם הקטנת הסובסידיות ה־צפוייה. מנהל המחלבות, יוני הורביץ, ניסה להפריך טענה זו בנימוק כי מועצת החלב מטילה היטל על מלאי אבקת החלב במחלבות כאשר היא מעלה את מחירו. זה נכון, אבל המחלבות המאוחדות מחזי־קות את מלאי אבקת־החלב שלהן גם ב־

שר הורביץ
פגם אסתטי

יועץ־מישפטי ברק
טריקת דלת

מיפעלי הגלידה אדניר השייכים למחלבות — ועל מלאי אבקת החלב במפעלי הגלידה אין מועצת החלב יכולה להטיל היטל.

משק החלב מושתת על קורלציה מתמדת בין מחיר החלב הניגר למחיר האבקה.

הממשלה דואגת תמיד כי רמת המחירים תהיה כזאת שקודם־כל ישתמשו יצרני החלב בחלב הניגר, ורק בעת מחסור בחלב, שהוא בדרך־כלל זמני, היא מעודדת שימוש באבקת־חלב במקום החלב החסר. בכל השנים האחרונות היו מחירי אבקת החלב גבוהים במידה כזאת שלא היה כדאי ליצ־רני מוצרי־החלב להשתמש באבקת־חלב במקום בחלב לתעשיית החלב.

מטונה אבקת־חלב ניתן לייצר 11 אלף ליטר חלב. לפי המחיר הנוכחי של 12 אלף לירות לטונה אבקת־חלב הרי ייצור הלב מאבקה עולה 1.04 לירות לליטר חלב. החלב המתקבל כחוש ויש להוסיף לו שומן שמחירו נע בין 15 ל־23 לירות לקילו. כדי לייצר, למשל, לבן מאבקת־חלב יש להוסיף לכל ליטר חלב כחוש 30 גרם שומן. לגבינה של 9% שומן יש להוסיף 90 גרם שומן חלב. לגבינות קשות יש להוסיף 250 גרם שומן. כך שמחיר של מוצרי חלב על בסיס אבקה הוא 1.04 לירות לליטר חלב כחוש בתוספת מחיר השומן לפי המוצר.

מחיר ליטר חלב ניכר היה, לפני ביטול הסובסידיות האחרון, 1.25 לירה, כולל השומן. החישובים מצביעים על כך שכדי לייצר מוצר מאבקת־חלב היתה העלות גדולה ב־30 אגורות בממוצע לליטר מאשר לייצרו מחלב ניגר.

הקטנת הסובסידיות האחרונה העלתה את מחיר ליטר החלב הניגר ל־1.77 לירה, תוספת של 52 אגורות ליצרן. מחיר אבקת החלב נשאר ללא שינוי. התוצאה: ייצור חלב מאבקת־חלב בתוספת שומן כדאי יותר מאשר לייצר מוצר חלב מחלב ניגר. ליתר דיוק: אם לפני ביטול הסובסידיה עלה ליצרן מוצרי־חלב מוצר מאבקת־חלב ב־30 אגורות לליטר יותר מאשר לייצרו מחלב ניגר, הרי עתה — הייצור מאבקה לעומת ייצור מחלב ניגר זול ב־22 אגורות לליטר.

מחלבות שתשתמשנה ביותר אבקת־חלב במוצריהן תרווחנה יותר כסף שכן מחירי המוצרים כולם עלו ביותר מ־20% בהנחה שימשיכו לייצר אותם מחלב ניגר שמחירו התייקר.

משק החלב כולו מייצר מדי שנה 650 מיליון ליטר. תנובה היא היצרן הגדול ומייצרת כ־80% מכלל תפוקת החלב. תנובה חייבת לקלוט את כל תנובת החלב של המשקים. היא אינה רשאית להשתמש באבקת־חלב לייצור אלא אם כן אין המש־קים מספקים לה את כמות החלב הדרושה לייצור.

שאר היצרנים הפרטיים, כמו המחלבות המאוחדות, שטראוס וטרה, קונים חלב מתנובה לפי רצונם, יכולים לייצר את מוצריהם מחלב ניגר או מאבקת־חלב לפי הכדאיות, בלא כל התחייבות למשק החלב בארץ.

מחלבת טרה, למשל, נוהגת כמו תנובה ומעדיפה לייצר מחלב ניגר ולא מאבקה. המחלבות המאוחדות ושטראוס צורכות כמויות גדולות של אבקת־חלב למוצריהן, הן לתעשיות הגלידה שלהן והן למוצרי הגבינות, הלבן, היוגורט וכל הניגרים למיניהם.

מה שנראה כפגם אסתטי

החלטת השר יגאל הורביץ, שלא להעלות את מחירי אבקת החלב, מועי־לה לפיכך רק למחלבות המאוחדות ול־שטראוס, אינה מסייעת במאומה לתנובה וטרה. הצי הממשלתי אינו מגביל את כמות אבקת־החלב שניתן להשתמש בה במקום חלב ניגר.

המחלבות המאוחדות מייצרות 5.5% מ־כלל ייצור מוצרי החלב, מייצרות לשנה 36 מיליון ליטר חלב. אם תוכפל כמות זו בתוספת הרווח הנקי של 22 אגורות בגלל הייצור מאבקה, יתן הדבר למחלבות תוספת רווח שאין לאחרים בסכום 7.9 מיליון לירות — בתנאי שכל הייצור יהיה על טהרת אבקת־החלב במקום חלב טרי.

גם אם לא תשתמשנה המחלבות באבקה לכל המוצרים, הרי בגלל החלטה שרירותית של השר הורביץ תוכלנה המחלבות המאו־חדות להגדיל את ריווחיהן כאוות נפשן תוך שימוש באבקת הקסם.

זוהי דוגמה נוספת כיצד עלולה העובדה ששר בממשלה או בני־מישפחתו הם בעלי רכוש ומיפעלים שבתחום מישרדו של השר להשפיע על שיקוליו והחלטותיו. ייתכן, וקרוב לוודאי, שבמיקרה זה לא נבעה החלטתו של השר הורביץ שלא להעלות את מחירי אבקת־החלב משום שיקול ה־קשור במחלבות שאותן העביר עם מינויו כשר — לבניו. אבל די בעובדה שבני־מישפחתו של השר עשויים ליהנות מהח־לטתו כדי לצרום ולהיראות כפגם אסתטי.

פרשה דומה עלולה להתעורר גם לגבי

(המשך בעמוד 36)

שר־החקלאות שרון ורע״תו בחוות החקלאית

המחלבות המאוחדות של מישפחת השר הורביץ

עולה חדשה מאנגליה שהגיעה לארץ בי

אשה על הסוס

ברברה דרבר

שיירת הרוכבים חצתה במהירות את כביש החוף לכיוון הים. הנהגים שעצרו את רכבם כדי לאפשר מעבר לסוסים הדוהרים, התקשו להאמין למראה עיניהם. בראש השיירה דהרה אשה יפה, לבושה בתלבושת רוכבים מסורתית הכוללת כובע רכיבה אנגלי, מגפי רכיבה גבוהים וחולצה צמודה שהבליטה היטב את חיטובי גופה.

הרוח הקלילה שנשבה מן הים ציננה את הרוכבים שדהרו על החול הרך, ולאורו המלא של הירח נראו כצלליות על רקע הגלים. לאחר רכיבה שנמשכה כשעה אותתה המובילה לעצור. עשרה הרוכבים־הגברים כינסו את סוסיהם, ולאחר שנקבע החניון הדליקו מדורה, צלו סטייקים פתחו בקבוקי משקה ולקראת חצות שעטו שוב לעבר אורוות המלכים Kings Stable, מועדון הרכיבה שבכפר־שמריהו.

בעלת המועדון והרוח החיה שבו היא ברברה דרבר, עולה חדשה מאנגליה שהגיעה לישראל לפני שנתיים, החליטה לל־

הפרופסור והסוס

הפרופסור חברי המוע

חות פעמיים בשבוע. „כאן אני הבוס. אם אתה לא

מד בני יהודה דבר סוס וסוסה הפכה תוך זמן קצר אחת הדמויות הפופולאריות בין חובבי ספורט הרכיבה בישראל. ואפרופו סוס וסוסה, הרי סוד מיקצועי: לא טוב היות הסוס והסוסה יחדיו במאנג' (רחבת רכיבה) יען כי בהתייחם הסוס על הסוסה, שניהם ביחד מעיפים את רוכביהם עם סיכוי טוב לשבירת צלעות. מוסר השכל: לבדוק בין רגלי הסוס את מצב הסירוס.

פגישתה הראשונה של ברברה עם ישראל היתה אחרי מילחמת ששת־הימים. היא הגיעה עם מישפחתה על גל המבקרים הגדול שהציף את הארץ עטורת הניצחון, התאהבה בישראליים ובמזג־האוויר ושיכנעה את בעלה לעזוב את אנגליה, את עסקיו ואת כל אשר אהב ולהקים את ביתם בישראל. ואם כבר עולים לישראל, אז רק באמצעות השיגעון הפרטי של הבעל, על גבי היאכטה הגדולה של המישפחה. כך היטלטלו על הגלים במשך שלושה וחצי חודשים עד

סיגנון אנגלי

זהו הקו של ברברה במועדון־הרכיבה שלה. „זהו לא רק שטח רכיבה ואימונים, אלא גם פנסיון סוסים עם מועדון מנוחה, לקריאת עיתונים, למישחקים ולגימת משקה." אחרי הרכיבה משתעשעת ברברה עם כלב הפוינטר שלה, איתו „יותר קל להסתדר." שעה קלה לפני־כן (למטה) הדגימה ברברה מיספר תרגילי רכיבה, התקנת הרסן (ימין), עלייה על הסוס, ומעבר־מיכשולים.

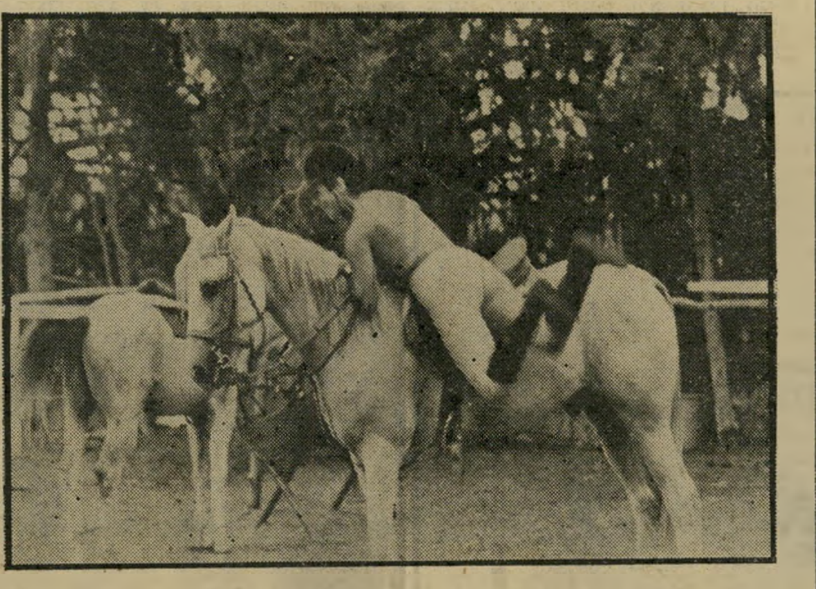

עלייה לקינג

ברברה מדגימה צורות שונות של טיפוס על סוס. „סוס זאת חיה שאפשר להתאהב בה. אבל אסור להגזים," היא מוסיפה. גם ברברה עצמה היא אובייקט לאהבה ונהנית מהערצתם של חברי המועדון.

כטה, מנהלת מועדון רכיבה סגור ופנסיון לסוסים

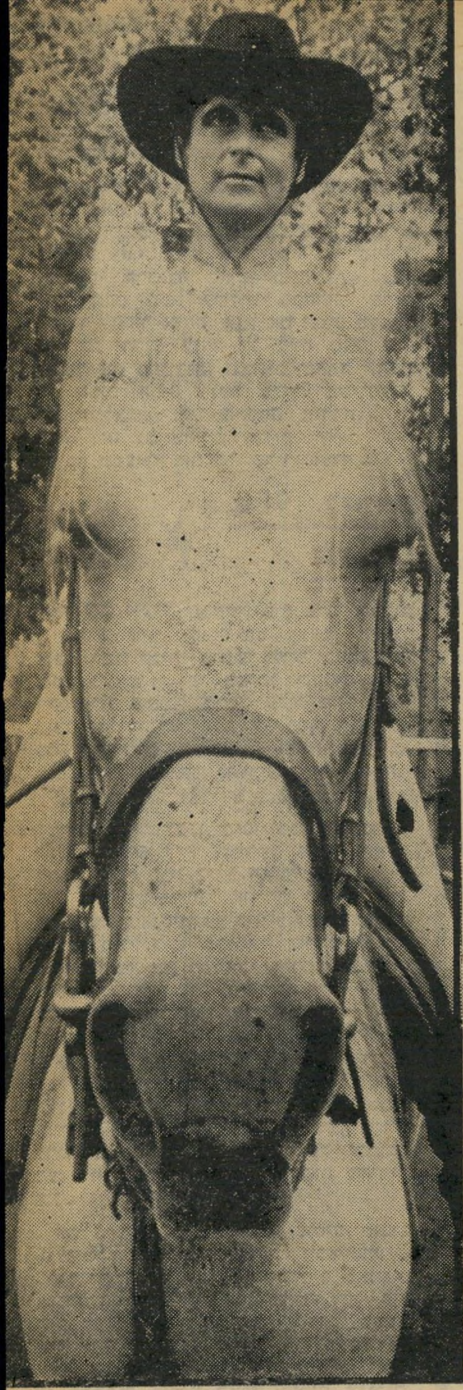

חדשות לבקרים. „הרצליה לא תהפוך ל־חוות בוקרים," הודיעוה.

אולם לא אשת־חיל כברברה תנטוש את סוסה־יחידה בגלל קנסות. היא חיפשה לה בית אחר ושבו יניחו לה לגדל את חיות־הבית שלה באין מפריע. חיפשה ויגעה עד שמצאה את חוות הסוסים שב־כפר־שמריהו הידועה בישראל בשם ה־חווה של קלוד. אותו קלוד הצרפתי אשר לימים פתח חווה נוספת בעטרות, ניסה להשתקע בישראל אך לפני חודשים אח־דים נואש סופית ועזב את הארץ.

המקום, שעמד למכירה, היה מוזנח, מצחין ומעורר גועל, אולם ברברה ראתה את הפוטנציאל הטמון בשטח הנטוש, החליטה לרכוש אותו ולהפוך אותו למועדון רכיבה בסיגנון אנגלי למהדרין עם פאב, חדר מנוחה ופנסיון לסוסים. למבקר היום במועדון האלגנטי והמטופח קשה להאמין שהכל תוכנן ומנוהל על־ידי אשה אחת, שאפילו אינה יודעת לדבר עיברית.

וכמו אל כל דבר חדש שנפתח בישראל, תוך זמן קצר הגיעו למקום דיפלומטים, אנשי־עסקים, חובבי סוסים אשר הפכו את הבית למרכז עלייה לרגל לאוהבי ספורט הרכיבה בתל־אביב רבתי.

תענוג ★ יקר מאד

„הישראלים אוהבים לרכב כמו במערב הפרוע," מספרת ברברה קצוצת־השיער. „בהדירה יש ארבעה שלבים, הליכה, 'טרוט' שזה דילוגים קלים, קאנטר־דהירה קלה בארבע רגליים, וגאלופ שהוא דהירה מהירה. כשהם עולים על הסוס, הם מנסים להדהיר אותו על־ידי

(המשך בעמוד 32)

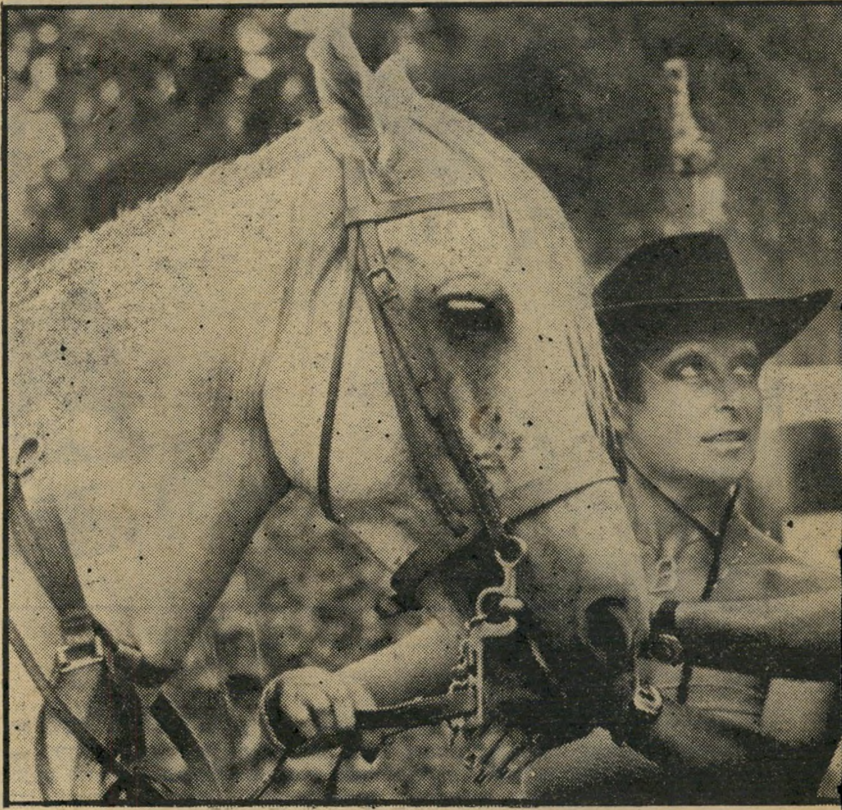

מיהו יובל נמנה על ...ן ומקפיד לרכב לפ־ ...דע לרכב על הסוס, הסוס רוכב עליך," אומר יובל, המביא איתו את בנו בן העשר לשעורי רכיבה אצל ברברה. למרות זאת הוא אינו מסתפק בכך ונותן לבן עצות מהקרקע, כיצד להוביל את הסוס באף.

שעגנו לחוף מיבטחים במארינה של תל־אביב. משם עברו לווילה שציפתה להם בהרצליה־פיתוח, ותוך שבועות אחדים כבר השתלבה ברברה במועדון־הרכיבה שבקיסריה. השתלבה, ולא פיללה שתוך זמן קצר תהיה לבעלת מועדון־רכיבה פרטי משלה.

וגם הפעם, כמו תמיד, היה זה הצורך שהמציא את ההמצאה. הצרות החלו מתרגשות כ־שהגיעה ברברה הנמרצת למסקנה הבלתי־נמנעת עבורה, שהמועדון בקיסריה הוא אומנם בסדר, אבל ללא סוס משלה חייה אינם חיים עוד. בלי הרבה חשבון קנתה לה סוס גיזעי כמו בסרטים, הפכה את המוסך שבחצר ביתה ל־אורווה והחלה מגדלת את הסוס כמו שמגדלים פודל חמוד בחצר ואפילו עם טיולים בשכונה. אלא שלא עיר פרזות כהרצליה תניח להפריע את מנוחת השכנים. הפקחים העירוניים לא ויתרו לעולה החינגית והטילו עליה קנסות כבדים

על הקינג

סוס ערבי גיזעי לביצועים מיוחדים. ברברה שולטת בנעשה בחווה שלה, גם תוך כדי רכיבה, היא רואה מי בא ומי יוצא.

בין גברים

אחרי שעות הרכיבה מספקת ברברה לחברי המועדון שלה שירות חשוב לא פחות — פאב עם משקאות קרים וחריפים. „ברברה היא אשה נהדרת," מספרים עליה החברים. „היא מבינה במשקאות ובסוסים, ומה אפשר לדרוש יותר מאשה?" בפאב משתנית ברברה לחלוטין, רגועה, מוזגת ומתבדחת.

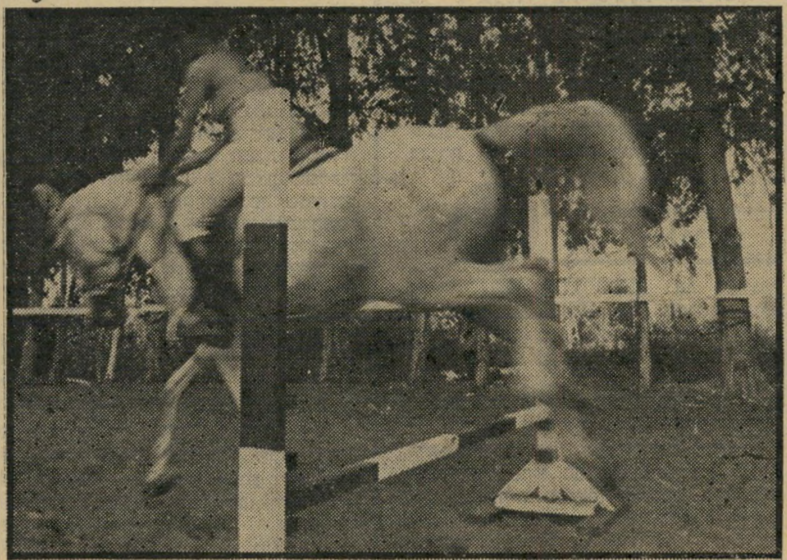

מעבר מכשולים

לא כל סוס מתאים לקפיצת משוכות. לברברה יש שישה סוסים, הנמצאים בבעלותה הפרטית, וכל אחד מהם לצרכים אחרים. ברברה עצמה עברה מיכשולים קשים עד שהגשימה את חלומה.

האשה על הסוס

(המשך מעמוד 31)

מכות וברגליים אבל מהר מאד הם לומדים להבין שסוס זה לא מכונית שלוחצים על הגז והוא מגביר מהירות.״

„כשאתה עולה על הסוס, אתה מרגיש שכאן אתה הוא הבוס,״ מוסיף פרופסור ירמיהו יובל, הנוהג לרכב לפחות פעמיים בשבוע ואף מביא איתו את בנו שילמד את רזי הרכיבה באופן מיקצועי. „כדי שהבן־אדם יוכל לשלוט בבהמה, צריך ללמוד להכיר אותה. אבל אם הסוס מרגיש שהרוכב חלש, לוקח לו מעט מאד זמן להפוך את היוצרות, ובמקום שאתה תרכב על הסוס הסוס רוכב עליך. כשיודעים את המלאכה, זוהי הרגשה נהדרת, חוץ מזה שזה גם ספורט מצויין, היות שה־רכיבה מפעילה את כל שרירי הגוף.״

900 לירות לחודש

רוכב ותיק המחזיק סוס פרטי במקום הוא איש הספורטוטו נעמן שקול־ניק. „למה קניתי סוס?״ שואל נעמן, ומשיב בעצמו: „כי רציתי שהסוס יהיה רק שלי, שאוכל לרכב עליו מתי שאני רוצה בלי שזה יעלה לי כסף. אני בא כל יום לרכיבה במשך שעתיים־שלוש, תופס שלווה נפשית נהדרת וחוזר הביתה.״

ולכל המתעניינים במחירו של תענוג השלווה הנ״ל. ובכן, סוסו של נעמן נרכש תמורת 5000 ל״י, ולמרות שהוא ממוצא ערבי גיזעי, זכה בשם האנגלו־סכסי ׳פיו־רי׳, כדי לשמור על אווירת המקום. אח־זקת הסוס בפנסיון עולה 900 לירות לחודש והדבר כולל לינה באורווה נפרדת. פנסיון מלא, רחיצה וכל הטיפולים הרפואיים פלוס מיספוא כיד המלך ומים חופשי. חשוב לציין זה, שמיספר המקומות מוגבל, ואור־וות המלכים מספקות יחס מלכותי לתריסר בהמות מאושרות בלבד. מחציתם בבעלותה הבלעדית של ברברה המשמשים למטרות שונות. ׳שאדו׳ (צל), למשל, הוא סוס המיועד לאימונים. קינג, לעומתו, מיועד לרוכבים מתחילים כי הוא שקט וממושמע. ׳ווינד׳ (רוח) נהדר לרכיבות מהירות וכו׳.

אבל „קשה היום למצוא סוסים טובים בישראל,״ קובעת ברברה חד־משמעית. „בדרך־כלל אני קונה את הסוסים מאנשים פרטיים, ומאמנת אותם, ומחירו של סוס טוב מגיע היום ל־13 אלף לירות. מחיר־שיא שעלה בשנים האחרונות פי־שלושה ולפי הקצב הזה אני חושבת שישתלם לי להתחיל לייבא לארץ סוסים אנגלים, שהם כידוע כבדים יותר, גדולים וכמובן יפים יותר בהשוואה לסוסים הערבים ה־מצויים בארץ. ומי שמבקש להצטייד בסוס רצוי שיבדוק את נפיחות הרגליים, את הקרסול, את המזג, אם הוא סוער או רגוע. שיראה איך הוא מגיב וכמובן אם הוא יפה, אבל זו כבר שאלה של טעם. השיטה הבדוקה ביותר לדעת אם הסוס טוב היא, כמו בכל דבר, להסתייע במומחה לסוסים העורך דיאגנוזה לסוס, כמו למכונית חד־שה.

750 לירות וסימפטיה

כמה עולה תענוג הרכיבה לדלפונים שידם אינה משגת להחזיק סוס פרטי? ובכן, חצי שעת רכיבה, שזה בדרך־כלל זמן סביר, עולה 60 לירות וקורס־רכיבה בקבלנות, הכולל 15 שעורים, עולה 750 לירות כולל מס ערך מוסף. סימפטיה און־דה־האוז, וכרגע לומדים אצל ברברה 45 תלמידים, כשאת השעור הראשון היא מע־ניקה כבר בשש בבוקר, שעת הרכיבה המרעננת והבריאה ביותר.

בשביל הסוסים מוכנה ברברה לוותר אפילו על בעלה הנוסע מדי שלושה שבו־עות על קו ישראל־מנצ׳סטר, שם מרוכזים עיסקי הנעליים שלו. אומרת ברברה: „בעלי לא מוכן להיפרד מהעסק שלו ואני לא מוכנה להיפרד מהסוסים שלו. לכל אחד מאיתנו יש התחביב שלו, שלושת הילדים נמצאים כעת איתו בחופשה ואני נשארתי בישראל. בשבילי כל יום כאן זה חופשה נהדרת.

„הקלוב הזה הוא הדבר היפה ביותר שעשיתי בחיי. החלטתי להישאר בישראל, להחדיר את ספורט הרכיבה יותר ויותר. על רכיבה לאורך חוף הים בליל ירח מלא אני לא מוכנה לוותר בעד שום הון שבעולם.״

אגדת הבית הפתוח

(המשך מעמוד 27)

מדי כמה דקות, כאשר נחה עליו הרוח, היה פותח את השער ואומר לאחד השוט־רים השלומיאלים שהוצבו בחוץ את מי להכניס. הוא היה מורה באצבעו, והמאו־שר התורן היה נחלץ מהדוחק ואץ פני־מה מתנשף ומיוזע.

תיירים אמריקאים שנקלעו למהומה עמ־דו פעורי־פה. „אפילו שומריו של הנשיא ג׳ימי קארטר לא מתנהגים בנוקשות כזו,״ העיר אחד מהם והוסיף: „אצלנו באמרי־קה יש מיליונים רבים בכל אירוע פומ־בי, ורבים מהם פסיכופטים ורוצחים בכוח.״

המאושרים שהורשו להיכנס עלו במד־רגות אל הטרקלין שבו ישב בגין. אחרים הסתפקו בברכה. אחרי תפילה קצרה החלה התנועה החוצה. הגורילות זירזו את היוצ־אים בקריאות שלעיתים אף לוו בדחיפות.

בשער עמד זוג תיירים מבלגיה, נותר להם עוד יום שהייה אחד בישראל והם קיוו לראות את מנחם בגין מקרוב ולומר לו כמה מילים חמות בשם יהודי קהילתם. לשם כך באו במיוחד מתל־אביב, אלא שהם לא הצליחו לשכנע את הגורילה שבשער, בחור צעיר, נמוך וממושקף להכ־ניסם. כל ההסברים נתקלו בקיר אטום והם פנו ללכת — נזעמים והמומים ממה שראו עיניהם.

בחור צעיר ששירת בעבר כקצין־ביטחון באל־על ומאוחר יותר כגורילה של דיין היה במקום, והיטיב להסביר את התופעה באומרו: „תמיד היו בינינו כאלה ששמחו לתת פורקן לכל מיני יצרים ורגשות שקיננו בהם, והתפקיד סיפק להם כר נרחב לכך. כך קרה שתמיד אלה היו נשארים, וממשיכים בתפקיד, והטובים ידעו מתי סיימו את תפקידם ופרשו.

„הבדיחה הנפוצה אצלנו ביחידה,״ המ־שיך הצעיר, „היא שגם המנהיגים שנד־בקים לכיסאותיהם וגם אותם אנשי־ביטחון ניצחיים שאינם יכולים להיפרד מהתפקיד. הם ביחד המישקע שמחזיק את המדינה.״

הסבר רישמי

יחיאל קדישאי, מזכירו האישי של ראש־הממשלה, הסביר בתגובה שיחסם של „הגורילות״ נובע בין השאר מעבו־דתם הקשה ומהמתח המתמיד שהם נתונים בו. „הבית הפתוח החל כמינהג מישפח־תי של בגין והיה במקורו מיועד לידידי הבית בלבד. במשך הזמן הפכה הנהירה הגדולה של האזרחים את המצב לבלתי־נסבל. אנשים לא מסתפקים בכך שנותנים להם להיכנס ולעבור על פני ראש־הממ־שלה, והם מתעכבים זמן רב,״ קבל קדישאי.

דן פתיר, יועצו של ראש־הממשלה ל־ענייני עיתונות, התבקש לבדוק את אי־רועי אותה שבת. הוא הודה שקורים מיק־רים שבהם חורגים אנשי הביטחון מסמ־כויותיהם, אך גם מדבריו של פתיר וגם מדברי יחיאל קדישאי הובן שאין למעשה כל סמכות הרשאית לנזוף באיש־ביטחון שסרח או לנקוט נגדו אמצעים מישמע־תיים. הגורילות הם השריפים של פמליית ראש־הממשלה, ותלונות רבות של אז־רחים, עיתונאים וצלמים שנפגעו על־ידם נותרו ללא טיפול הולם.

אך אותו אזרח אלמוני שטילטל עצמו במוצאי־השבת, אל „הבית הפתוח״ שעליו הירבה לשמוע, חש מרומה. „באתי כאזרח גאה ואני עוזב ככלב מושפל,״ הפטיר לפני שפנה לדרכו.

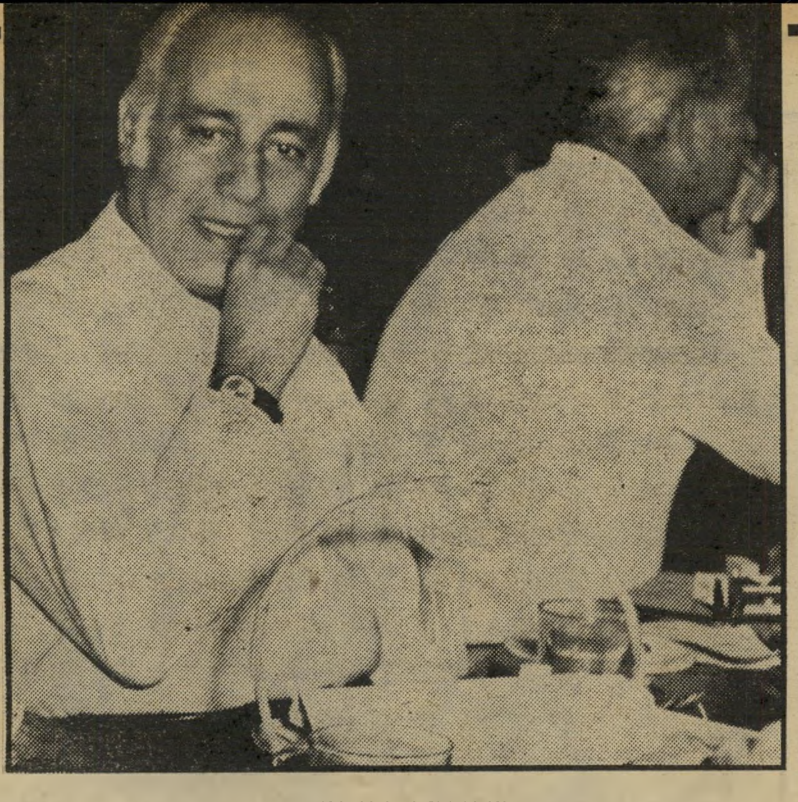

יעקובל׳ה כהן (מימין)
כסף סעודי

במשך חודשים רבים עקבו אנשי יחידת־המודיעין של המישטרה אחר ארנסט לייזרוביץ, המכונה „הבלגי״, ואחר זלמן גוטווירט, שנחשדו בעיסוק בדולרים שחורים בקנה־מידה גדול. לייזרוביץ היה אזרח בלגי, נסע במכונית עם מספר זר והיה במעמד של תייר. גוטווירט הגיע ארצה עם אשתו וילדיו, וביקש להיות תושב קבוע בישראל. הוא בן למישפחת נתן גוטווירט, מגדולי היהלומנים בעולם שלהם עסקים רבים בישראל כמו, למשל, הבעלות על סוכנות פולקסוואגן.

לייזרוביץ וגוטווירט נהגו להיפגש עם כמה ישראלים, ביניהם אחד המכונה בפי כל „ההודי״. השוטרים רשמו לפניהם כי לייזרוביץ נוסע לעיתים תכופות לחו״ל וכי הוא עוסק ביבוא אבני־חן בקנה־מידה גדול. בדיקות באוצר העלו, כי מדי חודש מקבל לייזרוביץ מישלוח של אבני חן בהיקף של 300 עד 400 אלף דולר, ול־עיתים גם יותר. עיקובים העלו כי לייזרו־ביץ וגוטווירט מוכרים דולרים בשוק ה־שחור בסדר ובאופן שיטתי.

לבסוף פקעה סבלנות השוטרים, שלא הבינו את מהות הפעילות ועצרו את כל החבורה עת עסקה בסחר בדולרים במר־כזה אשר בקפה רוול בתל־אביב. גוטווירט מילא פיו מים ולא היה מוכן לומר דבר. לייזרוביץ אף הוא סירב לדבר. בדיקת חשבון־הבנק שלו העלתה, כי מדי חודש הוא מושך 40 אלף לירות במזומן. חקירות נמרצות הוציאו ממנו הודעה כי הוא מע־ביר סכום זה לשותפו, „ההודי״. השוטרים חשדו כי משהו גדול מתרקם והמשיכו ללחוץ עליו, ולבסוף הודה כי הכסף נועד לשיחוד שני אנשי־מכס וש„ההודי״ מכיר, כדי שיאפשרו את עיסקת אבני־החן.

כיוון שהועלה החשד כי שוחדו אנשי־מכס, הגבירו השוטרים את מאמצי החקי־רה ולבסוף סיפר להם לייזרוביץ את הסי־פור המלא. עד שסיפר אותו לא הבינו אף טובי השוטרים מה קורה, מה הקשר שבין יבוא חוקי וכשר של אבני־חן לבין מכירת דולרים בשוק השחור.

תרמית פשוטה וגאונית I

לארנסט לייזרוביץ אח בבלגיה, סוחר באבני־חן. אחת לחודש מגיש ארנסט לייזרוביץ בקשה רישמית להקי־צבת כ־300 עד 500 אלף דולר ליבוא אבני־חן גולמיות. הוא מסר את כתובת החברה של אחיו בבלגיה כמוכרת האב־נים, ואחרי אישור רישמי של האוצר היה בנק ישראלי מעביר את הסכום ל־חברה של אחיו בבלגיה. האח היה שולח את אבני־החן בדואר, וארנסט לייזרוביץ היה מוציא אותן באופן רישמי וכשר. אחר־כך היה ארנסט לייזרוביץ לוקח את חבילת אבני־החן שקיבל, טס לבלגיה, מוסר את האבנים לאחיו ומקבל את הדו־לרים שהגיעו בהעברה בנקאית רגילה. היה חוזר ארצה, מוכר את הדולרים בשוק השחור ומרוויח לירה עד לירה וחצי על כל דולר שמכר. אחר־כך היה מגיש שוב בקשה לרכישת אבני־חן, ובנק ישראלי היה מעביר סכום נוסף של דולרים לחש־בון של אחיו בבלגיה, ששלח ארצה אותן אבני־החן עצמן.

כך הם פעלו במשך כמעט שלוש שנים, בהוציאם במירמה מאוצר המדינה, בצורה חוקית, כ־300 אלף דולר לחודש והרוויחו כ־300 אלף לירות נקי לחודש על העיסקה הפשוטה.

השוטרים נדהמו מול המירמה הגאונית שאין למעשה כל אפשרות לתופסה, שהרי אין כל מעקב אחר יבוא אבני־החן או יהלומים, ואם אלה עוברים עיבוד ויצוא או מוחזרים לחו״ל כדי שיישלחו שוב ושוב לישראל. נותרה לפני השוטרים הבעייה של שיחוד אנשי המכס. דבר זה נראה תמוה בעיניהם, כי לא הבינו מדוע יש צורך לשחד אנשי מכס שהרי אין כל מכס על יבוא או יצוא של אבני־חן, ואין צורך בשום קשרים במכס לשם ביצוע העיסקה.

אחרי לחצים חבים הסכים „ההודי״ ל־הודות כי לא שיחד אף איש־מכס אחד. לדבריו בא אליו לייזרוביץ והציע לו לה־יות שותף בעיסקה, והחלק נאה אם יבטיח את שיתוף־הפעולה של המכס. לייזרוביץ פשוט לא ידע את החוק, וחשב כי בלי שיתוף־פעולה של המכס העיסקה לא תצ־לח. „ההודי״ בדק ומצא כי אין כל צורך בשוחד. אך אם היה מגלה זאת ללייזרו־ביץ, לא היה צורך בו. הוא סיפר כי מצא שני עובדי־מכס בכירים שהסכימו לשתף פעולה תמורת 40 אלף לירות לחודש, וכך קיבל מלייזרוביץ מדי חודש 40 אלף לירות כדי לשחד את המכס, ושילשלן לכיסו בתוספת סכומים נאים נוספים ש־קיבל מלייזרוביץ על חלקו בעיסקה.

כאשר פיענחו אנשי־המישטרה את ה־תרמית אמר להם לייזרוביץ כי אם לא יעמידוהו לדין ימסור להם על מקרים חבים נוספים כאלה בבורסת היהלומים. הוא החל מספר להם כיצד פועלת למעשה תעשיית היהלומים הישראלית, ומסר שמות ועובדות של רבים הנוהגים כמותו, מרמים את אוצר המדינה בעשרות מיליוני דו־לרים מדי שנה. אנשי המישטרה העבירו את ההצעה לפרקליטות, וזו אמורה לתת החלטה בעניין בימים אלה.

תרמית פשוטה וגאונית II

אולם כל מי שמכיר את הנעשה ב־תעשיית היהלומים יודע כי בדיברי לייזרוביץ אין כל חדש. חלקם של היה־לומנים נוהג להפקיד בשיטתיות כמה פע־מים אותה חבילת יהלומים בכמה בנקים, לקבל עליה מימון כאילו לשם עיבוד כאשר הבנק לא יודע כי גם האחר כבר הילווה כנגד אותה חבילה. התהליך פשוט: היהלומן מקבל מן הבנק הלוואה לרכישת החבילה בחו״ל. עם הגיעה ארצה היא משועבדת לבנק ואז היהלומן משחרר־רה מן הבנק לצורכי עיבוד, מוסר תמורתה פתק עם חתימה. עתה הוא יכול לקחת את החבילה, ללכת לבנק אחר, לקבל עד

דעתו של יגאל לביב על „הפשע המאורגן"

הסכנה האמיתית: „הפשע המוגן"

80% מערכה כהלוויה בריבית של 7% לערך. הוא מציא שוב את החבילה כנגד פתק וחוזר על התהליך בבנק נוסף. כך הוא מקבל מימון של 240% על אותה חבילת יהלומים עצמה, יכול לעשות בכסף כחפצו עד תישעה חודשים, משך הזמן שבו מותר לו להחזיק בכסף מבלי להחזירו או מבלי להחזיר את היהלומים.

פטנט פשוט אחר הוא אי־מכירה לאוצר של התמורה המתקבלת ממכירת היהלום המלוטש. משום־מה נקבע נוהג עוד לפני שנים, שלפיו היהלומן המייבא יהלומים גולמיים ומעבדם ימכור לאוצר את מחיר הרכישה בתוספת אחוז קבוע של ערך מוסף. האחוז נמוך בדרך־כלל מן התמורה שמקבל היהלומן, וההפרש זורם לכיסיו. השיטה של תשלום לפי ערך מוסף קבוע נהוגה מזה שנים רבות, וניתן להוכיח כי היא מביאה להונאה בצורה פשוטה.

אם מחברים את סך ההקצבות למימון יבוא יהלומים מאז קום המדינה ואת סך התמורות שהכניסו היהלומנים לאוצר, מתקבל הפריש הגדול בהרבה משווי היבוא בתוספת הערך המוסף. ואם לזכור שיהלומנים אינם מוכרים את כל התמורה לאוצר, הרי ברור שהכסף שנשאר בידיהם אחרי מילוי חובת תשלום הערך המוסף גבוה בהרבה אפילו מן ההפרש בין עלות היבוא בכל השנים לבין תמורות שנמכרו לאוצר. ההפרש הגלוי הוא יותר ממאה מיליון דולר מאז קום המדינה, וההפרש האמיתי כמאה וחמישים מיליון דולר.

הפקת רווחים כה גבוהים הופכת את כל הענף כימעט בלתי־כדאי למדינה, גם מבלי להביא בחשבון את כל ההטבות שמקבלים היהלומנים, כמו מימון זול או הסדרי מס־הכנסה מיוחדים־במינם. אין זה פלא ששנים רבות היו היהלומנים הממנים העיקריים של שוק הדולרים השחורים, וכפי שהתגלה בכמה פרשיות הם גם המשקיעים הגדולים בקרקעות, מועדוני־לילה ועוד עסקים מסוג זה.

פעילות פלילית כזו בענף הקולט באופן קבוע יהלומים שדודים וגנובים בעשרות מיליוני דולרים, ראוייה בהחלט לחקירה נמרצת ומאסיבית של המישטרה ושל העיתונות גם־יחד. מצויים כאן כל הסימנים המאפיינים את מה שקרוי פשע מאורגן, היינו מוח המכוון פעילות פלילית בהיקף אדיר, בשיטות ודרכי פעולה חדישות המתוחכמות שהמישטרה הרגילה (הז'אנדרמריה) אינה מסוגלת להבין ולהתמודד בהם. מפעם בפעם עולה המישטרה על קצה חוט של רשת המלכדת שדידות יהלומים ומכירתן למלטשות מסויימות ה־שייכות ליהלומנים ידועים, או הונאות של האוצר באמצעות תעלולי יצוא פיק־טיבי או הוצאת מימון־יתר, או תרגילים כדוגמת זה של לייזרוביץ.

הצווארון הלבן מוגן

הדבר מתרחש בענף היהלומים חרג כבר מזמן ממתכונת הפשע המאורגן, והפך מה שקרוי פשע מוגן. זוהי הרמה הגבוהה של הפשע המאורגן, הרותם להגנתו את המישטרה ואת המימסד. במיקרים רבים בעבר הפסיקה המישטרה את חקירותיה כאשר העקבות הובילו אל יהלומנים בעלי־שם. ובמיקרים אחרים העניק האוצר חסות לעבריינים ודאג כי לא יועמדו לדין. המישטרה וכן שילטונות מס־ההכנסה ידעו היטב כל השנים כי ביהלומנים אסור לגעת כיוון ש„זהו ענף היצוא החשוב של ישראל". תחת חממה זו של חסות המימסד פרח הפשע המאורגן הגס וגם המתוחכם, והוא מקיף כיום חלק ניכר מענף היהלומים.

מי שמחפש פשע מאורגן בישראל ורוצה ללחום בו, חייב להכיר כי הסכנה העיקרית היא מן הפשע המוגן ולא מזה המאורגן דווקא. כאשר צמרת החברה נותנת את חסותה והגנתה לפשיעה, הפשיעה הופכת מוגנת וכשרה בעיני החברה.

האורגיה הציבורית סביב „הפשע המאורגן" המתנהלת באחרונה עלולה להסיח את הדעת מן הבעייה האמיתית. המישטרה משתפת פעולה ברצון עם הלוחמים ב„פשע המאורגן", שכן גם לה נוח ללחום בפסבדו־פרשעים, ולא לעסוק בבעייה העיקרית שהיא הפשע המוגן.

כך נוצרת הרמוניה נאה: הלוחמים בפשע המאורגן, בעיתונות ובכנסת, מצביעים על אנשים הרחוקים מרחק רב מן הפשיעה כיום כאשר חלקם עוסק, אולי, ברכישת סחורות גנובות ובמכירתן, במימון הימורים או כיוצא בזה. הלוחמים בפשע המאורגן מציגים אנשים אלה כ־לווייתני הסכנה לחברה. המישטרה משבחת את הלוחמים בפומבי, ממנה ועדת־חקירה ולבסוף תעשה כמה פעמים כמה מעשים שיחסלו כמה בירוני שכונות או עבריינים לא־נחשבים, תוך סחיטת תקציבים חדשים מאוצר־המדינה. הכל ימחאו כף, והפשיעה המוגנת תמשיך לשדוד את אוצר המדינה באין־מפריע.

שכן, הפשע המאורגן כביכול המותקף על־ידי לוחמי הפשע המאורגן הוא פשע העוסק בהעברת ממון בדרך בלתי־חוקית מאזרח אחד לחברו. בעוד שהפשע המוגן, שהכל מתעלמים ממנו, שודד את כספי המדינה ומוסדותיה.

עד היום אסור למישטרה לחקור עבירות של פשע מוגן אם לא הוגשה תלונה. אם נודע למישטרה על שוחד או עבירה של פשע מוגן וצווארון לבן, אסור לה לפתוח בחקירה מבלי שהוגשה לה תלונה רישמית. ומי יתלונן, כאשר הנפגעת היא המדינה בילבד וכל השאר מרוויחים?

כדוגמה לעיוות הטמון בפירסומי הלוחמים בפשע המאורגן יש לראות את הדברים שפורסמו על יעקבל'ה כהן, דייב לוונטאל או בצלאל מיזרחי.

יעקבל'ה הוצג כשליט העולם התחתון הישראלי וכמי שעל פיו יישק דבר. הטענה כאילו יש פיקוד אחיד לעולם התחתון בישראל מגלה בורות מדהימה. עולם הפשע נחלק לחבורות־חבורות, שאין האחת נשמעת לרעותה וכל חבורה פועלת בנפרד. בתל־אביב, למשל, פועלות חבורות כמו הכרם, יפו, בת־ים. מלבדן עוד חבורות בשכונות השונות. מנהיג בת־ים, נסים לביא, אפילו לא יאזין לאנשי הכרם. בבאר־שבע חבורות שונות לגמרי וכך גם ברמלה, חיפה ושאר הערים.

אין פיקוד אחיד ומשותף לפשיעה בארץ. בכל עיר יש חבורות עצמאיות הרוכשות לעצמן מודיעים וקשרים בין השוטרים ואנשי המימסד. הסיבה העיקרית לבגידת השוטרים היא המשכורת הנמוכה. כל עוד יקבל שוטר 4000 לירות ברוטו לחודש, הוא לא יעמוד לפני הפיתוי.

המוכתר של הדרום

ראשית, אין בארץ סינדיקאט של הפשע. יש חבורות הפועלות עצמאית. שנית, יעקבל'ה כהן חי זה עשר שנים מחוץ לישראל. קודם־לכן לא היה קשור לפחות עשר שנים נוספות בעסקים לא־כשרים. מה עשה בנעוריו איני יודע, וגם המישטרה לא יודעת דבר על כך. מזה 20 שנה הוא עוסק במימון הלוואות שונות ועיסקות בקנה־מידה גדול, תחילה בישראל ואחר־כך מחוצה לה. הוא מימן למשל את נעלי מיקולינסקי, את קרן תל־חי של תנועת החרות, עשרות מפעלים ועסקים שנזקקו למימון ראשוני.

על קירבת־המישפחה הקיימת, כביכול, בין דייב לוונטאל ובין מאיר לנסקי, סבר פורסמה התנצלות. על בצלאל מיזרחי ישבו אנשי מס־ההכנסה חודשים ארוכים, ושוכנעו לבסוף כי מימן את הקמת רשת המלונות שלו מרווחיו מעיסקי הבנייה שלו. מקורות הכסף שלו נחקרו, וידועים לשלטונות. ובכל־זאת חוקרים מפעם לפעם ומציגים אותו כאיש הפשע, בגלל קשריו עם מרדכי צרפתי („מנטש") או עם אדם בעל עבר כרחמים אהרוני.

איני מן המוזמנים לשמחות המפורסמות של מנטש, ולא זכיתי שהוא יערוך למעני חתונות או בר־מיצווה בשכר

(המשך בעמוד 36)

לנסקי (באמצע) בבית־המשפט העליון בירושלים
שותף במלונות

מנטש עם משה דיין
טיפשע־מאורגן

מרכז ללימודי נהיגה

בהנהלת אמנון רחביה
ת״א, בית־כלל, רח׳ דרויאנוב 5 (מאחורי קולנוע תל־אביב),
טל. 295־261

מעניק פרס למלכת המים 1977

רשיון נהיגה

- ✶ שיטת לימוד מהפכנית ומתקדמת בפיקוח משרד העבודה.
- ✶ פיתוח וקידום אמצעי הוראה שהביאו להצלחה במבחן הראשון.
- ✶ ניצול מכסימלי של שעורי הנהיגה, גורם החוסך במספר שעורי הנהיגה.
- ✶ מבחנים מוקדמים.
- ✶ נסיעה בין־עירונית.
- ✶ לימוד תאוריה באמצעי המחשה.

מתח • ריגול • מסתורין

בספריית עקרב

יצאו לאור:

- ✶ תיק ורשה / אדם הול
- ✶ מטרה חמש / קולין פורבס
- ✶ כלוב של קרח / דאנקן קייל
- ✶ בתו של הזמן / ג׳וזפין טיי
- ✶ מחירו של רצח / ג׳ון מק דונאלד
- ✶ חידה לשחקנים / פטריק קוונטין

* * *

ספריית עקרב –
ספרי איכות בבריכה רכה.

הפצה „גד״

כמה פעמים
נסית להפטר מהם –
ולא הצלחת ??

אנחנו נחסל את הז׳וקים!

נסי פעם אחת את הדרך המודרנית והבטוחה
להשמדת הז׳וקים
לאחר חיטוי שלנו (שעורך כ־½ שעה) את מקבלת
תעודת אחריות לשנה. לא יהיו יותר ז׳וקים בביתך!
ר״ג, מודיעין 18, טל. 6־5־790114 • אילת: טל. 3012־059
היתר משי׳ הבריאות: 21. רשי׳ עסק 481/75.

איתן עתיד הדברת מזיקים

(המשך מעמוד 21)

פיים ופרסונלים לפי כוחו היחסי. ואילו שדה דרש לראות בפלמ״ח את יסודה של כל ההגנה, כששני החילות האחרים אינם אלא עתודת.

הרמ״א, משה סנה, שני החברים העיקריים של המ״א, אליהו גולומב וישראל גלילי, קיבלו שלושתם את הקו של שדה, אך ניסו ליצור תנאים בהם יוכלו שתי האסכולות לדור בכפיפה אחת. אנשי המחלקה המדינית של הסוכנות, משה שרת ודויד בן־גוריון, דגלו בתורת דורי, כך נוצר מעין שיווי משקל כללי.

אולם הוויכוח נמשך במלוא תוקפו. כבר בוועידת הפלמ״ח במשמר העמק, ב־1942, היתה התנגשות בין שדה ובין משה שרת, כשהלה דיבר על האנגלים כבני־ברית והילל את הגיוס לצבא הבריטי. שדה תבע זהירות, טען שהסכסוך עם האנגלים בלתי־נמנע. שרת שלל את דברו בחריפות רבה מאד.

המעטים כנגד הרבים

ב־1945 תמה מלחמת העולם השנייה ובאנגליה הגיעה לשלטון ממשלת הלייבור, שהבטיחה את תמיכתה ליישוב. כשהופרו ההבטחות, נעשה המאבק לבלתי־נמנע. על ההגנה היה להתכונן לפעולות, וברור היה שרק הפלמ״ח, הכוח הסדיר, לבדו מסוגל לבצע פעולות אלה.

כל הניגודים החריפו. הרמטכ״ל דרש סמכויות רחבות, והפלמ״ח תבע את שלו. הרמ״א הכריע עתה בגלוי לטובת הפלמ״ח, ולהכרעת זו היה משקל נוסף אחרי שמשה סנה נבחר גם להנהלה הציונית ולהנהלת הוועד הלאומי וקיבל לידיו את תיק הבטחון. בי.ג׳י. ושרת היו רוב העת בחוץ־לארץ. סנה היה הקובע.

יעקב דורי התפטר, יצא לאמריקה. יצחק שדה נתמנה כרמטכ״ל. יגאל אלון תפש את מקומו כמפקד הפלמ״ח. כעבור זמן מה התפטר גם יגאל ידין מתפקידו כראש אגף התכנון והמבצעים במטכ״ל, אחרי ויכוח עם שדה בשאלת מבנה היחידות. סמכויותיו עברו למעשה לידי מפקד הפלמ״ח.

יצחק שדה פתח במאבק. כל פעולותיו נשאו את האופי שציינו את דרכו הצבאית: בקשת פתרונות מיוחדים שיתנו יתרון למעטים כנגד הרבים (נייחות, פעולות לילה, אימון הפרט), התאמת אמצעי הלחימה לתפקידים המעשיים, נטילת היוזמה בכוח ההפתעה.

היתה זאת תקופה גדולה. הפלמ״ח לחם, היתה אחוות־לבבות מושלמת בין הרמ״א, הרמטכ״ל ומפקד הפלמ״ח. שלטה השלישייה סנה־גלילי־שדה, כשמיטב המפקדים הצעירים אתה.

גם בתקופה זו לא שכח שדה מה העיקר. והעיקר היה: בני־האדם. תוצרתו העיקרית לא היו פעולות ומעשים, אלא האנשים שהתגבשו בפעולות, מחנה חניכיו שנבראו בצלמו, מפקדים אנושיים, בעלי כושר החלטה, נלהבים לתפקיד וצלולי רוח. עוד בסוף ימיו היה רגיל לדבר עליהם כמשורר על שיריו וצייר על ציוריו; ניתח את אופיו של יגאל אלון, בנו הבכור ויורש העצר, משה דיין, שאהב אותו אולי יותר מכולם אף כי שלל את אופיו, שמעון אבי־דן, שהיה מבוגר מכולם ועמוק מכולם.

אותה תקופה גם היתה תקופת השיתוף עם ארגוני הפורשים במסגרת תנועת המרי. הפורשים, ששנאו את הפלמ״ח, חיבבו את שדה, לא שכחו לו ג׳סטה אופיינית: כששמע שדה על נפילתו של דוד רזיאל, מפקד אצ״ל, בשעת שליחות בעיראק, פירסם מודעה בדבר — „יצחק שדה עומד דום על קברו של דוד רזיאל״. חבריו, שלא הבינו כיצד מגלה מפקדם אהדה ליריב, רצו אז לפרסם מודעה שנייה: „יצחק שדה, עמוד נוח!״

אחרי השבת השחורה ירד שדה למחתרת, קרא לעצמו יצחק קורנוואסר, גידל זקן. קורנוואסר צלע, נשען על מקל. כמה מבני תל־אביב חזו אז בתמונה מוזרה: זקן צולע מגיע לשפת־הים, משליך את המקל ומתחיל לקפוץ, להרים משקלות ולהתגושש. הדברים הגיעו לישראל גלילי, שהוכיח את שדה קשות על הזנחת הקונספירציה הקדושה. אולם שדה, חייל סדיר מטבעו, לעג תמיד במקצת למחתרתיות האדוקה.

שדה היה כבר אז אישיות מוכרת לציבור. אם היה ידוע קודם רק לחוג קטן של אנשים „בתוך העניינים״, בעוד שהציבור הרחב הכיר רק את סנה וגלילי, הרי מאמריו בשבועון לאחדות העבודה, במדור מסביב למדורה בחתימת י. נודד, הטילו את השפעתו על המונים רחבים מאד, שדבריו המתונים, הפשוטים והתקיפים של מפקד הפלמ״ח עיצבו את אופיים.

הוויכוח בין שתי האסכולות נמשך. אחרי המילחמה נראה לציבור הבלתי־מיקצועי כוויכוח בין שתי מיפלגות — מפא״י ומפ״ם. אולם ראוי להזכיר שבראשיתו של הוויכוח לא היה שום מכנה פוליטי משותף לאסכולת הפלמ״ח: שדה היה בלתי־מיפלגתי במפורש, סנה היה ציוני־כללי, גלילי היה איש מפא״י. רק במרוצת השנים התקרבה השלישייה גם מבחינה פוליטית. הצעד הראשון היה, אולי, הנטייה לבקש עזרה רוסית למאבק נגד בריטניה, קו בו דגל גם לח״י. ההגדרה הסופית באה רק אחרי מילחמת העצמאות, במידה מסויימת כתוצאה מפירוק הפלמ״ח.

כמה חודשים אחרי פיטוריו כרמטכ״ל באה ההתנגשות הגדולה עם דויד בן־גוריון.

המצב בארץ הלך והחמיר, ההגנה החליטה להקים חטיבות. יצחק שדה ביקש להתמנות למפקד חטיבת חי״ש תל־אביב. גלילי ודרורי ראו בבקשה לא רק דבר מוצדק אלא גם חינוכי — יראו־נא אנשי ההגנה כי הרמטכ״ל לשעבר הפך מפקד בתפקיד נמוך יותר. הם אישרו את המינוי.

ואז בא הווטו של בי.ג׳י. עד היום נחלקות הדעות מה גרם לו. קרוב לודאי שבן־גוריון רצה להבטיח לעצמו את הזכות לחלק את המינויים, ושהתחיל, בצורה האופיינית לו, דוקא עם הדג הגדול ביותר.

הסיבה הרשמית היתה רק תירוץ: בי.ג׳י. הסתמך על מאמר שכתב שדה במדורו, חודשים רבים לפני כן, אחרי השבת השחורה, „יש גבול למרות״. במאמר זה הסתמך על דבר אליהו גולומב, טען שההגנה לא תכיר במרות הציונית אם זו תצווה לזחול על הבטן ולהפסיק את המאבק.

טען בי.ג׳י.: אדם המוכן להפר את המרות הציונית, אינו יכול להיות מפקד על חטיבה. היה זה נימוק מוזר לגבי יצחק שדה, אדם שלא הפר מימיו מרות (פרט למקרה יחיד, כשהוציא להורג על דעת עצמו את רוצחו של אלכסנדר זייד).

שדה סירב להתפטר. גלילי ודורי סירבו לפטרו. ואילו בן־גוריון סירב אף הוא לפטרו מצדו, איים במקום זה בהתפטרות שלו. החלה התרוצצות כללית, בעיקר של דוד רמז. לבסוף נמצא פתרון: שדה לא פוטר אלא „הועלה בדרגה״, קיבל תפקיד של יועץ צבאי לדוד בן־גוריון. מובן מאליו שבי.ג׳י. לא התייעץ איתו מעולם.

האיבה בין שני האישים לא נסתיימה עד היום האחרון. גם אחרי המלחמה, כשדובר על שיבת מפ״ם לקואליציה וההחזרת אלופיה לתפקיד, הוצא שדה מן הכלל, ועל כך אף הודיע שרת במפורש. אופייני ליצחק שדה, שלא סבל כי מישהו יטיל בנוכחותו דופי בבי.ג׳י.. אמר הזקן: „בן־גוריון הוא איש גדול, אך לפעמים הוא עישה שטויות...״

היד לא השיגה

כשפרצה המילחמה נשאר שדה בלי תפקיד. ברבות הימים היה נזכר בתקופה אפלה זו בחייו — חניכיו נפרדו ממנו בזה אחר זה, יצאו לחזית, ואילו הוא, שלימד אותם את תורת הקרב, נשאר בחדרו בשדרות רוטשילד 65, תל־אביב.

הגאולה באה במשמר־העמק. המצב שם היה כמעט מיואש, לא היתה ברירה אלא לשלוח את שדה. בתמרון נועז נחת עם חייליו אל עורף האויב, הוציא אותו משיווי משקלו.

בקרב משמר־העמק נלקחה בשבי מכוניתו של קאוקג׳י וניתנה מתנה לשדה מידי חייליו. הוא נסע בה כל ימי המילחמה, ניסה לרכשה אחר כך. אולם משרד הבטחון מסר אותה לאחר, שהציע מחיר שלא היה בידי שדה להשיגו.

לפני מיבצע דני הציע שדה לרכז את השריון בחטיבה אחת, שתוכל להנחית מכה מרוכזת. הפעם, אחרי משמר־העמק, ניתן לו הפיקוד על החטיבה. יש דמיון מסויים בינו ובין המרשאל רומל: שניהם היו מפקדי חיל־רגלים שהגיעו לחיל השריון אחרי שדגלו בטקטיקה רגלית חדשה, המבוססת על הסתננות בעד קוי האויב אל עורפו — טקטיקה שהפכה יסוד לחיל הטנקים.

במיבצע דני פקד שדה על הזרוע השמאלית. הפיקוד על המיבצע כולו נמסר ליגאל אלון, תלמידו. במסיבה ערב המיבצע הרים את כוסו, אמר: „כל ימי התפללתי ליום בו יעלי תלמידי על רבם. היום הזה הגיע. לחיי המפקד!״

בית מול הים

רוחו של „הזקן" שרתה בחלל והביאה עימה מין אווירה מוזרה של נוסטאלגיה. כך, על כל פנים, חשו ידידיו, ותיקי הפלמ"ח, שהתכנסו בבית שבו בילה את שנותיו האחרונות בסימטת זיכרון־קדושים ביפו.

קצת קשה היה לזהות שזה הקרח, ההוא עם שיער השיבה הדליל ושאר בעלי־הכרס שיצאו מתוך המכוניות המהודרות היו אלה שנסעו ב־'48 בשיירות משוריינים עלובים בואכה ירושלים. היה צורך בלא מעט דימיון, כדי לזהות בזו עם האיפור הכבד שמנסה להסתיר את אותות הזמן ובהיא בשימלת־הערב האלגנטית את יפהפיות הפלמ"ח, אלה ששמן נקשר עם הקוקו הסרפן.

אך למרות השינוי הרב, היו אלה בכל זאת ותיקי הפלמ"ח, שבאו לערב ההתייחדות שציין 25 שנים להסתלקותו של יצחק שדה — „הזקן" של ההגנה, הפלמ"ח ואחר־כך צה"ל, שנפטר בהיותו בן 62 בבית־החולים בילינסון, השבוע לפני 25 שנה.

לשעה קלה הם חשו כמו בזמנים ההם או, כפי שביטא זאת יגאל אלון שנחשב, בצדק או שלא בצדק, כבולט שבתלמידיו של יצחק שדה כשאמר: „כשאני בא לכאן, אני מרגיש כמי שחוזר הביתה. למרות השנים הרבות שחלפו מאז הרי בינו לשבת כאן עם יצחק, קיסמו של המקום נשאר כשהיה. אותה הגינה הפראית סביב לבית וחדרו של יצחק, שלזכות בנו ייאמר שהיטיב לשומרו כפי שהיה."

שיפוץ לשם שימור

ראכן יורם שדה, בנו בן ה־33 של „הזקן", היטיב לשמור על הבית ואף הצליח לשפצו ולהפכו מבית חד־קומתי בן שני חדרים לטירה אוריינטלית קסומה. שכל העובר בשערה ונכנס פנימה חש כאילו צנח לעולם אחר.

יורם, הנשוי לעיתונאית הסאטיריקאנית זיווה יריב *, עוסק בתירגום. אך עיסוקו זה לא הפריע לו לתכנן ולבצע את מלאכת שיפוץ הבית והפיכתו למה שהינו כיום. ללא כל ניסיון קודם בארכיטקטורה ישב יורם לתכנן את הרחבת הבית ולהוספת קומה שנייה. התוספת תוכננה בסיגנון מיזרחי עם קשתות וקימורים רבים, כשהדגש על חלונות רבים ככל האפשר שיאפשרו תצפית אל הים שגליו מלחכים את רגלי הבית, השוכן על צוק כורכר תלול מעל לחוף גיבעת עליה על גבול יפו—בת־ים.

הביצוע ארך שלוש שנים, הושלם ממש בימים אלה והיה נתון כולו בידי יורם שדה.

יחד עם הפועלים הוא הניח את הלבנים, בנה את הקירות, טייח, צבע, שיקם את הגן רחב־הידיים והפך את המקום למשהו שמזכיר יותר ארמון מסיפורי אלף לילה ולילה בבגדד, מאשר בית בדרום תל־אביב באיזור של בניינים מתפוררים.

אך בדבר אחד לא נגע יורם עליו שמר מכל מישמר: חדרו של אביו. הספרים הכרוכים בכריכת־בד נושנה סדורים עדיין בדיוק כפי שהונחו בשעתו על־ידי „הזקן". המיטה הפשוטה, האקדח והרובה על הקיר שלידה, שולחן־העץ המגושם שבמרכזו חרוט סמל הפלמ"ח, מפת קרבות ישנה על הקיר — כששילוב הספרא והסייפא מומחש היטב מסביב.

יצחק שדה רכש את הבית, שהיה שייך למה שנקרא אז שכונת ג'בליה, מייד עם תום מילחמת העצמאות ב־1949, ובבית הצנוע, עם הגן הפראי רחב־הידיים, שמשתפל אל הים, הפך תוך זמן קצר למקום עלייה לרגל לתלמידיו ורעיו, חיילי הפלמ"ח ומפקדיו. הפלמ"ח פורק אומנם, אך הרוח נשארה ונשארו הזכרונות, הפולמוסים והיריבות הפוליטית. עד שנפטר ממחלה ממארת היה ביתו פתוח לכל.

בנו, שהיה אז בן חמש שנים, זוכר שהבית היה תמיד מלא. „בגן הבית בערכו זבחים ענקיים, נשחטו כבשים, היו חינגות שנמשכו ימים שלמים," תיאר מזיכרונות ילדותו, „היתה כאן בעצם מסיבה אחת בלתי־פוסקת, ואחרי מותו התפתחה מסורת של התכנסויות זיכרון, מסורת שנחלשה קצת בשנים האחרונות."

סיפורים על מניות

משום כך לא היתה ההתכנסות שנערכה שם בשבוע שעבר, ספוגה אווירת אבל והספד, כי הספד כזה אינו מתקשר עם „הזקן". בזה אחר זה הופיעו לובה אליאב, יגאל אלון, נמרוד אשל, שלמה כהן (הלא הוא „סולימן הגדול"), גבי כהן, אפרים, בנו של ד"ר משה סנה, מאיר פעיל, עודד מסר, יאיר צבן, יוסף טבנקין, משה כרמל, שאול ביבר, עמיקם גור־ביץ, ישראל ליברטובסקי, מולה הכהן, פרופסור יהודה ברקאי, אליהו בן־חור ועוד כמה עשרות מוותיקי הפלמ"ח. שוב התיישבו בחצי גורן אך הפעם, שלא כבימים ההם, החליפו הכיסאות את מקום האדמה. לשיר כבר לא היה כוח ואת הסיפורים והזיכרונות סיפרו לתוך מיקרופון. ובין צ'יזבאט אחד לשני שוחחו ותיקי הפלמ"ח על מניות, אשראי בנקאי, שער איגרות חוב, כיאה לאנשי הצמרת הכלכלית של עכשיו, כי ביניהם היו מנכ"ל צי"ם, מנהל מיספנות ישראל, מנהל אוצר השילטון המקומי והמפקח על הבנקים.

לובה אליאב שהיה פעיל בעלייה ב', סיפר כיצד אורגנו הדרכונים המזוייפים לו ולחבריו שפעלו בשליחות באירופה. כשהחל מפרט, לא התאפק ידידו מהפלמ"ח ועמיתו לסיעת של"י — מאיר פעיל — וקרא: „ומזה צמח אחר־כך הפשע המאורגן!"

יגאל אלון נזף באומרו: „מה זה, קריאות ביניים בתוך הסיעה? איפה האחווה?" אך פעיל לא נשאר חייב והשיב: „הספקנו ללמוד מכם, אנשי המערך, כמה דברים."

מאוחר יותר סיפר מישהו אגדה בדואית, שנדמה היה שלא תסתיים עד הבוקר. חיים גורי נזכר שהנאום הארוך ביותר ששמע בפלמ"ח היה של יצחק טבנקין (שבע שעות) ואילו הקצר ביותר ארך 10 שניות בדיוק והיה שייך ליצחק שדה. באותו נאום שהסתכם בשלושה מישפטים: „את הרובה האנגלי נושא החייל האנגלי, את הרובה הצרפתי נושא החייל הצרפתי, את הרובה האמריקאי נושא החייל האמריקאי. מי ישא את הרובה העיברי?" ניסה „הזקן" לעודד את בחורי הפלמ"ח באחת השעות הקשות שפקדו אותם, והוא נשא אותו במעיין־חרוד.

יגאל אלון סיפר על יצחק שדה בתפקיד הסניגור. הוא תיאר את המישפט שנערך לו עצמו לאחר שאירגן את הריגתו של בדווי שהיה אחראי לרצח השומר אלכסנדר זייד. שדה ביקש להיות נוכח במישפט כמשקיף וכאשר נראה שאלון ייענש, עמד לצידו ואמר: „אני אחראי בדיוק כמוהו. אם תדונו אותו לחובה, חייבתם גם אותי. אם הוא זכאי, הרי שהוא פטריוט ויש לטפוח לו על השכם. אם תמצאו אותו אשם, הרי שהוא רוצח ודינו — מוות, אז תצטרכו להחיל את גזר־הדין גם עלי. חבר השופטים, שכלל את יעקוב דורי, משה סנה ואליהו גולומב, לא פסק בדין עד עצם היום הזה," סיים אלון, והנוכחים נשמו לרווחה.

חיים גורי חתם את הערב בקריאת שניים משירי נתן אלתרמן.

מי שהוכיח שלא חל בו שינוי ניכר משך 30 השנים שחלפו היו סולימן הגדול ואשתו שרה (הוריהם של חופני ויזהר כהן) שבישלו על האש כמות עצומה של כדורי פלאפל, תיבלו אותו בסחוג תימני גיזעי, הגישו קפה שחור בפינג'ן ואירגנו שירה בציבור.

הערב אורגן על־ידי שירות ההסברה של מישרד־החינוך, ומאוחר מדי התברר שאנשי השירות לא דאגו להודיע לרבים מוותיקי הפלמ"ח על האירוע. כך נעדרו ממנו דמויות ידועות כיצחק רבין, שימעון (קוך) אבידן, משה דיין וישראל גלילי.

אחד הנימוקים של אנשי שירות ההסברה להצנעת הטכס היה, לדיבריהם, חילופי השילטון. „אילו עשינו מזה טכס גדול ורב־מישתתפים, זה היה עלול לעורר חמתם של כמה אנשים בשילטון החדש ומזה חששנו," הודה אחד המארגנים.

---

* בשנים 1961—1964 נמנתה עם חברי מערכת העולם הזה וכיום חברת מערכת ידיעות אחרונות.

ביתו של הזקן

הבית בשכונת ג'בליה של אז בגבול יפו—בת־ים של היום, בו בילה יצחק שדה את השנים שאחרי מילחמת העצמאות. הבית, השוכן על צוק כורכר מעל הים, בסימטת זיכרון־קדושים, היה באותן שנים מקום התכנסות ליוצאי הפלמ"ח שבאו לשמוע תורת־חיים מפי הזקן, להעלות זיכרונות ולערוך זבחים וקומזיצים עד אור הבוקר. בנו של שדה, יורם, שיפץ את הבית והפך אותו למעין טירה קסומה בסיגנון אוריינטלי.

כזה היה יצחק שדה.

הוא הבין את התבונה העליונה של כל מנהיג אמיתי: לחנך דור של ממשיכי דרך ולהיות למיותר.

אולם יצחק שדה היה עוד רחוק מלהיות מיותר. הוא הקים את חיל השריון במיבצע מזהיר של אימפרוביזציה. הוא השתתף, תחת פקודו של תלמידו, בכל מבצעי הדרום, מעשר המכות ועד לפלישה למצרים. היו אלה מיבצעים שזכו לתהילת הפרשנים הצבאיים המהוללים ביותר בעולם, ובראשם הקפטן לידל־הארט, ששוחח עליהם ארוכות עם יגאל אלון אחרי המילחמה. כי תורת הפלמ"ח של שדה לא היתה מפגרת לעומת תורת הצבא הסדיר האורתודוכסי, אלא להיפך, השתלבה עם התורה הצבאית המתקדמת ביותר, פרי רוחם של לידל־הארט, פולר ושותפיהם.

אמר יגאל אלון למקטרגים: „קל יותר להפוך פרטיזן לחייל, מאשר חייל לפרטיזן!" אך בעוד שההוגים הבריטיים התחבטו כיצד לנטוע סגולות פרטיזניות בחייל הבריטי, השקוע במסורת המעובשת, שקד בן־גוריון בארץ על התהליך ההפוך — לגרש את הדיבוק הפרטיזני מן הגוף שינק ממסורת הפלמ"ח.

שדה היה האלוף הראשון ש„התפוטר". הוא קיבל מהאופטרופוס על רכוש הנפקדים בית מוזנח על חוף הים בג'בלייה, הפך אותו בעמל ידיו לפינת־חמד. שם גר עם אשתו השנייה, מרגוט, ובנו יורמי. כששתי בנותיו מנישואיו הראשונים איזה ורבושה, מחוץ לבית. הוא הרויח את לחמו במקצועו הראשון, כמומחה למחצבות, עבד כמדריך במחצבתו של חניכו לשעבר, יעקב סלומון. הוא גם יעץ לכל המחצבות של החיילים המשוחררים.

אחרי שאשתו, האהובה עליו, מתה מות יסורים ממחלת הסרטן, נתערערה גם בריאותו שלו. אף כי נראה בריא כתמיד, ויכול היה להניע כל שריר בגופו לבדו, כירסמה בו מחלה קשה.

שנה וחצי לפני מותו הובא לשולחן הניתוחים. בשעת הניתוח נתגלה שהפנקריאס, בלוטה ליד הקיבה, נפוח. הרופאים ידעו שיכול זה להיות סרטן ממאיר או דלקת פשוטה. הם יכלו לבדוק את הדבר על־ידי פתיחת הבלוטה. אולם הם לא רצו להעמיד את חיי יצחק שדה בסכנה. הם ידעו שאם אמנם זה סרטן, ממילא אין מרפא. הם נמנעו מן הבדיקה והאריכו בזאת את חייו של שדה בשנה וחצי.

שדה עצמו לא ידע מאומה על שיקולים אלה, האמין שכליותיו חולות. על אף הכאבים המשיך בעבודתו, בחציבה ובכתיבה.

בשנותיו האחרונות החליט שדה להצטרף למפלגה. הדבר בא לו, לאיש הבלתי־מפלגתי בה"א הידיעה, כמסקנה שהוציא מלקח פירוק הפלמ"ח וסיבותיו. ומאחר שהחליט את ההחלטה, הלך עד הסוף, כפי שעשה זאת תמיד.

במיפלגה החדשה, מפ"ם, נתקבצו כל בני השלישייה הגדולה מימי הוויכוח בהגנה. אולם במיפלגה עצמה נפרדו דרכיהם. גלילי ורוב חניכיו של שדה, פורשי מפא"י, היו המתונים. ואנשי השומר הצעיר, ומשה סנה ויצחק שדה, היו הקיצוניים.

עם פרוס ועידת מפ"ם בקיץ 1951 נעשו נסיונות קדחתניים להניע אותו להישאר ניטראלי בין שתי הרשימות, ששני דובריהן העיקריים היו שני הרמ"אים לשעבר — סנה בחזית־הליכוד וגלילי בחטיבה לאחדות העבודה. משלחת של אלופי הפלמ"ח ביקרה ליד מיטתו בבית־החולים, דיברה איתו עד שעוררה את רוגזם של הרופאים. אולם הוא נשאר איתן, הציג את מועמדותו ברשימה התל־אביבית אשר בראשה עמד משה סנה.

„כל חמש שנים..."

מיפעלו האחרון, החשוב ביותר, היה כתיבת הכרך הראשון של זיכרונותיו — הפנקס פתוח. זהו אוסף זיכרונות מלבב מימי ילדותו הראשונים, המעידים על זיכרונו הפנומנלי של האיש. כמעט כל ידידיו, כולל יגאל אלון, הפצירו בו להתחיל את המלאכה מן הסוף, ליכתוב תחילה את הכרך על המאבק ומילחמת העצמאות. אולם מתוך אופטימיותו הרגילה, בביטחון שיספיק לגמור את המלאכה, דחה את ההפצרות. „עכשיו לא יתנו ממילא לפרסם את זה. בעוד כמה שנים, כשלא ישלוט עוד בארץ המשטר של בן־גוריון..."

אולם ידידיו כבר ידעו אז כי הספר לא ייכתב לעולם. כי הרופאים אמרו את המילה הנוראה: סרטן. המחלה שאיש אינו יודע מהי וכיצד לעצרה, צדה את האדם שלא היה לו תחליף.

מסביב לאיש שלימד פעם את תורת הקונספירציה נקשר קשר של סודיות מירחד במינו. רופאים, ידידים ובני־מישפחה עשו יד אחת להעלים את האמת מעיני שדה. הם עודדו אותו לעשות תכניות לשנים רבות („כל חמש שנים אכתוב כרך אחד..."). כאשר ההתנפחות האופיינית לסרטן החלה מסתמנת בבטנו, הסביר לו הרופא — ד"ר פלר — כי זוהי התנפחות הכבד, וכי זה סימן טוב. שדה הסביר

(המשך בעמוד 41)

פשע מוגן

(המשך ממעוד 33)

סימלי. אינני בעל ייחוס כמשה דיין, שמנטש עושה כל זאת עבורו — דבר ששום־מה שכחה העיתונות לכתוב, כאשר סיפרה כי גנדי ניראה בסביבתו של מנטש. גם דיין ניראה שם, ואם לגנדי הדבר פסול, לשר־החוץ או לשר־הביטחון לשעבר על אחת כמה וכמה. אבל זה לא נכתב. ראיתי את מנטש אולי פעמיים, לזמן קצר, אבל חקרתי אודותיו הרבה. לדעתי רחוק האיש מפשע מאורגן, כשם שיצחק רבין אינו פושע למרות שנתן חסות וחיפוי לעבריין כמו מוטי פרידמן, שהוזמן לביתו אחרי עבירות־המס שלו.

מנטש הוא מעין מוכתר או פטרון של שכונות הדרום של תל־אביב. כוחו בקשריו עם אישי־צמרת ממיפלגת השילטון, העושים לו טובות מדי פעם בעוזרם למי שהוא מבקש בעבורו. כיוון שבשכונות האלה יש גם עבריינים רבים, הוא משתדל גם עבורם כי יקלו בדינם או ישחררו אותם בערבות ממעצר. מנטש גומל לאישי מיפלגת השילטון בספקו להם את קולות השכונות. הוא היה קבלן־קולות גדול של המערך וכל השנים, וגובה בבחירות מבני השכונות את התמורה לחסדים שהשיג למענם. גם לעסקיו הפרטיים קיבל לא פעם עזרה מקובלת בישראל של היתרים שלא לפי הנוהל, וכך הוא מתקיים ומתפרנס. לקשור אותו בפשע מאורגן, להפוך אותו למאיר לנסקי או אל קפונה — זוהי לא רק איוולת אלא פשוט רישעות.

רצוי להיות חלש ופרענק

בצלאל מיזרחי גדל בשכונות הדרום, החל את דרכו שם, נעזר במנטש בשנותיו הקשות. הוא גדל גם עם רחמים אהרוני, ש„עברו” הוא: גניבת פרי בנעוריו, והחזקת 140 דולאר בלי רשות. בצלאל אינו מוכן שלא לומר שלום ברחוב לרחמים, כשם שרבין לא היה מוכן לנתק את קשריו עם מוטי פרידמן. השאלה היא, כמובן, איזו חברות מסוכנת יותר מבחינת הדוגמה הלאומית, ואת מי צריכה העיתונות לתקוף בסדרות מפוצצות: ראש־ממשלה המזמין עבריין פשע־מוגן כמוטי פרידמן, או קבלן־בניין המזמין קצב בעל עבר?

ושאלה קטנה היא, כמובן, כמה זמן יזכירו לאדם את עברו, ואם לא יניחו לו לעולם להפוך ללא־עבריין ולאיש מקובל בחברה. אם אחת לעשר שנים יפרסמו מחדש סיפורים ישנים, איזה סיכוי יש לעבריין בעבר הרחוק להפוך לאזרח הגון?

הדוגמה של בצלאל מיזרחי חשובה, כיוון שהיא מצביעה במופגן על צביעות מסויימת בבחירת מטרות הכתיבה. איש השכונות, פרענק, ששה מאה מיליון לירות והפך למלונאי ענק, ודאי שהוא פושע ועבריין. אילו חיפשו הלוחמים בפשע המאורגן את הפרוטקציונרים, היו יכולים לכתוב סדרות מאלפות על בעלי עסקים למיניהם.

רשת מלונות דן הוקמה בהון של קבוצה הקרויה ישראל־מיאמי, שחבריה אלמוניים עד היום פרט לשניים שעמדו בראשו. האחד הוא מקס הורוביץ והשני סם פרידלנד, בעל רשת חנויות ענק באמריקה (פוד־פייר). שניהם זכו בפירסום רב לפני עשר שנים באמריקה עת התגלה כי מק הורוביץ, עורך־הדין ממיאמי שהיה נשיא מלונות דן, הוא נציגו ושותפו של מאיר לנסקי בעסקים שונים. הורוביץ מוזכר פעמים רבות בספריו ושל הנק מסיק על לנסקי כמי שעמד במרכז מימון התימורים והשוחד של לנסקי באיי־בהאמה, וכן כקישור בעיסקי הברחות הכסף של לנסקי לבנק של טיבור רוזנבוים בשווייץ.

אם כן, הכספים שבהם הוקמו מלונות דן עלולים להיות קשורים בפשע המאורגן האמריקאי ובמאיר לנסקי.

נראה כי כדי שתזכה להיות נושא לחקירה מצד עיתונות מסויימת עליך להיות קודם כל חלש, חסר קשרים עם המיפלגה השלטת, פרענק, וכן מי שלא שדד את אוצר המדינה בהיקף נרחב.

כאשר רצה מי שהפך לימים ליועץ של דון קורליאונה להיות פושע כמו אחיו, שיכנעו הדון להיות עורך־דין — בנימוק כי עורך־דין אחד גונב בתיק השחור שלו יותר ממאה פושעים במשך שנה.

נראה כי שמע אמת זו טרם הגיע אל לוחמי הפשע המאורגן. אך בדבר אחד הם הצליחו: שתב הסיטו את מוקד תשומת־הלב מן הפשע המוגן, מבוזזי המדינה, ואיפשרו למישטרה ולמס־ההכנסה להתרכז, כהרגלם, בעבריינים קטנים אלימים.

השרים המתעשרים

(המשך מעמוד 29)

שר־החקלאות אריאל שרון, שהעביר חלק מחוותו החקלאית הפרטית על שם אשתו.

אנשי מנהל־מקרקעי־ישראל תובעים מזה זמן רב להעלות את מחירי החכרת הקרקעות לקיבוצים שסבלו מחוסר קרקע וקיבלו לעיבוד בהחכרה מקרקעות המדינה במקומות מרוחקים ממקומות יישוביהם. תעריפי ההחכרה נקבעו לפני יותר מעשר שנים ולא הועלו מאז, למרות העלייה המסחררת באינדכס ובמחירי התוצרת החקלאית שהם מגדלים על אותן אדמות חכורות.

ביום מן הימים תובא להכרעתו של שר־החקלאות הבעייה: האם להעלות את מחירי ההחכרה, או לא?

השאלה הנשאלת היא אם יוכל אריק שרון להיות אובייקטיבי בשיקוליו בנושא זה כאשר פירושה של החלטה להעלות את מחירי ההחכרה לגביו תהיה תוספת תשלום גם מצידו ומצד אשתו, בסדר גודל של עשרות אלפי ל״י לשנה, למינהל־מקרקעי־ישראל.

על רקע שתי דוגמות אלה יובן מדוע היה היועץ־המישפטי־לממשלה, פרופסור אהרון ברק, כה נמרץ בתביעתו לקבוע כללים נוקשים להפרדה מוחלטת בין השרים לבין עיסקיהם הפרטיים.

על סמך תביעתו של ברק הוקמה ועדת־אשר, שהיתה צריכה להמליץ בפני השרים כיצד עליהם לנהוג ברכושם הפרטי עם כניסתם לתפקידיהם. עוד קודם שסיכמה הוועדה את דיוניה הבהירו אחדים מהשרים שאין בכוונתם לוותר על הרכוש והמיפעלים שצברו והקימו בעמל של שנים רבות.

גם שר המיסחר־והתעשייה יגאל הורביץ, וגם רעייתו של שר־האוצר שמחה ארליך הבהירו בפומבי, כי אם יעמדו בפני הברירה להיפרד מרכושם או לוותר על מישרדיהם, יעדיפו את האפשרות השנייה.

בשבוע שעבר סיכמה ועדת־אשר את דיוניה. הוועדה המליצה כי שרים בעלי רכוש ומיפעלים ימכרו את זכויותיהם בנכסים אלה לאנשים שאינם קרוביהם, או לקרובים (שאינם בני־זוג) שעבדו עימם באותו עסק לפחות שנה לפני התמנותם כשרים.

אולם גם מסקנות אלה של הוועדה לא סיפקו את היועץ־המישפטי. בישיבת הממשלה השבוע, בה הוחלט להקים ועדת־שרים שתבדוק את המלצות ועדת־אשר ותחליט אם לקבלן או לדחותן, הצהיר הפרופסור ברק בגלוי כי החלטות הוועדה אינן מספקות אותו וכי לדעתו יש להחמיר בכללים עוד יותר, כפי שנהוג בארצות־הברית או בבריטניה.

ברק יטרוק את הדלת

ברק המליץ בכל תוקף כי הממשלה תאמץ לפחות את המלצות ועדת־אשר כמיקשה אחת, וכך יהיו סוף־סוף במדינה כללים מחייבים לגבי עיסקי־שרים.

עמדתו של היועץ המשפטי נשענת על עקרונות כלליים, הקובעים כי אסור שאדם החולש על אינטרס הציבור והמקבל החלטות בתחום זה יהיה במצב של ניגוד אינטרסים.

עקרונות אלה מצויים במיספר רב של פיסקי־דין ובסיפרות המישפטית והם צמחו מתקדימים של פסיקה בדיני חברות. אלה היו גם העקרונות שעמדו לנגד עיני חברי ועדת־אשר, שראו אותם כמובנים מאליהם אולם ניסו להיות גמישים וללכת לקראת מיספר שרים בממשלה.

מה שאירע הוא שהממשלה סירבה להחליט בנושא עקרוני בעל חשיבות ציבורית זה. הרכב הוועדה שבחרה הממשלה לדון אם לקבל את הצעות הוועדה או לדחותן נראה תמוה ביותר, שכן בין חבריה נכלל גם שר־האוצר שמחה ארליך, שהוא אחד השרים שאל הקשר לעיסקיהם הפרטיים התייחסה הוועדה.

השבוע נתן היועץ־המישפטי לממשלה להבין כי מוטב שהיא תזדרז בקבלת החלטות ועדת־אשר ותקבלן כמיקשה אחת, אחרת היא עלולה למצוא את עצמה ללא יועץ־מישפטי.

ספק אם ממשלת הליכוד תוכל להרשות לעצמה לוכסוס זה: להסתכן בטריקת־דלת של הפרופסור אהרון ברק, שהציבור יקבל אותה כמתן הכשר מצד הממשלה לעסקים בלתי־כשרים של חבריה.

יגאל לביב

במדינה

(המשך מעמוד 24)

שבעברו של שילנסקי מצוי רישום פלילי חמור ביותר, היה כל אדם בר־דעת מתקומם אילו בגלל אותה פרשה היה שילנסקי מכונה בפי מישהו בתואר „עבריין ידוע” או „בעל עבר פלילי.”

אבל דב שילנסקי עצמו לא היסס להשתמש בתוארים מסוג זה בתוקף תפקידו כח״כ כלפי צעיר שהוא אינו מכיר בכלל.

כאשר קיבל שילנסקי את רשות־הדיבור בישיבת ועדת־הפנים של הכנסת, שהתכנסה לדון בנושאי הפשיעה בישראל, היה בפיו גילוי מרעיש. „הלילה טילפן אלי אחד,” סיפר שילנסקי לחברי הוועדה, „וסיפר לי כי ראה את האלוף במילואים רחבעם זאבי נוסע מתל־אביב למסיבת העיתונאים שערך ח״כ אהוד אולמרט בירושלים. אמר לי האזרח הנרגש: ,הצלחתי לרשום את מיספר המכונית בה נסע גנדי. לידו ישב נהג ומאחור ישבה בחורה אחת׳.”

לטענת שילנסקי ביקש ממנו האזרח לבדוק את מיספר המכונית בה נסע גנדי. „וכך עשיתי,” התפאר שילנסקי. „בדקתי את המקורות שלי והתברר לי שאין צל של ספק שהמכונית הזו שבה נסע גנדי רשומה על שמו של אדם בעל עבר פלילי עשיר. הבוקר מסרתי למישטרה את שמו של האדם הזה ואת רשימת תיקיו ועבירותיו.”

„הסיפור הזה,” הוסיף שילנסקי ואמר, „מראה עד כמה אנשים אצלנו מצפצפים על כל העולם. כאשר כל אמצעי התיקשורת במדינה ממוקדים על אדם כמו גנדי, הוא אינו חושש לנסוע במכונית מסוג זה.”

טכנאי אלקטרוניקה חבקוק
מי הוא עבריין?

אילו היה שילנסקי טורח באמת לבדוק באיזו מכונית נסע גנדי לירושלים ומי האנשים שנסעו עימו, ספק אם היה חוזר על האשמותיו.

„מכונית של גנגסטר.” בתום מסיבת־העיתונאים שערך גנדי לפני שבועיים, כדי להגיב בה על האשמותיו של ח״כ אולמרט נגדו, הוא ביקש לעלות לירושלים. אחרי שלושה לילות ללא שינה ניכר המאמץ על פניו. אחד האנשים שהבחין בעייפותו היה דוד („דודי”) חבקוק (29).

חבקוק הוא טכנאי אלקטרוניקה במיקצועו, שהשתתף במסיבת־העיתונאים של גנדי עם מכשיר הקלטה בו השמיע סלילי הקלטה. כשראה את עייפותו של גנדי בתום המסיבה הוא הציע לו להסיעו במכוניתו לירושלים.

דודי חבקוק נהג במכונית האימפלה החומה שלו, כשגנדי יושב לידו ואילו „הבחורה” במושב האחורי לא היתה אלא רעייתו של גנדי, יעל זאבי.

דודי הוא יליד שכונת נווה־צדק בתל־אביב. כשהיה בן 8 חודשים חלה בשיתוק־ילדים, בגל הראשון של המחלה שעבר על המדינה בשנותיה הראשונות. כתוצאה מהמחלה הוא נשאר נכה.

בגיל 14 נשלח לחברת הילדים בקיבוץ מצר. כשחזר העירה החל לעבוד כטכנאי בחברת גרונדיג. כשהיה בן 16 וחצי פקד אותו אסון נוסף. כשרכב על קטנוע עם ידיד, התנגש במכונית, נפצע קשה. הוכרה לו נכות בשיעור של 30%.

מפקד במישמר־האזרחי. אחרי שאושפז שנה בבית־החולים נשלח על־ידי הוריו לאוסטרליה, שם השתלם במעבדות אלקטרוניות. ב־1968 חזר לארץ, ניסה להקים מעבדה אלקטרונית משל עצמו, לא הצליח בכך. באותה תקופה נרשמו גם שתי ההרשעות הנזקפות לחובתו.

מספר דודי: „היתה לי חנות ברחוב בזל. בשנת 1971 מצאו אצלי מערכת סטריאו שהיתה חשודה כגנובה. אני קניתי אותה מאדם שהציג את עצמו כעולה־חדש. בפסק־הדין שלו קבע השופט שהוא מכיר בצדקתי, אבל הוא נאלץ על פי החוק להרשיע אותי. הוא קנס אותי בקנס של מאה לירות.

„כעבור שנה קיבלתי מצלמה מאדם פרטי שאני מכיר. הסתבר שהאיש מצא אותה במונית. הועמדתי למישפט והורשעתי על גניבה במציאה. נקנסתי ב־500 ל״י ובמאסר על־תנאי.”

אחרי שתי פרשיות אלה יצא דודי לגרמניה, שם השתלם במעבדות חברת בראון בשטוטגארט. כאשר השתלטו מחבלים ערבים על הכפר האולימפי במינכן והחזיקו בחברי המישלחת הישראלית כבני־ערובה, הציע דודי את עצמו כתחליף לבני־הערובה הפצועים שבידי המחבלים. הצעתו, ששודרה בתחנות הטלוויזיה של גרמניה, לא התקבלה על־ידי המחבלים.

לפני שלוש שנים חזר דודי לארץ, הקים מעבדה אלקטרונית משוכללת ברחוב אבן־גבירול בתל־אביב, מול השק״ם.

אלא שנוסף לעבודתו יש לו עיסוקים נוספים. כך, למשל, יש לו מינוי של מפקד איזור מטעם המישמר־האזרחי לעיתות חירום. הוא מחזיק בביתו רובה מישטרתי ברישיון, נוהג במכונית מישטרה בעלת מכשיר קשר מישטרתי. הוא מחזיק בידו גם רישיון־טיס של מתלמד, שכדי לקבל אותו הוא היה חייב להצטייד בתעודת־יושר מישטרתית.

„זהו סיפור חיי,” אמר דודי השבוע. „ואני רוצה שהציבור ישפוט אם זה נכון וצודק שח״כ שילנסקי יכנה אותי עבריין.”

דרוך ולהתלונן. כשהתבררו פרטים אלה ביקש שילנסקי לסגת מההאשמות שהעלה בוועדת־הפנים של הכנסת. „אני לא יודע מי האיש,” אמר „ולא אני הוא שפירסמתי את שמו. אני גם לא יודע איזה סוג עבירות הוא עבר. אני רק אמרתי שיש לו עבירות וכאזרח מילאתי את חובתי ומסרתי את המידע שבידי למישטרה.”

במישטרה, שם מוכר דודי כאדם אחראי המסייע למישמר־האזרחי ולמישטרה, יכלו רק לגחך למיקרא תלונתו של ח״כ שילנסקי. אולם הגיחוך לא פתר את הבעייה שהומחשה בפעם נוספת בפרשה זו: יכולתו של ח״כ להשתמש בחסינותו כדי לפגוע באזרחים שאין להם יכולת להתגונן.

על פי ההיגיון של ח״כ שילנסקי אסור גם לנסוע עימו במכונית. תמיד יכול להימצא מישהו שיטען כי הנוסע בחברת שילנסקי, נסע בחברתו של אדם בעל עבר פלילי וירוץ להתלונן על כך למישטרה.

שידור

טלוויזיה

מישחקים מסוכנים

ביום ד׳ ה־17 באוגוסט, הפילה הטלוויזיה את הבורסה. כך, לפחות, האמין אותו המון תמים שתקף את אנשי צוות מבט בצאתם מפסאז׳ בניין הבורסה בתל־אביב בעיצומה של המפולת.

האשמת הטלוויזיה בתנודות של שוק־המניות נשמעת אולי מגוחכת. דובר רשות־השידור, **משה עמירב**, כמעט שאינו מוכן להתייחס אליה ברצינות ומכחיש בלצון כל שמועה על השקעותיהם, כביכול, של מנהלי מחלקת־החדשות במניות אלה או אחרות. אבל לוח־הזמנים וההת־רחשויות מוכיח כי הפרשה איננה כה אב־סורדית כפי שהיא נשמעת:

יום ב׳: שר האנריגה והתשתית **יצחק מודעי** מופיע במבט ומודיע על התפתחויות יוצאות־דופן בתחום חיפושי־הנפט בישראל. השר אומנם הופיע במסיבת־היכרות עם כתבים כלכליים בתל־אביב ודיבר על נושאים שונים, אף הפריח שפע הודעות מופשטות ובלתי־מבוססות כגון שהגיע ה־זמן לרוויזיה ושכדאי לגייס הון בבורסה. אבל הטלוויזיה לא הביאה את דיברי השר לעיתונאים, אלא ריאיינה אותו בנפרד. בראיון הנפרד הוצאו הדברים מהקשרם ונושא הנפט בודד והובלט.

יום ג׳ בבוקר: מניות הנפט מעפי־לות מעלה־מעלה וסוחבות עימן את השוק כולו. גיאות שלא היתה כמותה.

יום ג׳ בערב: כעבור יום של טיפול נמרץ בעיתונות עולה הבורסה לראש מה־דורת החדשות בטלוויזיה. לראשונה זוכה הנושא במקום של כבוד כזה. מזהירים את הציבור מפני השקעות חפוזות. צריך להי־זהר. ספקולציות זה דבר לא בריא והמפו־לת בוא תבוא.

יום ד׳ בצהריים: המפולת באה. הציבור אכן נבהל. כהוגן.

יום ד׳ בערב: הטלוויזיה מנסה ל־הרגיע את סערת הרוחות. תוכנית מוקד מוקדשת לבורסה. המנחה נתפס להיבט הסנסציוני המיידי של הנושא ואינו מניח למתדיינים לפתח דיון עקרוני ושקול (על תפקידם המיוחד של הבנקים בבורסה, למשל). הוא מתמקד בשאלה עדינה אך ישירה: מה מייעצים היועצים למשקיע הקטן לעשות בבוקר המחרת. התשובה אומנם מרומזת, אך בימים שבהם הציבור רעב לכל רסיס־שמועה — נשמעת הבשו־רה חד־משמעית: הכי בטוח לעבור ל־צמודים.

יום ה׳ בבוקר: המניות ממשיכות לרדת אף שהירידה מתונה יותר. הצמודים קופצים מעלה־מעלה לאחר תקופה ממוש־כת של שפל. האומנם צדקו היועצים ב־עצותיהם, או שמא נשמע הציבור לעצות פשוט משום שניתנו לו בטלוויזיה?

יום ה׳ בערב: הטלוויזיה קוצרת את פירות עצמה. שר־האוצר מדבר על ההת־רחשויות בבורסה. הפעם לא במיסגרת ראיון מיוחד, אלא בהרצאה שהוא נושא בפני לישכת המיסחר ישראל־אמריקה. עם ישראל נרגע במיקצת. אם לא מזמינים את השר לראיון־אישי — מיוחד — סימן, כנראה, שהשד אינו נורא כל־כך.

אבל בענייני נפט שוב קופץ לו שדון קטן. השר מודעי מרואיין שוב (על־ידי הכתב **אבי אנג׳ל**). הטלוויזיה מבקשת, כנראה, לתקן את שעוות ביום ב׳ ומנסה להציג את דיברי השר בפרופורציות הנכו־נות שלהם. השר שב ואומר מה שכבר אמר: שהעובדות מדוייקות ושהציבור רשאי לדעת אותן. אך הוא מוסיף גם מה שלא אמר: שאין כל קשר בין ההתפת־חויות בשוק הנפט שעליהן דיבר לבין הבורסה, ולדעתו לא היתה צריכה להיות להן השפעה ספקולטיבית.

טריבונאל עממי. מדוע לא אמר זאת ביום ב׳? לא ברור. האומנם השר כה תמים ואינו יודע כי בשוק חובבני ופרוע שניזון יותר משמועות על נפט מנפט ממש — כל הודעה, מה עוד הודעה של השר הנוגע בדבר, המשודרת בטלוויזיה — תיצור עובדות מוגמרות?

אך נניח שהשר עדיין חדש בכיסאו, אינו מעריך נכונה את כוחם של אמצעי התקשורת ההמוניים ואינו יודע להשתמש בהם באופן אחראי. היכן אחריותה ומו־

(המשך בעמוד 38)

לתלמידותי

רבקה סגל
נערת עיר הנוער

נטלה טסקוזרדזה
סגנית ראשונה

אביטל לוי
סגנית שנייה

ברכות לבביות
להיבחרכם בעיר הנוער

ממורתכם

לאה פלטשר

טוטו

ספורט טוטו

1 2 א 1 2 א 1 2 א 12

השבוע
משחקי הליגות האנגליות
מינימום הפרס הראשון
550.000 ל״י
(כולל העברה)
*
מינימום כלל הפרסים
750.000 ל״י
(כולל העברה)
*
המחזור 51 הוא המחזור האחרון בעונה וכל הפרסים יחולקו.

עשה לך מנהג קבוע־ מלא טוטו בכל שבוע!

המועצה להסדר ההימורים בספורט

מלכת המים 1977
תהיה אורחת מלון
בלווי־פאלאס
בברן שבשווייץ במשך שבוע

BELLEVUE PALACE HOTEL, BERNE

אולפן גרג (בר־קמא)
מקיים קורס ערב
מה־1.9.77 עד ה־25.9.77 ל־
קצרנות
עברית ו/או אנגלית.
הצלחה מובטחת! הירשמו:
ת״א: וייצמן 22, טל. 254826.

הזמן כבר עכשיו
מקום למודעות בגליון
ראש השנה הענק של
העולם הזה
שיופיע ב־6.9.77

מאת שוש אביגל

מיזנון הממשלה

ומזכירה

כשמראיינים מישהו — יוצאים מתוך הנחה שלאיש יש מה לומר וגם יתרצה לומר זאת. אחרת — היה מסרב להתראיין.

זאת, כנראה, היתה גם הנחתו המוקדמת של גדעון לבי־ארי, שהקדיש את ראיון השבוע שלו (הטור השבועי, רשת ב', יום ו', 19/8) לאריה נאור, מזכיר־הממשלה החדש. לבי־ארי בוודאי לא ציפה שאדם בעל ניסיון עיתונאי ואף עבר של שבע שנות עבודה ברדיו, יתגלה כאיש של שתיקות ארוכות, תשובות לאקוניות, ניסוחים מעורפלים ומסורבלים וכישרון מדהים שלא לומר דבר על הדברים שעליהם דיבר. אריה נאור נזהר כל־כך שלא להיכשל בלשונו, שלא להדליף סודות חסויים, עד כי את מרבית ההאזנה לראיון ביליתי בתהייה, מדוע בכלל ניאות להתראיין. תשובותיו על שאלות המראיין התחלקו לשלושה סוגים:

● תשובות בנות מילה אחת שחושפו אדם שאינו מהסס, שהכל ברור לו ואין לו התלבטויות, מרוצה ובטוח בעצמו, בטוח שגם כולם סבורים כמוהו בכל הנושאים עליהם הוא מדבר. התשובה האהודה עליו: „בוודאי!" („האם אתה נועץ הרבה בראש־הממשלה?" „בוודאי").

● סירוב פסקני לדבר על כל נושא פוליטי שהוא (ועדת־השרים לענייני ביטחון) או על נושא שאינו נוגע ישירות לו עצמו או לזאב זבוטינסקי.

● תשובות מורכבות יותר יחסית, שבא ולהסביר מדוע מסרב המראיין לדבר. במשך מרבית הראיון התמקד נאור בסוג אחרון זה של תשובות.

לבי־ארי שב והעלה בצורות שונות סוגייה עקרונית: מהי הגדרת התפקיד של מזכיר־הממשלה. היות שתפקיד זה אינו מוגדר באופן חותך אלא נתפר בדרך־כלל על פי מידותיו של האיש הנושא בו, צריך היה להבהיר, קודם כל, מי האיש וכיצד הוא עצמו רואה את הגדרת־תפקידו.

איך לא להגיד. והנה, מסתבר שלי־מזכיר־הממשלה גירסה מקורית מאד בעניין. מתוך מיכלול התיפקודים של התפקיד בודד והבליט אחד מעבר לכולם: הוא האיש ששומר סודות. כולו מלא הכרת אחריותו, מעלת־כבודו וחשיבות השתיקה שלו. ומי שלא הבין — קיבל דוגמה. הוא שותק — כמו המיזנון שבמישרד. אותו מיזנון שהראה למראיין שלו בבוקרו של אותו היום או, כחבריו של נאור עצמו: „הראיתי לך את המיזנון אך לא את תוכנו. אילו היה למיזנון שכל — הוא היה חכם מאד." המשיך ופירש: „הכל תלוי בטיב מילוי־המיזנון ובפרספקטיבה שאתה משקיף עליו ועל תוכנו."

והפרספקטיבה שלו עוברת בבירור דרך תורתו של מורו־ורבו זאב זבוטינסקי — שם כבר כתוב כל מה שאדם צריך לדעת. מסתבר, שכך חשב גם בעת שהיה עורך־חדשות ותוכניות ברדיו, כשכולו מלא ב„התייחסות ממלכתית" (?) שמקורה באותה תורה ידועה.

ראיון המיזנון. נאור ביקש להדגיש שהוא איש שעומד בלחצים, ושמי שמתכוון ללחוץ עליו — שיידע לו שזה לא יעזור לו. הוא עמד בזה יפה עת ערך חדשות ברדיו והוא עדיין עומד בזה היטב — כשגדעון לבי־ארי לוחץ עליו. ולקראת סיומו של הראיון — החל המראיין ללחוץ. כדרכו של עיתונאי השואל עיתונאי ציפה המראיין לתשובה מיקצועית וישירה על שאלה מיקצועית: אילו היית צריך לערוך ראיון זה איתך — מה היית חותך ממנו כבלתי־מתאים לשידור?

התשובה, לאחר שנסחטה במאמץ־מה, היתה: לחתוך כל מה שיש בו „יותר מדי פוליטיקה". מזכיר הממשלה רואה בתפקידו מיבצע ושל התגברות על הנטיות העיתונאיות המיקצועיות שלו: איך לא להעביר מידע. איך לא לומר דברים. הוא בעיקרו מין איש־ביטחון, שקול מאד, נשמע זקן מכפי גילו, ואולי משום שהוא שקול כזה, והוא מודה כי מה שנחוץ לו כדי להצליח בתפקידו הוא, קודם כל, התמדה בשיקול־דעת זה.

אולי מוטב היה אילו ניסה גדעון לבי־ארי לראיין את המיזנון שבמישרד. גם הוא מתמיד.

מזכיר־ממשלה נאור
לא מדבר

סטאז' על ממזרים

לפי הנוהג היהודי צריך אדם להיות גבר כדי שיהיה מסוגל להחזיק בידיו את בנו הרך שעה שמכניסים אותו בבריתו של אברהם אבינו. האמהות מעדיפות בדרך־כלל שלא להביט.

אחרי תוכנית כלבוטק האחרונה (יום ג', 16/8) מוטב שידי האבות האמיצים תרעדנה מעט יותר, והאמהות — שתשגחנה בשבע עיניים. אולי בכלל רצוי שתהיה התערבות נשית נמרצת יותר בעניין כולו.

שכן, בכל החגיגה הגברית הטהורה הזאת, הנוגעת בעניין עדין וגברי כל־כך, משתולל שוק פרוץ וכל דיכפין יתי ויחתוך.

כך, על כל פנים, מסתבר מן המישדר הטלוויזיוני, שזיעזע פי־כמה דווקא בגלל השלווה הגמורה שבה דיברו על הנושא האנשים הנוגעים בדבר עצמו — מוהלים ואנשי מישרד־הדתות.

הכתב, שמעון כגן, חקר וחשף שערוריה שקטה בתחום המוהלים בארץ, ושערוריה שהשתרשה כה יפה בנוהג המקובל — עד שהפכה כימעט מסורת. לכל אחד מותר להיות מוהל — מילבד לנשים (למרות ששולחן־ערוך התיר, ואך מישהו אחר אסר). מי שרוצה להיות מוהל כדין? אין קורס, אין בית־ספר, מתקשרים למוהל ומלווים אותו בעבודתו תקופה ארוכה, ממעלותיו לומדים ומשגיאותיו גם כן. דויד שטרן, איש מישרד־הדתות, נשמע מתגאה בשיטת ההוראה הישירה והאינטימית הזאת. יו"ר איגוד המוהלים נשר אף גילה כי את הסטאז' עושים על ממזרים וילדים בלתי־חוקיים, שהרי אצלם לא חשוב כל־כך איך חותכים.

ומה עושים למוהל העובד ללא רישיון? שום דבר. רק מצטערים. למישרד הדתות אין שיניים ואין סמכות לפעול בשטח זה, ולכן הם ממשיכים להצטער.

תוכנית כלבוטק העלתה הפעם מדרגת מישדר־שירות העוסק בזוטות (כפי שאירע לה לא פעם באחרונה) והתפנתה לתחקיר רציני בנושא רציני. לשבוע הבא — הבטיחו המשך נוסף בסידרה.

בינתיים נותר רק לקוות שהידיים העושות במלאכה — לא תרעדנה יתר על המידה.

45 דקות של שתיקה

שימעון לא דיבר שתים־עשרה שנה. הוא שמע, הוא חשב, הוא ראה — רק לא דיבר. בילדותו לקה בשיתוק־ילדים ומאז — שתיקה. מישפחתו והמטפלים בו לא אמרו נואש, ואחרי שתים־עשרה שנים של טיפול נמרץ ועיקש — שימעון מדבר. נושא מסקרן, לכל הדיעות. בעיקר מעניין מה אומר כיום האיש ששתק זמן כה רב, איך הוא אומר זאת ומה עושה שתיקה לאדם. ציפיתי למבול של דברים. וקודם־כל — לדבריו של שימעון עצמו. הנחתי שפשוט יתנו לו לדבר כאוות־נפשו, שכן מה יכול להיות מרגש וגם רדיופוני יותר מאשר אדם ששתק ועכשיו הוא תאב לדבר והוא ניצב מול מכשיר שכולו נכונות לקלוט ולהעביר את הדברים?

עורכת פולאק
לא מדובבת

אלא שאתי פולק, העורכת של רגע של אמת (רשת ב', יום ו', 19/8) הצליחה לנטרל את מרבית ייחודו של הנושא והגישה עוד תוכנית בסיגנון של „אנשים מספרים על". שימעון, שסוף־סוף יכול לדבר, שורבב רק כאפיזודה וקיטעי־קישור בין דיבריהם של אחרים. אותם אחרים שזכותם שמורה להם ובזכות הטיפול המסור, מצאו הזדמנות להשתבח, לטפוח על שכם עצמם, לסכם ולשקוע בזיכרונות ולא הרגישו שבתוכנית, שהוקדשה בעצם לשימעון עצמו — הוא שב והסתגר בשתיקתו.

בסיכומו של דבר למדתי על שימעון מעט מאד. אולי הוא פשוט מעדיף להמשיך לשתוק, ואולי הוא עדיין צריך שיתאמצו לדובב אותו. ברדיו, על כל פנים, לא התאמצו כלל.

שידור

(המשך מעמוד 37)

דעותה של הטלוויזיה?

הטלוויזיה עומדת בראש אמצעי־התיקשורת בארץ מבחינת עוצמתה. עוצמה זו נובעת ממיכלול של גורמים, ביניהם — ישירות ההגשה הויזואלית, מיספרם הגבוה של הצופים, המונופוליסטיות של ערוץ־השידור היחידי ולוח־הזמנים: החדשות בטלוויזיה מגיעות אל הציבור בסיכומו של יום, אחרי העיתונים. הן אומרות את המילה האחרונה.

לא תמיד היה כך. בעבר הלא־רחוק, קודם פריחתה בת השנתיים (בערך) של מחלקת־החדשות של הטלוויזיה, היו ציוותי מבט מדדים בעקבות כותרות־הבוקר בעיתונים. כיום הם גם עושים חדשות בעצמם, בתוך האולפן.

עמדתה היצירתית של הטלוויזיה בעשיית חדשות זכתה במקום נכבד מעל דפיו של עיתון זה בשבועות האחרונים. כך היה בנושא הפשע המאורגן, כאשר ח"כ **אהוד אולמרט** הוזמן לאולפן ושולב בעימות מיידי עם האלוף **רחבעם זאבי** ועם **בצלאל מיזרחי**. כך אירע גם לשר־החוץ **משה דיין**, ששולב ללא־ידיעתו בעימות עם **יגאל אלון**, מבלי שיהיה נכון לקראת עימות כזה (לטענתו).

במאמרו בשבוע שעבר תקף אורי אבנרי את **חיים יבין** שהפך את הטלוויזיה לטריבונאל עממי וזיכה את אהוד אולמרט בעמדת־כוח מיוחדת לעומת מותקפיו — עמדה שנבעה מן האופן, הזימון והמיקום של השידור.

חיים יבין מתגונן. הטלוויזיה, כך מסתבר, שפעה כוונות טובות. בעניין אולמרט, למשל, ביקשה ליצור את האיזון שהיה חסר בדיווחי העיתונים וברדיו. בבוקרו של אותו שידור דו־אולפני קיים אהוד אולמרט מסיבת־עיתונאים שבה יצא עם הסיפור על גאנדי. כתב מבט **דן סממה**, שנכח באותה מסיבה — השמיט את הנושא מחשש חוק־לשון־הרע. אלא שבצהריים הודיעו על כך ברדיו ובערב השלימה הטלוויזיה את החסר. חוק לשון הרע נבדק, ונמצא כי רשות־השידור חוסה בצל חסינותו של חבר־הכנסת. על כן הוזמן אחר כבוד אל האולפן. אף שחיים יבין טוען כי ההזמנה לאולפן אינה מבטאת מקום של כבוד מיוחד, וממקומו זה ניפנף בדיברי ההתקפה שלו לפני מאות אלפי צופים. יבין טוען, כי בניגוד לעיתונים הוא עצמו הניח למותקפים להשיב מלחמה שערה. להפתעתו של אולמרט, שרק ברגע האחרון נודע לו שייאלץ לעמוד בעימות ישיר עם מותקפיו. ובכלל, יבין סבור שהעיתונאים הכותבים על טלוויזיה מפריזים בהערכת כוחו של המדיום הזה. הם רגישים יותר מן הצופה הממוצע ושמים לב לפרטים שאין להם כל חשיבות. הוא עצמו מאמין כי כוחה של המילה הכתובה עדיין רב יותר מכוחה של הטלוויזיה, כי הציבור המשכיל מרבה לקרוא עיתונים ואף יותר מעיתון אחד ליום, ועל הציבור הזה הוא סומך.

אשר לראיון עם השר מודעי — הדברים אכן הוצאו מהקשרם והובלטו בצורה מוגזמת — אך מסיבות טכניות. כתב הנוכח במסיבת־עיתונאים מעדיף לשמוע את המסיבה כולה ורק אחר־כך לראיין את הדובר על נקודות עיקריות, מטעמי קיצור של מהדורת־החדשות.

גם בנושא הרגיש של הבורסה יש לאנשי הטלוויזיה הסברים. דובר הרשות, משה עמירב, מדגיש כי זהו נושא שמטפלים בו ברגישות מרובה. הטיפול הנמרץ שבו זכתה הבורסה בטלוויזיה משקף את החשיבות הגדלה והולכת שמייחס הציבור לנושא זה באחרונה. ככל שמרבה הציבור לעסוק במניות — עוסקים בכך גם בטלוויזיה.

ביום ד' נערך דיון מיוחד ב„פורום חדשות", והדיעה הכללית היתה שהטיפול בבורסה היה בסדר גמור. (הפורום מורכב ממנהלי מחלקות החדשות, מנהל הטלוויזיה, מנהל הרדיו, המנכ"ל, הדובר והיועץ המישפטי למנכ"ל — ואינו פתוח לעיתונות).

אנשי הטלוויזיה — מחלקת החדשות — מלאים כוונות טובות כפי הנראה, אך גם תמימות לא מעטה, ואופטימיות ביחס לחוש הביקורת של הצופים. בידיהם מרוכזת כוח עצום. כוח שעדיין אינם מוכנים להודות בו. והם משחקים בו מישחקים מסוכנים.

הטלוויזיה הערבית עומדת בקרב כפול: נגד מדינות ערב ונגד מנהלי הטלוויזיה

טלוויזיה בשטח עויין

מנהל פתאל
הפיזור הוא —

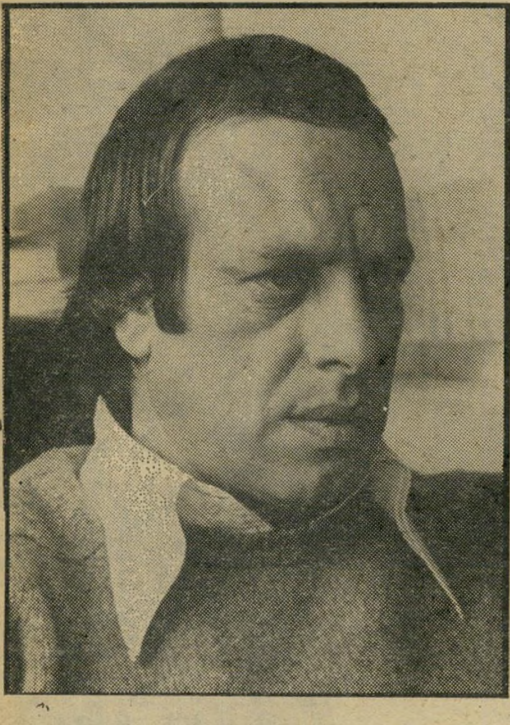

מנהל צוקרמן
— פסק־דין מוות

הטלוויזיה הישראלית נולדה בשנת 1968 — כדי לשדר בערבית. דובר אז על שילוב ודו־קיום ועל הצורך להתמודד עם כלי־התיקשורת בארצות־ערב. הכל ידעו שאין זה אלא תירוץ להקמת הטלוויזיה, אך זה פעל. עתה עומדת החטיבה הערבית בטלוויזיה הישראלית לפני סכנת חיסול כחטיבה עצמאית — בסיועם של אותם נימוקים עצמם שהביאו להקמתה.

רעלים מיסתוריים

מזה זמן־מה קשה לדובב חלק ניכר מעובדיה הבכירים של הטלוויזיה. הם גם אינם מרבים לשוחח זה עם זה. מתח רב שורר בבית השידור, מילחמות אישיות מעורבות במילחמות עקרוניות על תכני שידור ויעדי שידור, ועדות מוקמות חדשות־לבקרים לבדיקת הבעיות השונות, ובינתיים לא הגישה אף אחת מהן את מסקנותיה. באחרונה הגיעו לכותרות מיכתביהם של דן שילון ומוטי קירשנבאום, שהופנו אל הוועד־המנהל ושל רשות־השידור ואשר טענו כנגד „רעלים" מיסתוריים שמטפטף מנכ"ל רשות־השידור יצחק ליבני בקרב עובדיו.

ליבני שהה אז בחו"ל, וגם אחרי ששב — מילא את פיו מים. הדוגמה היחידה שניתנה לאותם רעלים היתה כוונתה של החטיבה הערבית בטלוויזיה לחתור להפרדה מן השידורים בעברית בכפיפות ישירה למנכ"ל עצמו. החלטה ברוח זו אכן נתקבלה בישיבת הוועד המנהל ב־30.1.77.

לשם בדיקת פרטי הביצוע בחר הוועד־המנהל בוועדה מיוחדת שעליה הוטל להביא המלצות והצעות לביצוע הפרדה זו — לאחר שמיעת דיברי כל הגורמים הנוגעים בדבר. מן המיכתבים שהתפרסמו בעיתונות ומתוך כמה ישיבות סגורות של הוועד־המנהל נוצר רושם מעורפל (ואולי מכוון) כי המדובר במאבקי־כוח אישיים בין גורמים שונים בטלוויזיה, ובעיקר בין מנהל הטלוויזיה ארנון צוקרמן ולצידו דן שילון ומוטי קירשנבאום, לבין המנכ"ל יצחק ליבני, כאשר מנהלי השידורים בערבית עומדים לצידו של המנכ"ל.

שורשי המאבק, על שתי חזיתותיו, האישית והעיברית־ערבית, נעוצים כנראה בדגם הניהול הקיים של הטלוויזיה. המאבק בין ארנון צוקרמן לבין יצחק ליבני הוא ישן ועקרוני. כאשר נבחר צוקרמן למישרת מנהל הטלוויזיה, התמודד מולו יצחק ליבני — ונכשל. מנהלי המחלקות בטלוויזיה העדיפו איש־ניהול על איש העוסק בתכנים, ויש אומרים שפשוט חששו מתדמיתו של ליבני כ„אינטלקטואל ישראלי". בעיית הטלוויזיה עוד מימי בראשית שלה היתה הצורך במפקד, והיא כנראה קיבלה אותו סוף־סוף בדמותו של צוקרמן. אלא שלאחר־מכן התמנה ליבני כמנכ"ל רשות־השידור כולה, ובתור שכזה הפך גם מנהלו של צוקרמן.

בטלוויזיה מרננים כי צוקרמן לא השלים עם הרעיון כי האיש שלא זכה בעבר בהתמודדות עימו על הנהלת הטלוויזיה יהיה מעתה מנהלו, וכי מילחמתו בליבני החלה כבר ביום הראשון שבו התמנה ליבני כמנכ"ל. כיום טוענים רבים כי ליבני מנוטרל למעשה, וכי נושא המחלקה הערבית שבהפרדתה הוא תומך, איננו אלא תרגיל־סוח שלו נגד מנהל הטלוויזיה. צוקרמן עצמו אינו מבין את פשר ההתעניינות הפיתאומית של ליבני בחטיבה הערבית, נושא שאינו מעניין כלל את ליבני (לדיברי צוקרמן) ואשר כדי לפתור אותו בצורה עניינית יהיה צורך להתגבר על אילוצים עקרוניים של הטלוויזיה שאין ביכולת המדינה להתמודד עימם. קידומה של החטיבה הערבית ידרוש יותר זמן־שידור בערבית ויותר משאבים כספיים, ואת זאת גם ליבני איננו יכול להציע.

סאלים פתאל (יהודי ממוצא עיראקי) מנהל התוכניות בערבית טוען, לעומת זאת, כי הבעייה איננה ליבני, דעותיו, אישיותו או תמיכתו בעניין הערבי, אלא אישיותו של המנהל ארנון צוקרמן. לא ייתכן, לדעת פתאל, שמנהל אחד יפקח על שתי מערכות השידורים — בעיברית ובערבית גם יחד, וישפוט אותן באמות־מידה שונות. לטענתו מדובר בקיפוחו הממוסד של השידור בערבית לעומת השידור בעיברית במשך שנים ולאורך כל הדרך. השידור הערבי בטלוויזיה הוא היחידי הפועל במשך כל השנים במיסגרות תקציביות שהן ממש על סף־הקיום, הוא היחידי שנשללה ממנו בסוף שנת 1976 (בגיבויו המלא של מנהל הטלוויזיה) תוספת התייקרויות שאושרה לכל שאר המחלקות והיחידות בטלוויזיה, הוא היחידי שעובד עם כוח־אדם מצומצם נמוך מכל סטנדרד מיקצועי מינימלי, עובדיו אינם זוכים בהשתלמויות, עובדים חדשים אינם נקלטים במידה מספקת, אפלייה שוררת בכל. לא ייתכן, לדעתו של פתאל, שבטלוויזיה המשדרת גם בערבית לא יהיה אף צלם דובר ערבית, אף מקליט־קול דובר ערבית, שום תאורן או עורך־סרטים הדובר ערבית, שלא לדבר על המנהל שאינו יודע את השפה, אינו מכיר את תרבות האוכלוסיה שאליה פונים השידורים בערבית וגם אינו מעוניין בכך במיוחד.

השידור בערבית הוא היחידי שאין לו כתובת בבית־שלו, כיוון שהמנהל הפורמאלי שלו (צוקרמן) הוא רק כתובת על הנייר.

צוקרמן עצמו מסתייג מדרך זו של הצגת הבעייה. אין לו, לדבריו, שום בעייה עם הנושא הערבי. הוא גדל בחיפה, בשכונה מעורבת, הוא בעד דו־קיום ושילוב של ממש, הוא אפילו טורח ולומד ערבית בימים אלה. אלא שלא בזה העניין. הוא מעדיף ראייה כוללת של כל ההפקות בתחנה, ובתוך ראייה כוללת זו החטיבה הערבית אינה אומנם ילד־טיפוחים, אך גם לא ממזר. היא דומה יותר למשהו מסוג התוכניות לילדים. מדי פעם מחליטים לתת קדימות תקציבית למחלקה זו או אחרת, צוקרמן נתן קדימות זו לחדשות, ואכן המחלקה הגיעה להישגים מרשימים.

הפרדה מול פיזור

אם מישהו יחליט לתת קדימות כזאת לערבית — יצטרך לנמק את גישתו, שכן המנהל איננו רואה בשידורים בערבית חטיבה מונופוליסטית נפרדת אלא חלק בלתי־נפרד מסך־כל המחלקות בטלוויזיה, שמשדר אומנם בשפה זרה ומכוון לאוכלוסיה אחרת אך הבעיות המיקצועיות והתכניות שלו זהות, עקרונית, לבעיות של המחלקות השונות המטפלות בנושאים שגם המחלקה הערבית מטפלת בהם. משום כך הוא מעדיף לפזר את כל גוש השידורים בערבית על פני לוח־המישדרים בעיברית ולהביא, בסופו של דבר, לידי מיזוג מלא של לוח השידורים.

פיזור המישדרים בערבית נראה לאנשי החטיבה הערבית כגזר־דין מוות. הצעתו זו של צוקרמן הובאה כמיסמך כתוב לפני הוועד־המנהל באפריל 1977, אחרי שבמשך זמן ממושך לא הגיב עניינית על שפע התזכירים שהועברו אליו על־ידי מנהל־התוכניות בערבית. לדיברי פתאל עשה צוקרמן את כל המישגים האפשריים במצבי־לחץ. בעת שהעלה פתאל בפני המנהל את הבעיות האמיתיות של השידורים בערבית, סירב צוקרמן להתייחס ברצינות לעניין אלא גער בו באומרו: „אתם תצאו מכאן על ארבע." פתאל נאלץ להעלות את העניין לפני הוועד־המנהל, ורק אז הופיע צוקרמן עם המיסמך שבו הציע את פיזור השידורים בערבית מבלי שטרח לבדוק את העניין ברצינות הראויה.

פתאל מאמין כי המנהל הסתחרר מן הכוח שהוועד המנהל הפקיד בידיו וכי החל יורה יריות בלתי־מבוקרות לכל הכיוונים. בשעתו (לאחר דיון סוער בוועד המנהל) אף הציע פתאל לחברי הוועד להביע אי־אמון במנהל, אך נראה שהחברים לא רצו להחמיר את המצב יתר על המידה.

ארנון צוקרמן עצמו מחייך לשמע טענות אלה. לדבריו, לא התייחס בתחילה ברצינות אל שפע טענותיו של פתאל משום שלא ניראו לו עניינית. לתמהונו הרב נגעו כל התלונות בנושאי „קיפוח־כביכול במשאבים לעומת אלה ושל החדשות והתוכניות בעיברית", הוא לא שמע אף ברמז על בקשה או דרישה לשינויים תוכניתיים, למגמות התפתחות תוכניתית, לביקורת עצמית. לא שמע גם על הגדלת תוכניות שאותן רצו לבצע ולא נסתייע בידם. לדבריו לא נחסם מעולם אדם שביקש ליזום משהו בערבית. להיפך. לדעתו אין החטיבה הערבית מטפלת די בבעיות האמיתיות של האוכלוסיה הערבית בארץ, והוא עצמו היה צריך לבקש מהם להתייחס לנושא עדין כמו יום־האדמה ולהציע שישתתפו בדיון גם איש רק"ח.

טענה זו משקפת את גישתו של צוקרמן שהטלוויזיה אינה מכשיר־הסברה מכוון מלמעלה, וכי ההסברה הטובה ביותר שיכולה טלוויזיה להציע היא פשוט כיסוי מהימן ומלא של מיכלול הבעיות וההתרחשויות במדינה, בעיברית או בערבית. הוא אינו מבין את תפיסתם של אנשי המחלקה הערבית הרואים את עצמם כמעין שירות־שידור עצמאי ומייחסים לעצמם תפקידים בלתי מוגדרים של „זרוע־הסברתית" ויצירת „גשר בין העמים".

תפיסה זו נראית לצוקרמן מעורפלת ומבולבלת. הוא אינו עוסק בהסברה, הוא עושה טלוויזיה. אם מישהו רוצה להפוך את הטלוויזיה למכשיר־הסברה מכוון — שיקבע מדיניות ברורה בעניין ויבצע אותה.

בינתיים עובדת הטלוויזיה במיטת סדום של שעות שידור מצומקות, ובמיגבלות תקציביות בערוץ אחד ויחידי. בתוך ערוץ זה יש לשידורים בערבית שעה וחצי בסך־הכל, ולא מן השעות הטובות. הם שרויים במין גיטו של זמן, אין להם היזון־חוזר מספיק מן הצופים שלהם, וצוקרמן מאמין כי פיזור התוכניות בערבית על־פני לוח־המישדרים בעברית יהיה לטובתם של העובדים בחטיבה הערבית, יגדיל את יוקרתם, יביא את פרי עבודתם לידיעת קהל צופים רב יותר וימנע ביזבוז.

סאלים פתאל אינו מקבל את הטענות הללו. לדבריו, חיוני לשמור על הפרדה מוחלטת של השידורים בערבית בשל אופייה המיוחד של האוכלוסיה הערבית בארץ, שאינה מחונכת לדמוקרטיה ומתקדמת באותה מידה כמו זו היהודית. מאידך חשוב, לדעתו, לשמור על ייחודה של חטיבת השידור הערבית היחידה במרחב המשדרת מארץ דמוקרטית, בשעה שהצופה הערבי — הן בישראל והן במדינות ערב — אמון על דפוסי צפייה של טלוויזיה של מדינות טוטאליטאריות.

הצופה הערבי ישתנה

כשמגיעים להיבט האידיאולוגי־פוליטי של הבעייה, מתגלה פראדוכס מוזר. פתאל נשמע מעוניין לשמור על איזון ומתינות בשידורים בערבית, איזון

(המשך בעמוד 44)

SI.

כך אומרים באיטליה לטעם המשובח של STOCK '84.

בכל שפה. בכל לשון. בכל פה.
שטוק 84'. הברנדי המשובח. עשיר בניחוח. מלא טעם.
שטוק 84'. הברנדי של אוהבי הברנדי ב־127 מדינות.
שטוק 84'. הברנדי שלך.

יותר ויותר אנשים אומרים "כן" לטעם המשובח של שטוק 84'.

STOCK '84

הברנדי הנבחר ב־127 מדינות.

א.א.

בן אדם

(המשך מעמוד 34

את הדבר בשמחה לידידיו, שליבם כמעט נשבר בקירבם.

מדי יום היה שדה עובד בבוקר, מכתיב לרות ליבני, הכתבנית, את הפרקים הראשונים של סיפרו השני. אחרי הצהריים היו הכאבים מתגברים, חשוב לא יכול לעבוד. אולם איש לא שמע אי־פעם אנחה מפיו, ומבקרים היו מוצאים אותו כשחיוך, עדין על שפתיו ועיניו שופעות טוב־לב נבון, כרגיל.

חודש לפני המוות, אחרי בדיקה, קבע הרופא שחייו יימשכו עוד שבועיים בלבד. אולם רוחו של האיש הזימה את הרופא — מבלי לדעת כי סופו מתקרב בעקביות אכזרית, ומתוך שליטה מוחלטת בכל כוחות ושכלו, המשיך לחיות. הוא סירב לעבור לבית־החולים, גם סירב להכניס לביתו אחות קבועה. ידידיו מצאו פשרה — שרה יופה, חובשת פלמ"חית ותיקה ובת מישפחה פלמ"חית מפורסמת, הוכנסו לביתו. היא שהתה לידו עד צאת נשמתו. מלווה קבועה אחרת בכיברת הדרך האחרונה אמר חריש.

ליד מיטתו, בבית־החולים, היו שרה יופה, חנה סנה, יעקב סלומון וישראל גלילי. הזקן גסס. והנה במאבקו האחרון, נתגלתה רוחו יותר מאשר בכל קרב קודם בחייו. גם בגסיסתו, עד רגעו האחרון ממש, לא חלושה רוח זו. ובן־תמותה רגיל מאבד במצב זה את השליטה על פעולות גופו. לא כן יצחק שדה.

ניתנו לו סמי שינה, אולם הם לא פעלו. „אני עייף!" אמר, „אני צריך כבר לישון!" ובפנותו אל חנה סנה: „דוקטור (בהדגשה) חנה סנה — האם אין המדע הרפואי מסוגל ליישן אותי?"

הוא פנה אל הקיר, ביקש כי כולם ילכו לביתם. „מה יש?" שאל, „למה אתם לא עוזבים?" חנה סנה אמרה כי יש להם זמן, כי יחכו עד שירגיש יותר טוב.

„מי נמצא כאן?" שאל, מבלי להסתובב אליהם. בינתיים הופיע גם משה סנה. ישראל גלילי יצא כדי לטלפן ליגאל אלון לאנגליה, להודיע לו על מצב הזקן ולבקשו לחזור מיד. אולם יגאל לא הספיק.

קציני צה"ל נושאים את ארונו של שדה אל הקבר*
הזקן יקום ויגיד: „לחיים!"

היתה ד"ר חנה סנה, אשתו של משה סנה (שגם היא, כבעלה,, רופאה).

לעיתים תהו הידידים אם אמנם מאמין הזקן לדיבריהם, או שהוא מסתיר מעיניהם כי יודע הוא את מצבו. הם ניסו לוודא את הדבר באופן דיפלומטי, לשמוע מפיו הוראות לעתיד מישפחתו. אולם הזקן לא זז מאופטימיותו, אם כי היו גם לו התקפות של ספק. באחד הימים אמר ליעקב סלומון: „איש אחד נמאס עלי — האיש יצחק שדה..." בכל זאת הבטיח לשרה יופה לתת לה בהזדמנות סידרת הרצאות על הציור הקלאסי, למען תבין את ציורי ביתו. זה היה 48 שעות לפני הסוף.

ביום האחרון הרגיש שדה כי חל בו שינוי. „מה קרה לי?" שאל את סלומון, „אני מרגיש את עצמי כל כך חלש! אף פעם לא הרגשתי עצמי חליש..."

הרופא שהוזעק העיף מבט בגופו. שהעור היה תלוי ממנו חשרידיו הגאים בעלמו. „איני יודע איך הוא חי עד עכשיו," התפלא. אחר הודיע: הוא יכול למות כל רגע.

„אני צריך לישון!"

כשבא האמבולנס להביא אותו לבית־החולים, שכב על האלונקה, העיף מבט אחרון בגנו היפה. „ראו כמה יפה השמש המשליכה אור על הפרחים,"

אין ספק ששדה סבל באותם רגעים ייסורים נוראים. אולם הוא לא נאנח, לא השמיע קריאת כאב. המילים האחרונות היו מוקדשות לפלמ"חאית המסורה, שבילתה לידו את החודש האחרון. „שרה... שרה..." מילמל, כנראה כדי לבקש משהו. אולם הוא לא סיים את המשפט.

ברגע האחרון ממש נכנס לחדר משה דיין, שהביא במכוניתו מטבעון את איזה, הבת הבכורה, ובעלה. אולם שדה שוב לא הרגיש בהם. בשעה 21.08 נפח את נשמתו, כשלידו שני ראשי המיפקדה הארצית של ההגנה, חניכו מימי הפלמ"ח משה דיין, מפקד גדוד פלמ"חי וחובשת פלמ"חאית.

היתה זאת חבורה סמלית. למשך כמה שעות אחרי מותו שוב קמה לחיים התקופה הגדולה, אשר יצחק שדה היה ראש מעצביה, תקופת ההתנדבות והמופת האישי, ההכרח הפנימי והצו המוסרי, תקופה של אידיאלים פשוטים ובלתי מתפשרים, חסרת קנאות ושנאה.

תקופה זו מתה לפני יצחק שדה. אולם כל עוד חי הוא, בביתו הקטן בשכונת גבעת־עלייה, היה נדמה שעוד יש תקווה להחיותה.

ואולי גם לא מתה. על קברו של טרומפלדור נולד יצחק שדה. אולי יוולד טרומפלדור השלישי על קברו של הזקן.

כמה חברים הגו את הרעיון להדליק מדורה על הקבר, לשתות כדת. אמר אחד מהם: „הזקן יקום ויגיד לחיים!"

ואולי יגיד, כפי שאמר דקות מעטות לפני מותו: „מי נמצא כאן!"

* ראשון מימין משה דיין.

מלכת המים 77'

מטעם **העולם הזה**

בחסות

מנכ"ל „דירות גינדי"
אברהם גינדי

תכשירי שיער

WELLA

מלכות המים יודעות כיצד לזכות בשיער מטופח. הן משתמשות בתכשירי השיער של „וולה" וזוכות לתוצאות יוצאות מהכלל. (ראו תמונות בעמוד הבא).

בגדי ים וחוף

GOTTEX

„גוטקס", יצואן מס' 1 של בגדי־ים וחוף. חברת „גוטקס" מייצאת לעשרות ארצות בעולם הרחב את בגדי־הים והחוף שמתכננת הגב' לאה גוטליב. בגדי־הים והחוף של „גוטקס" גם למלכות המים.

Gali גלי

הקיץ בא לי בסנדלי גלי

סנדלים תנכיים וקבקבים לנשים, לגברים, לנערים ולילדים

יצרני אופנה אומנותית

אנה בלי גלריה בוטיק
ת"א דיזנגוף 138, טל. 238941

מי שהיתה מועמדת להיות מורה לציור, ניצה שוחט, הפכה את אומנותה לתיכנון אופנה. לכן ב„אנה בלי" כל שימלה הינה יצירת אומנות ואין שימלה אחת דומה לאחותה — כי אם יצירה בפני עצמה. שמלות „אנה בלי" למלכות.

תעופת פנים

ארקיע arkia

המשתתפות בטקס בחירת „נסיכת ים סוף" באילת תגענה במטוסי „ארקיע", כי חופש באילת מתחיל ב„ארקיע".

מרכז ללימודי נהיגה

מרכז ללמודי נהיגה
(לכל סוגי הרכב)
בהנהלת אמנון
בית כלל־רח' דרויאנוב 5, ת-א
טל: 03-295261

פיתוח וקידום אמצעי הוראה שהביאו לחסכון ניכר במספר שעורי הנהיגה והעלו את אחוז ההצלחה במבחן הראשון.

חברת התעופה

OLYMPIC AIRWAYS

לכל מקום יפה בעולם מגיעים מטוסי חברת „אולימפיק". גם „מלכת המים 1977" תטוס ב„אולימפיק" לאתונה ומשם לרודוס וחזרה.

המועמדות הסופיות

מאירה זמר: החתיכה של הטייסת

לפני שנתיים נשלחה מאירה זמר בת ה־18 וחצי על־ידי הוריה לטיול בן שלושה חודשים בארצות־הברית, ומאז היא מטפחת רק חלום אחד: להשתחרר מהצבא ולנסוע בחזרה אל ארץ האפשרויות הבלתי־מוגבלות, כדי ללמוד שם באחת האוניברסיטות. בדרך לא איכפת לה כלל להתארח במלון בלווי־פאלאס בברן שווייץ, המלון שיארח את מלכת המים 77'.

לא, חלילה, היא אינה מתכוונת להצטרף אל מיסדר נפילת הנמושות שם. היא רק חושבת שכל אדם חייב לבלות מיספר שנים בארץ אחרת, ומכיוון שהיא בדקה את אמריקה על בשרה, אז למה לא לשלב יעילות בתועלת?

מאירה, שמסדרת לה בעצמה את תיסרוקת ה„מלאכית" פארה פוסט־מייג'רס בעזרת רולים חשמליים שהביאה מחו"ל, היא חיילת בחיל־האוויר הנמצאת במעבר ומתעתדת בקרוב מאד לשרת כפקידת טייסת ולהגשים בכך חלום־ילדות שלה. כי מאירה מאמינה בכנות שהטובים לטיס והטובות לטייסים.

על סנדלי גלי מתמרת מאירה לגובה של 1.68 ס"מ. היא בוגרת בית־ספר תיכון בגיבעתיים, אביה מנהל חברה ואמה פעילה בויצ"ו.

מאירה זכתה בתואר מלכת היופי של תל־אביב, באותה תחרות היסטורית שבה נבחרה רינה מור כמלכת היופי. במיסגרת היותה מלכת תל־אביב נפגשה מיספר פעמים עם ראש־העיר שלמה („צ'יצ'") להט, וכל מה שיש לה להגיד על אותן פגישות הוא: „ראש העיר הוא איש עסוק, אז שתינו ביחד קפה והצטלמנו."

היה לה חבר במשך שלוש שנים ארוכות, אך כעת היא חופשיה ומאושרת, ומודה שלפעמים קצת עצוב לה לבד, אך אין לה ספק שבין מחזריה הרבים יימצא לבסוף אחד שימשוך את ליבה.

נאווה חלימי: בתו של השוטר

נאווה חלימי שחורת השיער ונאוות העיניים יש ניסיון בתחרויות יופי. לא מכבר נבחרה בעזרת ביקיני של גוטקס כמלכת היופי של חולון עירה, והיא נושאת תואר זה בגאווה ומקווה מאד לצרף אליו גם את תואר מלכת־המים.

נאווה היא בכורה מבין חמישה אחים ואחיות שהקטנה בהם, אורית, היא בת שנה וחצי. אמה היא תימניה גיזעית העובדת כאחות אחראית בתחנת טיפת־חלב ואביה, שהוא ממוצא מרוקאי, הוא סמל במחלקת־החקירות של משטרת חולון.

„כשיש חמישה ילדים בבית יש המון עבודה לכולם," מספרת נאווה. העבודה בבית משפחת חלימי מתחלקת שווה בשווה בין כולם. יום חמישי הוא יום הניקיון היסודי, ואז מתלבשים בני הבית על הדלתות, התריסים, החלונות, הריצפה והשטיחים, כשנאווה אחראית שהעבודה תיעשה טיפ־טופ. יש לה אומנם חבר בן 20, אך היא אינה מרבה לצאת בערבים. זה עתה סיימה את לימודיה התיכוניים בבית הספר סוקולוב לאור במגמה ללבורנטיות, והיא מצפה לגיוסה בעוד כארבעה חודשים. היא גם מרבה לעשות שירות בייביסיטס לאחותה התינוקת, שאותה היא אוהבת מאד.

חוץ מזה לנאווה עיסוקים רבים. היא אוהבת אמנות ומתעניינת בשירה, פיסול וציור.

היא מספרת שהיתה לה ילדות נהדרת בקריית־שפרינצק שבחיפה, והיא אוהבת להתרפק על גלי הנוסטאלגיה ולספר בשירים על ימי ילדותה. אחד השירים האהובים עליה במיוחד הוא זה הקרוי ילדות:

ילדות / עבר / רחוק / ונפלא / אופק / שכבר / לא / נראה / תקופת / חיים / שחלפה / עברה / פותח / שער / לתקופה / חדשה.

נאווה מסוגלת לשבת שעות ליד שולחן הכתיבה שלה, ולמלא מחברות בשירים.

יהודית כהן: העתיד בכף היד

כשיהודית קליין־כהן פוגשת אדם חדש היא אינה מביטה אל תוך עיניו כי אם בוחנת את כף ידו, כי יהודית בת ה־17 יודעת לקרוא בכף היד ולספר על קווי אופי ועתידות ומה היה ומה יהיה ואפילו איך יהיה.

יהודית בעלת הגוף החטוב הממלא היטב את הביקיני של גוטקס נולדה בהונגריה ועלתה ארצה בגיל חמש. אמה היא זמרת אופרה השרה כל היום אופרטות להנאתה ואילו לפרנסתה עובדת כמנהלת־חשבונות מכיוון שבארץ בניגוד להונגריה מולדתה לא הצליחה להשתלב במיסגרת שתאפשר גם הנאה וגם פרנסה.

יהודית מתגוררת בנתניה ומשלימה את לימודיה התיכוניים. כשתתגייס לצבא היא רוצה ללכת ללהקה צבאית ומכינה את עצמה כבר עכשיו לבחינות, לומדת באופן אינטנסיבי פיתוח קול ומעריצה את אילנית.

אם לא ילך לה כזמרת מקצועית היא תלמד אחרי השיחרור מצה"ל חינוך מיוחד לילדים מיוחדים, כי אחרי הקריאה בכף היד והשירה, ילדים הם אהבתה הגדולה ביותר. לדבריה יש לילדים מה לתת לה ולה יש מה לתת לילדים.

יהודית היא בחורה תרבותית, שקטה ומנומסת. היא רקדה שבע שנים בלט קלאסי, מציירת ציורי אמאייל קר וטוש על זכוכית ונורא אוהבת מוסיקה קלאסית. יש לה שיטה מיוחדת למדיטציה: כשהיא מרגישה עצובה ועייפה היא מניחה על הפטיפון את אגם הברבורים של צ'ייקובסקי ומתחילה לרקוד וכמו שהיא אומרת בעצמה: „זהו הדבר הכי נפלא שרק יכול להיות, זה גורם לי להתפרק מהמתח בצורה הכי טבעית." אין לה כל חלומות ואשליות בכל הנוגע לעולם הזוהר ולא תודה היא לא רוצה להיות דוגמנית כי: „אם נכנסים יותר מדי עמוק אל עולם הזוהר הכל הופך עמום ומאבד מטעמו." ואם היא אומרת אז היא בטח יודעת.

גראציאלה הפלון: הארגנטינאית

היא בפירוש לא הטיפוס הצברי ה־אופייני. מבין כל המועמדות בתחרות מלכת המים 1977 גראציאלה קפלון היא יוצאת־דופן במיוחד.

יש בה מין אצילות טבעית שכזו, מין נימוסים חוצלארציים שאינם מקובלים ב־ארצנו הקטנטונת.

היא נמצאת איתנו ארבע שנים בסך הכל, קודם לכן נולדה גדלה והתגוררה בבואנוס־איירס בירת ארגנטינה.

היא מעידה על עצמה כי היה לה טוב בגולה הדווייה אבל הוריה שהם בעלי בית־מרקחת בנתניה דיברו תמיד על הארץ המובטחת ולא אחת חשבו לעלות ארצה. למרות שהיתה מעורה היטב בחברה האר־גנטינאית הרגישה גראציאלה שזה לא ה־מקום בשבילה. ביחד עם שתי אחיותיה בנות ה־20 וה־21 השפיעה על ההורים לחסל את בית־החרושת לתרופות שהיה לאב בבואנוס־איירס ולעלות לישראל.

ההורים התנגדו, היה קשה להם להיפרד מארץ מולדתם אבל הבנות הציבו אולטי־מטום: „או שאתם עולים לישראל איתנו, או שאנחנו נוסעות לבד."

ההורים נכנעו, האב מכר את בית־החרושת והמשפחה מצאה את עצמה בנתניה. גראציאלה מאושרת בארץ ואומרת: „נהדר לי פה, אני מרגישה שזו הארץ שלי, הבית האמיתי." ואם היא נשמעת כמו לוקאל פטריוטית אז היא באמת כזו, מתמצאת בפוליטיקה, מתעניינת בכל הנעשה בארץ מבחינה חברתית וטוענת שעוד יהיה טוב.

זה עתה סיימה שמינית והיא רוצה להתחיל כמה שיותר מהר ללמוד אופנה ולהתפרנס למחייתה כדוגמנית. יש לה חבר חייל ויש להם תוכניות משותפות רציניות ביחס לעתיד. כמעט בטוח שינשאו במוקדם או במאוחר ואם החבר יבקש ממנה לעזוב את עולם הדוגמנות היא תעשה זאת.

לימונטה
מטפ חדיש נגד כתמים

ארומור
צפוי דלתות וקירות

תן טרמפ לחייל

טלוויזיה בשטח עויין

(המשך מעמוד 39)

רב יותר מן הדרוש בשידורים בעברית. מסקנתה של גישה זו היא כמובן הפרדה, אופי מישדרים שונה, תפיסה תוכניתית שונה, והתאמתה לסטטוס־קוו של מנטליות קיימת. ארנון צוקרמן טוען כי המדינה משתדלת לחסל את המחלקות והשירותים המיוחדים לציבור הערבי ולמזגם במיסגרת השירותים הכלליים הניתנים לכל אזרחי המדינה וכי רשות־השידור צריכה לחתור לאותו סוג של שילוב. הצופה הערבי ישנה את דפוסי ההאזנה שלו, ויתקרב יותר אל הצופה היהודי.

הטענות של כל צד והצד שכנגד — רבות. תזכירים ממשיכים להישלח. היחסים בין פתאל וצוקרמן הגיעו למצב של קיפאון מתוח. בעבר שררו ביניהם יחסי־עבודה תקינים, ופתאל אף מילא פעמים אחדות את מקומו של צוקרמן בהיעדרו. הוא גם ניראה ונשמע כאיש שקט מטיבעו, כמו המחלקה שלו — מאותם שעובדים בצינעה, מפיקים תוצרת טובה ולא מנהלים מילחמות־כוח.

גם לארנון צוקרמן אין כל טענות מיקצועיות נגד החטיבה הערבית. נהפוך הוא. הוא שבע־רצון מן הרמה הכללית של השידורים בערבית, ושחלקם היה עשוי בהחלט להשתלב במישדרים העיבריים (כגון, למשל, תוכניות הדראמה שמפיקה המחלקה הערבית). על טענות־קיפוח ספציפיות הוא מבקש לענות בנתונים סטאטיסטים (כמה אנשים מן המחלקה הערבית אכן נשלחו להשתלמויות), או בטענות מהותיות (לא נשלח כתב ערבי למונטריאול משום שלא היה בכך צורך מהותי).

אלא שנתונים סטאטיסטיים יש גם בצד שכנגד. פתאל מביא שתי הצעות לביצוע הפרדת השידורים, ומנסה להוכיח כי אין ממש בטענותיו של המנהל כאילו תעלה ההפרדה כחמישה מיליון לירות מיותרים שניתן לחסוך אותם, וכאילו גם כיום נוצר ביזבוז ביגלל אופי פעולתה הנפרד של החטיבה הערבית. הצעה אחת אמורה להיות זולה בתכלית: ימונה אחראי לכל סוגי השירותים בטלוויזיה שיספק שירותים הן לעיברית והן לערבית, ומנהלי־התוכניות יעסקו רק בתכנים.

הרגלי הצפייה

צוקרמן מאמין שפירושה של הצעה זו הוא פירוק הטלוויזיה: כל סידרי הקדימויות ייקבעו על־ידי איש טכני שאינו מתמצא בתכנים, והאנרכיה תשתולל. הצעתו האחרת של פתאל נחאית למנהל מבולבלת ובלתי־יעילה: לפרק את היחידות, לפצל עבודה לפי חלוקה של שירותים פנימיים (בטלוויזיה) וחיצוניים (חברות־הפקה פרטיות) — זה יקר מדי, ומכביד על כל מערכת ההפקה.

הצעתו של צוקרמן בדבר פיזור השידורים הערבים בראית לא אפשרית ומנובל. אף שעדיין לא בדק את אפשרויות הביצוע שלה הוא מודה כי זהו עניין הטעון בדיקה רבה, של הרגלי צפייה למשל. אומרים שבשעה 20:00 עוזבים כל הצופים הערבים את הטלוויזיה הישראלית ועוברים לערוץ 3 בירדן, שם משדרים רק חומר ערבי מקורי. עם ערוץ כזה אין הטלוויזיה הישראלית יכולה להתחרות. לא כיום. אומרים גם שאמינותן של החדשות בערבית המשודרות בישראל נמוכה מאד בקרב הציבור הערבי. צריך לבדוק את הדבר בהתמצאה ומכך אולי מוטב לאחד את מחלקת החדשות הערבית עם המחלקה בעיברית ולהתייחס אל המהדורה הערבית כאל מהדורה מתורגמת.

אנשי המחלקה הערבית אינם מגיבים בריצה קיצונית על הצעות באלה, אף שנראה כי הם רותחים. הם מרעלים בשאלה: הקהל שאליו הם פונים והם בעייתי. האוכלוסיה הערבית בארץ חוששת לחשוף עצמה יותר על המידה בטלוויזיה והאוכלוסיה בארצות ערב ושהפנייה אליה נראית לאנשי החטיבה הערבית בטלוויזיה הישראלית כאחד מיעדיה החשובים — מפקפקת, מטבע הדברים, באמינותם של שידורים מישראל.

כולם נכנסו לתקופה של המתנה מאורגנת למסקנותיהן של ועדות, טענותיהם של אנשי החטיבה הערבית טובעות בתוך סבך הבעיות האחרות. יש שכבר פשוט אינם מבינים כלל מה הם רוצים אלא שלגביהם העניין ברור מאד: הם נאבקים על קיומם.

קולנוע

כוכבים

לייזה מינלי: אני מודאגת!

„בהוליווד אסור להיכשל שלוש פעמים רצופות," קובעת לייזה מינלי. ואחרי גברת בת מזל ונינה, היא מודאגת. והיא יודעת בהחלט על מה היא מדברת. מן היום הראשון לחייה נשמה את אוויר האולפנים, אכלה בוקר, צהריים וערב זוהר עם צלולויד, עקבה אחר אביה, וינסנט, כישביים סרטים, ואחר אמה, ג'ודי גארלנד, כאשר הופיעה בהם והתמוטטה בהדרגה, גופנית ונפשית.

לייזה מינלי מודאגת, משום שלמרות היותה היום השחקנית המזמרת (או אולי צריך לומר הזמרת־השחקנית) הפופולארית ביותר — יחד עם ברברה סטרייסנד — היא הבחינה שסרטיה של סטרייסנד הם הצלחות קופתיות מסעירות, ואילו סרטיה שלה, מאז קבארט, אינם מכסים אף את הוצאותיהם.

„מה אעשה אם . איני יכולה למצוא תסריטאים שיידעו לכתוב בשבילי סיפור שינצל גם את הכישורים הקוליים וגם את הכישורים הדרמאתיים שלי?" התלוננה לפני זמן־מה. אחר־כך החליטה שיש בכל זאת מישהו שאפשר לסמוך עליו. מרטין סקורסזה, נער־הפלא שביים את אליס לא גרה כאן יותר ונהג מונית, הציע לה תפקיד ראשי בסרט מוסיקלי דרמאתי בשם ניו־יורק, ניו־יורק לצידו של רוברט דה־נירו. ובשפת גיבוריו של סקורסזה מסרט אחר (רחובות זועמים): „זו היתה הצעה שאי־אפשר לסרב לה."

לחנוך את התפקיד. „זה סצנות מחיי נישואין עם מוסיקה," מגדירה היום לייזה את הסרט. היא מגלמת בו זמרת משנות ה־40' העולה בהדרגה בסולם ההצלחה, על נישואיה לנגן־סכסופון שנקלע לאמצע שינויי האופנה בג'אז, בין עידן התיזמורות הגדולות לבין תקופת הביבופ. הסרט שזור פיזמונים רבים מאותה תקופה, כולל אחדים שזכו בביצועים בלתי־נשכחים בזמנו מפי אמה של הכוכבת, כמו הגבר שאני אוהבת.

התילבושות של התקופה והאיפור הזכירו מייד, למבקרים רבים, את דימיונה של הבת לאם לא רק מבחינה חיצונית, אלא גם בצורת המישחק, בדרך השירה, באי־שיותה הקורנת מול המצלמה. „אין מה לעשות," טוען סקורסזה. „אתה מניח פיאה על ראשה והיא נראית בדיוק כמו אמה." והתגובה על דימיון זה היתה מעורבת בהחלט. היו שטענו כי כישרונה של הבת הולם להפליא את הדמות שיכולה היתה לגלם האם, ואחרים טענו כי הבת פשוט חונקת את התפקיד מרוב כישרון. „כל הסרט נלחמתי עימה כדי שתעשה פחות," מספר סקורסזה. „בכל פעם שהניחה למאניירות שלה להשתלט עליה, בכל פעם שגלשתה לתוך התדמית הציבורית שנבנתה סביבה, הפסקתי את הצילומים וניסיתי להסביר לה את המצב. כי האמת היא שככל שהיא היתה טיבעית יותר ושיחקה פחות, היתה התוצאה משתפרת."

לייזה עצמה מודעת לבעייה. „אנשים מנסים תמיד לשכנע אותי שאני הולמת תדמית מסויימת שמצטיירת בעיניהם, ואני חשה אשמה אם איני מתאימה את עצמי לתדמית זו," היא מודה. „בדרך־כלל מנסים להסביר לי שאני הילדה האומללה שלא היתה לה ילדות, שתמיד ניצלו אותה והעבידו אותה בפרך, ללא מנוחה. צר לי לאכזב אותם, אבל אם לא נחתי עד היום הרי זה משום שאני עושה בדיוק מה שאני רוצה. ובינתיים, אני נהנית מזה מאד."

ערך המניות. בינתיים היא מכינה הצגה חדשה בשם המשיכי להקרין זוהר בבימויו של אותו מארטין סקורסזה. לשם כך היא עובדת כעשר שעות ביום, שרה ורוקדת ללא הפסק. וכאשר היא חוזרת בערב הביתה, היא פורקת את המתח של יום העבודה בשיעורי ריקוד ובהאזנה למוסיקה. כאמור, זה מה שהיא אוהבת.

היא מאושרת מן הצורה שלבש ניו־יורק, ניו־יורק בסופו של דבר. הסרט עלה 8.5 מיליון דולר ושווה, לדעתה, כל פרוטה שהושקעה בו. „אילו עוד היו היום

בהוליווד מפיקים כמו בימים הטובים, היו דואגים שבובי (רוברט דה־נירו) ואני נופיע בשרשרת של סרטים, שכל אחד מהם יעלה 8 מיליון דולר אבל ייהנה מן המיזוג המופלא של המוסיקה והדראמה שהוכיחו את עצמם כל־כך יפה בעבר. אבל אין מה לעשות, בהוליווד אין כבר מפיקים כאלה."

אולם, בכל זאת נמצא אחד. לייזה בת ה־31 עומדת להופיע בקרוב בגירסה ה־מוסרטת של שיקאגו, „המחזמר הראשון שיהיה למבוגרים בלבד," היא אומרת. על הבמה הופיעה בתפקיד זה גוון ורדון (רעייתו של הבמאי בוב פוסה), ולייזה החליפה אותה רק לשבועות מעטים כאשר גוון, שהיא ידידתה, נפלה למישכב. ה־שבועות הללו הספיקו כדי לשכנע את הוליווד שרק היא מתאימה לסרט. נראה שבינתיים בכל זאת אין לה מה לדאוג: מניותיה שמרו על ערכן.

פסטיבלים

דודה קלרה -

מיבזק אנושי בלוקרנו!

רק לעיתים רחוקות מאד קורה שפס־טיבל סרטים בינלאומי בוחר בעצמו סרט ישראלי ומסכים להציגו במיסגרת ריש־מית. בדרך־כלל יש צורך להפעיל לחצים פוליטיים, להאשים את המארגנים באנטי־שמיות ובאנטי־ישראליות, לאיים בשע־רוריות, ואז דוחקים את התוצרת הישראלית לאיזה חור נידח ומנסים להסתיר את הבושה כמיטב היכולת.

משום כך ראוי לציין במיוחד את הישגו של הסרט הישראלי דודה קלרה. הוא הוצע למארגני שבוע הביקורת הבינ־לאומית בלוקרנו יחד עם סרטים מכל העולם, ונבחר בין השישה שהוצגו במיס־גרת הפסטיבל. וזה כבר הישג שראוי להתכבד בו, בהתחשב ברמה הממוצעת של הקולנוע הישראלי.

מובן שלא צריך להסיק, בעיקבות כל זאת, שהסרט היה צריך לקבל פרס. ראשית, משום שהאמנות השביעית בארץ צריכה עוד להמתין ולהתאמן לפני שתוכל לראות עצמה ראויה לפרסים; שנית, משום שדודה קלרה, בהיותו סרט העוסק במציאות ישראלית טהורה ויהודית מאד, צריך לעבור את גשר אי־ההבנה כדי להגיע אל הצופה האירופי שאינו מצוי בהווי זה (לגביו, ישראל מצטיירת מן הקולנוע כמולדת של צה"ל, התנועה הקיבוצית וטיפוסים ספרדיים קצת משונים ואכסו־טיים). אבל, אחרי שמשוחחים כמה דקות גם עם אותם המבקרים המסתייגים במבט ראשון מדודה קלרה, הם מסכימים שאם (המשך בעמוד 46)

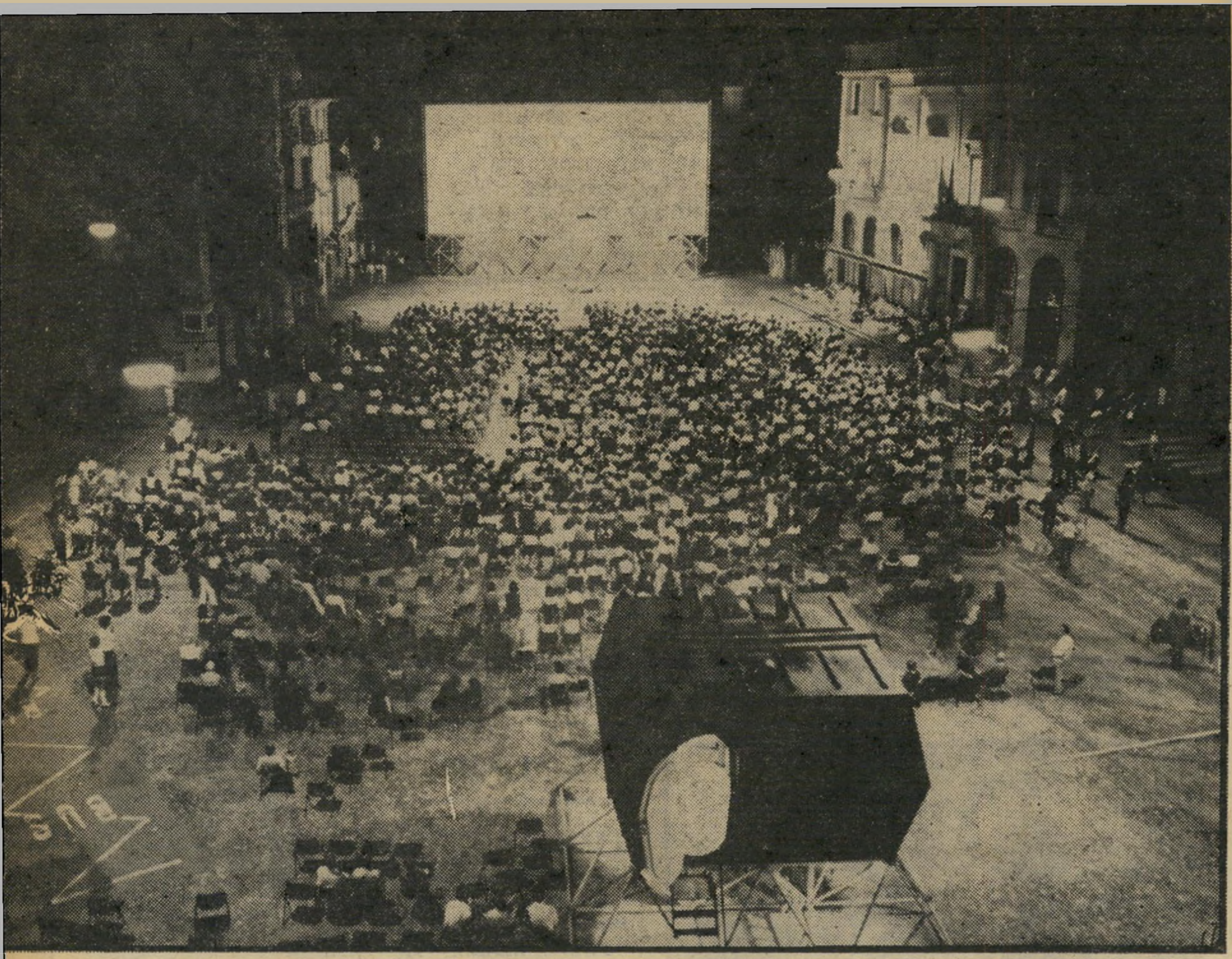

מראה הכיכר המרכזית בלוקרנו בהצגת סרט לילית
הסדרנים עשו סקנדאלים

טקס בחירת מלכת המים 1977 ייערך ביום שלישי

20.9.77 ב„היכל־התרבות" בתל־אביב ב־8.30 בערב

בתוכנית האמנותית:

לוליטה פונזה ★ מני פאר

להקת „תנועטרון" בהדרכת דורית שימרון בקטעים מתוכניתה החדשה

אמן אורח

יהורם גאון

בשירים מתוך תוכניתו החדשה „גאון 77"

הגרלות ענק של מערכות תכשירי טיפול בשער של חברת „וולה"

תצוגת ענק מפוארת של הדגמים החדשים תוצרת חברת „אנה בלי"

הדרכת המועמדות בהליכה ובטחון במה: אולפן לאה פלטשר ★ הכנת הכתרים: רחל גרא

מכירת כרטיסים מוקדמת: הפצה ראשית „הדרן", אבן גבירול 90 ת"א, טל. 248844, „רוקוקו", „לאן", „קסטל" וביתר המשרדים בעיר. בערב המופע בקופת „היכל התרבות". הנחות לוועדי עובדים, מוסדות, אירגונים וחיילים.

הפקה: תיאטרון פסגות בשיתוף מירי זכרוני — רפי זכרוני

(המשך מעמוד 45)

מדינות כמו שווייץ וצ׳כיה (בזמנו) או קנדה כבשו לעצמן מקום בקולנוע הרציני, הרי זה רק בזכות סרטים „לאומיים״ (כלומר, כאלה העוסקים בעיקר במציאות

בתי־סוהר בפרו. שלא לדבר על מאשר בתל־אביב) ועל אותם הצופים ש־ניגשו אחרי הסרט אל הבמאי אברהם הפנר וטענו באוזניו כי סירטו הוא מיבזק אנושי יחידי בפסטיבל של אידיאות יבשות.

ואומנם, פסטיבל לוקרנו השנה היה פסטיבל שבו הכוונה הטובה של יוצרי־הקולנוע למיניהם היתה במרבית המיקרים משכנעת יותר מן התוצאה המעשית שהתקבלה על הבד. המהאה הפוליטית זעקה שוב ושוב על המסך והתקוממה נגד תופעות מכל הסוגים — מבתי־סוהר בפרו ועד לשכונות עוני בוונצואלה, צנ־זורה במכסיקו ואפרוריות החיים בפולין. הפנימית של ארצם), ומשום כך טוב שיש דודה קלרה.

וזאת משום שהפסטיבל, אחד הוותיקים ביותר באירופה (הוא נחנך שנתיים לפני קאן, בעיירה שכנה ללוקרנו, לוגאנו, וחנך השנה את הפעם ה־30 לעריכתו), שם ל־עצמו כמטרה לעודד קולנוע השואף לחדש, להבקיע דרך לסיגנונות חדשים וליוצרים חדשים. מימיו הראשונים, היתה האטרקציה העיקרית בו הצגת־ערב חגיגית באוויר הפתוח — בהתחלה בחצר הענקית של המלון הגדול בעיר, מלון גרנד ואחר־כך, כשהמקום היה כבר צר מהכיל את כל המעוניינים. עברו את הכיכר המרכזית בעיר שנסגרת במשך הפסטיבל, מדי ערב, לתנועה ומאפשרת לקהל של עד ארבעת אלפים איש לחזות בסרט בתנאי מיזוג־אוויר מוצלחים יותר. סמוך לחצות הלילה, מתכנסים העיתונאים כולם בחצר הפנימית של מזכירות הפסטיבל, יושבים ליד שולחנות, מזמינים משקאות ופוגשים את כל יוצרי־הסרטים שהוצגו באותו היום.

הסקנדל הרוסי. מסיבות אלה היוו הזדמנויות לכמה מן הסקנדלים הקטנים שבלעדיהם אין פסטיבל. כמו, למשל, ה־שערוריה שקמה עם הופעת שר־הקולנוע הביאלורוסי ולדימיר מאטייב, שבא להציג סרט (פושר מאד) בשם כתר של סונטות משום שהבמאי, ואלרי רוביגצ׳יק, היה עסוק בסרט אחר (כך לפחות הכריז מאטייב). השר הכין לעצמו בביתו נאום מפורט, אולם קבוצת במאים שווייציים זועמים הפסיקו אותו באמצע, וטענו שכל עוד מחזיקים בברית־המועצות במאי בכלא בשל היותו הומוסכסואל (הכוונה לסרגיי פאראדז׳אנוב האוקראיני), אין לשר סוב־ייטי מה לעשות בפסטיבל סרטים.

פרשיית הפרסים. אשר לפרסים, הם התקבלו בלוקרנו באותו חוסר־שביעות־רצון שאיפיין את חלוקתם גם בפסטיבלים גדולים יותר. שני סרטים זכו במיוחד במחמאות רמות: ימי הכלא של אנטוניו גראמשי, סרט איטלקי שזכה בפרס הראשון והמתאר בצורה דידקטית יבשה מאד את

תמונה מתוך „מוות עם שחר״
מישטר־אימים בפרו

החיכוכים בין גראמשי (אחד ממקימי ה־מפלגה הקומוניסטית באיטליה) לבין מוס־קווה ונציגה הרישמי בארץ המגף, פאלמירו טוליאטי — כל זה על רקע תקופת מאסרו של גראמשי. סרט שני שלא השביע את רצון הקהל היה הסרט השווייצי האינדיא־נים עדיין רחוקים, סרט־מחאה נגד האטי־מות והאדישות של החברה השווייצית המובילה נערה רגישה לידי יאוש, כשהיא מניחה לעצמה למות מרעב ואפיסת־כוחות. סרט זה זכה בשני ציונים־לשבח (אחד מטעם שופטי הפסטיבל, השני מטעם ועדת שופטים אקומנית). סרט שווייצי אחר, סן גוטארד, משחזר את התלאות שבחפירת מינהרת סן גוטארד לרכבות במקביל לזו שנחפרה בימינו, לאוטוסטרדה. זאת, כדי להצביע על הבעיות הכלכליות הסוציאליות והחברתיות, ועל אי־הצדק שנעשה לרבים תוך כדי מיבצע שהכל מברכים עקרונית על קיומו. כשהוכרז כי הסרט יזכה בפרס השני של הפסטיבל, כבוד גדול לסרט שיוצא מקנטון טסין (הקנטון שבו נמצאת גם לוקרנו), פרצו בקהל שריקות אחדות. וכאשר המנחה איחל לקנטון שימשיך בדרך זו, נשמעו קריאות בנוסח: „אבל לא עם סרטים כאלה.״

האהדה — לדרום־אפריקה. הפרס האחד שכולם קיבלו באהדה בולטת היה הפרס המייוחד שניתן לדרום־האפריקאים רוס דבניש (הבמאי) ואתול פוגארד (שכתב את התסריט והופיע בתפקיד הראשי). שמו של הסרט האורח, והוא אחד התיאורים המרשימים, הצנועים, המרוכזים והפיוטיים ביותר של אדם הנלחם בהתמכרות לסם, ושל מישפחת האיכרים הפשוטה המנסה לעזור לו בכך. פוגארד, שהוא מחזאי בעל שם (בוסמן ולנה שלו הוצג בזמנו ב־בימרתף) היה האישיות הבולטת בפסטיבל, הן משום עמדתו האמיצה מאז־ומתמיד בבעיות הגזע במולדתו, והן משום שבסרט זה הוא שם את הדגש על חלק מסויים של אוכלוסיית דרום־אפריקה שאין מרבים לדבר עליה שם: הבורים.

פסטיבל של כבוד. לסיכום, אין ספק שלוקרנו הוא פסטיבל צנוע יותר מן המיפלצת רבת־הראשים של קאן. אך מ־שום כך נוח יותר להתבונן שם בסרטים בתשומת־לב, והשוב יותר לתעשיות ולאמ־נים מתחילים (כמו התעשייה הישראלית, למשל) להשתתף בו בקביעות. בלוקרנו, לפחות, מרגישים בנוכחותם, וזה חשוב לא פחות מקבלת פרסים.

ובסופו של דבר, פסטיבל שהציג לרא־שונה לפני העולם את רומא עיר פרזות ואת גונבי האופניים, פסטיבל שהכיר ב־גדולתו של אנטוניוני עוד לפני הטרילוגיה הגדולה שלו (הזעקה קיבל שם פרס רא־שון) ואשר שימש במה בינלאומית רא־שונה לאנשים כמו מארקו פררי וקלוד שאברול, שלא לדבר על אינגמר ברגמן — פסטיבל כזה אינו יכול להביא אלא כבוד למשתתפים בו.

ראיתי גם

נאצים טובים

הנשר נחת (תל־אביב, תל־אביב, אנגליה) — סרט זה הוא חלוץ על האופנה החדשה

המסכים: הצגת הצבא הגרמני במילחמת־העולם השנייה כצבא מיקצוענים בעלי עקרונות נעלים, כשלעצמם, שעמדו בצד הלא־נכון של המיתרס בגלל כמה נבלים ומטורפים שעמדו בראשם. והרעים האמיתיים, כפי שיודעים כולם, היו כמובן היינריך הימלר וכנופיות האס־אס שלו.

מי שמסוגל לבלוע השקפת־עולם זו ולהתעלם לחלוטין מכל מה שידוע על מילחמת־העולם יוכל להתייחס לסרט זה כאל סרט־פעולה מן השורה, מעין גירסה הפוכה של 12 הנועזים. במקום שכוחות־הברית יארגנו קבוצת־מחץ לפעולה בתוך השטח הגרמני, הפעם זהו הביון הגרמני שמארגן קבוצת נואשים אשר יוצאת לאנגליה כדי לחטוף את צ׳רצ׳יל, בכבודו ובעצמו, בעזרת סוכנת חשאית ילידת דרום־אפריקה ומורד מצבא אירלנד החופשית.

החלק הראשון של הסרט, המפרט את שלבי ההכנה של המיבצע, את גיוס האנשים לצורך זה ואת התוויית התוכנית, עשוי ביעילות מיקצועית המזכירה את סיגנון פעולתו של הבמאי ג׳ון סטורג׳רס בהזדמנויות דומות קוד־מות (למשל הבריחה הגדולה), אולם משעוברת הפעולה לעיירת־החוף הבריטית שבה צריכה להתבצע החטיפה, נכנס לתמונה גורם רומנטי המסרבל את התקדמות הסיפור. ואילו הסוף, שאינו יכול שלא להציג את העימות בין הנא־צים הטובים (כי כל המשתתפים בפעולה הם אבירים אצי־לי־נפש) לבין אנגלים ואמריקאים שכישוריהם עומדים לא

מייקל קיין: מי מאמין שהוא רע?

פעם בסימן־שאלה גדול, דורש את מידת החיסון הגדולה ביותר כנגד מראה צלב־הקרס. אחרת, קשה מאד לחז־דהות עם גיבורים כמו מייקל קיין ודונאלד סאתרלנד, העומדים בראש הפולשים.

טום מאנקייביץ׳, שכתב את התסריט לפי רב־מכר של ג׳ק היגינס, דחס כל־כך הרבה התחכמויות ואימרות־שפר לתוך הדיאלוגים בסרט עד שלעיתים נדמה כאילו זוהי תוכ־נית־בידור שבה יש לשמור על ברק חיצוני כדי להסתיר את מה שאין בפנים. הגישה, במיקרה זה, נכונה, וייתכן אפילו שהיא תעזור להצלחתו המיסחרי תשל הסרט.

בנאה ה־20

קורים ניסים

רוקי (מוגרבי, תל־אביב, ארצות־הברית) — **היום קשה כבר להפ־ריד בין האגדה למציאות בקשר לסרט זה. הוא עשה היסטוריה בקופה, הפך את הכוכב שכתב גם את התסריט, סילווסטר סטאלונה, לתגלית חגב־רית של השנה והוא החזיר את האגדה הקולנועית המס־תיימת ב„האפי אנד״ לאופנה.**

רוקי, למי שעדיין לא הספיק לגלות זאת בחמוני תמא־מרים שהתפרסמו עד עתה על הסרט, הוא מתאגרף בסוף הקאריירה שלו, הזוכה בהזדמנות חד־פעמית להתמודד עם אלוף העולם. לגבי אלמוני כמוהו, שמעולם לא חרג ממיס־גרת הזירות המפוקפקות מסוג ג׳, זו מתנה משמיים. ואם כי ברור לו שאינו יכול לקוות לניצחון, כל תיקוותו היא שבכוח הרצון, במאמץ פיסי אדיר בקרב ובאימונים שלפניו יוכל להופיע בכבוד ולהוכיח שהוא יותר מ„סתם בירון מטומטם,״ כפי שהתייחסו אליו כל חייו.

אין ספק שבמה שנוגע לטכניקה הקולנועית, זהו מיב־צע מרשים, בעיקר בדרך שבה נרכשת האהדה הבלתי־מסוייגת של הצופים, המוכנים עדיין להאמין בניסים ובנפ־לאות בתקופה זו המתוכנתת והמתוחכמת. סטאלונה עצמו ניחן באישיות קולנועית חזקה במייוחד (אולי העובדה שסיפורו של רוקי דומה במיקצת לסיפורו האישי שלו, מעלה את דרגת השיכנוע) וטליה שייר, המגלמת את ארו־סתו הביישנית הפורחת תוך כדי הסרט מברווזון מכוער לברבור מטופח, מוסיפה ממד מלבב לכל הפרשה.

המצלמה הניידת מאד בסרט והעריכה הדרמאתית מפי־לים כל מחיצה בין הגיבור על המסך לצופה באולם, ומכאן

סילבסטר סטאלונה — הפי אנד!

שגם מיספר השגות מוסריות שאפשר היה להעלות בנושא (למשל, רוקי עובד חלקית אצל „סנדק״ השכונה כגובה, ו„סנדק״ זה הוא עוד יותר חמוד ממארלון בראנדו—קור־ליאונה) נמוגות כלא היו.

כך חוזר הקולנוע למלא תפקיד חיוני שהיה לו פעם: בית־חרושת לחלומות. ואם רוקי מחזיק מעמד נגד סופר־ספורטאי כמו אפולו קריד (שהוא העתק של מוחמד עלי), אין כל סיבה להטיל ספק ביכולתה של ישראל להחזיק מעמד נגד העולם כולו.

מלכת המים 77'

בשת-ף

אני נהנה כפליים עם Smile
סיגריות
Smile פחות ניקוטין-יותר טעם

טקס בחירת

נסיכת הים התיכון

ייערך במוצ"ש 27.8.77, בשעה 9.00 בערב

באשקלון

על שפת הבריכה של מלון

גני שולמית

ינחה ✶ ישעשע ✶ יצחיק ✶ יבדר דודו טופז

מכירת כרטיסים מוקדמת אצל פקיד הקבלה במלון „גני שולמית".

טקס בחירת

נסיכת ים סוף

ייערך ביום שלישי 30.8.77, בשעה 9.00 בערב

באילת

בחסות ראש העיריה מר גדי כץ
על שפת הבריכה של מלון

מלכת שבא

ינחה ✶ ישעשע ✶ יצחיק ✶ יבדר מני פאר

טקס בחירת

נסיכת ים כנרת

ייערך במוצ"ש 3.9.77, בשעה 9.00 בערב

בטבריה

בחסות ראש העיריה מר משה צחר
על הגג המפואר של

החוף השקט

ינחה ✶ ישעשע ✶ יצחיק ✶ יבדר מני פאר

אשקלון • אילת • טבריה

בתוכנית האמנותית תוכנית בינלאומית

✶ נועם קניאל

לאחר הצלחתו המדהימה באירופה

✶ לוליטה פונזה

סולנית להקת ה„פלטרס" מארה"ב

✶ אבי טולדנו

לאחר סיבוב הופעות מוצלח בחו"ל

GOTTEX
תצוגת הדגמים החדשים של בגדי ים וחוף של

Gali-ba
תצוגת דגמי 1978 של סנדלים וקבקבים תוצרת

לנשפים באשקלון ובטבריה תגענה המועמדות באוטובוסי

ארקיע arkia
לנשף שייערך באילת תגענה המשתתפות במטוסי חברת

הפקה: תיאטרון פסגות בשיתוף מירי זכרוני — רפי זכרוני

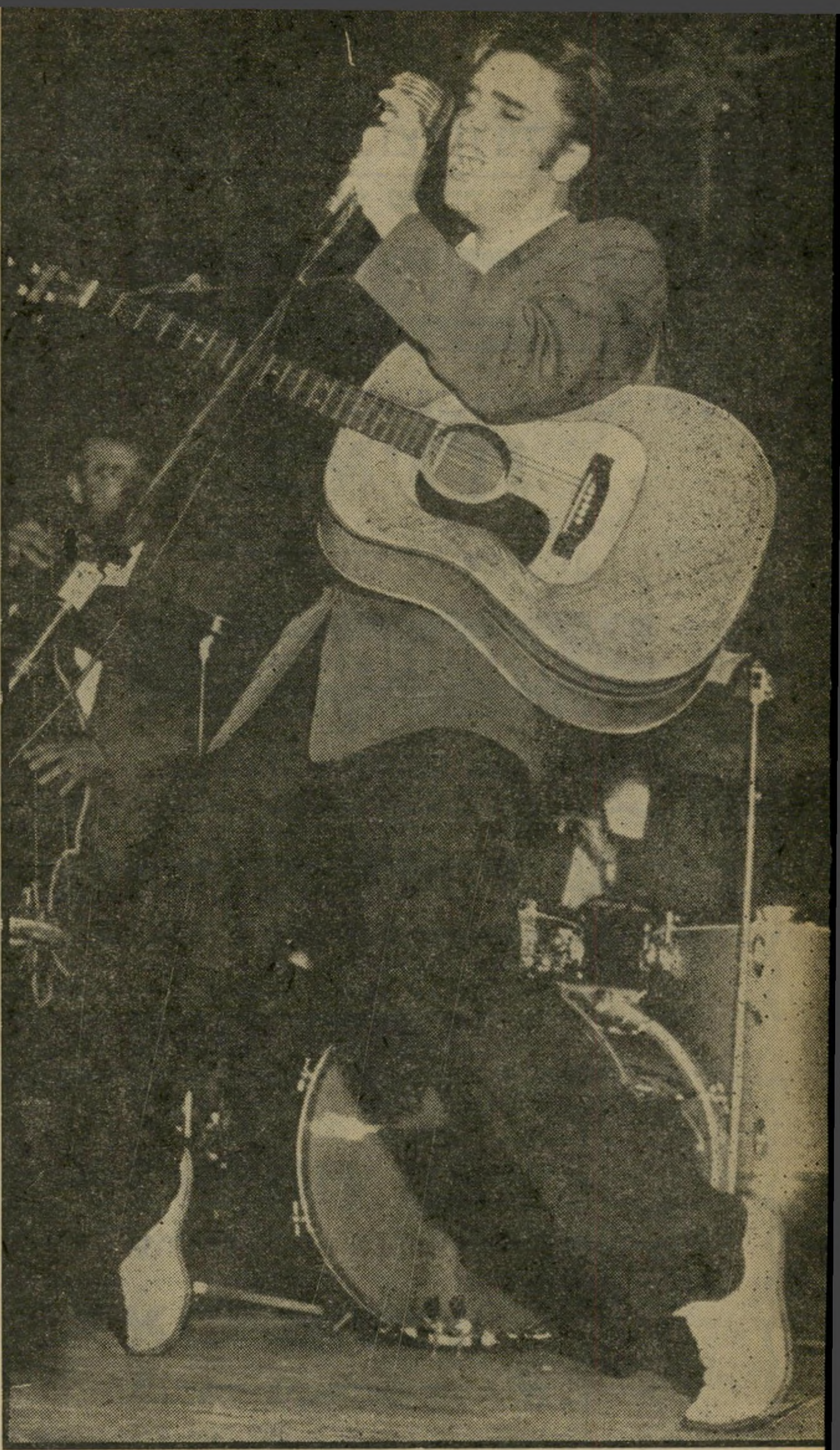

הטירוף הגדול ממפיס, טנסי, ה־5 ביולי 1956. חודשים ספורים בלבד אחרי שאלביס פרסלי החל בסיבובי ההופעות החיות כבר החלו מחזות־הטירוף שהפכו סימן־היכר שלו: מאזינות היסטריות משתוללות וצורחות.

בר־מיצווה אלביס בגיל 13. הוא ביקש אופניים במתנה ליום־הולדתו וקיבל גיטרה.

קאובוי אלביס בתילבושת בוקרים בעיירת הולדתו טופלו. הוא לא קרא תווים, למד לנגן מהאזנה.

אלביס

סופו של אליל

אלביס ארון פרסלי מת ב־1965 בקירוב, שנה אחת פחות או יותר. הוא רק התעקש לכפור בעובדה זו. כאשר נפטר השבוע בגיל 42 בגרייסלנד (ארץ־החן), אחוזת גן־העדן שלו שהפכה לכלאו הפרטי, היתה זו עובדה קלינית בלבד. המוות האמיתי התרחש שנים רבות קודם לכן.

כמו כל הדברים שאירעו לאלביס פרסלי, בנם של פועלת מתפרה ועובד חקלאי ממדינת מיסיסיפי, כך גם המוות בא אליו מבלי שיבחין בכך.

סרט של טוני קורטיס

הוא הפך בין־לילה לכוכב מבלי שידע זאת כלל. האיש שנשא בלעדית עד יום מותו את תואר „מלך הרוק"; ששלושים וחמישה הסרטים בהם כיכב גרפו כ־200 מיליון דולאר; שבחייו נמכרו 250 מיליון תקליטים של שיריו — יותר מאשר תקליטיהם של בינג קרוסבי, פרנק סינטרה והחיפושיות גם יחד — הלך לחזות בסרט של טוני קורטיס כאשר השמיעו לראשונה את התקליט המסחרי הראשון שלו בתחנת הרדיו של ממפיס, מדינת טנסי.

זה היה בחודש יוני 1954. הוריו, שנשארו בבית להאזין לשידור, רצו לבית־הקולנוע כדי לבשר לו שם שהדיסק־ג'וקי היה נאלץ להשמיע את התקליט 14 פעמים ברציפות, על פי בקשות המאזינים שלא הפסיקו לצלצל לתחנה.

אלביס לא התכוון לכך. הוא לא חלם מעולם להיות כוכב. הוא לא התכוון לשום דבר שעשה או סימל בחייו.

את השיער הארוך גידל — שעה שכל חבריו בבית־הספר הלכו קצוצי שיער (בתיספורת הקרו־קאט שהיתה אז באופנה) — ואת פיאות הלחיים העבות טיפח, כדי לשוות תדמית מבוגרת יותר לפני התינוק שלו. בזכותו הפכה אופנה זו ל־אופנת־שיער כל־עולמית.

את נענועי המותניים שלו חיקה מפולחן של כת כושית בכנסיה בממפיס, עוד לפני שחשב להופיע אי־פעם בפומבי. נענועים אלה בצירוף ההתרפקות האירוטית על הגיטרה, שהפכו סימלו המסחרי, שיגעו דור שלם, הביאו את בנות הטיפש־עשרה של אמריקה באמצע שנות החמישים ל־אורגזמה קולקטיבית. וכל זה מבלי ש־אלביס תיכנן זאת מראש.

מעולם לא היה אלביס — שעשה את הקארירות המסחררת ביותר שעשה איזה שהוא בדרן בעולם — מודע לכך שהוא הפך סמל לדור. זה קרה משום שהוא נולד, במקרה, בזמן הנכון.

הוא הופיע בתקופה בה הלכו עדיין בני־הנעורים של אמריקה בתלמים שחרשו הוריהם ולא העזו לחרוג ממרוכבותם. מתח עצום שהצטבר מתחת לפני המישורים החברתיים מצא לו פורקן לפתע באמצעות השירים של אלביס, שירי הרוקנ'רול בעלי המקצבים השונים.

המאפיה של ממפיס

שירי של אלביס והצורה בה הגיש אותם היו כהכרזת מילחמה טוטאלית על הסיגנון שהיה מקובל אז בעולם הלהיטים האמריקאי, הסיגנון הסאכריני של פט בון ונט קינג קול. שנת 1956, שהפכה שנת אלביס באמריקה, שיגעה את

בני הטיפש־עשרה שבפעם הראשונה מצאו אליל משל עצמם.

המיקצבים והמנגינות שהשמיע אל־ביס שיקפו את הכמיהה של בני־הנעורים בארצות־הברית של אמצע שנות החמישים למרד נגד העולם המבוגר הפו־ריטאני והסטרילי אותו ייצג אז לגביהם הנשיא דוייט אייזנהאואר.

בעצם הימים בהם נלחמו בני־הנעורים של ישראל במבצע קדש, ובני הנוער של אירופה הזדהו עם המרד ההונגרי, מרדו הצעירים האמריקאים באמצעות מהפכת הרוק של אלביס פרסלי. אלביס סלל את הדרך לבוב דילן, לחיפושיות, לשיער ה־ארוך, למהפכת המין ולשינוי המהפכני באורח החיים של הנוער האמריקאי בשנות השישים.

הוא עשה זאת, כמובן, באופן בלתי מודע. כל מה שהוא היה צריך לעשות זה לשיר ולגרוף כסף. הרבה כסף. לא היתה סכנה שהוא יתפוס את המשמעות ההברתית והלאומית של מה שהוא ייצג.

האב המאושר

אלביס חובק את בתו, ליזה־מרי, ביום לידתה בפברואר 1968. שנה קודם־לכן נשא אלביס לאשה את פריסילה בוליו, בתו של קצין־צבא אמריקאי שאותה הכיר בעת שירותו הצבאי בגרמניה. היא היתה בת 14 כאשר הכירו. הם התגרשו ב־1973, ביום שבו פרצה מילחמת יום־הכיפורים.

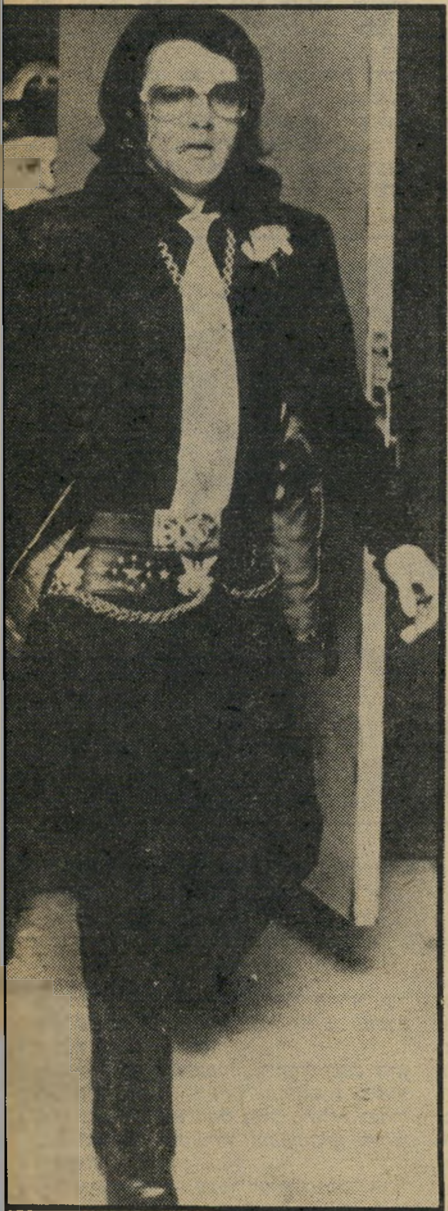

שיאה של התופעה ששמה אלביס היה בשנת 1957. אז רכש את אחוזת גרייסלנד בממפיס, בנה מסביבה גדר כדי להתגונן מפני המעריצות ועשרות חדרי־שינה עם קירות מצופים מראות. הוא הביא לשם את אביו ואמו, את סבתו, את דודתו ושני דודיו וחבורה שלימה של חבריו מבית־הספר התיכון, שכינו את עצמם בשם „המאפיה של ממפיס.”

שמונת חברי המאפיה שימשו לו כנה־גים, שומרי־ראש ושרתים, אך בעיקר חברים לאיסוף המשחקים והמסיבות ש־הוא חגג שם. מאות נערות היו צובאות מדי לילה על גדרות האחוזה במטרה אחת ויחידה: לשכב עם סמל המין של הדור. קיימות עדויות שמספר נכבד מהן הצליחו להחדור פנימה. אך הזבן הגדול הגיע לאחד מתבריו של אלביס, או לכולם ביחד.

אלה היו ימי הזוהר בהם פיזר אלביס

החייל הנוצץ

בגיל 23, אחרי שהשלים את סירטו הרביעי „מלך קריאול” והרוויח 400 אלף דולאר לחודש, גוייס אלביס לשירות סדיר בצבא.

רוק בית־הסוהר

אלביס באחת התנוחות ש־איפיינו אותו והפכו סימלו המסחרי. התמונה לקוחה מתוך כרזה לסירטו **רוק בבית־הסוהר.**

הסוף

אלביס בשנותיו האחרונות (שתי התמונות למעלה) שמן ונפוח, סובל מתחלואים ומכאובים.

אלבים

(המשך מעמוד 44)

הבבות דולארים על תלבושות, ומאות אלפי דולארים על צי של מכוניות, שחלק מהן חילק במתנה.

מסע ההצלחה המסחרר, שלא היה כמותו בהיסטוריה של הזמר האמריקאי, נקטע באיבו ב־1958, כאשר גוייס אלביס לצבא האמריקאי, נשלח לשרת בגרמניה. כאשר חזר לארצות־הברית ב־1960 נדמה היה שהוא ימשיך את המסע מהמקום בו הפ־סיקו. אמריקה כולה ציפתה לאליל שיסיר את מדיו. הוא התקבל בזרועות פתוחות, הופיע במספר הצגות טלוויזיה שהכניסו לו הון עתק.

אלא שאז החלה ההידרדרות. אלביס, בעצת אמרגנו ומנהלו הקולונל פרקר, ני־סה לשנות מעט את הסיגנון שלו, להפוך למין בינג קרוסבי רומנטי חדש. זה עבד זמן קצר בלבד. בינתיים קם דור חדש של נוער שאליליו היו כבר בוב דילן, האבנים המתגלגלות והחיפושית. אלביס היה צריך להילחם כדי לתפוס שוב את מקומו. בקרב הזה נחל תבוסה.

בין השנים 1962—1969 לא הצליח אף להיט שלו להגיע למקום הראשון במצעד הפזמונים. באותן שנים לא ערך אלביס אפילו הופעה חיה אחת. הסרטים בהם נענה לככב הפכו לרעל הקופות. תקליטיו אומנם המשיכו להימכר במספרים מרשי־מים, אולם בעקומה שהובילה כלפי מטה משנה לשנה.

אליל שמן ונפוח

קשה לקבוע מתי בדיוק חלפה ה־תופעה ששמה אלביס ונותרה רק כציון נוסטלגי של תקופה. נוטים לציין את סוף שנת 1965 כציון מותו של אלביס התופעה. אז גם חל השינוי הקיצוני ב־צורתו החיצונית.

אלביס לא שתה, לא עישן לא טבק ולא סמים. אבל הוא אהב לאכול. בייחוד צ׳יזבורגרים, צ׳יפס וסנדביצים עם בננות או עם חמאת־בוטנים. הוא הלך ותפח, השמין והתעבה עד שלא יכול היה להס־תכל על עצמו בראי. השינוי הקיצוני בגופו חולל שינויים גם באופיו. הילד־טוב־ממפיס, שכולם התפעלו מעדינותו ו־התחשבותו הפך למר־נפש, רתחן ורגזן, שובר גיטרות וצרחן. פעם אפילו פרץ

המאהב הלאטיני בראשית דרכו בקולנוע ניסו המפיקים לעצב את דמותו של אלביס פרסלי כיורשו של רודולף ואלנטינו. כאן הוא נראה בתמונה מתוך הסרט **לאהוב אותך**, אחד מתוך עשרות, שהופק בשנת 1957 עם השחקנית אליזבט סקוט, בפוזה אופיינית של מאהב לאטיני.

במכונית רולס־רויס את שערי הברזל של אחוזתו במהירות של 90 קמ״ש, משום שמצא אותם נעולים.

שיערו החל להאפיר. מותניו עבו. הוא לא היה מסוגל לעמוד בדיאטות שציוו עליו רופאיו. הוא החל נוטל גלולות ותרו־פות ואלה רק החמירו את תהליך חילוף החומרים בגופו.

הוא שיעבד את עצמו לגלולות מכל המי־נים: גלולות מרץ וגלולות ארגעה, ויט־מינים וגלולות הרזייה; גלולות נגד עצי־רות וגלולות נגד שילשולים, גלולות שינה וגלולות נגד שינה. הנטילה המופרזת של הגלולות הרסה את הכבד שלו, שיבשה את כל חילוף החומרים בגופו.

מאמצי הרופאים להזהירו כי הוא הורס במו ידיו את בריאותו עלו בתוהו. „הוא היה ממש בית־מרקחת מהלך על שניים,״ אמרו עליו ידידיו.

ב־1969 נדמה היה שהנה עומד כוכבו לזרוח מחדש. את ארצות־הברית הציף גל של נוסטלגיה לשנות החמישים. אלביס קיבל חוזה בלאס־ואגאס, בשכר של 250 אלף דולאר לשבוע, סכומים שרק פרנק סינטרה וברברה סטרייסנד קיבלו לפניו. מאז אותה שנה היה מופיע פעמיים בשנה בלאס־ואגאס, כל פעם לתקופה של חודש. חודש נוסף בשנה היה מבלה בסיבוב הופעות באולמות ענקיים ואיצטדיונים ב־רחבי ארצות־הברית.

היה לו קהל, אבל קהל אחר מזה של שנות החמישים. עתה באו לראותו בנות הארבעים שהיו בנות הטיפש־עשרה הצר־חניות של תקופת פריחתו, וניסו להיזכר באורגזמות של שנות נעוריהן.

אלביס המשיך להשמין ולהתהולל. ה־דברים הגיעו עד לידי כך שאסרו על צלמים לצלמו. משקלו הגיע ל־140 קילו, כפול משקלו ב־1970. הופעותיו נעשו גרועות יותר ויותר. אנשים באו לראות את אלביס האגדה, לא את אלביס הבדרן. בהופעותיו האחרונות לא היה מסוגל לקום מהכסא ואת מרבית הזמן הקדיש להצגת אורחים שהופיעו בתוכניתו, או לטבילת ממחטות ולבנים שהושלכו לעברו על ידי הצופות, בזיעתו, כדי להחזירן להן כמז־כרת.

ידידיו ובני משפחתו ניסו להשפיע עליו לפרוש מעסקי הבידור. אבל אלביס סרב לשמוע להם. הוא איבד את האיזון הנפשי שלו, נטה להיכנס להזיות ולהאמין שהוא נחון בתכונות על־אנושיות. כך, למשל, הוא הושפע מאד מהופעותיו של אורי גלר, ניסה לחקות אותו ולהניע חפ־צים בכוח הרצון בלבד. הוא האמין שבמגע ידיו טמון כוח רפואי וכי הוא מסוגל לרפא אנשים ממחלות חשוכות־מרפא.

בינואר 1975, ביום הולדתו הארבעים, באה התמוטטותו הפיזית הראשונה. הוא אושפז בבית־חולים בממפיס ורופאיו ניסו לרפאו באמצעות דיאטה של נוזלים למשך ארבעה שבועות רצופים. אבל אלביס לא היה מסוגל לעמוד בגזירות שגזרו עליו רופאיו.

לפני מספר שבועות התמוטט שוב. אוש־פז בשם בדוי בבית־החולים. רופאיו טענו כי הנטיה להשמנה, שהכפילה את משקלו, נובעת מכדורי מרץ וארגעה שנטל במרו־צת־השנים. הם הזהירוהו כי אם לא יתעמל ויפסיק לאכול יתפגר תוך חמש שנים.

הוא עשה זאת הרבה יותר מוקדם. רב־בות מעריציו שעברו על פני ארונו השבוע יכלו לראות אליל שמן ונפוח, שמרוב שומן לא נותר בגופו מקום לנשמה.

המוות הקליני של אלביס ארון פרסלי לא שינה בעצם דבר. המיתוס של אלביס, שנולד מאז מת למעשה באמצע שנות השישים, המשיך לכבוש את הדמיון ולח־מם את הלבבות.

„אני בא ממישפחה של תימנים גזעיים"

מעיד על עצמו הזמר

הנמצא על סף הצלחה בין־לאומית

מי שסבר לתומו כי הזמר הפופו־לארי יגאל בשן הקפיא את עצמו במקרר בשמונה החודשים האחרונים — טעות בידו. אומנם יגאל נעלם ממיצעדי הפזמונים ולהיטים חדשים משלו לא הוש־מעו חדשים לבקרים, אך עם זה שמרו לו מעריציו אמונים לא סייג. שיריו הישנים הושמעו ומושמעים בלי־הרף בתוכניות ה־רדיו, וגם הטלוויזיה נוטה לו חסד. תוכ־נית הטלוויזיה שלו שירים בצוותא שודרה כבר שלוש פעמים, וקטעים רצופים ממנה משודרים למילוי חורים בין תוכנית ל־תוכנית.

זה שנים ארוכות הוא חולם על הצ־לחה בין־לאומית; בארבע השנים האח־רונות עשה ניסיונות רבים לזכות ב־הכרה כזו. הזמרת דליה לביא ניסתה לדחוף את הקאריירה שלו על־ידי שי־שיתפה אותו בהופעותיה ובתוכנית־טל־וויזיה בכיכובה. ארבע שנים היה יגאל על סף ההצלחה, האם ייפתח לפניו ה־שער הפעם?

הוא זמר עם סיגנון. פגישות עם עיתו־נאים הוא קובע במועדון של רפי שאולי ושם הוא מראה לעיתונאי סרטים המוק־לטים בשיטת הווידאו. ושתי קאסטות, קאסטה אחת לקוחה מתוכניתה של ה־זמרת היוונית ננה מושקורי: יגאל לבוש חולצת־קטיפה שחורה ושר לפני עשרות צעירים גרמנים את יש לי ציפור קטנה בלב בשפה האנגלית, שערו החלק מתבדר ברוח המאווררים שבאולפן, הוא מניף את ידיו לצדדים וזוכה במחיאות־כפיים סוערות.

הקאסטה השנייה מוקדשת כולה ליגאל בשן. חברת־התקליטים הבין־לאומית שלו, אריאולה, הכינה אותה במיוחד לצורך מסע קידום המכירות של תקליטו. לשם כך נסע יגאל במיוחד לגרמניה לשבוע ימים. ארבעה שירים בקאסטה, הפעם יגאל בחליפת ג׳ינס ובווסט עשוי סאטן מבהיק, להקת רקדניות חינניות מלווה אותו ברקע וקולותיהן הצלולים של שלוש זמרות כור־שיות שהובאו לצורך ההקלטות מאנגליה מהדהדים כהד לקולו שלו.

כוכב צמרת חדש מישראל, כך מוצג יגאל בשן במודעת הפירסומת ה־מתפרסמת על פני עמוד שלם בעיתון המוסיקה הגרמני המיקצועי **שוק המוסיקה**. במודעה מוצג תקליטו החדש של בשן שיצא לאור בגרמניה. יגאל בשן עצמו מוצג כזמר, מלחין, גיטאריסט, שחקן־מוסיקאלי, ובדרן רב־כישרונות. בקצה המודעה משמאל מופיע בכתב־יד הציון כי מדריכו האמנותי הוא אבי עופרים.

אחרי שיגאל בשן מקרין את הסרטים כדי שיבינו על מה הוא מדבר בכלל, עולים לקומה השנייה אל המיסעדה ושם, על מרק שקדים וסטייק ברוטב שמפיניון הוא פותח בסיפורו האישי.

רשות־הדיבור ליגאל בשן:

חוזה לחמש שנים

לפני שנה הגיע ארצה אבי עופרים. אני לא הכרתי אותו והוא לא הכיר אותי, כי לאירוויזיון אף פעם לא שלחו אותי. יצא לו לראות את תוכנית־הטלוויזיה שעשיתי בארץ. בא אלי בפינתי, כזה זרוק עם שיער ארוך ואומר לי: 'אתה תהיה כוכב. תן לי לטפל בך, אני אעשה ממך סטאר.' לא ידעתי אם להאמין לו או לא. התייעצתי עם מיקה אשתי וכעבור שבוע החלטתי לנסוע אליו לגרמניה, לראות במה דברים אמורים. כשהגעתי למינכן הוא לקח אותי לחברת אריאולה שהיא החברה המפיקה

יגאל בשן סופרסטאר?

עם המדריך יגאל בשן עם אבי עופרים, שהפך המדריך האמנותי שלו ומפיק תקליטיו בחברת־ההקלטה הגדולה במינכן. כאן נראים שניהם בעת ביצוע הקלטה. אבי הוא שלקח את בשן לגרמניה, הבטיח להופכו לכוכב־זמר.

ציפור בלב - חתול ביד השיר שסלל בפני יגאל בשן את הדרך לשוק הבינלאומי היה דווקא השיר הישראלי „יש לי ציפור קטנה בלב.” אבל בביתו של יגאל מגדלים הוא, אשתו מיקה ובנם אורי חתול צחור כשלג. כאן נראית המישפחה במעונה התל־אביבי, המרוהט בסיגנון היפי כשברקע תמונות של ברגנר.

תקליטים של להקות כמו בוני אם ועצרת הכסף. נפגשתי עם נשיא החברה מונטי לופטנר, הוא שמע קאסטה שלי והחליט להתייעץ עם עשרה מנהלים נוספים בחברה. שרתי להם 20 שירים עם הגיטארה שלי, והם החליטו להחתים אותי על חוזה.

זו היתה הרגשה מוזרה, ארבע שנים הסתובבתי בעולם ולא הצלחתי, תמיד צעד אחד לפני ההצלחה נסגרה בפני איזו דלת. לא האמנתי שאני אר־טו־טו הולך לעשות את זה. רציתי לחתום מייד על חוזה. הם נדהמו ואמרו לי לקחת את העניינים לאט. אמרו לי: 'מילה שלנו זאת מילה.' אבל אני עמדתי על שלי. אמרתי: יש לי משפחה שאני צריך להביא לגרמניה. אני רוצה לדעת על בטוח שאני הולך לעשות תקליט.

הם חתמו אתי על זיכרון־דברים. הגעתי ארצה, חיסלתי פה עניינים, לקחתי את מיקה ואת הילד שלנו, אורי, והגעתי ל־מינכן.

חתמתי עם החברה על חוזה לחמש שנים. החברה התחייבה בחוזה להפיק לי שני תקליטים ארוכי־נגן בשנה ולדאוג לפרסום התקליטים, כשאני מצידי מתחייב לכתוב את הלחנים ולהעביר את זכויות היוצרים לידי החברה.

כשהגענו למינכן שיכנה אותנו החברה בדירה במלון בעל חמישה כוכבים שב־קומת המרתף שלו נמצא אולפן הקלטות גדול. אבי עופרים התמנה כמפיק ומנהל אישי שלי. נתנו לי חודש ימים לעבוד על התקליט. אבי הציג אותי בפני תום וינטר שכתב לי תמלילים באנגלית. אז, כשהם היו מוכנים, נכנסנו לאולפן. ליוותה אותי תזמורת בעלת שיבעה כלים בסיסיים וצורפו אליה חברי התזמורת הפילהרמו־נית של מינכן שליוו אותי בכינורות, ושלוש זמרות שהובאו במיוחד מלונדון ושסיפקו לי את קולות הרקע. על כלי־ההקשה ניגן חבר להקת סטיב מילר.

הכל היה כל־כך מיקצועי, שהייתי המום. כעבור ארבעה חודשי הקלטה הגיע לאול־פן המלך, אלטון ג'ון, וכשהמלך הגיע התבקשנו אחר כבוד לפנות את האולפן. בחיים שלי לא ראיתי דבר כזה. עשו הכנות ועצומות לקראת בואו, התפאורה באולפן שונתה. למיזנון הגיעו משקאות ומאכלים האהובים עליו במיוחד. טבח סיני נשכר למענו. יצא לי לפגוש אותו, אבל אני לא אידיוט עד כדי כך שאבקש ממנו להצטלם אתי בשביל להראות אחר־כך לחבר'ה. מכיוון שאלטון ג'ון תפס את האולפן, נסענו עם המישפחות ועם מהנדס־הקול הצמוד שלי ללוס־אנג'לס ל־המשיך להקליט שם ולבשל את התקליט. בלוס־אנג'לס, באחת המסיבות פגשתי את הגיטאריסט רובין פורד, המנגן באופן קבוע עם ג'ורג' האריסון ועם ג'וני מיטשל והוא הקליט אתי שיבעה שירים.

וברחוב, גם ננה מושקורי אירחה אותי בתוכנית־טלוויזיה שלה. אני מקפיד שבכל מקום יצויין שאני ישראלי. ניסו לשכנע אותי לשנות את שמי. נלחמתי על זה בציפורניים, לא הסכמתי בשום פנים ואו־פן. מספיק הרגזתי את ההורים שלי כש־שיניתי את שמי מבשארי לבשן.

כעת הגעתי עם מיקה ואורי לארץ ל־חופשה קצרה. קטעתי אותה רק כשקפצתי לשבוע לחו"ל כדי לצלם סרט־טלוויזיה בן ארבעה שירים שיוקרן ב־30 ארצות שבהן יופץ התקליט. בשבוע הבא אני נוסע לחצי שנה לפחות, למסע־פירסומת אישי מארץ לארץ. בין השאר מתוכנן עבורי מסע בגרמניה בן עשרים הופעות, לחודשים אוקטובר־נובמבר. אחר־כך נע־בור להתגורר בלונדון, לנסות לקדם את מכירת התקליט שם.

אני משתדל שהמישפחה תלך אתי לאן שאני הולך. מיקה בוכה אתי בכישלונות ושמחה אתי בהצלחות. זה קשה, אני מודה. הייתי מעדיף לגדל את הילד בארץ. אדם קוראים לו 60 שנה יוסף ופיתאום בא איזה עיתונאי וקורא לו משה. אני מת גם על המישפחה של מיקה. כשהת־חתנו, מיקה ואני, אז אבא שלה יעקב מרידור אמר שהוא שמח שמיקה מתחתנת עם תימני, כי התימנים מקיימים מיצוות פרו ורבו הכי טוב בעולם."

עד כאן סיפורו של יגאל בשן.

הבשנים מתגוררים בבית־דירות שבו מתגוררים גם הוריה של מיקה ואחותה רחל, הנשואה לחבר־הכנסת לשעבר יוסף קרמרמן. הדירה מסודרת בסיגנון היפי, שטיחים על הרצפה, כריות, כרזות ותמו־נות על הקירות. את קיר פינת האוכל מקשטים ציוריו של אורי בן השלוש וחצי, המפגין כישרון ציור לא מבוטל.

בחדר הילדים מיטה ישנה־נושנה שנק־נתה בשוק הפישפשים וצעצועים רבים. אורי מורגל בפירסומת המלווה את אביו; אך רואה מצלמה, וכבר הוא מתייצב בת־נוחה המתאימה. מיקה, אשתו היפהפיה של יגאל, היא ללא ספק דמות חשובה בסיפור הצלחתו של בעלה. לולא עידודה ייתכן שלא היה מגיע לאן שהגיע ואולי עוד יגיע.

מיקה, שהיא צלמת כישרונית, ויתרה על מיקצועה למען הקאריירה של בעלה. היא מטפלת באורי ומנהלת בית חם הן כשהמישפחה נמצאת בחו"ל והן כשהיא בביתה שבתל־אביב.

הטלפון מצלצל בבית מישפחת בשן. מעריצה משמיעה ליגאל שני שירים שלו המשודרים ברציפות באחת מתחנות הר־רדיו, יגאל עדיין מתרגש, אף ששירו יש לי ציפור קטנה בלב צועד היום במיצ־עדי הפיזמונים בהולנד, בלגיה, נורווגיה ושוודיה.

הוא מבקש בכל לשון של בקשה שלא לקרוא לו כוכב בין־לאומי, ואומר: „אני בינתיים רק על תקן של מבטיח. רק בשבוע הבא, אחרי שאריך־הנגן שלי ייצא לאור, אדע אם גם קיימתי."

„אני מת על הארץ"

אחר־כך חזרנו למינכן והוחלט ל־הוציא את אריך־הנגן אחרי הקיץ. בינתיים יצא לשוק תקליטון שלי עם יש לי ציפור קטנה בלב באנגלית, ואני הגעתי ארצה לחופשה.

מיקה ואני מאד קשורים לארץ. אנחנו בכלל לא רואים את עצמנו חיים בחו"ל. אם הייתי מוכר פה 50,000 אלף תקלי־טים, בכלל לא הייתי מחפש קאריירה בחוץ. יש לנו פה המישפחות שלנו ש־אנחנו קשורים אליהן מאד, יש לנו החב־רים. במינכן אני כל הזמן עובד ומיקה נשארת בבית עם הילד. כשאנחנו מגיעים ארצה אנחנו יוצאים כל ערב. אני מת על הארץ. שום קאריירה בעולם לא תוציא אותי מפה.

כשנגמרה החופשה, חזרנו למינכן ל־חודשיים נוספים. בתקופה הזו עשיתי המון תוכניות־טלוויזיה, מסיבות עיתונאים, ראיונות ברדיו, לחצתי ידיים וזה היה סיפור די משעמם.

השתתפתי בהמון תוכניות־טלוויזיה אזו־ריות, וכבר התחילו לזהות אותי בפאבים אבל בינתיים אין ברירה, הוא נוסע איתנו לכל מקום.

אני בא ממישפחה נהדרת, תימנים גיז־עיים כולם. אבא שלי איש דתי מאד, השתתף בחידון התנ"ך הארצי ונורא התר־רגש. הוא חכם גדול בתורה ועובד כחקלאי שכיר לפרנסתו. יש לו חמור שהוא רוכב עליו כל בוקר לשדה, והוא מבסוט מה־חיים. בכלל, הוא בן־אדם כל־כך נאיבי שזה לא יאומן. הוא כל חייו האמין לכל מילה שכתובה בעיתון. כמה שלא ניסיתי לשכנע אותו שלא כל מה שכתוב אמת, לא האמין. היה אומר לי: 'יגאל, אם כתוב אז זה אמת'.

ואז, יום אחד אירגן האמרגן פשנל הצגה להורים של אמנים. להורי קוראים יוסף וציונה בשארי. צילמו אותם לעיתון, ומתחת לתמונה היה כתוב משה ורחל בשארי. ומאז הוא לא מאמין לאף מילה שכתובה בעיתון, הוא כל־כך נעלב. הבן־

האם פנה ברטולט ברכט לד"ר פאול יוסף גבלס וביקשו לטהר את התיאטרון הלאומי? ✶ יהונתן גפן אינו רוצה לשכב עם אבותיו ✶ העיברית של יגאל ידין

תיאטרון

מונדיבוק

במילון חדש של אברהם אבן־שושן, מוגדרת המילה „דיבוק" כ„רוח רעה או נשמת אדם שמת, או חיה שנתגלגלה ודבקה בגוף אדם". אדם ש„נכנס בו די־בוק" מוגדר באותו מילון כך: „רבקה בו רוח רעה, תקפה אותו רוח שיגעון וטירוף".

במשך שנים רבות סימל המחזאי יוסף מונדי רוח נון־קונפורמית בחברה הישראלית. ב„מונולוג" שנתן מונדי במדור זה (העולם הזה 2077) הוא אף אמר: „אני מהווה סכנה תרבותית וכלכלית, ואם יתנו לי לעשות תיאטרון רב־אמצעים, אני מחסל את התיאטראות הציבוריים מפני שהם מלאים בפרזיטים, ואני איש בודד. הם יילחמו בי עד־זוב־דם. אבל אני מאמין בתיאטרון כצורך מלמטה, ושיש למעוך את המערכת התיאטרונית בצורתה הנוכחית, ובעיקר כאשר התיאטרון הקיים הוא מכשיר בידי השילטון..." לפני כשנה מסר מונדי לתיאטרון הציבורי הבימה את מחזהו המשיח, וכאשר סירב המנהל האמנותי הנוכחי, שלמה בר־שביט, להעלותו על קרשי הבמה, החליט מונדי בכל־מחיר שיתנו לו „לעשות תיאטרון רב־אמצעים"...

התהליך החל ב־3.6.77, בראיון שערך העיתונאי עמנואל בר־קדמא בידיעות אחרונות עם הח"כ הטרי משה שמיר, שנשאל: האם יש לסבסד את המחזאי יוסף מונדי? תשובתו של שמיר היתה „כן!" נחרץ, ואליו הוסיף שמיר את הצורך „בעידוד היצירה הלאומית הטובה". עוד באותו ערב הודה יוסף מונדי למשה שמיר טלפונית.

ב־מ־וו 320 של ליכטנשטיין
אובדן ההתמצאות

מסתבר שבאמירה חיובית זו על המחזאי מונדי דג לעצמו משה שמיר דג רעב. הכרתו של שמיר הפיחה במונדי תיקווה גדולה, והוא לא חש שדבק בו דיבוק כלשהו. הוא דחק מהכרתו את תחושת היותו פיתיון — והחל נוהג כחכה. מונדי החליט לנצל את המחווה הפומבית של משה שמיר, ולהשיג בעזרתו אותו „תיאטרון רב־אמצעים" עליו הוא חולם.

ב־13.8.77 פירסם מונדי מיכתב במוסף הארץ לסיפרות. ובו גידופים והשמצות על מנהלו־האמנותי של הבימה — בחלקן מוצדקות, ובחלקן אינן מוצדקות. בין שאר הדברים שבמיכתבו הדגיש מונדי והזכיר מחזה מאת משה ושמיר המצוי בעיון בתיאטרון־הלאומי. בפיסקה האחרונה של מיכתבו משסה מונדי את משה שמיר בהבימה, והוא כותב: „הרבה דיבורים נשמעו באחרונה על הצורך בתרבות עיברית ובכמיהה לערכים. אני רוצה להאמין שאתם אנשים (קרי: משה שמיר וגאולה כהן), אשר הירבו להתראיין ולדבר גבוהה־גבוהה בזכותם של שינויים מרחיקי־לכת, יתנו את דעתם על הנעשה בתיאטרון הזה ונראה אם יהיו מסוגלים לסלק את המקקים ואת התולעים המשתוללים בהילולה בידורית ואינטפוסית..."

אחרי קריאת קטע זה חשתי ש„ההת־קרנפות" בעיצומה. והתנחמתי בניסיון לדמיין את ברטולט ברכט פונה לד"ר פאול יוסף גבלס ומבקשו „לסלק את המקקים ואת התולעים המשתוללים בהילולה בידורית ואינטפוסית..." מתיאטראות גרמניה של שנות ה־30'. ולא יכולתי. כל שנותר הוא לצעוק: מונדיבוק מונ־דיבוק — צא!!!

אמנות

AUT-ART

חברת המכוניות הבאווארית (במערב־גרמניה) ב־מ־וו נוהגת לפנות לציירים, על־מנת שיעטרו עבורה את דגמי מכוניות־המירוץ שלה. שני הציירים הראשונים שאליהם פנתה ב־מ־וו היו אלכסנדר קאלדר ופרנק סטלה. השנה פנתה החברה אל צייר הפופ־ארט הנודע רוי ליכטנ־שטיין, בבקשה לעטר את דגם מכונית־המירוץ ב־מ־וו 320.

המכונית, מעשה־עיטורו של ליכטנ־שטיין, הפכה מנוקדת ומנוקדת בסיגנונו הרגיל, ולדבריו: „תחתיתה משקפת את הכביש ושולי־הדרך הירוקים. בגוף השילדה ניתן להבחין בזריחת השמש ובתכלת השמים, כאשר גג השילדה מעוטר בעננים." בתשובה לשאלה אם עיטוריו למכונית־המירוץ של ב־מ־וו יוסיפו לה מהירות, השיב ליכטנשטיין: „הדגם שלי יאבד שיבעה ק"מ לשעה, אבל יחד עם זאת הוא יביא לאובדן ההתמצאות אצל הרוכבים."

שירה

אלוק(ים)

נוסח ההצלחה של משורר צעיר בישראל, עוברת דרך הסתופפות בהיכלות מבקרים ועורכים־סיפרותיים שהוקמו בכמה בתי־קפה תל־אביביים. בהיכלות אלה על המשורר הצעיר לעבוד את אלוקיו המבקרים והעורכים, להעלות להם קטורת שירית עד שהם מואילים להעניק לו את חסותם האלוהית, ולאחר תקופת חניכה ארוכה הם טורחים ומכניסים אותו ואת שיריו לפנתיאון־השירה המצורף לכל היכל מהיכלות המבקרים והעורכים.

משורר שאינו נוהג להעלות קטורת שירית, הופך מטבע היצירה ל„גרפומן", „פלגיאטור", „בדרן" או כל מילה אחרת שהאותיות מ־ש־ו־ר־ר אינן כלולות בה.

בהיכלות השירה העיברית, יהונתן גפן אינו נחשב כלל משורר. אך צחוק הגורל השירי הוא שיהונתן גפן הוא משורר למחות זאת, ויותר מזה, שירתו בולטת במקוריותה ובחוסר־כישרונו של גפן ל־העתיק שירה מתרבויות זרות ולחתום עליה בשמו, כמקובל בין מעלי הקטורת השירית ותושבי הפנתיאון השירי.

בימים אלה פירסם יהונתן גפן מהדורה

יהונתן גפן
בין ציונות לרגשנות

שנייה של ספר־שיריו הראשון *, אחרי שמהדורתו הקודמת נעלמה מעל דוכני השירה, בלא עזרתם והכרתם של ה„ממונים" על הפנתיאון. אחד שחש בערכה של שירה זו, היה המשורר המנוח נתן אלתרמן שכתב לגפן: „יש בסיפרך ליריקה שקטה ועמוקה, כל־כך כבדת ראש, וכל־כך צעירה גם יחד, ויש משהו קוסם ושופע חן, שאינו מגיע לעולם לידי איתה התפנקות מיתממת ומצטעצעת שרוגמאתיה רבות כל־כך. יש בסיפרך מקומות רבים שבהם אנו רואים בפועל ממש את השירה כשהיא מחשבה (ולא כשהיא קימטי־מצחו של המחבר)..."

את סיפרו פותח גפן בהצהרה: „כמה מילים לפני שאני נכנס לעסקים. / כמה מילים לפני שאני מחליף את חלומותי במיספרי־טלפון..." הוא כותב שירים בעיברית פשוטה, ואינו נזקק לתרגום תחושותיו למילים לטיניות, או לצירופי מילים עיבריות חסרות־משמעות כמקובל בין משוררים רבים כל־כך בלשון הנביאים. בשיריו של גפן מצויה נפש־פועלת „אלוק", שעליה הוא כותב: „'אלוק' זה אלוקים. ככה זה נשמע קרוב יותר, אינטימי יותר ולועזי..." עליו הוא מוסיף ואומר: „איננו מאמינים באלוהים אבל מאמינים בנוכחותו, / איננו מאמינים במשיח אבל מאמינים בביאתו, / (בביאתו במהרה, בביאתו בימינו). / קיימות כמה אפשרויות: / האפשרות הנוראה שאין אלוהים, / האפשרות שישנו אלוהים, הוא ברא את העולם והוא יהרוס כשימצא לנחוץ. / האפשרות השלישית שישנו אלוהים אובייקטיבי, בינלאומי, עייף, לא מעוניין. / האפשרות הרביעית היא שתמיד ישנה איזו נוכחות שמיטיבה עם כולנו..."

למרות הדיסרטציה של גפן באלוק, שירתו עמוסה באלמנטים של ניהיליזם כמו: „אין לי תשוקה אדירה יותר מאשר לשכב איתך בטחב ההוא. לא עם אבותי ולא עם בני אחרי..." הוא מתרגם את הסובב אותו, מבלי לעטוף זאת בצמר־גפן־שירי: „העיר קובעת לעצמה פגישות חפוזות בפינות רחובות. / בבתי־קפה ידועים לשימצה מתכננים נוכלים מובחרים / חלק ניכר מהשקרים של מחר..."

שיריו של יהונתן גפן אינם נגועים במחלת ההצטעצעות שאחזה בשירה העיברית של היום. הוא כותב שירה טובה ואמינה, הנמתחת לה בין ציניות מחוספסת לבין רגשנות שמקורה בחברה השוכנת מתחת לעיי־מפולת, כמו בשירו „כשחזרתי מן המלחמה":

„חרב שהיתה פעם של האוייב ונטייה להשמין. / הם לא מתו בבת־אחת, כמו בסירטי הקולנוע / אלא חלקים־חלקים — כמו בחלום ביעותים. / יד מונחת על שיח דוקרני, אגרוף קפוץ מכה בסלע, ראש מהופך על גזע עץ רימון. / עץ הרימון נתן ריחו. / הו, אלוק! / הדרך לגן־עדן שלך רצופה באברים קטועים ולעולם לא נדע / איזה מהם / מגיע עד אליך..."

* יהונתן גפן, כמה מילים, הוצאת זמורה, ביתן ומודן, 75 עמודים.

תרגום

(יוכני)

„זה הסיפור העצוב ביותר ששמעתי מעודי..." כך נפתח סיפרו של פורד מאדוקס פורד (1873—1939) החייל הטוב *. בסיפור מתנהלת מילחמת־התשה בין כמה נפשות פועלות, מילחמה בה החזקים והטובים נותרים בחיים. זהו סיפור גבורה ללא חייל, שבמהלכו מתאר גבר שהובל תשע שנים באף ביד אשתו, את הקורות אותו עד להתאבדותה בעזרת חומצה פרוסית.

החייל הטוב הוא סיפור של החלפת זהויות, תוך כתיבה קפדנית הדנה בחפצים, מראי־מקומות, מינהגים ותחרשות. זוהי פארודיה על סיפורי־אהבה של המאה ה־19, סיפור־אהבה־עצוב ומעולה שבו מתים האוהבים והמתמסרים נותרים בחיים.

הסיפור העצוב ביותר שקראתי מעודי על הסיפרות העיברית מצוי בסופו של החייל הטוב. ב„מיכתב לסטלה פורד" מאת פורד מאדוכס פורד, המופיע משום מה במהדורה המקורית בפתיחת הספר, טורח מתרגם הסיפור להביא בסוגריים קטע, המשנה כתוצאה מכך משמעות והופך בעל משמעות סיפרותית מקומית: „נפרדתי איפוא מן הסיפרות פרידה רשמית מעל דפי כתב־העת Thrush (גם הוא, יוכני מסכן שכמותו, מת מרוב מאמץ). אחרי־כך התבוננתי לפנות מקום לידידינו הטובים — ידידך וידידי עזרא (פאונד), אליוט, וינדהאם לואיס, ה.ד., ושאר הסופרים הצעירים שהתדפקו אז על הדלת..."

ומי שלא הבין את המסר־הסיפרותי המקומי, הרי הכוונה בסגירת הסוגריים היא לכתב־העת יוכני שבזמנו פירסם המשורר נתן זך, ש„מת מרוב מאמץ" ופינה את הדרך לעזרא פאונד ולת.ס. אליוט הישראליים. במילים אחרות: נתן זך, שפינה את מקומו למשוררים הצעירים שהתדפקו על הדלת. אלא שהמשוררים הצעירים, שספר זה ראה אור בהוצאת ס/קריאה ובכתב־העת שלה המפרסמת ומהללת את שיריהם, שכחו כי היוכני הוא עוף אגדי גדול מאד הנזכר בתלמוד: „פעם אחת

* סיפרי סימן־קריאה, 207 עמודים.

נפלה ביצת בר יוכני וטיבעה שישים כר־כים ושיברה שלוש מאות ארזים" (בכורות נז).

יוכני
60000 כרכים

החוויה הישראלית

החריס

בימים אלה הגיעו לארץ עותקים של כתב־העת הסיפרותי ביצרון (חוברת ניסן־אייר), המופיע בעיברית בארצות־הברית. בחוברת מצוי מאמר שנכתב לפני הבחירות לכנסת על־ידי איש־הספר הירושלמי י.ד. אברמסקי תחת הכותרת על הבחירות לכנ־סת. במאמר זה קובע אברמסקי שהפרו־פסור ייגאל ידין אינו יודע עיברית, למרות עיסוקיו בארכיאולוגיה, וכך הוא כותב:

„אנשי־הבינה־לעיתים־של־בחירות, ה־ידעים לנחש ולמצוא את התוצאות, חו־זים ניצחון ניכר לרשימה החדשה ד״ש, שבראשה הפרופסור ייגאל ידין, ואחריו אלופי־צה״ל לשעבר ואנשי־מעשה בהווה. הרשימה הזאת מתווכת בין ה'שמאל' ובין הימין', ומכאן סיכוייה. אנשי ד״ש תו־לים תקוותיהם בפרופ' ידין: עוד לא פג קיסמו, לא תש כוחו שבפיו. ואמנם, איש שפתיים הוא ידין. אבל, בדבר אחד כמוהו ככל הארכיאולוגים בישראל: לא איש־שפה. כל הנפשות היו במעמד הר־סיני. כיצד איפוא קרה, שלא כל ישראל יש להם חלק בעיברית? זה מעשה מש־כבר הימים: במעמד הר־סיני עמדנו הפויים ודמומים: חזינו אלוה, משערות־ראשינו דיבר אלינו. אבל נערים שבנו לא יכלו לעמוד בחרדת־קודש, לא יכלו נשוא את הדממה. אמרו: עד שיגלה עלי־נו הקב״ה במתן־תורה נלכה נחפרה ונח־שפה אלו מציאות ארכיאולוגיות. ועד שהם עוסקים בחרסים ניגלה עלינו הקב״ה ונתן לנו את התורה. אנו, שקיבלנו את התורה, נדע עיברית. הארכיאולוגים ה־עיברים חריסים* הם. אבל לא החזיקו בלוחות־הברית.

„ייגאל ידין הוא חרים את חריסים. ארכיאולוג עם אריכאולוגים. והם כולם לא הספיקו לקבל תורה בהר־סיני. ומאז ועד עתה עוד לא הספיקו. עוד הדרך רב עד גישתם אל העיברית. דרכם אל הני־צחון בבחירות ובכל עשייה, קצרה יותר ויראית יותר..."

על־כל־פנים, נחמתו של אברמסקי היא:

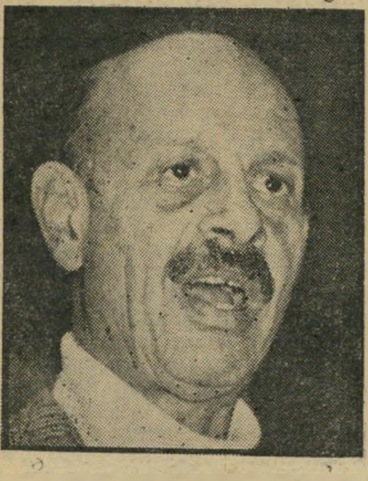

ייגאל ידין
חריס בין חריסים

„עם נפלא עם ישראל: גדול מכל ממש־לותיו, גדול על אף שריו ומושליו וגיב־תריו..."

---

* חריסים — כינויים הקדמון של ה־איסיים, על שהיו קמים עם זריחת החרס־השמש. וכשם שמ„חסד" נגזרה המילה „חסיד", כך מ„חרס" — „חריס".

ספר־ילדים מרגש מאת אורי אורלב שנולד מתוכנית־רדיו, מתמודד

עם בעיות הפחד של יתומי מלחמת יום־כיפור ומעמת אותם עם החיים

חיית החושך

ערבי רודף בחלומות

יתמות מילחמה היא אחת הבעיות הכאובות ביותר בחברה הישראלית, בעייה שסיפרות־הילדים מתעלמת ממנה לחלוטין תוך שהיא מעדיפה להתמסר ליצירת יצי־רות של לאומנות ושינאת ערבים.

מחלקת הנוער ברשות־השידור החליטה להתמודד עם בעייה זו והזמינה אצל הסופר אורי אורלב סידרת מיש־דרים בנושא יתמות המילחמה. הצלחת הסידרה עברה את כל גבולות המשוער, ויצרה קשר רב בין עורכי המישדר לבין מאות ילדים ברחבי הארץ. קשר זה הביא את אורי אורלב לרכז את סיפורי הסידרה בספר*.

סיפרו של אורלב הוא מן המעולים שבסיפרי־הילדים שראו אור בשנים האחרונות. זהו ספר ישיר ולא מצועצע, הכתוב בלשון עיברית פשוטה והמצליחה להביא אל היל־דים מצב טראגי ויכולת עמידה בו. הספר מתאר בגוף ראשון את קורותיו של הילד המספר, והחיים שהוא רוקם מסביב לחיית החושך שלו.

מהי חיית החושך?

„היא גרה בחושך תחת המיטה שלי. ביום היא עושה את עצמה קטנה. אבל בלילה, מייד אחרי שאמא מכבה את האור, היא מתנפחת. היא יודעת להתנפח רק בחושך. באור היא מתכווצת..." אלה הן מילות הפתיחה של הסיפור. עם התגלות חיית־החושך לילד המספר הוא הופך מבוהל ומפוחד. הוא מנסה להשביעה בהשבעות והחיה אינה נעתרת לו, ולכן: „עצמתי את עיני וראיתי אור בראשי וחלמתי חלומות מוארים בראשי כדי שלא תוכל להיכנס..."

לאחר הפצרות רבות של הילד־המספר, חיית־החושך אינה מגיבה להפצרותיו של הילד והוא אורב לה: „רק כשהתחילה להזיז את הווילון שלפתי את הפנס של אבא והארתי אותה. זה היה סידור! כאילו עשו בה חור, כי אור הפנס ניכנס לתוכה ופיזר אותה לכל הצדדים...". והמאמצים הרבים של הילד־המספר, הביאו ליצירת ידי־דות בינו לבין חיית־החושך: „למחרת בערב המשכתי לספר לחיית החושך סיפורים הרבה זמן עד שנרדמתי וכשנרדמתי חלמתי חלום רע, חלום שאני חולם הרבה פעמים, בוכה ומתעורר בגללו. אני חולם על דבורה העומדת על הכרית שלי ועוקצת. אבל עוד לפני שהת־חלתי לבכות ולהתעורר יצאה חיית־החושך ובאה לחלומי וגירשה את הדבורה..."

הילד־המספר הופך את חיית־החושך לידידתו. הוא לוקח אותה לבית־הספר, ומכניס אותה לקופסת־פח קטנה

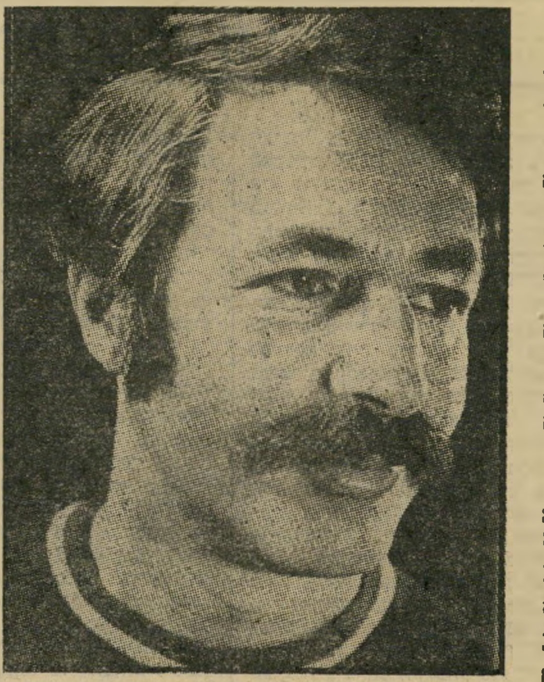

אורי אורלב
בעיות ישראליות אמיתיות

ועורך לה היכרות עם סביבתו ומערב אותה בחייו: „חיה חיה — שאלתי אותה — את יכולה לגרש את הערבי שרודף אחרי בחלומות? אמא לא הצליחה. דווקא ניסתה. ישבה ליד המיטה שלי ערב אחר ערב והסבירה לי כי הערבים הם בני־אדם בדיוק כמונו. יש להם הורים, אמא ואבא, ואפילו דודים. לאבא יש חברים ערבים. הילדים שלהם לומדים כמוני בבית־ספר. הם אוהבים אותם ואמא שלהם משכיבה אותם במיטה ושרה להם שירים. בכלל, אמרה אמא, יש ערבים טובים כמו שיש יהודים טובים, וכמו שיש יהודים רעים כך יש גם ערבים רעים. שאלתי את אמא מדוע לעולם לא בא יהודי רע לרדוף אחרי בחלום. אמא אמרה: — אולי בגלל שעדיין אין לנו שלום..."

עיסוקו של הילד־המספר בחיית־החושך הולך וגובר: „מאז אותו יום עברו ימים רבים, חודשים רבים, והשתנו דברים רבים. עכשיו החיה שלי הרבה יותר משכילה. לקחתי אותה, למשל, לגן־החיות ולמוזיאון לטבע וגם למוזיאון הגדול..."

המלך שקט והמלכה דממה

יום בהיר נפל רעם, וחייו של ילד־המספר השתנו: „היתה מילחמה, מילחמת יום־הכיפורים, ואבא לא חזר. הוא נהרג במילחמה. אמנם אני כבר לא יכול לספר לו, אבל החיה סיפרה לו על עצמה..." וכאשר מתברר לילד המספר על אודות הקשר שנוצר בין חיית־החושך לאביו, הוא מבקש ממנה: „לכי לאבא שלי — אמרתי לה — ותגידי לו שאני אוהב אותו מאד ומתגעגע אליו וזה לא בסדר שהוא נהרג...". כעבור זמן שבה חיית־החושך ומספרת לילד: „היא אמרה לי שאבא שלי לא רצה ליהרג, והוא מאד אהב אותי ואת אמא ואת התינוקת שעדיין לא נולדה. אבל כשיש מילחמה אנשים נהרגים, לפעמים בנים ולפעמים אבות..."

לאחר יצירת יחסי אמון בין הילד־המספר ולבין חיית־החושך, מתחיל הילד להתמודד עם בעיית המוות, עם נושא הסתלקות אביו ממנו: „מייד אחרי שאבא שלי נהרג עדיין לא ידעתי דברים רבים. חשבתי, למשל, שקר לו בקבר. ואולי הוא רעב. אבל החיה הסבירה לי שאנשים מתים אינם דומים לאנשים חיים. אמנם יש להם מאין כתובת, בית־הקברות, אבל זאת איננה כתובת ממש אלא רק מקום שאליו אפשר לשלוח את המחשבות... מאז, כל ערב, אחרי שאמא יוצאת מן החדר ואחרי שהחיה מפסי־קה להתנפח והיא כבר מקשיבה, אני מספר לה כל דבר שאני עושה או חושב, גם אם אני מרוויח או מפסיד במסטיקים, והיא מספרת את הכל לאבא והיא אומרת שהוא שמח מאד שאני שולח אותה אליו..."

המילחמה שבה נפל אבי הילד־המספר היא עם הער־בים, והנושא מטריד אותו: „אחרי שמוע ימים סיפרו לנו שאבא נהרג ביום השני של הקרבות. מאז חיית־החושך שלי דואגת לי יותר ושומרת עלי יותר בלילה, בחלומות. במיוחד כשאני חולם על הערבי..."

לקוראים הצעירים התוהים מניין הגיעה חיית־החושך לחדרו של הילד־המספר, הוא מסביר: „בין הכוכבים גרים המלך שקט והמלכה דממה. הם אינם מדברים, לא אוכלים ולא נושמים ורק מביטים בחושך ובאור. חיות־החושך והאור סרות למשמעתם... לפעמים, כשהמלך שקט או המלכה דממה שולחים אחת מחיות האור שלהם אל כדור־הארץ, עליה לקחת איתה חיית־חושך כדי שתשמש לה כאן צל... ואחרי שחיות האור ממלאות כאן, על הארץ, את שליחותן, הן חוזרות אל ממלכת בין הכוכבים, אלא שאז לא תמיד חוזרות איתן חיות־החושך שהתלוו אליהן תחילה. וזה מה שקרה לחיית־החושך שלי..."

---

* אורי אורלב, חיית החושך, הוצאת עם עובד, 58 עמודים.

רציתי שהחיה שלי תיצלה קצת

עם התרגלות הילד־המספר לאובדן האב, קצב החיים מביא עליו סערות וריגשות.

יום אחד לוקחת האם את הילד לחופשה על חוף־הים, והילד־המספר הולך לאיבוד בתוך ההמון. וכאשר הוא נבוך ומבולבל מובילה אותו חיית־החושך לעבר איש, שהילד חושב אותו לשוטר בבגד־ים. אלא שמסתבר לו כי אותו איש היה חבר של אבי הילד, לחם איתו במילחמה באותו טנק, וניצל.

אט־אט נירקמת ידידות בין אמו של הילד־המספר לבין שלמה, חברו של אביו, שאותה הוא מתאר: „גם שלמה בא אלינו לעיתים קרובות בזמן האחרון. הוא מלמד אותי לרכב על אופניים ומשחק אתי ברכבת החשמלית שהיתה של אבא כשהיה נער. ואנחנו נוסעים איתו לטייל בימי שבת. הוא אוכל איתנו לעיתים בימי שישי, וכשהוא בא לאכול אני משתדל שלא יישב במקום של אבא. אני משתדל שאמא תשב שם או תופס את הכיסא בעצמי.

„הערב לא הצלחתי ושלמה ישב בכיסא של אבא. פיתאום בכיתי, ולא רציתי לבכות. אמא לא ידעה מה קרה, וגם שלמה לא ידע. אבל החיה שלי ידעה. שלמה לא היה אשם. הוא בוודאי לא ידע שאסור לו לשבת שם. וכשהלך אמרתי לאמא שאני לא מרשה לשלמה לשבת בכיסא הזה. אני לא מרשה!

„אמא באה לשבת ליד מיטתי ודיברה איתי על שלמה. היא אמרה שאבא תמיד יהיה אבא שלי, זה מובן מאליו, אבל גם אבא בוודאי היה שמח אילו ידע ששלמה, חברו מן הצבא שישב איתו בטנק, בא לשחק איתי ומלמד אותי לרכב על אופניים. אם אינני רוצה ששלמה יישב במקום שאבא היה רגיל לשבת, היא תאמר לו, והוא לא יישב שם עוד...”

הסמלים, והבעייה, מוכרים. הם מביאים את הילד־

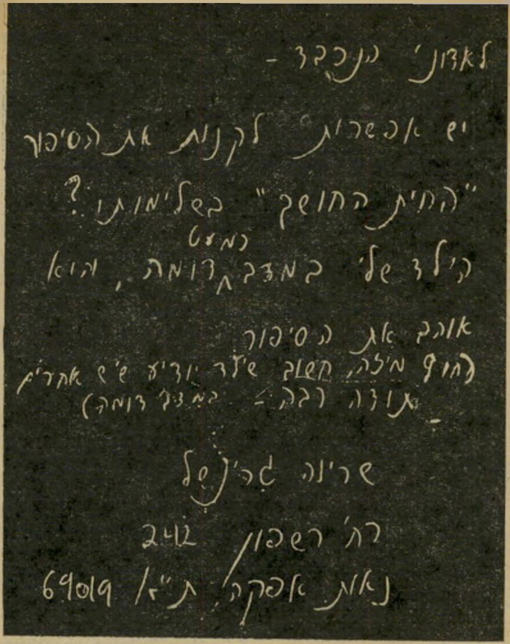
לאדוני הנכבד -
יש אפשרות לקנות את הסיפור
"חיית החושך" בשלימותו?
הילד שלי כמעט במצב דומה, והוא
אוהב את הסיפור
(חוץ מזה, חשוב שילד ידע שיש אחרים
במצב דומה) תודה רבה -
שרינה גרינפלד
רח' רשפון 24
נאות אפקה, ת"א 69019

המספר לכדי התנגדות לשלמה. מאבק בדרכו הילדותית והטיבעית לילדים, באדם הבא לרשת את מקומו של אביו. הוא משתף בהגיגיו והירהוריו את חיית־החושך, ההופכת ליציר־דימיון של פורקן. הילד מגיע עד להתעללות בחיית־החושך עצמה: „פעם אחת הכנסתי אותה עם קופסת־הפח שלה לתנור. אמא עמדה לאפות עוגה, ורציתי שהחיה שלי תיצלה קצת. לא הזיק לה, כי היא בכל־זאת לא יותר מאוויר ואפילו פחות מאוויר...”

התנגדותו של הילד־המספר לנוכחותו של שלמה בבית ולניסיונו לתפקד כאביו מגיעה לשלב הקריטי, והילד מתחיל להרהר על מחשבה של בריחה מן הבית, תוך שהוא מצפה לעזרתה של חיית־החושך. אלא שהחיה טורחת, ובמהלך הקשר בין הילד לבין אביו היא מספרת לו: „שאבא אהב את שלמה, והם היו חברים טובים. הוא שמח ששלמה מלמד אותי לרכב על אופניים. גם הוא רצה ללמד אותי לרכב והיה מאד עצוב אילו חשב שאין מישהו אחר לעשות זאת במקומו. אבא אמר שהוא שמח מאד שיש מישהו אשר אוהב אותי, את אמא ואת התינוקת ונוסע איתנו לטיולים. והוא הירשה לי לשחק עם שלמה ברכבת שלו..”

סיפרו של אורי אורלב מסתיים במילותיו של הילד־המספר: „אני חושב שהחיה שלי תישאר אצלי תמיד, גם כשאהיה כבר מבוגר ורק אם יהיה לי ילד כמוני והוא יפחד מהחושך, אז אולי אשאיל לו את החיה שלי לזמן־מה.”

חיית החושך הוא ספר הכתוב עיברית רהוטה ופשוטה. הוא מתמודד עם בעייה בלא התחכמות מיותרת, ואינו מנסה לעטוף אותה בצמר־גפן של אטימות ושינאה לאדמית. המחבר השכיל ליצור מן החומרים הנתונים לפניו, ובעיות הזמן, שעה שהסופרים העוסקים בסיפרות ל„מבוגרים” נכשלים, ואינם חדלים להיכשל, בניסיונותיהם להתמודד עם בעיות ישראליות אמיתיות.

סידרת התסכיתים שעליה מתבסס הספר זיכתה את אורי אורלב ב„פרס רשות השידור”. פרס חשוב מזה הוא מאות מיכתבי התודה הנישלחים אל המחבר ולרשות־השידור, מטעמם של ילדים, הורים ומחנכים המתמודדים בבעייה כאובה זו של יתמות־מילחמה, מיכתבים שבהם מודים שולחיהם על גישה חדשה ופתוחה זו של התמודדות בנושא זה. התמודדות התומכת בילדים אלה ובסביבתם.

בחטף

הפיזמונאי שהפך ראש חוג לסיפרות עיברית באוסטרליה ✶ כמה עולה להיות „משורר”? ✶ כיצד פועל הצנזור הסובייטי? ✶ „הישראלים” של עמוס אילון בתיאטרון חיפה ✶ מדוע לא הוענק הפרס הסיפרותי הגבוה ביותר בישראל

פרס ע״ש **ישראל ובלהה ניומן** מטעם אוניברסיטת ניו־יורק הוענק בשבוע שעבר לסופר **אהרון אפלפלד** (עשו) ● אלה שתהו בשנתיים האחרונות לפשר היעלמותו של הפיזמונאי **יוסי גמזו**, ממגלי הפיזמון העיברי, ניתנה השבוע תשובה לכך בראיון שהעניק **פרופ׳ אלן קראון**, מאורחי הקונגרס השביעי למדעי היהדות, מאוניברסיטת סידניי באוסטרליה: „לומדים אצלנו כ־150 סטודנטים, רובם לא־יהודים. שיבעים מהם לומדים עיברית בשתי השנים הראשונות. ראש החוג לעיברית הוא הד״ר יוסי גמזו.” אגב, את התמחותו המדעית לא עשה הד״ר/פיזמונאי גמזו בעיברית, העדיף להקדיש את נושא הדוקטוראט שלו לסיפרות אידיש. עבודתו הוגשה לאוניברסיטה אמריקאית ● ד״ר אחר לסיפרות עיברית בניכר הוא **לב חקק** (גזענות מארץ־הקודש), שהופיע בשבוע שעבר בתוכנית הטלוויזיה על־כותרת והסביר למאזינים כי „האפשרויות בעיסוקו בסיפרות עיברית בארצות־הברית נרחבות יותר...” ● העיתונאי־משורר **משה בן־שאול** פירט ברשימה ארוכה את דרך חתחתיו של המשורר הישראלי הממוצע שאינו ניצב בצמרת השירה העיברית. בין השאר תיאר בן־שאול את מחירון התשלומים שמשלם משורר ישראלי לבתי־ההוצאה על־מנת לפרסם את שיריו: „הסכום המינימאלי להוצאת קובץ בן 40 עמוד לערך הוא 6000 ל״י, ואילו הסכום המירבי, לקובץ שירה בן 64 עמודים נע בין 8000 ל״י ל־9000 ל״י ● משוררת צעירה מחברת בימים אלה מחזה לפי הזמנת אחד התיאטרונים המסובסדים, המחזה עומד לעסוק — מהיבט של אשה משוחררת — בפרשת מישפטם של **ד״ר טובה רוזן־מוקד** ובעלה **ד״ר גבריאל מוקד**, ו־להוקיע את הקלריקליזם הדתי הדומיננטי בפרשה זו, תוך בחינת התנהגותם של כמה אנשי־רוח ידועי־שם על דוכן העדים ● בהוצאת הקיבוץ־המאוחד עומד לראות אור ספר זכרונותיה של **אסתר מרקיש**, אלמנתו של הסופר היהודי **דויד מרקיש** שנרצח ב־12 באוגוסט 1952 יחד עם עוד כמה אנשי־רוח יהודיים על־ידי משטרו של **יוסף סטאלין**. בזיכרונותיה מתארת אסתר מרקיש כיצד התקשר אליה איש

משה בן־שאול
תשלום למו״ל

מחלקת־הכספים של הק־ג־ב וביקש ממנה לקבל תמורה כספית עבור כותרות הזהב של שיני בעלה, שנעקרו מפיו על־ידי הק־ג־ב. במקום אחר היא מספרת: „ב־1969 נפל בחלקי לראות דברים שאדם סובייטי פשוט מנוע מלראותם: תיקוני הצנזור על גבי הגהות סיפרו האחרון של מרקיש שיצא בברית־המועצות. העיפרון האדום סימן כל מקום שהיתה בו המילה ,יהודי׳, החוזרת ונשנית פעמים אין־ספור בסיפור. הצנזורה הציעה לעורך להחליף את המילה האסורה במילים כמו ,אדם׳, ,אזרח׳, ,עובר־אורח׳...” ● האמנית **מרים שרון** מציגה בימים אלה תערוכה תחת הכותרת תישלובת. תערוכתה היא פרוייקט של שילוב אמנות בתעשייה. עבודות אחרות של האמנית שהוצגו החודש בגלריה בניו־יורק, זכו בביקורת נלהבת בוילאג׳ וויס הניו־יורקי ● ברפרטואר של התיאטרון העירוני בחיפה, בהנהלתו האמנותית של **אמנון מסקין**, בעונת תשל״ח יועלו בין השאר המחזות הבאים: הקייטנים מאת **מקסים גורקי**, שני האדונים מווארונה ל**וויליאם שיקספיר**, הישראלים על־פי סיפרו של **עמוס אילון**, הדיירים מאת **יהושע סובול** והמאהב על־פי סיפרו של **א.ב. יהושע** ● ברחוב קרליבך 29 שוכנים מישרדי אגודת המו״לים הישראלים. באותה כתובת עצמה שוכנת גם ה„אגודה להענקת פרס סיפרותי ע״ש מרדכי ברנשטיין”. הפרס, שהוא רב־הערך בין פרסי הסיפרות בישראל, והעולה על סכום הכסף המוענק בפרס ישראל, מעולם לא הוענק. גם השנה לא חולק פרס זה, שערכו הועמד על 30.000 ל״י, מאחר שוועדת השופטים „לא הגיעה להחלטה פה־אחד כפי שנדרש.” הידיעה על אי־חלוקת הפרס פורסמה בכל העיתונים, בעזרת ביולטין שנימק את הסיבות לאי־חלוקתו. איש מקוראי העיתונים שפרסים סיפרותיים על־שם ברנר, או ביאליק, אומרים להם משהו — לא תהה מיהו אותו ברנשטיין שעל־שמו יש פרס נכבד שכזה. מרדכי ברנשטיין שימש משך שנים רבות כראש התאחדות המו״לים, והוא נודע ביפאן על פירסום כמה ממחזותיו ביפאנית. התיאטרון העיברי בארץ לא הביא עונג לקרשיו בהעלאת מחזותיו של ראש המו״לים. מאחר שברנשטיין לא זכה להוקרה סיפרותית כלשהי בעירו, דאג להנציח עצמו עם פרישתו מתפקידו בצורה עזת מצח ופנים, והיא הקמת ה„אגודה להענקת פרס סיפרותי ע״ש מרדכי ברנשטיין”. בחוגים האמונים על הנעשה בסיפרות העיברית מרננים, שרק לאדם אחד מבין מושכי העט במדינה יש סיכוי כלשהו לזכות אי־פעם בפרס זה. המדובר הוא במשורר־תעשיין **אורי ברנשטיין**, שהוא אחיינו של בעל הפרס ● שמועות גוברות והולכות טוענות כי בחוגי לישכת שר־החינוך מתגבשת ההחלטה לקצץ את תקציבי המועצה־לתרבות־ולאמנות עד לכדי מחצית מהסכום המוענק לה כיום. מרביתו של הסכום הנחסך עומדת להיות מועברת למיפעלים תורניים דתיים. אם מגמה זו תמומש, צפוייה מפולת פינאנסית בתיאטראות הנתמכים ובהוצאות־הספרים הציבוריות. ● מבקר האמנות של ידיעות אחרונות, **אדם ברוך**, פירסם לפני כשבועיים ביקורת על תערוכתו של האמן **יגאל תומרקין** שנערכה בכותרת „ניסויים באנרגיה סולרית”. בין השאר התייחס אדם ברוך לפסל שלום שהוצע בתערוכה בליוויית טכסט ותרשימים. בין השאר כתב אדם ברוך: „תומרקין פיתח טכניקת תיאור־תרשים משלו, המייצרת דפים העומדים, בדרך־כלל, בזכות עצמם, במנותק מן הפרוייקט. התרשימים נמרצים, בעלי כוח־פיתוי מסויים, שופעי פרטים, כיתובים ומיני הוראות והנחיות... הכיתוב הלטיני ׳שלום׳, אחוזר ונשנה, יוצר עומס מיותר של חזרה בלתי־מבוקרת, ומזכיר שאריות של פופ־אכספרסיוניסטי. התכלית המחאתית נחנקת על־ידי פיתרון קל.” בנוסף לכך מעלה אדם ברוך החשדה פוליטית בתומרקין: „אבל אל תירא עבדי יעקב. מהר מאד יתברר שגם בגין צריך אמנות יצוג. מימשל ימני, כמו כל מימשל אחר, ימצא כבר מה לעשות עם הפסלים המוקדשים לשלום...” האמן יגאל תומרקין לא התמהמה במתן תגובה וכתב: „לגרוביאן דתי ואנאלפאבית לא עוזר דבר. לא ירחון, לא מוסף שבועי — כפי שאמר ביסמרק: ׳שלח בהמה סביב לעולם ותישאר בהמה׳. זכור מה עשתה אלווירה מדיגן למוצארט.” הטכסט של תומרקין הוקף ברישום ראש חבוש כיפה ופיאות מסולסלות. אל הטכסט מצורף לוכסן מחובר נייר טואלט ורדרד.

מאת דן עומר

קנה דעת לילדיך!

הסדרות החינוכיות לילד המומלצות בישראל.

ספריית מדע לילד

„ספריית מדע לילד" נערכה על־ידי צוות מחקר ופתוח של פרויקט נ.י.ל.י. **בבית הספר לחינוך של אוניברסיטת תל־אביב** וכוללת — **16 ספרים** בנושאים שונים. צוות העורכים כולל אנשי מחקר בתחום החינוך, המדע והלשון.

הספרים מיועדים לילדי הכיתות הצעירות של בית־הספר היסודי והגן וכוללים מבחר מושגים בסיסיים במדע, הקרובים לעולמו של הילד בגיל זה.

עריכת הספרים מתבססת על תורות הלמידה החדשות. תורות הלמידה מצביעות על חשיבות אוצר המלים בפיתוח החשיבה של הילד. לפיכך העשרה מדעית והעשרה לשונית באות בספרים אלה במשולב.

בכל ספר מובא מילון המציג באמצעות מילים ותמונות את המושגים העיקריים שבו.

עורכי המהדורה:
פרופ' דוד חן, ד"ר אליהו הראל, אשר שקדי ורבקה מהרש"ק.

מחיר סדרת הספרים (16 ספרים):
בתשלומים חודשיים: —.328 ל"י (כולל מ.ע.מ.)
במזומן: —.288 ל"י (כולל מ.ע.מ.)

הפצה בלעדית:
המרכז הישראלי להפצה
שד' הילד 4 (פינת ז'בוטינסקי 72) ר"ג, טל. 03)732170)

ספריית ניסוי ודעת

„ספריית ניסוי ודעת" הכוללת **20 ספר,** נערכה על־ידי צוות **מט"ל בבית הספר לחינוך** של **אוניברסיטת תל־אביב.** צוות העורכים כולל אנשי מחקר בתחום החינוך, המדע והלשון.

בסדרה מבחר של ניסויים בסיסיים ומושגים במדע, הקרובים לעולמו של הילד בכיתות הצעירות של בית־הספר היסודי. **הסדרה נבחרה והותאמה כחומר־העשרה לתכנית הלימודים במדעי הטבע לילדי בית־הספר היסודי — מט"ל.**

הספרים משלבים בתוכם תהייה על תופעות טבע הקרובות לעולמו של הילד, ניסויים המפעילים את דמיונו ואת חשיבתו, ומידע המרחיב את עולם המושגים שלו.

בשל החשיבות הרבה הנודעת לאוצר המלים בפיתוח החשיבה של הילד, משולבת בספרים אלה ההעשרה המדעית בהעשרה לשונית. בסוף כל ספר מובא מילון קצר, המציג באמצעות מלים ותמונות את המושגים העיקריים הכלולים בו.

הכתיב בספרי הסדרה הוא לפי שיטת הכתיב חסר הניקוד עם ניקוד מסייע. שיטת כתיב זאת נהוגה בחומר הלימודים מטעם משרד החינוך והתרבות.

עורכי המהדורה: **פרופ' דוד חן, ד"ר אליהו אראל, עמי ואילנה שמיר.**

מחיר סדרת הספרים (20 ספרים):
בתשלומים: —.398 ל"י (כולל מ.ע.מ.)
במזומן: —.348 ל"י (כולל מ.ע.מ.)

התחייבות

לכ' **המרכז הישראלי להפצה** המפיצים הבלעדיים של „ספריית מדע לילד" ו„ספריית ניסוי ודעת" שד' הילד 4 (פינת ז'בוטינסקי 72), רמת־גן, טלפון 03)732170).

הריני מזמין בזאת את **„ספריית מדע לילד"** הכוללת 16 ספרים.

☐ בתשלומים: את הסך של —.328 ל"י (כולל מ.ע.מ.) אשלם בתשלומים חודשיים. מצ"ב סך של —.48 ל"י כתשלום ראשון והשאר בסך —.280 ל"י אשלם ב־7 תשלומים חודשיים של —.40 ל"י כל תשלום.

☐ במזומן: מצ"ב סך של —.288 ל"י (כולל מ.ע.מ.) שהוא מחיר מיוחד למשלמים במזומן.

הריני מזמין בזאת את **„ספריית ניסוי ודעת"** הכוללת 20 ספרים.

☐ בתשלומים: את הסך —.398 ל"י (כולל מ.ע.מ.) אשלם בתשלומים חודשיים. מצ"ב סך של —.48 ל"י בתשלום ראשון והשאר בסך —.350 ל"י אשלם ב־7 תשלומים חודשיים של —.50 ל"י כל תשלום.

☐ במזומן: מצ"ב סך של —.348 ל"י (כולל מ.ע.מ.) שהוא מחיר מיוחד למשלמים במזומן.

התחייבות זו היא החלטית ואינה ניתנת לביטול.

נא ראו בהתחייבותי זו שטר התחייבות על כל הנובע ממנו.

שם פרטי ומשפחה .... ת.ז. ....

כתובת .... עיר ....

טלפון .... חתימה ....

מט"ל – מדעי הטבע לילדי בית־הספר היסודי והגן

אוניברסיטת תל־אביב, בית־הספר לחינוך

רחל מרחלת על כל העולם

קירקוע מרצון

הדיילת **דפנה כנר**, אשתו היפהפייה של קריין הטלוויזיה **דן כנר**, יצאה לחצי שנה חופשה ללא תשלום מאל־על, ישם היא עובדת כדיילת זה יותר משבע שנים. לשון הרע אומנם ניסתה לספר לי שהיא עשתה זאת בגלל היותה בהריון, אבל זוהי

דפנה ודן כנר
להיות ביחד

שמועת כזב, שהרי דפנה פשוט החליטה לנוח, ולראות איך נראים פני החברים על הקרקע אחרי כל־כך הרבה זמן באוויר.

חוץ מזה היא פשוט רוצה להיות עם דני, אבל לא תמיד יש מזל בחיים כי הוא במילואים. אומנם, המילואים הם בסך־הכל בגלי־צה״ל והוא כמעט כל יום בבית, אבל בכל זאת זה לא כל הזמן להיות ביחד. הזוג כנר גם החליט שזה הרגע המתאים לחפש דירה חדשה, גדולה, בשכירות אומנם אבל סוף־סוף לעבור מאיזור סנט־מרטין. וכמו שאני מכירה את היפים הם גם ימצאו וגם יידעו איך להינות מזה.

האהבה צועדת על קיבתם

אם אתם חושבים שבעונת המלפפונים של חודש אוגוסט העיר מתייבשת ושוממה, אתם דונקא די צודקים, אבל כדאי רק שתדעו שכשאוהבים על־באמת לא מתחשבים בעונות השנה.

הרומן היפה של השבוע שייך לשני יפים מיקצועיים, תעשיין־הפלסטיק **רוני שטן**, המנהל רומן, תאווה לעיניים עם יפה אמיתית בשם **אמילי ירמרקוב**, אשר עובדת בבורסת היהלומים ומתקשטת בהם אחרי העבודה סטייל סינוור.

ההיכרות בין השניים נולדה במיסעדה

אמילי ירמרקוב ורוני שטן
להידלק בצהריים

פופולארית, והשעה היתה שעת צהריים. רוני חיכה לחבר. אמילי ישבה בחברת חברה שהיתה מוכרת לרוני, ומה טיבעי יותר מאשר שהנ״ל ישאל את הנ״לית אם יוכל גם הוא להצטרף לשולחן.

מן הון להון, הם כבר אכלו גם צהריים יחד ולקינוח הגישה לו אמילי את מיספר־הטלפון שלה. כך שאחרי כמה ימים ואחדים הם כבר נצמדו זה לזה כמו בסרטים, מה גם ששלשניהם כבר יש הרבה ניסיון בחיים. רוני כבר הספיק להיות נשוי ולהתגרש **משירי**, אשר לימים נישאה **לדני אורן** תעשיין התרופות, ואילו אמילי מצידה הספיקה להיות נשואה לעורך־הדין **אילן לפידות** ואפילו להוליד לו בת המודה שהיא היום בת שלוש.

ניסים מחכה לנס

לא הולך לו בחיים, מה לעשות? ממש בא לי לבכות עליו, על הזמר **ניסים סרוסי** שהגיע לישראל לפני שבוע לסיבוב הופעות, וכבר עושה רעש כדרכו בקודש. אם אתם מתארים לעצמכם ביקור של סרוסי איפה שלא יהיה בלי רוח וצילצולים, סימן שאתם לא יודעים עם מי יש לכם עסק. אבל הפעם יש לביקור שלו מטרה חשובה נוספת: להשיג גירושין מרעייתו הצעירה **אתי**.

השניים יצאו לפאריס יחד לפני כשנתיים, ואחרי חודשים אחדים חזרה אתי ארצה בגפה וסיפרה לכולם כמה ניסים שווה ומה הוא יעשה ו/או לא יעשה בשביל הקריירה שלו. ואחרי שהוחלפו בין השניים דברים חריפים לאללה עד לב השמיים, הודיע לה ניסים שבשבילו היא יותר לא אשה וביקש ממנה לפתוח בארץ תיק גירושין.

הוא פחד שהיא תעשה לו בעיות, וסירב לבוא לארץ מאז בטענה שהיא „עלולה להוציא נגדי צו־עיכוב־יציאה מהארץ ולשחק אתי בצורה שתגרום לי נזקים חמורים. הפעם,” הוא אומר, „לפני שהגעתי סיכמתי איתה בטלפון שהיא לא תעשה בעיות ושנגמור את הפרשה כמו שני אנשים מבוגרים, אבל יש לה לפתע כל מיני דרישות מופרזות ושאני לא יכול לעמוד בהן והעניין עבר לטיפולם של עורכי־דין. בינתיים לא הגענו לעמק השווה, ומי יודע מתי אני אחזור לצרפת.”

אתי וניסים נישאו, כזכור, כשהוא היה בשיא הצלחתו בארץ, ובמשך שנתיים חיו

אתי וניסים סרוסי
להסתדר לחוד

באושר כשהם מוקפים הערצה והצלחה וחברים. המשבר החל בצרפת, כשהם מצאו עצמם לפתע בודדים ועם עצמם. בקיצור, העובדה שתהליכי הגירושין שלו עם אשתו נמצאים בעיצומם לא מפריעה לסרוסי להודיע לכולם שהוא מצפה לבואה של חברתו, הצרפתיה, שהיא לדבריו פצצה בלונדית, דוגמנית למישקפיים שתוציא לכולם את העיניים וביגלל זה היא בעצם דוגמנית למישקפיים.

ולמה הוא מביא אותה עכשיו? בבקשה, כי כשאשה אחת עושה צרות, מה טוב יותר מאשר להתנחם בזרועות אחרת?

הסנה בוער ואיננו אוכל

אחד המיקרים המפתיעים ביותר שאירעו באחרונה קרה דווקא לזוג יפה ובעל ותק של 20 שנות נישואין, ללמדכם ושלעולם לא מאוחר. גיבורי הסיפור הם, לשם שינוי, אנשים דווקא מאד ידועים ובעלי חוג מכרים רחב ואני מתכוונת למנכ״ל הסנה **איתן אבניאון** ולרעייתו, העיתונאית־ציירת **דליה**.

באחד האמשים החמים שעוברים על היישוב, ניגשה לפתע דליה אל בעלה ואמרה לו משהו כמו אנחנו לא יכולים לחיות יותר ביחד, כי אתה בוגד בי ומוקף תמיד בחורות יפות או משהו כזה. איתן, מצידו, היה המום, ומיהר להכחיש מכל וכל את ההאשמה הקשה. אבל הרעייה, בשלה. גם אם אתה לא בוגד עכשיו, אתה עלול לבגוד בי בעתיד ואין טעם להמשיך את מישחק הנישואין הזה.

בלית ברירה נאלץ איתן לשכור לו דירה ולעזוב את הבית ודבר פרידתם המוזרה של הזוג אבניאון, אשר נישואיהם היו סמל לחיים מאושרים, הפך שיחת היום.

ידידיהם המשותפים לא היו מסוגלים להבין מה קרה וניסו לבדוק שמא מסתתר פה סיפור אחר. אך עד מהרה נוכחו לדעת שלא לדליה ולא לאיתן, אין מה שנקרא סיפור מהצד. אז אם לא כואב לכם הלב על שני נחמדים כאלה, שיום אחד נכנס להם ג׳וק לראש ולא רוצה לצאת, באמת שאין לכם לב.

היום מקווים ידידיהם לעשות מאמץ ולהחזיר את האושר לחיק המישפחה. כי שיש משברים זה לא נעים, אבל גם לא נורא, אבל כשאין סיבה ממשית, זה כואב שיבעתיים. וכעת מקווים כולם לחזות בשיבת איתן לדליה ולהיפך, ובבניין ירושלים ננוחם.

ארוחה חגיגית תוצרת בית

תמיד אמרתי לכם שצריך לדעת עם מי להתחתן, וזה כמובן אם אין ברירה ומוכרחים, ומי שהיתה מספיק חכמה וחשבה על זה מראש היא ללא כל ספק הציירת **מרים ברנהרדט**, שהיא כידוע אשתו של מי שהכריז על עצמו כעל עקר הבית, וזה בראש חוצות, קבל עם ועדה, **גיורא**.

ובכן, מעשה שהיה כך היה. מרים חגגה את יום־הולדתה השלושים, שהוא גיל שראוי לציון לכל הדעות. ומי אם לא בעלה עקר הבית ידע להכין מסיבה כדת וכדין, על טהרת תבשילין מתקופת היותו השף הראשי של מלון הילטון. (גיורא עזב שם ועבר להיות מנהל העסקים של אשתו הציירת.)

מי לא היה שם, ומה לא זללו שם? גם כאלה שלא הוזמנו הגיעו, וזה בוודאי רק בגלל הריחות המשגעים שנדפו למרחקים.

אוכל טוב תמיד מושך אליו גם את הלא־קרואים, ותאמינו לי היה שם אוכל הרבה יותר מסתם טוב. הספציאליטה דה־לה־מזון היה עוגת־גלידה ענקית, עם נרות גבוהים מאד, שהדהימה את כל האורחים והיתה לשיחת העיר לשבוע ימים.

מרים הנדהמת היתה ממש בהיסטריה, ולא ידעה מה נופל עליה קודם: עוגות, מסיבות, והעיקר — מתנות.

כידוע עוזבת אותנו מרים בקרוב למסע נרחב של סידרת תערוכות באמריקה, ועובדת קשה מאד בימים חמים וטרופים אלה. כך שכנראה היתה זו לא רק מסיבת יום־הולדת גרנדיוזית כי אם גם מסיבת־פרידה. ובהצלחה מכולנו.

מנחם גפן, מרים ברנהרדט ובעלה גיורא
לנצל את הכישורים

קשר פרסומאים
מי אמר ש"קלאס" חייב להיות יקר?
אפשר לחשוב (ובצדק) שרעיונות עם קלאס, באיכות קלאס, מוכרחים להיות יקרים.
אנחנו חושבים שאפשר לעצב, לייצר ולייבא רעיונות כאלה במחירים סבירים.
וזה בדיוק מה שעשינו.
אנו מציגים כאן דוגמאות אחדות מתוך המבחר הענק, כדי שתוכלי לשפוט בעצמך.
קרמיקה, זכוכית, כלי בית
קנקן קרמיקה למשקאות קרים בעיצוב מקורי 75.- ל"י
פמוט כפול מקרמיקה 58.50 ל"י
450.- ל"י
מערכת אוכל איטלקית MINA מזכוכית 18 חלקים ל־6 איש
כוסות זכוכית למשקאות חריפים תוצרת DEMA, אנגליה. מ־15.— ל"י
מערכת קרמיקה לקפה/תה, 12 חלקים ל־6 איש תוצרת TAMES, אנגליה 159.- ל"י
מערכת סכום יפניות בעיצוב מרשים.
פותחן כפול שהוא גם סכין לגבינות בעיצוב מיוחד 45.- ל"י
צעצועים
LEGO
MATCHBOX
fp FISHER-PRICE TOYS
מבחר גדול של צעצועי עץ יציבים וחזקים, מכוניות, משחקי הרכבה ומשחקי חשיבה והנאה לילדים ממיטב תוצרת הארץ ומייבוא
נצרים ועץ
שעון עץ בעיצוב מקורי ניתן לתליה על הקיר 495.- ל"י.
מבחר גדול של פלטות עץ לגבינות ולהגשה בשילוב חבלים מקורי מ־59.— ל"י
ספלי יין מקסימים מעץ 49.— ל"י כ"א.
קערות, קופסאות וסלים מנצרים לעציצים, פירות, הגשה והחסנה מ־15.— ל"י
מוצרי נוי שימושיים מבד
אהילי בד ותחרה מ־265 ל"י
כריות טלאים (פ'ץ) מקורדרוי מ־90.— ל"י
נחש (ממולא) מקטיפת טלאים צבעונית — 90 ל"י
מפות שלחן פפיטה 110×140 ס"מ 182.- ל"י ושש מפיות (ללא גהוץ)
אופנה ואביזרי אופנה
שמלות, חולצות ואביזרי אופנה — ייבוא ישיר של המילה האחרונה באופנת לונדון, ומבחר מערכות אופנתיות אקזוטיות מהמזרח הרחוק.
להשיג גם ב"קלאס אופנה" אבן גבירול 30 ת"א, לונדון מיניסטור
הדפסים אומנותיים ופוסטרים
פינת המציאות
והפתעה נוספת: בפינת המציאות מחכים לך מבחר פריטים מקסימים במחירים מצחיקים ממש. כמו למשל:
סט קפה/תה אמריקאי בעיצוב צדף מקסים עם שש תחתיות ושש ספלים
234.- ל"י 99.-
לפתניות זכוכית שקופה עם רגלית ובסיס בגוון ירוק, תוצרת איטליה ARNO
24.- ל"י 15.- ל"י
מערכת "ששת" מעץ עם מתקן לתליה
59.- ל"י 39.- ל"י
קלאס - השם מחייב
דיזנגוף 224 ת"א, טל. 231013
מרכז המכירות הגדול מסוגו בארץ
מוצרי הקרמיקה והזכוכית של "קלאס" ניתן להשיג בחנויות מתנה מובחרות בכל רחבי הארץ.

תארי לך כמה בלתי מוצלח זה יכול להיות

רק תארי לעצמך כמה בלתי מוצלח זה יכול להיות – השימוש בטמפון. אולם אין הדבר הכרחי שכן קיים טמפון עם מיכל החדרה נוח במיוחד. זהו הטמפון של טמפקס והודות למיכל ההחדרה שלו את תמיד מחדירה אותו בתנוחה הנוחה ביותר.

ולידיעתך – טמפוני טמפקס מתרחבים גם לאורכם, כך שאינך חשה בהם כלל. מיכל ההחדרה אינו מייקר את הטמפון עבורך. להיפך, הוא אינו יקר יותר מן האחרים, למרות היותו נעים ונוח לשימוש.

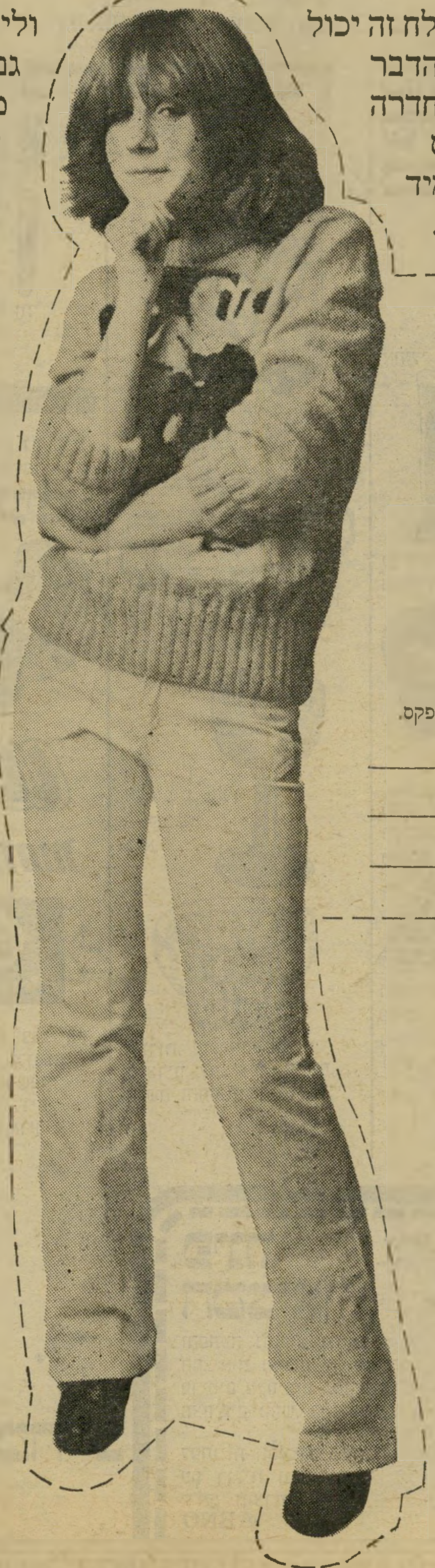

לכבוד
אינווסט אימפקס בע"מ (יבואני טמפקס)
ת.ד. 6080 תל־אביב.
נא לשלוח לי חומר הסברה על השימוש בטמפוני טמפקס.

שם ____________________

כתובת ____________________

____

עם טמפוני טמפקס בעלי מיכל ההחדרה – את חייבת להצליח!

רחל מרחלת על כל העולם

חגיגה על הבוקר

ביום השישי האחרון, בשעה שש וחצי בבוקר, חהרו סמה מאנשי החברה התל־אביבית במורד רחוב דיזנגוף בחאכה מיג־רישי התערוכה. בדרך־כלל זוהי בערך השעה שבה הם נוהגים ללכת לישון אבל הפעם, לא תאמינו, הם השכימו קום בשעה כזאת.

ומה כבר יכול היה להוציא אותם בשעת בוקר כה מוקדמת מהמיטה? החזיקו את עצמכם חזק, זאת לא בדיחה: הם השכימו קום לטכס פתיחתה של מספרה חדשה, מספרתה של **ליזה בביוף**, שהיא כידוע לא סתם ספרית אלא „מעצבת תיסרוקות.”

בתריסר השנים האחרונות היתה ליזה ידועה כחלק הנשי של השם דויד וליזה שהתנוסס מעל אחת ממספרות היוקרה של העיר. יחד עם בעלה, **דויד בביוף**, היא הקימה עסק פורח ומשגשג. נחמה היה שהמושג הזה הולך ביחד ובלתי־ניתן ל־הפרדה. אבל אם התיפרישיות התפרקו, אז מה הפלא שגם דויד וליזה לא היו מחוסנים.

בעיקבות משבר בחיי הנישואין שלהם הם החליטו להיפרד, לא רק בחייהם אלא גם בעסק המשותף שלהם. לליזה נשארה הווילה המשפחתית באפקה, ולדויד המס־פרה. אבל לא אשה כליזה תישאר ללא תעסוקה.

אחרי שהתנחמה תקופה קצרה בעבו־דות־יד של יצירת פרחים מיניאטוריים

ליזה בביוף
ארוחת־בוקר במספרה

וצעיפים, חזרה ליזה אל השערות. **היא** אספה כמה רהיטים עתיקים והקימה מוסד חדש, הנושא הפעם רק את שמה שלה. המקום נראה יותר כמו סלון מהמאה ה־19 מאשר כמספרה, ובמקום כיסאות הפלס־טיק והאלומיניום הנוצצים מצפות שם ל־לקוחות כורסות עתיקות מרופדות קטי־פה: והאם זה סבר מצדיק פתיחה חגי־גית של המוסד בשעה שש וחצי בבוקר?

אבל ליזה היתה מוכרחה לעשות את זה. האסטרולוגית הפרטית שלה קראה ב־כוכבים שרק אם תפתח את העסק ביום הזה ובשעה הזו, נשקפת לה הצלחה. ומה כבר אפשר לעשות נגד מה שכתוב בכוכבים?

היו לה לליזה די ידידים כדי לחנוך עימה את העסק בארוחת־בוקר משותפת. אחד מהם, בעל חנויות האופנה **אברהם איזניר**, אפילו התעקש להסתפר בשעה כזאת. לאחרים, שהסתפקו בארוחת־הבו־קר, היו דאגות אחרות. כמו זו של ה־תעשיין **חיים בסרגליק** שלא יכול ל־הירגע: „מה יהיה אם מישהו מהפועלים שלי יראה אותי ער כבר בשעה כזאת? הם יחשבו שהשתגעתי!”

ממולטיוויזיה ללחץ

דויד אבידן, אחרי שביים חמש תוכ־ניות מולטיווידיה, שזה לכל הדעות גם לאדם רגיל וממוצע ואפילו הוא לא גאון כאבידן, יותר מדי — התייאש, ונסע לו לטיול קצר בחו״ל.

דויד אבידן
לחו״ל ובחזרה

אבל לא איש כאבידן יסע לו לבדו. יחד איתו נסעה צעירה שאטנית ונאה שאת זהותה שומר אבידן בסוד ואינו מוכן לדבר עליה בשום פנים ואופן.

ומי שמכיר את דויד אבידן יסכים אתי שלבחור קרה משהו בראש — ואולי המכה באה לו אחרי שצילם את תוכניתו האחרו־נה, שאלינו תגיע רק בעוד כחודשיים ובה תופיע אמנית הגוף (ואל תשאלו אותי מה זה) בשם **אפרת נתן**, שלצורך ה־עניין קיצצו את שערות ראשה השמור עליה שני סדינים (בלבד) שמתחתם היא מראה למצלמות הטלוויזיה למה הכוונה ב„אמנות הגוף”.

עם שובו ארצה מתכנן דויד אבידן לביים את סירטו העלילתי הראשון לחץ, על־פי סיפרו של **אשר ברש**, כשנושא הסרט הוא הפלייבוי הראשון של תל־אביב הקטנה משנות 1925־1905, שאותו ישחק כמובן דויד אבידן עצמו. אוף, איזה לחץ!

שימחה בראש שימחתה

השבוע הגיעה לסיומה אחת מפרשיות הנישואין המדוברות ביותר בחוגי הבוהמה בירושלים, פרשה שעוד לא נכנסה אפילו לכרך הראשון של סיפורי טעמון שכתב סופר הבוהמה בבירה **גדעון קוץ**.

כי הפרשה הזאת הסתיימה בהאפי־אנד רק השבוע, וגיבוריה כבר הספיקו להמריא לחו״ל לחגוג את ניצחונם. כוונתי לבעל מועדון המצודה הירושלמי **מוטי שימ־חה**, המארח במועדונו את כל המי־ומי שמגיעים לירושלים. עד שאירח יום אחד את הזמרת הצעירה **דליה כהן**, אירגן לה הופעה ונדלק על השירים שלה.

מי שמכיר את שימחה העליז יודע, שאם הוא נדלק על זמרת הוא יהיה איתה 24 שעות ביממה ולא הפריע לו בכלל שהוא גם מאד נשוי. הוא עזב את הבית, עבר לגור עם דליה והחזיק איתה מעמד שנה תמימה, עד שאשתו נשברה סופית והחליטה לתת לו גט. לא היא תהיה זו שתפריע לו בחיים שבחר לעצמו.

מה שיפה אולי בסיפור הזה, אם אפשר להשתמש במילה יפה בהקשר זה, הוא שמאז שנתנה האשה את הגט הפכה דליה ידידתה הטובה, ובירושלים שמחים שה־פרש נגמרה בצורה משמחת. מכל מקום, דליה ומוטי ארזו את המיזוודות ויצאו ללונדון לחגוג, וזה מה שנקרא יש אהבות שמחות. לבריאות.

במאי האונס

עובדי המחלקה הערבית בטלוויזיה הישראלית העוקבים בקביעות אחר הסרטים של יום שישי בין השעות 7—6, הושפעו עמוקות מהסיגנון הרומנטי של סרטים אלה. ומעשה שהיה, כך היה.

במאי, ואיתכם הסליחה שלא אוכל לנקוב בשמו, צילם קבוצת רקדניות צעירות עבור תוכנית מסויימת שגם את שמה אמנע מלהזכיר.

הבמאי הצעיר, שהוא בשנות ה־30 לחייו, שהן גם השנים הקריטיות אצל הגבר, צילם וצילם — ומרוב חדוות היצירה הציע **לאחת הרקדניות** הצעירות להישאר לסידרת צילומים אכסקלוסיבית.

הצעירה, שלא חשדה במאום, ושמחה שניתנה לה ההזדמנות להצטלם קלוז־אפ ואן־פס, הסכימה ברצון. הבמאי אמר לה להתפשט והבחורה, בלי הרבה בעיות, התפשטה, אבל לא לגמרי. היא התפשרה על ביקיני.

ומה שקרה מרגע זה לא היה דומה בכלל למה שהיה ידוע לה עד כה על צילומי טלוויזיה, כי מה שעשה הבמאי היה דומה יותר לאונס מאשר לצילומים. הרקדנית קלת־הרגל השאירה את כל בגדיה מאחוריה ופתחה במירוץ מטורף במיסדרונות הטלוויזיה היישר לחדרו של **סלים פתאל**, מנהל המחלקה, שלקח את העניין ברצינות והישעה את הבמאי הרומנטי מעבודתו.

מושיעת השמנות

זה שעל הרזות והיפות יש תחרות פרו־עה בשוק האופנה, זה לא חדש. אבל מה עושות כאלה שהן לא רזות, ואפילו גדו־לות ושמנות? להן קמה „מושיעה” בדמו־תה של קצינת־חן ראשית של חיל־האוויר לשעבר **שרה לוי**, היום **שרה הלוי**.

שרה, שהיא עצמה לא מהסקילטיות וש־חונכה במסורת צבאית, יודעת שטח לא מאוייש זה טוב ליהודים. היא החליטה שזה העניין שיביא לשמנות סוף־סוף את הצורה והפיתרון שבבעיית מציאת בגדים למידתן.

היא החשיבה צוות תופרות שהכינו שמ־לות גדולות בכל הגוונים, המתאימות בהחלט להסוואת טנקים. אחר ערכה ב־פנטהאוז ביתה אשר בשיכון בבלי בתל־אביב בזאר למכירת האוהלים הנ״ל, והז־מינה את כל השמנת והסולת של השמנות שבעיר.

אבל אוי לעיניים שכך רואות. הרצון מצד הגדולות לקנות היה גדול, אבל אף אחת לא רצתה להיראות שמנה. השמנות נכנסו לאופנסיבה, ובהסתננות יחידים עז־בו את שטח הלוחמה שבדירת הגג.

שרה נשארה עם מאות מטרים של בד בשמש הקיצית.

הסבה מיקצועית

זוכרים את **רוחלה גלפרב**, או שהס־פקתם כבר לשכוח אותה?

אז למי ששכח אותה וחושב שהיא סתם נעלמה לה, יש לי בשורה: רוחלה חיה ברמת־גן, ואפילו חיה לא רע. לכל בן־אדם יש בחיים עליות וירידות. והעלייה של רוחלה היתה ללא ספק כשהיתה חב־רתו הצמודה של **יהודה ברקן** ודוגמנית מצליחה בזכות עצמה. רוחלה פיתחה אז מחשבות עקשניות להפוך לגברת ברקן, אך מחשבות לחוד ומעשים לחוד. יום בהיר אחד הרומן פשוט נגמר ודי.

רוחלה המיואשת החליטה להחליף את עולם הזוהר הבלתי יציב במשהו יותר בטוח, הפכה להיות סוכנת־ביטוח, במיש־רד גיסה, **אריה לבקוביץ**. אבל כמה אפשר לשבת בשקט מאחורי שולחן כתי־בה ולבטח אנשים? זה נמאס על בטוח, ומה עוד שהמבטחת ניחונה במידות גוף שיש בהם כדי להסעיר את כל המבוטחים.

באלו הימים חזרה רוחלה שוב לקשט את הנוף הציבורי. הפעם היא עוד יותר יפה מתמיד, כי היא עובדת כדיילת־יופי בשק״ם, וכבר על הבוקר אפשר ליהנות מזיו פניה בצבעי הטכניקולור. היא שוב פתוחה להצעות, ועד שתקבל כאלה, היא נותנת לכל נשות הארץ עצות חינם על איך להיראות יפה ומושכת כמוה.

גם אלה נישואין

למה תמיד הרכילות הרעה מגיעה דווקא אלי?

גם הפעם נמצא מי שטרח להודיע לי ש**אפרים שמיר** מלהקת כוורת, הכי־שרון האמיתי, מתגרש מאשתו **אסתר**, הזמרת, בתה של הפמיניסטית המוצהרת **תחיה בת־אורן**. ובכן, דיברתי עם שמיר והוא הכחיש הכל בכל ומכל כל.

הוא אמר כ־וט שכששני אנשים עוב־דים ביחד באינטנסיביות כמוהם, הם חיי־בים לעשות הפסקות קצרות מפעם לפעם למנוחה, שכך קרה גם הפעם. הם עבדו גם בהופעות וגם על התקליט החדש שלהם, וכל הזמן ביחד, אז הגיע הזמן להיפרד קצת.

הפעם, ידיד טוב שנסע חו״לה הוא וש־נתן את הדירה — וכך נפרדו השניים עד שהוא חזר, ואז הם חזרו לגור ביחד — עד הפעם הבאה.

אפרים גם ידע לספר לי שאנשים פשוט לא מפרשים נכון את הדרך שבה הוא ואסתר חיים כזוג נשוי. אז אם אלה חיי נישואין, משהו השתנה במושג הזה בזמן האחרון.

אסתר ואפרים שמיר
ביחד ולחוד

י' אלול תשל"ז, 24.8.77 שנה 41 המחיר: 9.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2086

העולם הזה

"זה מה שהוחלט: יעשו להם פרובוקציה, יכניסו להם טיל, יעשו טריק - יהרגו אותם מהראשון עד האחרון וכל הציבור ימחא כפיים!"

אולמרט מאיים בטבח!